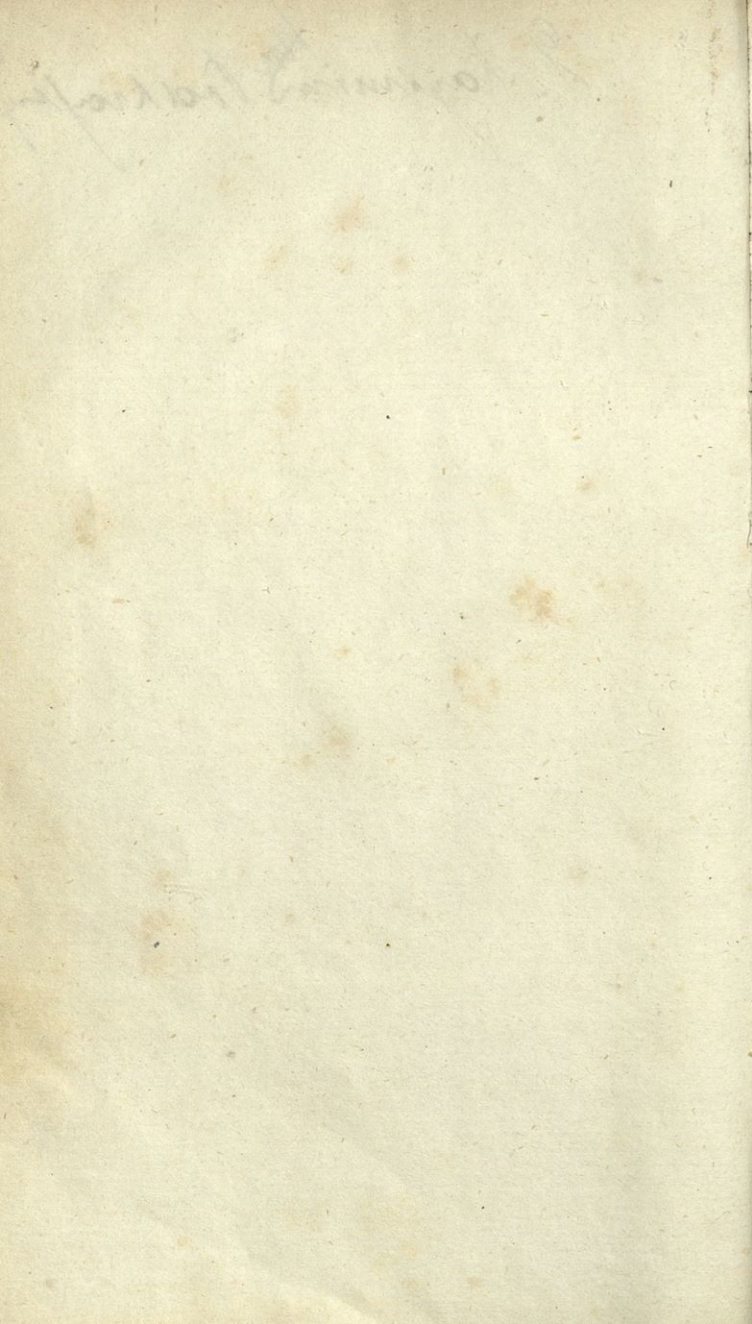

II
C 20335
f

45 d

J. Kazimierzowski

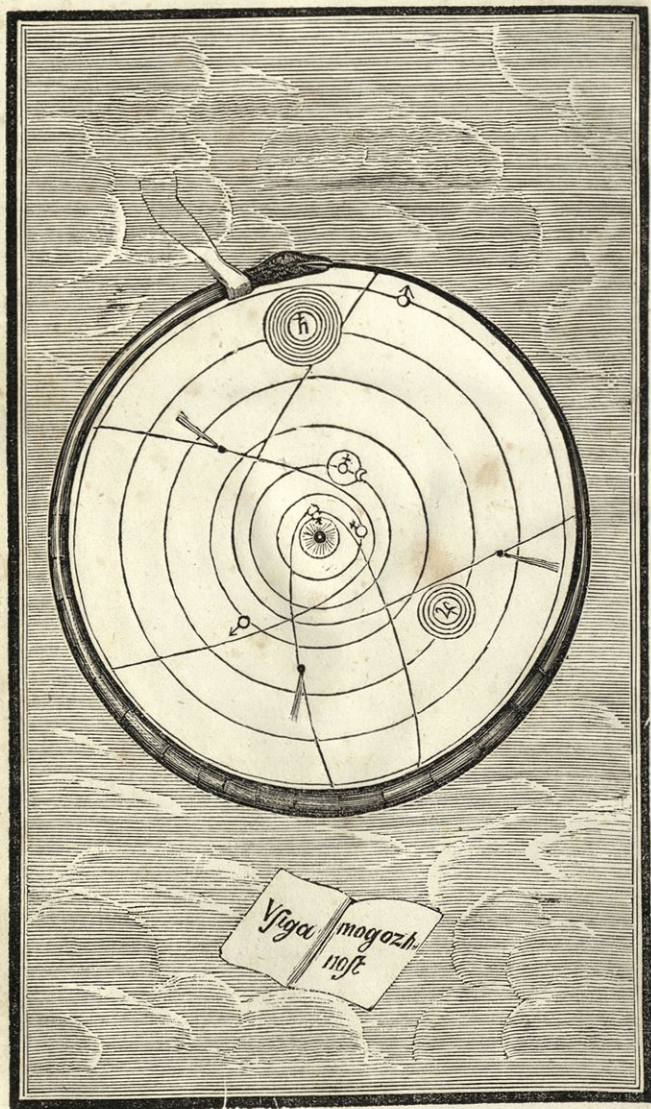

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through. It appears to contain the words "The" and "of".

Handwritten scribbles or initials in the bottom left corner, possibly a signature or a mark.

Podoba nashiga ofolnzhija.

Stolētna Pratika

devētnajftiga ftoletja

od

1801 — 1901.

Sa duhovne, deshēlfke flushabnike in
kmete.

Poleg nemfhkiga.

Drusiga natifa.

Vfa popravljena in pomnoshena.

Prevel Jurij Vola.

V LJUBLJANI 1847.

Na prodaj per Leopoldu Kremsherji, bukvoésu in
kupzhevavzu s bukvami.

Natifnil Joshef Blasnik.

IC 20.335 f

IN=030007524

Slaganje une podobe,

ki je pred naslovam ali nadpisam tih bukev:

Podoba nashiga ofolnzhja.

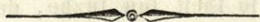
V fredi tiste podobe je sarifano solnze, ki ima svojo lastno svetlobo, in jo nashil semlji in vsim drugim svesdam, ktere se okrog njega fuzhejo, poshilja. Po uku vsih uzhenih svesdogledov solnze smerej na tistim kraji neba stoji, in nam se le tako sdi, de solnze is-haja ali sahaja, ker se nasha semlja okrog njega verti, in svesdogledi vse to s prav mozhnimi dokasami sprizhajo, kterih pa tukej raskladati ne morem. Okrog solnza je sedem krogov sarifanih. Na flehernim smed tih krogov se ena smed unih svesd verti, ktere obfolnzhnize ali planete imenujemo. Obfolnzhnize ali planeti so tedej vse tiste svesde, ktere se okrog sebe fkorej takó kakor koleša na vosu, pa tudi okoli solnza fuzhejo in le od njega svetlobo dobivajo. Tazih sdaj nam snanih obfolnzhniz je enajst, (pa ni davno, kar so svesdogledi fhe eno na nebu sapasili) in so te le: Merkuri, Venera, Semlja, Mars, Zérera, Pálada, Júnóna, Vesta, Jupiter, Šaturn in Urán. Na pervim krogu od solnza se fuzhe okrog sebe in potem tudi okrog solnza Merkuri, na drugim Venera, (Venera vzhasih sjutrej pred solnzhnim is-hodam prav lepó na nébu fveti in tedaj se Daníza imenuje, vzhasih pa svezher po solnzhnim sahodu, in tedej se ji Vezhérniza pravi), na tretjim krogu se fuzhe nasha Semlja, na zheter-tim Mars, na pétim Jupiter, na fhestim Šaturn in na sed-mim Urán. Sa une obfolnzhnize, ki so sgorej fhe imenovane bile, na ti podobi krogov ni sarifanih. Nektera smed tih obfolnzhniz ali planetov ima pa fhe okoli sebe nekoliko krogov sarifanih, in ti krogi poozhitijo pota, po kterih se ravno toliko lun okrog obfolnzhnize verti, kolikor krogov okoli sebe sarifanih ima. Nasha Semlja ima en krog okoli sebe, tedej eno luno; Jupiter ima fhtiri kroge, tedej tudi fhtiri lune; Šaturn ima sedem krogov, tedej sedem lun. Tudi okoli Urána se fhest lun fuzhe, desi ni na ti podobi okoli njega krogov sarifanih.

Še druge svesde ima nafhe folnze, ki se tudi okrog njega fuzhejo, tode ne po takó okroglih potih kakor obfolnzhnize, ampak gredo po grosno dolgih potih, ki so tudi na ti podobi podolgasto sarifani; sato jih malokdej in le takrat vidimo, kedar se k nafhi semlji nekoliko bolj perblishajo, in jih od drusih svesd lahko po tém raslozhimo, ker fvetle repe imajo, in sato jih tudi repaste svesde, repke ali komete imenujemo.

Vse te svesde, namrezh: obfolnzhnize ali planeti, ki se okrog nafhiga folnza fuzhejo, in fvetlobo le od njega dobivajo (oné fame na febi so kakor nafha semlja temne), ftoré s folnzam vred neko fofstvo ali fkupejstvo, ki jo nafhe ofolnzhije imenujemo, sato ko se nafha semlja, ki je obfolnzhniza ali planet, k njemu perfhteva, — in podobno tega nafhiga ofolnzhija pred feboj imafh.

Vse druge svesde, ki so sunej nafhiga ofolnzhija v nesmernim proftoru, katerih je na milijone na nébu, in fhe vfih savolj njih prevelike deljave od naf s golimi ozhmi viditi ne moremo, defiravno so veliko veliko vezhi od nafhiga folnza, se imenujejo ftavne svesde ali ftavnize, in fizer sato, ker se ne fuzhejo v krogih, kakor obfolnzhnize ali planeti, ampak enako nafhimu folnzu ftójé, in fvojo laftno fvetlobo imajo; — so tedaj v refnizi folnza, in vfaka smed njih ima fvoje obfolnzhnize in lune, ktere obseva in ogreva; tedej vfaka ftavniza fama safe fvoje ofolnzhije ftorí, enako nafhimu ofonzhju.

Dalje se na imenovani podobi vidi kazha, ki je okrog nafhiga ofolnzhija v fvitok svita, ter s fvojim shrelam fvoj rep derfhi, tedaj nima nikjer ne konza ne kraja; toraj so jo she ftari sa podobo vezhnosti imeli, ki tudi nima ne kraja ne konza. — Roka ki is oblakov molí, in kazho sa vrat derzhí, je podoba vfigamogozhnosti boshje, ki milijone ofolnzhij smirej v enakim redu vlada in ohrani, in nobeno se bres boshje volje is fvojiga kraja premakniti ne fmé. Vefoljni fvet so bukve, ktere vfak brati sná, defi nobene zherke ne posná; le pogoftama pogleduj v te bukve s fvojimi ozhmí proti nebu obernjen, in bral bofh v njih: Vfigamogozhnost boshjo.

§. 1.

Leto in pratika.

Leto v splohnjim pomenu je neki daljši odlozhek zhasa, ki vkrog pride, bi rekel, vkrog letí, in se mu mende ravno sato, ko letí, leto pravi. Vfako leto, zhe dni in nozhí fhtejemo, pride v 12 mefzih, ali v 52 tednih in enim dnevu, ali v 365 dneh vkrog, in se pratikno ali navadnje leto ime-nuje. Šolnze pa potrebuje nekoliko vezh zhasa kot 365 dni, de svoj ték po nafhi dosdevi dopolni, pravsaprav ga le semlja potrebuje, de okrog solnza pride (kar pa tukaj fkasovati ne morem), in ta zhas snefe 365 dni, 5 ur, 48 minut in 48 trenkov ali sekund. (Vfaka ura ima 60 minut, minuta pa 60 trenkov ali sekund.) Šolnzhno leto je tedaj 5 ur, 48 minut in 48 trenkov daljši, kakor je navadnje leto, in ta raslozhek med navadnjim in solnzhnim letam snefe v 4 letih 23 ur, 15 minut in 12 trenkov, tedaj fkorej en zel dan, v 8 letih fhe enkrat toliko, v 400 letih 96 dni, 21 ur in 20 minut. Is tega se rasvidi, de se navadnje leto tolikanj delj od solnzhniga odmikuje, kolikor vezh lét pretezhe. Is tega vsroka bi se lahko sgodilo, de bi po vezh preteklih letih v pratiki she poletje kasalo, ko bi po solnzu fhe simo imeli.

Ta raslozhek med navadnjim in solnzhnim letam fo she ftari sposnali toraj fo se mnosih perpomozhkov poflushili, pratikno leto po solnzhnim vravnati. Juli Zésar, vífhi sapovedovavez v Rimu,

uzhen mosh in grosno prebrifane glave in ferzhen vojshák, je **47** lét pred Kristusovim rojstvam pratiko sboljshhal in popravil, ker je dva mezsa bres imena med Listopadam in Grudnam v pratiko postavil, eden teh dveh mešov je imel **34**, drugi pa **33** dni, in tako je tisto leto **14** mešov dolgo bilo in spet po solnzhnim vravnano. De bi se pa szhafama pratikno leto od solnzhniga spet ne lozhilo, je Juli Zésar ukasal, vsako zheterto leto med **23.** in **24.** Svezhana en dan v pratiko vloshiti ali vmesh djati, de je tako vsako zheterto leto **366** dni imelo, in tako leto mi prestopno imenujemo. Te od Julija popravljene in sboljshane pratike, ki se je po njem Julijeva pratika imenovala, so se tudi vsi kristjani v Evropi do leta **1582** po Kristusovim rojstvu posflushili.

Ker pa solnzhno leto **365** dni, **5** ur, **48** minut in **48** trenkov obfesh, tako te ure, minute in trenki v fhtirih letih le **23** ur, **15** minut in **12** trenkov snesó; toraj je Juli Zésar, ko je vsako zheterto leto en zel dan v pratiko vloshil, v slednjih fhtirih letih **44** minut in **48** trenkov prevezh k letu perdjal, in ta majhna pomota je v **129** letih toliko nanefla, de je v letu **82** po Kristusovim rojstvu she en zel dan v Julijevi pratiki prevezh bil, in v drusih **129** letih sta she dva dneva v pratiki prevezh hodila, in is te majhne Julijeve pomote je perfhlo, de so v **16.** stoletji dnevno in nozhno enakost, ki je po solnzhnim hodu smirej **21.** Sufhza, she **11.** Sufhza imeli. Ko bi se bili po Julijevi naredbi, vsako zheterto leto en zel dan pratiki perdjati, ravnali; bi bili szhafama she v Svezhanu in potem v Profenzu v svojih pratikah dnevno in nozhno enakost imeli, desiravno sta si nozh in dan, po solnzu rajtati, smerej le **21.** Sufhza enaka. To

pomoto odverniti, fo Papesh Gregori XIII. ukasali pratiko popraviti, ter is Julijeve pratike 10 dni sbrifati, de je dnevna in nozhna enakost tudi v pratki spet na svoje pravo mesto, to je, 21. Šufhza perfhla. Dnevi pa, ki fo jih Papesh is pratike sbrifati ukasali, fo bili med 4. in 15. Kosoperfka leta 1582. Tako fo tedaj tisto leto od 4. prezej na 15. Kosoperfka prefkozhili, de fo solnzhno leto dofhli. De bi se pa pratikno leto fzhafama od solzhniga leta spet ne lozhilo, in de bi se perhodnje zhase dnevna in nozhna enakost is svojiga mesta v pratiki, to je, od 21. Šufhza ne premaknila, fo Papesh sapovedali, de se morajo pratiki dnevi takole perdevati, ali kar je vse eno, prestopne leta narejati: 1) Tri leta saporedama naj fo navadnje leta po 365 dni, in vsako zheterto leto naj je po Julijevi naredbi prestopno leto po 366 dni. 2) Sadnje leto tristoletja naj je navadnje léto, in sadnje leto zhetertiga stoletja pa prestopno léto.

Po te Papeshevi naredbi se tedaj v 400 letih po témle fhtevilu dnevi v pratiko vmef devajo: v pervim stoletji 24 dni, v drugim 24, v tretjim 24 in v zhetertim 25, vsih fkupej 97 dni. Ker je pa solnzhno leto 5 ur, 48 minut in 48 trenkov daljshi, kakor pratikno leto; in ker se te ure, minute in trenki v vsakih sto letih sa 24 dni, 5 ur in 20 minut naraštejo, v 400 sto letih pa 96 dni, 21 ur in 20 minut snesó: po Gregorjevi naredbi pa se v 400 letih 97 dni vmef dene; se is tega rasvidi, de se v vsakih 400 letih 2 uri in 40 minut prevezh perloshi. Tudi ta majhni raslozhek se v devetkrat 400 letih, to je, v 3600 letih, sa en zel dan narašte, ker devetkrat po 2 uri in 40 minut ravno 24 ur, to je, en zel dan snese; sato je treba v vsakih 3600 letih en dan prez h spustiti,

zhe se namrezh sadnje leto **3600** letja, ki je po Papeshevi naredbi prestopno leto, sa navadnje leto naredí. Zhe se tedaj per narejanji pratike tako ravna, potem fhe le pratikno leto s folnzhnim letam prav stikama hodi.

Tukaj fhe spomnim, de fo vfi katolifhki kriftjani od Papesha Gregorja **XIII.** v letu **1582** sboljfhano in po folnzhnim hodu vrvnano pratiko sprejeli, le famo nekatolizhani: Luterani in drugi krivoverzi, Greki, Rusi in drugi raskoliniki, je niso hotli sprejeti, ker tem ljudem njih napuh in terma možno brani sprejeti, naj je fhe takó koriftno, dobro in potrebno, zhe le od Papesha, ki ga sa fvojiga dobrotljiviga ozheta sposnati nozhejo, pride. Ker fo tedaj krivoverzi in drugi rasporniki v fvojih pratikah **10** dni sa nami oftali, je gotovo to veliko smefhnjav v sadevi vřakdanjih opravil, ki fo jih katolizhani in nekatolizhani med feboj imeli, naredilo, in fe je fhe vezhjih pomotij in smefhnjav bati bilo; sato fo fe nekatolizhani v nemfhkih deshelah v letu **1700** vdali, ter fo od Papesha Gregorja sboljfhano in popravljeno pratiko sprejeli, in fo **11** dni v fvoji pratiki, namrezh od **18.** řvezhana na **1.** řufhza prefkozhili, in fe v osiru leta s nami sedinili. Posnejfhe fo fe tudi Angliani in řhvedi nafhe pratike poprijeli. Le famo Greki, Rusi in drugi raskoliniki fe fhe Julijeve pratike dershe, in fo v fvojih pratikah she **12** dni sa nami. Zhe hozhe kdo svediti, kateri dan Rusi danes po nafhi pratiki imajo, naj po nafhi pratiki **12** dni nasaj fhteje; zhe pa is řtaroverzov pratike dan po nafhi pratiki svediti sheli, naj k njih pratiki **12** dni dofhteje.

Kakó koriftna in fhe zlo potrebna je pratika, mi pazh ni treba řkasovati, kar she vřak fam is

fvoje laſtne ſkuſhnje ſpoſná; ker is nje své leto, meſze, tedne in dneve po **Kriſtuſovim** rojſtvu; nedelje, prasnike in druge poſebne zhaſe v letú; mraknjenja ſolnza in lune, i. t. d. Zhe nam pratika vſe to le ſamo ſa eno leto pové, ſe ji pravi létna pratika; zhe nam pa ſto lét naprej pové, ſe imenuje ſtolétna pratika.

§. 2.

Kako ſe da ſvediti, ali je to in uno leto navadnje ali preſtopno?

Zhe je to ali uno leto navadnje ali preſtopno, prav lahko takole ſveſh: Deli ſadnje dve fhtevilki tiſtiga léta, od kteriga to ſvediti ſhelifh, ſ fhtevilko 4; zhe ſe te dve fhevilki v enake dele bres vſiga oſtanka raſdeliti daſte, je tiſto leto preſtopno; zhe pa kaj oſtane, kar pa nikoli zheſ 3 oſtati ne ſmé, je navadnje leto, in ta oſtanek pokashe, ktero navadnje leto je to od ſadnjizh pretekliga leta. Tako bo, poſtavim, leto **1848** preſtopno, ker, zhe ſadnje dve fhtevilki 48 ſ fhtevilko 4 delifh, nobeniga oſtanka ne dobifh. Naſproti pa bo leto **1863** navadnje leto, in fizer tretje po ſadnjim preſtopnim letu **1860**, ker, zhe ſadnje dve fhteviliki 63 ſ fhtevilko 4 delifh, v oſtanek 3 dobifh.

Šte pa ſadnje dve fhteviliki kakofhniga leta dve nizhli (00), ktere leta ſe ſtolétja imenujejo; takrat pa perve dve fhtevilki ſ fhtevilko 4 raſdeli, in léto je preſtopno, zhe ti per tem deljenji nizh ne oſtane, zhe ti pa kaj oſtane, je navadnje leto. Tako je bilo leto **1600** preſtopno, ker perve dve fhtevilki 16 ſ fhtevilko 4 deljene ne daſte nobeniga oſtanka; naſproti pa je bilo **1800** navadnje leto, ker 18 ſ 4 deljeno 2 v oſtanek da. Leto **1900** ne bo preſtopno, bo pa **2000**.

§. 3.

Zhafnifki krogi.

Zhafniske kroge imenujejo pratikarji to ali uno versto lét, pa tudi dni, ki se spet od konza sazhnejo, kader vkrog ali okoli pridejo, in imena teh zhafnifkih krogov koj v sazhetku svojih pratik postavijo, sraven njih pa tudi fhtevilo, ktero pokashe, koliktero leto she tezhe v zhafnifhkim krogu. Imena tih zhafnifkih krogov so naslednje:

Rimfka obrestna fhtevilka,
Lunini krog, slata fhtevilka.
Solnzalni krog,
Nedeljska zherka in
Lunino kasalo (Epakta).

Kaj de so imenovani zhafnifki krogi, in kakó de se ali s pomozhjo nekterih tabliz, ali pa s prav lahkim rajtanjem najti dajo, bo od vfaziga posebej govorjenje.

§. 4.

Kaj je rimfka obrestna fhtevilka, ali napóvedni krog, in kakó se najde?

Rimfka obrestna fhtevilka je versta petnajstih lét, ktera, kader mine, se spet od konza sazhne. Nekdajni Rimljani so v navadi imeli, na konzu vfaziga petnajstiga leta nektore davke (obresti, zhimshe, kasni) napovedovati, in sato se tudi zhaf petnajstih lét rimfki napovedni krog imenuje. V starih zhafih, posebno v grafhinah, je bilo per vsih sodnjifhkih opravilih in pravgah v navadi, sraven letniga fhtevila po Kristusovim rojstvu tudi rimfko obrestno fhtevilo perstaviti, kar je fhe sdaj pa le v tistih krajih v navadi, kjer se rimfkih praviz dershe, in od tod je perfblo, de so jo v pratike

postavljali, in jo vezhdel fhe postavljajo. Nekdaj je bilo she bolj potrebno vediti, koliktero leto v rimskim napovednim krogu she tezhe, posebno ko je she proti konzu fhel, de fe je vsakkeri sastran napovedanih davkov preskerbeti vedil; sdaj naf pa nizh ne vtizhe, in ga nam ni treba vediti; vender pa hozhem savolj popolnosti pratike pokasati, kakó fe da srajtati, ktero leto tezhe v rimskim napovednim krogu. Ker fe je rimski obrestni krog 3 leta pred Kristufovim rojstvam sazhel, persfhtej k danimu letnimu fhtevilu po Kristufovim rojstvu fhtevilko 3, in deli dobljeni snefek s fhtevilko 15. Zhe je deljenje bres oftanka, tako je 15 rimfka obrestna fhtevilka, tedaj sadnje leto v napovednim krogu; zhe je pa kak oftanek, je ravno ta oftanek rimsko obrestno fhtevilko. V letu 1842 je bilo 15 rimsko obrestno fhtevilko; ker 1842 in 3 snefe 1845, in ta snefek s fhtevilko 15 deljen nobeniga oftanka ne da. V letu 1851 bo pa 9 rimsko obrestno fhtevilko, ker 1851 in 3 snefe 1854, in ta snefek s fhtevilko 15 deljen, 9 v oftanek pufti.

§. 5.

Kaj je lunini krog in slata fhtevilka, in kakó fe da najti?

Zhaf 19 Julijevih lét, ktere, kedar minejo, fe spet od konza sazhnejo, in potem mlaji spet na tiste dneve v mezsu padajo, na ktere so bili pred 19 leti padli, fe imenuje lunini krog. Shtevelo pa, ktero kashe, koliktero leto v luninim krogu she tezhe, fe imenuje slata fhtevilka. Neki Grék, po imenu Meton, je v letu 433 pred Kristufovim rojstvam narpervi sapasil, de po 19 letih mlaji spet na ravno tiste dneve padati sazhnejo, in je fhtevilko,

ktero kashe, koliktero leto luniniga kroga ali 19 lét she tezhe, s slato fhtevilko v kamen sarifal, sato se tedaj slata fhtevilka imenuje. Slata fhtevilka se pa takole najde: Mifli fi, de fo eno leto pred Kristusovim rojstvom leta po luninim krogu fhleti sazheli; toraj perfhtej k letnimu fhtevilu, od kteriga slato fhtevilko svediti shelish, fhtevilko 1, in potem deli dobljeni snefek s fhtevilko 19. Zhe ti per tem deljenji nizh ne oftane, je 19 slata fhtevilka, tedaj sadnje leto luniniga kroga; zhe ti pa per deljenji kaj oftane, je ravno ta oftanek slata fhtevilka. Zhe hozhesfh svediti, ktero leto luniniga kroga bo teklo, ali kar je vse eno, ktera bo slata fhtevilka v letu 1861; tako perdeni k letnimu fhtevilu 1861 fhtevilko 1, kar snefe 1862, in ta snefek deli s fhtevilko 19, in najdel bosfh, de fe 1862 v enake dele bres vfiga oftanka deliti da, tedaj bo v letu 1861 slata fhtevilka 19. Naproti pa bo v letu 1854 slata fhtevilka 12, ker 1854 in 1 snefe 1855, in ta snefek 1855 v 19 delov rasdeljen v oftanek 12 pufi.

§. 6.

Kaj je folnzhni krog, in kakó je najti?

Šolnzhni krog je zhaf, ki obfeshe 28 lét, ktere leta, ko minejo, se spet od konza fhleti sazhnejo, in dnevi v tednu spet na tiste dneve v mezhu padajo. Ko bi vsako leto navadnje bilo, bi se to she po vsakih 7 letih sgodilo; ker je pa vsako zheterto leto prestopno, se fhe le po 28 letih sgodi. Ker se je fhetev lét tega folnzhniga kroga 9 lét pred Kristusovim rojstvom sazhela, satorej ni teshko svediti, koliko tazih krogov po 28 lét je she minilo, in ktero leto v tim krogu ravno sdaj tezhe. Perfhtej tedaj k letnimu fhtevilu fhte-

vilko 9, in snefek tega deli s fhtevilko 28; zhe fe ta snefek v enake dele bres vfiga oftanka rasdeliti da, je 28 fhtevilo folnzhniga kroga, uni rasdelki pa, ki si jih per deljenji dobil, ti kashejo, koliko tazih krogov po 28 lét je she dofihmal od devetiga leta pred Kriftusovim rojftvam preteklo. Ako fe pa letno fhtevilo v enake dele rasdeliti ne da, ampak per deljenji nekaj oftane, ti ravno ta oftanek kashe, koliktero leto folnzhniga kroga sdaj tezhe; rasdelik pa ti pové, koliko folnzhnih krogov je she od devetiga leta pred Kriftusovim rojftvam do leta, od kteriga folnzhni krog ifhesfh, preteklo. Zhe hozhesfh postavim svediti, ktero leto folnzhniga kroga je v letu 1839 teklo; tako perfhtej k 1839 fhe 9, kar ti snefe 1848, sdaj rasdeli 1848 v 28 delov, in potem dobifh v rasdelik 66, in ravno ta rasdelik ti pové, de je od 9tiga leta pred Kriftusovim rojftvam do leta 1839 she 66 folnzhnih krogov preteklo; ker pa per tem deljenji ni bilo nobeniga oftanka, tako je deliviz fam, namrezh 28, leto folnzhniga kroga, ali sadnje leto 66tiga folnzhniga kroga. Ako pa shelifh svediti fhtevilo folnzhniga kroga od leta 1853, tako fpet perfhtej k danimu letu fhtevilko 9, kar ti snefe 1862; rasdeli sdaj 1862 v 28 delov, dobil bofh v rasdelik 66, v oftanek pa 14, rasdelik 66 ti kashe de bo v letu 1853 she 66 folnzhnih krogov minilo, oftanek pa ti pové, de bo v tiftim letu fhternajfto leto 67tiga folnzhniga kroga teklo.

§. 7.

Kaj je nedeljfka zherka, in kako fe najde?

Nedeljfka zherka je ena smed pervih 7 zherk v abezedniku, ktera nedelje zeliga leta kashe,

in sato se ji nedeljska zherka pravi. Zhe pervih 7 dni Profenza s 7 zherkami sasnamovash, ter k pervimu dnev A, k drugimu B, k tretjemu C, k zhetertimu D, k petimu E, k shestimu F in k sedmimu G postavish; in zhe potem ravno te zherke in v tem redu na vse druge dni zeliga leta postavish, de bo vsak dan eno unih saporedama postavljenih zherk imel; tako je v slednjim navadnjim letu tista smed 7 zherk nedeljska zherka, ktera sraven perve nedelje Profenza stoji. Zhe je postavim zhetertiga Profenza nedelja, tako je zherka D nedeljska zherka. In zhe si unih 7 zherk saporedama na vse dni zeliga leta po meszih prav rastavil, bofh koj vidil, kateri dan v slednjim meszu je nedelja; tisti dan je namrezh nedelja, kjer bofh nedeljsko zherko D sagledal. Dobro je nedeljsko zherko rudezho pisati, de se loshej sagleda; ali pa druge zherke v tednovih dnevih majhne, in le nedeljsko veliko spisati, takole postavim: a, b, c, D, e, f, g.

Ker ima pa prestopno leto en dan vezh, kakor navadnje, ter se med 23tiga in 24tiga Svezhana en dan vmesh dene, tedaj se temu vmeshjanimu dnev, to je, 24. Svezhanu, ravno tisto zherko dá, ki jo 23. Svezhan ima, in potem ni vezh tista nedeljska zherka, ki je do 23. Svezhana bila, ampak una, ki pred njo stoji. Je bila postavim do 23. Svezhana nedeljska zherka C, po 23. Svezhanu ne bo vezh C nedeljska zherka, ampak una, ki pred njo stoji, namrezh B. Is tega se vidi, de ima vsako prestopno leto, v katerim Svezhan 29 dni fhteje, dve nedeljske zherki, eno do 23. Svezhana, in drugo, ki je pred njo, po 23. Svezhanu. Ker je vsako leto ena smed pervih 7 zherk v abezedniku nedeljska zherka (v pre-

stopnim letu pa šte dve), jo je pratikarju sa vsako leto posebej vediti treba, de s njo vse nedelje zeli-ga leta, in po nji tudi druge dni v tednu vravnati samore.

Ako hozhefh tudi ti sa vsakcktero leto devet-najftiga stolétja nedeljſko zherko svediti, ſapifhi pervih 7 zherk v abezedniku eno sa drugo, in pod vsaktero poſtavi ſaporedama eno pervih 7 fhtevilk, poſtavim takole :

A. B. C. D. E. F. G.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Potem rasdeli tiſto letno fhtevilo, od kteriga nedeljſko zherko svediti ſhelifh, v 4 rasdelke; zhe ti per tim deljenji kaj oftane, ter ſe namrezh letno fhtevilo ne da v fhtiri enake dele rasdeliti, ne po-rajtaj tega oftanka, ampak le ſamo rasdelik ali zheterti del letniga fhtevila k zelimu letnimu fhtevilu perfhtej, in ta ſneſek v 7 delov rasdeli, ſdaj pa nizh ne glej na rasdelik, ki ga per deljenji dobifh, ampak paſi le ſamo na oftanek te delitve, ter ta oftanek od fhtevila 8 odfhtej ali prezh vsemi, in ravno ta fhtevilka, ki ti je per te od-fhtetvi oftala, ima nad ſeboj nedeljſko zherko, ki jo ſgorej v uni verſti, kjer je 7 zherk ſaporeda-ma poſtavljenih, pod njimi pa 7 fhtevilk, ſagle-dafh. Zhe je pa ſadnja delitev s fhtevilko 7 bres vſiga oftanka, tedaj je A nedeljſka zherka tiſtiga leta, od kteriga je iſhefh.

Dam ti ſgled: Ko bi ti nedeljſko zherko leta 1873 svediti hotel, rasdeli tedaj 1873 v 4 dele, in per té delitvi 468 v rasdelik dobifh; ſdaj oſta-nek, ki je fhtevilka 1, vnemar puſti in ſamo ras-delik 468 k letu 1873 doſhtej, in to ti ſkupej ſneſe 2341, in ta ſneſek 2341 s fhtevilko 7 ras-delí, per té delitvi dobifh v rasdelik 334, in nizh

nanj ne porajtaj, le famo na ostanek glej, ki je fhtevilka **3**, ter jo od fhtevilke **8** odshtej, ali prez h vsemi, in ti ostanek fhtevilka **5**, in glej, sgorej nad fhtevilko **5** dobifh nedeljsko zherko **E** sa leto **1873**.

Ker nedeljsko zherko **E** sa leto **1873** najdeno imafh, sdaj lahko vidifh, de bo tisto leto **5**tiga Profenza prva nedelja po novim letu, in zhe od **5**tiga Profenza, to je, od nedelje dni nasaj fhtejfh, najdefh, de bo tisto leto v fredo novo leto.

Zhe hozhefh sa leto **1854** nedeljsko zherko najti, ravno tako ravnaj, kakor fim ti she sgorej rasloshil; rasdeli namrezh **1854** v **4** dele, rasdelik **463** perfhtej k **1854**, snefek **2317** rasdeli v **7** delov, in ker per te sadnji delitvi nizh v ostanek ne dobifh, bo v letu **1854** **A** nedeljška zherka, tedaj perviga Profenza, ali na noviga leta dan nedelja, in po te nedelji lahko vse druge nedelje v mezih vravnafh.

Zhe pa od kakiga prestopniga leta, ktero, kakor she vefh, dve nedeljške zherki ima, imenovane zherki fhfeh; de eno nju najdefh, ravno tako ravnaj, kakor je sgorej rezhenó bilo, in tako najdena nedeljška zherka ti bo kasala vse nedelje od prestopniga dneva, to je, od **23**. Švezhana do konza leta; zherka pa, ktera v sgor postavljeni versti sa najdeno ftoji, ti kashe nedelje od sazhetka leta do prestopniga, ali vmefdjaniga dne, to je, do **24**. Švezhana.

Zhe postavim fhfeh nedeljške zherki od prestopniga leta **1864**, rasdeli **1864** v **4** rasdelke, perfhtej rasdelik **466** k **1864**, rasdeli snefek **2330** v **7** rasdelkov, ta rasdelitev ti da v ostanek fhtevilko **6**, odshtej jo od fhtevilke **8**, in v ostanek dobifh fhtevilko **2**, nad fhtevilko **2** ftoji v sgor postavljeni versti nedeljška zherka **B**, koj sa njo ftoji

zherka C, tedaj šte C in B nedeljske zherki leta 1864, in sicer C od sazhetka leta do prestopniga ali vmesdjaniga dne, B pa od prestopniga dneva do konza leta.

Zhe po ta rajtenga koga plašhi, in se mu toliko prerajtovati ne ljubi, naj pa po solnzhnim krogu nedeljske zherke ishe, ki se veliko loshej najde. Ako hozhefh postavim od leta 1864 nedeljsko zherko najti, pojishi narpred leto solnzhniga kroga, kar se prav lahko sgodi, kakor je bilo v §. 6. rezheno. Leto solnzhniga kroga bo v letu 1864 petindvajset (25), sdaj poglej v naslednjo tablizo, ter bofh sraven fhtevara solnzhniga kroga, ki je 25, najdel nedeljske zherki CB; is tega tudi vidish, de je leto 1864 prestopno, ker ima dve zherki, prva C kashe nedelje od konza leta do prestopniga dne, druga B pa od prestopniga dneva do konza leta.

Nedeljska zherka od léta 1801 do 1900.

Solnzhni króg	Nedelj- fka zherka	Solnzhni króg	Nedelj- fka zherka	Solnzhni króg	Nedelj- fka zherka	Solnzhni króg	Nedelj- fka zherka
1.	E. D.	8.	C.	15.	A.	22.	F.
2.	C.	9.	B. A.	16.	G.	23.	E.
3.	B.	10.	G.	17.	F. E.	24.	D.
4.	A.	11.	F.	18.	D.	25.	C. B.
5.	G. F.	12.	E.	19.	C.	26.	A.
6.	E.	13.	D. C.	20.	B.	27.	G.
7.	D.	14.	B.	21.	A. G.	28.	F.

§. 8.

Kaj je lunino kasalo (Epakta), in kakó se najde?

Lunino kasalo, kterimu Latinzi in tudi drugi narodi Epakta pravijo, je fhtevilo dni, kateri od sadnjiga mlaja v meszu Grudna do perviga Profenza ali noviga leta minejo. Šhtevilo tih dni, to je, lunino kasalo, pratikarji s rimskimi fhtevilkami pishejo, sato de jih loshej in hitrejshi she v pervim pogledu od drusih fhtevilik raslozhijo. Tako postavim je bil v letu 1846 mlaj 18tiga Grudna, sato je perviga Profenza léta 1847 lunino kasalo XIV, ali kar je vse eno, luna je na noviga leta dan 14 dni stara, ker je od sadnjiga mlaja, 18. Grudna, do noviga leta 14 dni preteklo. Préd ko je v meszu Grudna mlaj, vezh dni je potem luna na noviga leta dan stara, ali vezhi je tudi lunino kasalo; vezhi pa kakor XXIX, vender nikoli ni, sato ker v 29tih dnéh in pol she drugi mlaj nastopi; toraj tudi drugo lunino kasalo. Zhe je pa v kterim letu perviga Profenza, ali na noviga leta dan mlaj, tistikrat je lunino kasalo nizhla (0), to je, luna ni she nizh, she dneva ne, stara, kar pratikarji s temle snamnjem * nasnanijo. Is tega se vidi, de ima lunino kasalo devetindvajset rimskih fhtevilik, od I. do XXIX., vfako leto eno smed njih, ali pa nizhlo, to je *, kolikor dni si je she luna na dan noviga leta stara.

Ker je pa solnzhno leto 11 dni daljsi, kakor lunino, odtod pride, de lunino leto, po mlajih rajtati, 11 dni pred vkrog pride, kakor solnzhno, in se sadnji mlaj v meszu Grudna vfako leto 11 dni od noviga leta nasaj odmakne, ali kar je eno, luna je vfako leto perviga Profenza 11 dni starshi,

kakor je v sprednjim letu bila; toraj se tudi lunino kasalo vsako leto sa **11** narašha, in fizer tako dolgo narašha, dokler se ta mlaj delj kot **29** dni in pol od noviga leta ne odmakne; zhe se she zhes **29** dni odmakne, potem spet drugi mlaj pred novim letam nastopi, toraj tudi drugo lunino kasalo.

Tako postavim, zhe je v prvim letu noviga leta dan mlaj, tedaj je lunino kasalo nizhla ali *, to je, mlaj ni v tim letu nizh od noviga leta odmaknjen ali luna she dneva ni stara; v drugim letu se pa mlaj she **11** dni od noviga leta odmakne, toraj je lunino kasalo **XI**, to je luna je perviga Profenza drusiga leta **11** dni stara; v tretjim letu se spet **11** dni delj nasaj pomakne, tedaj fkupej **22** dni, toraj je lunino kasalo **XXII**. V zhetertim letu se mlaj enako drugim letam spet sa **11** dni nasaj pomakne ali postara, tode zhe **11** dni tega leta k unim **22**tim tretjiga leta pershtejesh, **33** dni v snefek dobish, toliko dni pa nobenkrat ni luna stara ker je v **29**tih dneih in okoli pol dneva she drugi mlaj; toraj je treba, zhe po te shtetvi lunine starosti vezhi fhtevilo dni kot **29** dobish, **30** dni odvrezhi, in fhtevilo unih dni, kar ti jih she ostane, je lunino kasalo. Zhe tedaj v zhetertim letu **33** dni v snefek dobish, odversi **30** dni, in potem ti ostanejo **3** dni, in glej, ravno fhtevilo **III** je lunino kasalo, ali luna je v zhetertim letu na noviga leta dan **3** dni stara. V petim letu se luna spet **11** dni postara, ali od noviga leta nasaj v meszu Grudna **11** dni odmakne; **11** dni tega leta in **3** dni sprednjiga leta snefejo **14** dni, tedaj je v petim letu fhtevilo **XIV** lunino kasalo. V shestim letu se spet **11** dni k unim sprednjiga leta pershteje, in snefe fhtevilo **XXV**, kar je tega leta lunino kasalo. Zhe v sedmim letu spet **11** dni k

unim 25 dnem perfhtejesh, dobish v snefek 36 dni, tukaj odversi 30 dni, potim ti jih fhe 6 oftane, in ravno fhtevido VI je lunino kasalo. V osmim letu perfhtej 11 dni k unim 6, in dobish lunino kasalo XVII. In tako se smerej naprej prerajtuje in lunino kasalo dobiva. Zhe po te fhtetvi fhe dalje do 19. leta luniniga kasala ishesf, v katerim letu luna svoj króg dopolni, ali ko je 19 slata fhtevilka luninga kroga, in ko potim luna spet od konza svoj króg sazgne, in potim mlaji spet na tiste dneve pridejo, na katerih so v pretezhnem luninim krogu bili: zhe tedaj, pravim, do 19tiga, to je, sadnjiga leta luninga kroga pridef, in fhtevido XVIII sa lunino kasalo dobish, in zhe sdaj sa naslednje leto, to je, sa pervo leto luniniga kroga, luniniga kasala ishesf, ker po navadi k luninimu kasalu XVIII fhe 11 dni perfhtejesh, in fhtevido 29 v snefek dobish; nikar ne misli, de je 29 lunino kasalo perviga leta luniniga kroga, ker ni; v taki pergoji odversi fhtevido vsih 29 dni, in potem pravo lunino kasalo dobish, ktero je nizhla ali *, sakaj zhe si vsih 29 dni odvergel, ti ni zlo nizh oftalo. Ko bi pa v te pergoji ne bilo pervo leto luniniga kroga, ali ko bi ne bila slata fhtevilka 1, ampak kaka druga, bi se ne fmelo uno fhtevido XXIX odvrezhi, ker bi tisto leto lunino kasalo bilo.

Letno lunino kasalo 19tiga stolétja se takole dobi: poish narpred slato fhtevilko luniniga kroga, kakor je v §. 5. rezhenó bilo; najdeno slato fhtevilko sa enoto (1) pomanjfhaj, sa enoto pomanjfhano slato fhtevilko s fhtevilko 11 pomnoshi, ali 11krat vsemi, in potem tega pomnoshenza, ali sa enoto pomanjfhano in 11krat pomnosheno slato fhtevilko s fhtevilko 30 deli, in fhtevilka, ki

ti po delitvi oftane je lunino kasalo ali Epaka tistiga leta.

Zhe bi postavim rad svedil lunino kasalo leta 1849, ifhi narpred po §. 5. slato fhte vilko, in najdel bofh, de je 7, pomanjshaj sdaj 7 sa enoto, in dobifh 6, pomnoshi 6 s 11, in dobifh 66, pomnoshenza 66 deli s 30, in potem v oftanik dobifh 6, in glej, ravno VI bo lunino kasalo ali Epakta leta 1849.

Zhe bi pa rad vedil lunino kasalo leta 1862, ifhi po §. 5. slato fhte vilko, in bofh najdel, de bo tisto leto slata fhte vilka 1, in glej, kader je slata fhte vilka 1, je tisto leto lunino kasalo nizhla ali *.

Kdor pa tudi tega prerajtovati nozhe, naj pa famo po §. 5. slato fhte vilko daniga leta poifhe, in ko jo najde, naj v naslednjo tablizo pogleda, kjer bo sraven slate fhte vilke Epakto ali lunino kasalo najdel. Zhe postavim sa leto 1851 slate fhte vilke po §. 5. ifhefh, bofh fhte vilko 9 najdel, in sdaj poglej v naslednjo tablizo, kjer bofh sraven slate fhte vilke 9 Epakto ali lunino kasalo XXVIII najdel.

Epakta ali lunino kasalo od leta 1801 do leta 1900.

Sлата fhte- vilka.	Epákta ali lunino kasalo	Sлата fhte- vilka.	Epákta ali lunino kasalo	Sлата fhte- vilka.	Epákta ali lunino kasalo
1.	*	7.	VI.	13.	XII.
2.	XI.	8.	XVII.	14.	XXIII.
3.	XXII.	9.	XXVIII.	15.	IV.
4.	III.	10.	IX.	16.	XV.
5.	XIV.	11.	XX.	17.	XXVI.
6.	XXV.	12.	I.	18.	VII.
				19.	XVIII.

§. 9.

Kdaj je velika nozh prasnovati?

V prvih zhasih kerfhanstva so tisti kristjani, kateri so préd Judje bili, in se s he nekterih judovskih fheg dersbali, veliko nozh tisti zhas prasnovali, ob katerim so Judje prasniki opresnih kruhov obhajali. Uni kristjani pa, kateri so préd molikovavzi bili, in do judovskih fheg zlo nizh ferzá niso imeli, niso hotli s Judi vred ob enim zhasu velike nozhi obhajati. Toraj je med kristjani velik prepír bil, kdaj kdaj naj bi veliko nozh prasnovali. Poglavitni Nizejshki zerkveni sbor je v letu 325 po Kristusovim rojstvu rasfodil, de naj kristjani ne prasnujejo velike nozhi tazhas, ko Judje prasniki opresnih kruhov obhajajo. De bi velika nozh in prasniki opresnih kruhov fkupej ne sadela, so sastran velikonozhniga prasnika naslednje sakone (postave) postavili.

1. Pomladanja dnevna in nozhna enakost (nozh in dan enako dolga) naj je sa vselej na 21. Šufhza odlozhena.

2. Velika nozh je vprihodnjizh le v nedeljo prasnovati, in sizer

3. tisto nedeljo, ki po prvim fhipu ali prvi polniluni spomladanje dnevene in nozhne enakosti pride.

4. Ko bi pa ta fhip ravno v nedeljo biti vtegnil, tedaj je velika nozh prihodnjo nedeljo prasnovati.

Ko bi 21. Šufhza, ko sta ta dan po misli Nizejshkiga sbirala nozh in dan enako dolga, ravno sabota bila, sraven pa tudi fhip ali polnaluna; tako bi prezej drugi dan, ki je prva nedelja po fhipu dnevene in nozhne enakosti, velika nozh bila, to je 22. Šufhza. Zhe bi pa nasproti 20. Šufhza sabota bila, sraven pa tudi fhip, tedaj je ta fhip en dan

pred dnevno in nozhno enakostjo, toraj se ne sme po njem velika nozh vravnati; tukaj je treba drusiga fhipa, ki po dnevni in nozhni enakosti, to je, po 21. Šufhzu pride, in na 18. Malotravna pade, pozhakati, in po tem se mora velikonozhni prasnik vravnati. Ko bi pa 18. Malotravna ravno nedelja bila, tedaj bi veliko nozh fhe le drugo nedeljo, to je, 25. Malotravna prasnovali, sakaj postava je, velika nozh je prvo nedeljo po fhipu dnevene in nozhne enakosti prasnovati. Is vsiga tega se lahko rasvidi, de se velika nozh pred 22. Šufhzam prasnovati ne more, pa tudi ne posnejshe, kakor 25. Malotravna, in de zelih pet tednov prehodi, vzhasih je pred, vzhasih posnejshe, kakor si she polna luna ob dnevni in nozhni enakosti nanese. V letu 1818 je bila velika nozh nar bolj sgodej, namrezh 22. Šufhza, kar se v tem stoletji nizh vezh ne bo permerilo; in famo v letu 1886 bo velika nozh nar bolj posno, namrezh 25. Malotravna. Neka latinška prerokva pravi:

Quando Marcus pascha dabit,
 Antonius pentecostabit,
 Joannes Christi Corpus adorabit:
 Totus mundus vae clamabit.

to je:

Kdar veliko nozh bo Marka dal,
 Padovansk' Anton pa binkushtval,
 Janes molil fvet' Telo klezhé:
 Tedaj bo upil zel fvét gorjé.

§. 10.

Kako se velikonozhni fhip ali polnaluna in velikonozhni prasnik najde.

Ako svediti hozhefh, kdaj bo v tem ali v u-nim letu velikonozhni fhip ali polnaluna, in potem

tudi velikonožhni prasn timer, ti je narpred treba sa nedeljko zherko in lunino kasalo tega leta svediti. Poifhi tedaj nedeljko zherko daniga leta, kakor je bilo v §. 7. rezhenom, in ko jo najdesih, si jo v spominji ohrani. Potem ifhi Epakto ali lunino kasalo ravno tega leta, kakor je v §. 8. povedano bilo, in si jo spet dobro samerkaj. Potem v naslednjo tablico, ter v prvem razsepu tisto smer Epakt ali luninih kasal poifhi, katero si she pred sa dano leto najdel, sraven Epakte boih najdel v drugim razsepu dan velikonožhniga fhipa, (kteri je v mefzih Šufhza ali pa Malotravna, Šufhiz pomenite zherki Š-z., Malotraven pa zherki M-t.) od najdeniga velikonožhniga fhipa pojdi s perftam na desno v druge razsepe, ter v tiftim razsepu obftoj, nad katerim boih nedeljko zherko sagledal, ker pod nedeljko zherko je dan velikonožhniga prasn timer sapifan.

Zhe bi poftavim rad svedil, kdaj bo v letu 1850 velikonožhni fhip in velikonožhni prasn timer; poifhi nedeljko zherko tega leta po §. 7., potem pa Epakto po §. 8., in zhe si prav rajtal, boih najdel nedeljko zherko F in Epakto XVII, poifhi sdaj to Epakto XVII v naslednji tablici v prvem razsepu, prezej sraven te Epakte v drugim razsepu, boih najdel dan fhipa 27. Š-z., to je, 27tiga Šufhza; pojdi sdaj s perftam po ravno te verfti fkosi vse razsepe, de v tiftiga prideih, nad katerim je zherka F sapifana, in tam boih najdel 31. Š-z., to je, velikonožhni prasn timer bo v letu 1850 31. Šufhza.

Je pa leto prestopno, od kteriga velikonožhni prasn timer vediti shelih, in ker ima prestopno leto dve nedeljke zherki, prva kashe nedelje od sazhetka leta do 24. Švezhana, druga pa od 24. Švezhana

do konca leta; toraj morash po §. 7. druge nedelj-
fke zherke iskati, de ti bo velikonožno nedeljo
pokasala.

Kdaj bo v letu 1856 velika nozh? Nedelj-
fke tega leta ste **F E**, Epakta ali lunino kasalo
je **XXIII**. Poglej sdaj v naslednjo tablico, kjé je
Epakta **XXIII**. Perva shtevilka je v prvem ras-
zepu, sraven nje v drugim razzepu je velikonožni
šhip **21**. Šufhza, pod zherko **E** v sedmim razzepu
je velikonožni praznik **23**. Šufhza.

Velikonozhni fhipi ino velikonozhni prasniki od leta 1801 do 1900.

Epakta ali lunine kasala		N e d e l j f k e z h e r k e										
Veliko- nozhi Thipi		A	B	C	D	E	F	G				
		V e l i k o n o z h n i p r a s n i k i										
XXIII.	21.	S-z.	27.	S-z.	22.	S-z.	23.	S-z.	24.	S-z.	25.	S-z.
XXII.	22.	S-z.	27.	S-z.	29.	S-z.	23.	S-z.	24.	S-z.	25.	S-z.
XXI.	23.	S-z.	27.	S-z.	29.	S-z.	30.	S-z.	24.	S-z.	25.	S-z.
XX.	24.	S-z.	27.	S-z.	29.	S-z.	30.	S-z.	31.	S-z.	25.	S-z.
XIX.	25.	S-z.	27.	S-z.	29.	S-z.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XVIII.	26.	S-z.	27.	S-z.	29.	S-z.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XVII.	27.	M-t.	27.	S-z.	29.	S-z.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XVI.	28.	M-t.	3.	M-t.	29.	S-z.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XV.	29.	M-t.	3.	M-t.	29.	M-t.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XIV.	30.	M-t.	3.	M-t.	5.	M-t.	30.	S-z.	31.	S-z.	1.	M-t.
XIII.	31.	S-z.	3.	M-t.	5.	M-t.	6.	M-t.	31.	S-z.	1.	M-t.
XII.	1.	M-t.	3.	M-t.	5.	M-t.	6.	M-t.	7.	M-t.	8.	M-t.
XI.	2.	M-t.	3.	M-t.	5.	M-t.	6.	M-t.	7.	M-t.	8.	M-t.
X.	3.	M-t.	10.	M-t.	5.	M-t.	6.	M-t.	7.	M-t.	8.	M-t.

Epakta ali lunine kasala		Velikonozhi Thipi		Nedeljke zherke						
				A	B	C	D	E	F	G
Velikonozhni prasniki										
IX.	4. M-t.	9. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	5. M-t.	6. M-t.	7. M-t.	8. M-t.		
VIII.	5. M-t.	9. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	6. M-t.	7. M-t.	8. M-t.		
VII.	6. M-t.	9. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	7. M-t.	8. M-t.		
VI.	7. M-t.	9. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	8. M-t.		
V.	8. M-t.	9. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
IV.	9. M-t.	16. M-t.	10. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
III.	10. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	11. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
II.	11. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	12. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
I.	12. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
*	13. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	13. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
XXIX.	14. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	20. M-t.	14. M-t.	15. M-t.		
XXVIII.	15. M-t.	16. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	20. M-t.	21. M-t.	15. M-t.		
XXVII.	16. M-t.	23. M-t.	17. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	20. M-t.	21. M-t.	22. M-t.		
XXVI.	17. M-t.	23. M-t.	24. M-t.	18. M-t.	19. M-t.	20. M-t.	21. M-t.	22. M-t.		
XXV.XXIV	18. M-t.	23. M-t.	24. M-t.	25. M-t.	19. M-t.	20. M-t.	21. M-t.	22. M-t.		

§. 11.

Kakó se s Epaktami mlaj daniga meſza in druge ſpremémbe lune najdejo?

Epakte ali lunine kaſala, kakor ſmo vidili, ſo ſa iſkanje velikonožhniga ſhipa in velikonožhniga prasnika ſlo potrebne; pa ſraven tega ſo ſhe ſa drugo rabo, ker ſe ſ njimi tudi mlaj daniga meſza in tudi druge ſpremembe lune najti dajo. Satorej vſih 12 meſzov ſaporedama ſapiſhi in pod vſakiga poſebej ſhte vilke v ſledezhim redu:

Profenez. — Œvezhan. — Œſhez. —

11.

12.

1.

Malotraven. — Velkotraven. — Roſhnozvet. —

2.

3.

4.

Maloſerpan. — Velkoſerpan. — Kimovez. —

5.

6.

7.

Koſoperfk. — Liſtopad. — Gruđen.

8.

9.

10.

Potem ſoſhtej po §. 8. najdeno letno Epakto ali lunino kaſalo ſ ſhte vilko tiſtiga meſza, kteriga mlaj iſheſh. Je ſneſek najdene letne Epakte in ſhte vilke pod meſzam manjſhi od 30, odvsemi ta ſneſek od 30; je pa vezhi, ga pa od 60 odvsemi. Oſtanik ti da v obedveh potih dan mlaja, kteriga ſi iſkal. Doſhtejeſh temu 7, 14 ali 21 dni, dobiſh tudi dan perviga krajiza, ſhipa in ſadnjiga krajiza. Tukaj pa ſe mora paſiti, zhe ſe vſe to ſa meſza Proſenza ali Œvezhana iſhe, de ſe mora Epakta poprejniga leta vſeti. Dam nektre ſglede:

Kdaj naſtopi mlaj Velkoſerpana 1839?

Letna Epakta XV ſ ſhte vilko pod Velkoſerpanam 6 ſoſhteta, da 21; od 30 odvſeto da 9, in to je dan mlaja Velkoſerpana. Sato je

pervi krajiz 16., fhip 23. in sadnji krajiz 30. Velkoferpana.

Kteriga dné je bil mlaj v Listopadu 1832?

Letno lunino kasalo XXVIII s fhtevilko 9 Listopada sofhteto, da 37, to pa od 60 odvseto da ofhtanik 23, in to je dan mlaja Listopada. Pervi krajiz je bil tedaj 30. Listopada, fhip 6. Grudna, in sadnji krajiz 13. Grudna.

Kteriga dné je bil mlaj v Profenzu 1839?

Tukaj se mora lunino kasalo IV. poprejšnjiga leta 1838 11timu Profenza perfhteti; takó se dobi 15, to od 30 odvseto, da 15. Je bil tedaj 15. Profenza mlaj, prvi krajiz 22., fhip 29. Profenza, in sadnji krajiz 5. Svezhana.

Tukaj fim nalafh take leta svolil, od kterih fhe ljudje pratike imajo, de lahko vanje pogledajo, zhe fo réf mlaji in druge lunine spremembe po te rajtengi na tiste dneve perfhli, kakor jih v pratikah sapifane najdejo; tode kasalo se bo, de prav natanko na ravno tiste dneve ne pridejo, defiravno raslozhik v danih sgledih ni tako velik.

§. 12.

Epakte ali lunine kasala na vse dni v mefzih.

Kdor nerad rajta, temu se naflednje tablize, polne Epakt ali luninih kasal, v roke podajo, is kterih bo bres velike teshe svedil lunine spremembe, to je, mlaje, perve krajize, fhipe in sadnje krajize. Pa tudi tukaj se vfiga rajtanja ogniti ne more, tode prav lahko je. Zhe hozhefh svediti, kdaj bo tega ali uniga leta, v tem ali unim mefzu mlaj, ali pa tudi kdaj je she bil, poifhi Epakto ali lunino kasalo ravno tega leta po poduku §. 8. in ko jo naj-

desih, poišhi ravno to Epakto v naslednji tablici, in sicer v tem meszu, od kteriga mlaj svediti shelih, in glej sraven te Epakte je dan, na kteriga je tisto leto mlaj. In kedar si dan mlaja najdel, lahko svesih, kdaj bo prvi krajiz, zhe od dné mlaja 7 dni naprej fhitejesh; potem kdaj bo ship, zhe od dné mlaja 14 dni naprej fhitejesh; in sadnjizh kdaj bo sadnji krajiz, zhe od dneva mlaja 21 dni naprej fhitejesh.

Ktere dni v meszih bo mlaj v letu 1849?

Poishhi Epakto tega leta po §. 8. Glej tega leta Epakta je VI, in sdaj ishi ravno to Epakto VI v naslednjih tablicah, in kjer jo bosh najdel, sraven nje stoji dan mesza, in tega dne bo mlaj, namrezh 25. Profenza, 23. Svezhana, 25. Sushza i. t. d. Po mlaji pa tudi druge spremembe lune lahko prerajtash, zhe od dneva mlaja ali 7, ali 14 ali 21 dni naprej fhitejesh.

Popolna pratika epakt — ali luninih kasal.

Dan	Profenez	Dan	Şvezhan	Dan	Şufhez
1.	*	1.	XXIX.	1.	*
2.	XXIX.	2.	XXVIII.	2.	XXIX.
3.	XXVIII.	3.	XXVII.	3.	XXVIII.
4.	XXVII.	4.	XXVI. 25.	4.	XXVII.
5.	XXVI.	5.	25. XXIV.	5.	XXVI.
6.	XXV.	6.	XXIII.	6.	25. XXV.
7.	XXIV.	7.	XXII.	7.	XXIV.
8.	XXIII.	8.	XXI.	8.	XXIII.
9.	XXII.	9.	XX.	9.	XXII.
10.	XXI.	10.	XIX.	10.	XXI.
11.	XX.	11.	XVIII.	11.	XX.
12.	XIX.	12.	XVII.	12.	XIX.
13.	XVIII.	13.	XVI.	13.	XVIII.
14.	XVII.	14.	XV.	14.	XVII.
15.	XVI.	15.	XIV.	15.	XVI.
16.	XV.	16.	XIII.	16.	XV.
17.	XIV.	17.	XII.	16.	XIV.
18.	XIII.	18.	XI.	18.	XIII.
19.	XII.	19.	X.	19.	XII.
20.	XI.	20.	IX.	20.	XI.
21.	X.	21.	VIII.	21.	X.
22.	IX.	22.	VII.	22.	IX.
23.	VIII.	23.	VI.	23.	VIII.
24.	VII.	24.	V. VI.	24.	VII.
25.	VI.	25.	IV. V.	25.	VI.
26.	V.	26.	III. IV.	26.	V.
27.	IV.	27.	II. III.	27.	IV.
28.	III.	28.	I. II.	28.	III.
29.	II.	29.	I.	29.	II.
30.	I.			30.	I.
31.	*			31.	*

Dan	Malotraven	Dan	Velkotra- ven	Dan	Roshno- zvet
1.	XXIX.	1.	XXVIII.	1.	XXVII.
2.	XXVIII.	2.	XXVII.	2.	25. XXVI.
3.	XXVII.	3.	XXVI.	3.	XXIV. 25.
4.	25. XXVI.	4.	25. XXV.	4.	XXIII.
5.	25. XXIV.	5.	XXIV.	5.	XXII.
6.	XXIII.	6.	XXIII.	6.	XXI.
7.	XXII.	7.	XXII.	7.	XX.
8.	XXI.	8.	XXI.	8.	XIX.
9.	XX.	9.	XX.	9.	XVIII.
10.	XIX.	10.	XIX.	10.	XVII.
11.	XVIII.	11.	XVIII.	11.	XVI.
12.	XVII.	12.	XVII.	12.	XV.
13.	XVI.	13.	XVI.	13.	XIV.
14.	XV.	14.	XV.	14.	XIII.
15.	XIV.	15.	XIV.	15.	XII.
16.	XIII.	16.	XIII.	16.	XI.
17.	XII.	17.	XII.	17.	X.
18.	XI.	18.	XI.	18.	IX.
19.	X.	19.	X.	19.	VIII.
20.	IX.	20.	IX.	20.	VII.
21.	VIII.	21.	VIII.	21.	VI.
22.	VII.	22.	VII.	22.	V.
23.	VI.	23.	VI.	23.	IV.
24.	V.	24.	V.	24.	III.
25.	IV.	25.	IV.	25.	II.
26.	III.	26.	III.	26.	I.
27.	II.	27.	II.	27.	*
28.	I.	28.	I.	28.	XXIX.
29.	*	29.	*	29.	XXVIII.
30.	XXIX.	30.	XXIX.	30.	XXVII.
		31.	XXVIII.		

Dan	Malofer- pan	Dan	Velkofer- pan	Dan	Kimovez
1.	XXVI.	1.	XXIV. 25.	1.	XXIII.
2.	25. XXV.	2.	XXIII.	2.	XXII.
3.	XXIV.	3.	XXII.	3.	XXI.
4.	XXIII.	4.	XXI.	4.	XX.
5.	XXII.	5.	XX.	5.	XIX.
6.	XXI.	6.	XIX.	6.	XVIII.
7.	XX.	7.	XVIII.	7.	XVII.
8.	XIX.	8.	XVII.	8.	XVI.
9.	XVIII.	9.	XVI.	9.	XV.
10.	XVII.	10.	XV.	10.	XIV.
11.	XVI.	11.	XIV.	11.	XIII.
12.	XV.	12.	XIII.	12.	XII.
13.	XIV.	13.	XII.	13.	XI.
14.	XIII.	14.	XI.	14.	X.
15.	XII.	15.	X.	15.	IX.
16.	XI.	16.	IX.	16.	VIII.
17.	X.	17.	VIII.	17.	VII.
18.	IX.	18.	VII.	18.	VI.
19.	VIII.	19.	VI.	19.	V.
20.	VII.	20.	V.	20.	IV.
21.	VI.	21.	IV.	21.	III.
22.	V.	22.	III.	22.	II.
23.	IV.	23.	II.	23.	I.
24.	III.	24.	I.	24.	*
25.	II.	25.	*	25.	XXIX.
26.	I.	26.	XXIX.	26.	XXVIII.
27.	*	27.	XXVIII.	27.	XXVII.
28.	XXIX.	28.	XXVII.	28.	25. XXVI.
29.	XXVIII.	29.	XXVI.	29.	XXIV. 25.
30.	XXVII.	30.	25. XXV.	30.	XXIII.
31.	25. XXVI.	31.	XXIV.		

Dan	Kosoperfk	Dan	Lifstopad	Dan	Gruden
1.	XXII.	1.	XXI.	1.	XX.
2.	XXI.	2.	XX.	2.	XIX.
3.	XX.	3.	XIX.	3.	XVIII.
4.	XIX.	4.	XVIII.	4.	XVII.
5.	XVIII.	5.	XVII.	5.	XVI.
6.	XVII.	6.	XVI.	6.	XV.
7.	XVI.	7.	XV.	7.	XIV.
8.	XV.	8.	XIV.	8.	XIII.
9.	XIV.	9.	XIII.	9.	XII.
10.	XIII.	10.	XII.	10.	XI.
11.	XII.	11.	XI.	11.	X.
12.	XI.	12.	X.	12.	IX.
13.	X.	13.	IX.	13.	VIII.
14.	IX.	14.	VIII.	14.	VII.
15.	VIII.	15.	VII.	15.	VI.
16.	VII.	16.	VI.	16.	V.
17.	VI.	17.	V.	17.	IV.
18.	V.	18.	IV.	18.	III.
19.	IV.	19.	III.	19.	II.
20.	III.	20.	II.	20.	I.
21.	II.	21.	I.	21.	*
22.	I.	22.	*	22.	XXIX.
23.	*	23.	XXIX.	23.	XXVIII.
24.	XXIX.	24.	XXVIII.	24.	XXVII.
25.	XXVIII.	25.	XXVII.	25.	XXVI.
26.	XXVII.	26.	25. XXVI.	26.	25. XXV.
27.	XXVI.	27.	XXIV. 25.	27.	XXIV.
28.	25. XXV.	28.	XXIII.	28.	XXIII.
29.	XXIV.	29.	XXII.	29.	XXII.
30.	XXIII.	30.	XXI.	30.	XXI.
31.	XXII.			31.	XX. 19.

Število 25 sraven nekterih Epakt je sato, ki se lunini meſzi v 29tih in 30tih dnéh premenjavajo; ſhtevilo 19 sraven Epakte XIX bi pa mlaj 30. Grudna sdajnega, ne pa 1. Profénza prihodnjiga leta dalo.

§. 13.

Kakó se pratika nareja?

Per narejanji pratike je narpervo, de se leto v 12 mešov, meši pa v dneve, kolikor jih vsak-
 kateri ima, rasdelijo. Meši so naslednji s svojimi
 dnevi: I. Profenez ima 31 dní, II. Švezhan ima
 v navadnjim letu 28, v prestopnim pa 29 dní, III.
 Šufhez ima 31 dní, IV. Malotraven ima 30 dní,
 V. Velkotraven ima 31 dní, VI. Roshnozvet ima
 30 dní; VII. Maloferpan ima 31 dní, VIII. Velko-
 ferpan ima 31 dní, IX. Kimovez ima 30 dní, X.
 Kosoperfk ima 31 dni, XI. Listopad ima 10 dní
 in XII. Gruden ima 30 dní. Dnevi v mešu se s
 fhtevilkami 1. 2. 3. 4. in tako dalje sapifhejo.
 Narbolji je, de se ob strani ena pod drugo sapifhejo,
 de se potem poleg njih prasniki in vse drugo, kar
 se navadnje v pratike stavi, sapifhejo. Kader je to
 storjeno, je treba po §. 10. velikonožhniga prasnika
 iskati, na kateri dan de tisto leto pride, in ko je
 najden, se prezej kje na svoje mesto, to je, k dnevu
 meša postavi. Sdaj se koj vé, de je ta dan v
 mešu nedelja, ker je velika nožh le famo v nedeljo
 prasnovati perpušeno. Od velikonožhne nedelje se
 gré nasaj proti sazhetku leta po dnevih v meših,
 ter se vsakih 7 dní nedeljka zherka, po §. 7. naj-
 dena, postavi. Ravno tako se tudi od velikonožhne
 nedelje do konza leta vsakih 7 dni nedeljka zherka
 sapifhe. Per katerim dnevu v mešu tedaj nedeljka
 zherka stoji, ta dan je nedelja. Ko je tako vsa
 pratika s nedeljami osnovana, se jim potem fhe po-
 sebne imena dajo, zhe jih imajo; potlej se prasniki
 na svoje dneve postavijo, in drugi spominja vredni
 dnevi sasnamjejo. Od vsih tih nedelj, prasnikov in
 posebnih dní, kjé naj se v pratiki sasnamjejo, ali

pa v njo vredijo, bo v naslednjim §. 14. posebej povedano.

Tukaj le famo to fhe opomnim, de fe v katoliški zerkvi fkoraj vsak dan fpominj kakiga, pa tudi vezh Švetnikov, ali pa njih god prasnije. Prasniki fe rasdelijo 1. v prestopne, 2. famo vzhasih prestopne, in 3. v neprestopne.

§. 14.

I. Prestopni prasniki in drugi spominja vredni dnevi.

1. Od velike nozhi proti sazhetku leta.

Prasniki, h katerim fe tudi nedelje perfhtevajo, in nekteri drugi snamitnejši dnevi, ki ne pridejo vsako leto na ravno tisti dan v mefzu, ampak fe na kakiga drugiga premaknejo ali prestopijo, fe imenujejo premakljivi ali prestopni. Pervi in nar imenitnejši vseh prestopnih prasnikov je velika nozh, po kateri fe vsi drugi premakljivi prasniki in dnevi prestopijo in ravnajo; in kader je velika nozh sa tisto leto na svoj dan terdno postavljena, fe od nje nasaj proti sazhetku leta vsi drugi premakljivi dnevi in prasniki lahko vredijo, kateri fo :

Velika sabota, en dan pred veliko nozhjo.

Veliki pétik, dva dni pred veliko nozhjo.

Veliki zhetertik, tri dni pred veliko nozhjo.

Zvetna nedelja, VI. v postu.

Marija VII. shaloft v petik pred zvetno nedeljo.

Tiha (zherna) nedelja, ali V. v postu.

Šredopostna nedelja, ali IV. v postu.

Bresímena nedelja, ali III. v postu.

Kvaterna nedelja, ali II. v postu.

Pepelnizhna nedelja, ali I. v postu.

Pepelniza, sazhetik 40danskiga posta.

Puſt v torik pred pepelnizo.

Puſtna nedelja, ali **III.** predpepelnizhna.

II. predpepelnizhna nedelja.

I. predpepelnizhna nedelja.

Po tih nedeljah pridejo nedelje po rasglaſhenji Goſpodovim, ali po ſvetih treh Kraljih, katerih je vzhaiſh manj, vzhaiſh vezh, kakor ſi je ſhe velika nozh, ali bolj ſgodaj, ali pa bolj poſno, in te nenedelje ſe ſasnamjejo **I.**, **II.**, **III.**, **IV.** i. t. d. po rasglaſhenji Goſpodovim, ali po ſvetih treh Kraljih. V **II.** nedeljo po rasglaſhenji Goſpodovim je praſnik preſvetiga imena Jeſufa. Zhe pride v praſnik rasglaſhenja Goſpodoviga, to je, **6.** Proſenza, nedelja, je ſhe le una nedelja, ki **13.** Proſenza pride, prva po rasglaſhenji Goſpodovim. Nedelja pa, ki je med Goſpodovim rasglaſhenjem in novim letam, ſe imenuje nedelja po novim letu.

2. Od velike nozhi proti konzmu leta.

Od velikonozhne nedelje do konzma leta ſo naſlednji praſniki in drugi dnevi preſtopni:

Velikonozhni pondeljik je ſapovedan praſnik.

Bela nedelja, ali **I.** po veliki nozhi.

Sa njo pridejo: **II.**, **III.**, **IV.** in **V.** nedelja po veliki nozhi. Sa **V.** nedeljo naſtopi krishev teden.

Pondeljik, torik in fredo ſo prozeſije.

Zhetertik je god Kriftuſoviga vnebohoda.

VI. nedelja po veliki nozhi.

Šabota pred binkeſhtno nedeljo, poſt.

God binkeſhtne nedelje.

Binkeſhtni pondeljik ſapovedan praſnik.

Kvaterna frega, petik in ſabota, poſt.

Praſnik preſvete Trojize, **I.** nedelja po binkeſhtih.

Praſnik preſvetiga reſhnjiga Teleſa v zhetertik po **I.** nedelji po binkeſhtih.

II. nedelja po binkefhtih.

V petik po te nedelji preſv. Jeſusovo Œerze.

Potem naſledovajo vſe druge nedelje po binkefhtih do Adventa, kterih nedelj je vzhaſih vezh, kakor ſi je ſhe bila velika nozh, ali bolj poſno, ali pa bolj ſgodej. Tudi te nedelje ſe s fhteſvilkami III., IV., V. i. t. d. po binkefhtih ſasnamvajo, de ſe koj vidi, ktera ſhe tezh, i. t. d.

Preſtopni praſniki v nedelje po binkefhtih.

Prasnik angeljev varhov, ali angeljſka nedelja, je tiſta nedelja, ktera je pervimu Kimovzu nar bliſhej. Zhe je nedelja pred pervim Kimovzam bliſhe njega, kakor una, ki po njem pride, je ona angeljſka nedelja; zhe je pa una po pervim Kimovzu bliſhe njega, je pa ona praſnik angeljev varhov.

Prasnik ſvetiga imena Marije je pervo nedeljo po mali Goſpodnizi ali godu rojſtva Marije devize.

Kvaterna freda je perva po dnevu povſhanja ſvetiga Krisha, ali po 14. Kimovzu. Ko bi bil Œ. Krish v fredo, ni ta freda kvaterna, ampak perva po Œ. Krishi, tedaj je ſhe le drugi teden kvatern, v fredo, petik in ſaboto ſapovedan poſt.

Prasnik Marije devize ſvetiga roſhniga kranza je pervo nedeljo Kosoperſka — roſhnikranſka nedelja.

God obletnize poſvezhenja vſih zerkev je tretjo nedeljo Kosoperſka.

Sahvaljna nedelja je perva nedelja po vſih Œvetnikih.

Sa nedeljami po binkefhtih pridejo fhtiri adventne nedelje na verſto, ki ſe tudi s fhteſvilkami I., II., III. in IV. ſasnamvajo. (Advent je latinſka beſeda, in ſe po naſhim pravi *Prihod*, in fizer

sato, ker ob tim zhafu obhajamo vefeli fpominj prihoda nafhiga Gospoda Jesufa Kristufa na fvet.)

Perva nedelja v adventu je tista, ki je fvetimu Andreju apostelju 30. Listopada nar blishej.

Kvaterna freda v adventu je perva freda po 13. Grudnu, in je ponavadi, kakor v drugih kvaternih tednih, v fredo, petik in saboto sapovedan post. Tudi je v adventu vsako fredo in petik sapovedan post.

Zhe je ktera nedelja med fvetim boshizhnim prasniam in novim letam, ali prasniam obresovanja Jesufa Kristufa Gospoda nafhiga, se ta nedelja „po boshizhi,“ ali pa tudi „pred novim letam“ imenuje.

II. Vzhasih prestopni prasniki.

Šveti Matija je v navadnjim letu 24. Švezhana, v prestopnim letu pa 25.; sato ko se v prestopnim letu med 23. in 24. Švezhana en dan vlosi, toraj se fveti Matija na 25. pomakne.

God vzhlovezhenja Šinu Boshjiga in osnanjenja devizi materi Marii je ponavadi 25. Šufhza. Zhe se pa permeri, de na ta dan véliki petik, ali pa vélika sabota pride, se ta prasniam na pondeljik po beli nedelji prelosi, in je ta dan sapovedan prasniam.

Dan fpominja vsih vernih mertvih je 2. Listopada; je tega dne nedelja, se fpominj vsih vernih dufh drugi dan, to je v pondeljik obhaja.

III. Neprestopni prasniki.

a) Sdaj sapovedani:

1. Obresovanja Jesufa Kristufa Gospoda nafhiga (novo leto) 1. Profenza.

2. Rasglašhenja Gospodoviga, ali svetih 3 Kraljev god je 6. Profenza.
3. Darovanja Jesufa Kristufa god, in ozhišhevanja devize matere Marije, ali Švezhniza je 2. Švezhana.
4. Svetiga Joshefa shenina devize matere Marije, in Patrona Ilirije godovanje je 19. Šufhza.
5. Vzhlovezhenja Šinu Boshjiga god, in osnaujanja devizi materi Marii je 25. Šufhza, zhe je pa ta dan veliki petik, ali pa velika fabota, se prasnuje v pondeljik po beli nedelji.
6. Svetih aposteljnov Petra in Pavla god je 29. Roshnozveta.
7. Velika Gospodniza, ali veliki Šhmaren, ali god vnebovsetja Marije devize, je 15. Velikoferpana.
8. Mala Gospodniza, ali mali Šhmaren, ali god rojstva Marije devize, je 8. Kimovza.
9. Vsih Svetnikov god je 1. Listopada.
10. Špozhetja devize matere Marije god je 8. Grudna.
11. Sveti boshizhni prasn timer, ali godovanje rojstva Gospoda nashiga Jesufa Kristufa je 25. Grudna.
12. Svetiga Šhtefana perviga marternika prasn timer je 26. Grudna.

Opomba. Memo fhtirdefetdanfkiga posta, fhtirih kvater in postov v adventu, so fhe nekteri predprasn timer dnevi sapovedani posti, in fizer: Šabota pred binkefhti, dan pred prasn timer svetih aposteljn timer Petra in Pavla, pred veliko Gospodn timer ali velikim Šhmarnam, pred v timer Svetn timer, pred godam Špozhetja devize matere Marije in pred boshizhni dan. Zhe se permeri, de predprasn timer dnevi v nedeljo pridejo, se na faboto preloshé, ker zerkev nozhe, de bi se kdo Gospod timer dan ali v nedeljo postil.

*b) Le v posamesnih deshelah sapovedani
prasniki.*

Vfaka deshela si je kakiga Švetnika sa Patrona ali svojiga posebniga pomožnika in varha svolila, kteriga prasnik s posebno zhaštitoštjo obhaja in se njegovi priproshnji per Bogu perporozha. Vder-shavah Avstrijanskiga zefarštva so naslednji sosební pomožniki deshelá svoljeni:

Šveti Marka evangelist, 25. Malotravna, na Benefhkim.

Šveti Karol Boromej, Kardinal, véliki fhkof, 4. Listopada, na Lombardifhkim.

Šveti Leopold knes, sposnovavez, 15. Listopada, na Avstrijanskim.

Šveti Štefan vogerfski kralj, sposnovavez, 2. Kimovza, na Vogerfskim.

Šveti Janes Nepomuzhan, marternik, 16. Velikotravna, in fveti Venzeflav vojvoda, marternik, 28. Kimovza, na Zhesfhkim ali Pemfskim.

Šveti Ladislav kralj, 27. Roshnozveta, na Erdeljfskim (Siebenbürgen.)

Šveti Štanislav fhkof in marternik, 7. Velikotravna, na Poljskim.

Šveti Mihael véliki angelj, 29. Kimovza, na Galifhkim.

Šveta Ziril in Metod, fhkofa in osnanjevavza kerfhanfke vere med flovanfkimi narodi, 9. Šufhza, na Moravfskim.

Šveti Elija prerok, 20. Maloferpana, in fveti Rok sposnovavez, 16. Vélikoferpana, na Hrovafhkim.

Šveta Hedviga vdova, 17. Kosoperfska, na Šilefhkim. (Schlesien.)

Šveti Špiridion fhkof, 17. Grudna, na Dalmatinskim.

Šveti Rupreht fhkof, 24. Kimovza, na Salifburfhkim.

Šveti Tilen abat, fposnovavez, 1. Kimovza, na Korofhkim.

Šveti Joshef, 19. Šufhza, in Š. Virgili, 26. Roshnozveta, na Tirolifkim.

Šveti Just marternik, 2. Listopada, v Terštu.

Šveti Joshef, 19. Šufhza, na Krajnfkim in Šhtajerfkim.

Pravijo, de je fhe vezh drusih Patronov Krajnfke deshele: Šveti Juri marternik, 24. Malotravna; fveti Kanzian marternik, 31. Velikotravna; fveti Hermagor fhkof in marternik in fveti Fortunat diakon marternik, 12. Velikoferpana.

c) Nekdaj sapovedani prasniki sdaj pa delovniki.

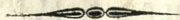
1. Dan sarozhenja Devize Marije 23. Profenza.
2. „ fpreoburnjenja Š. Pavla Ap. 25. Profenza.
3. „ ftola Š. Petra v Antiohii 22. Švezhana.
4. „ Š. Matija Ap. 24. ali 25. Švezhana.
5. „ Š. Gregorja Pap., zerk. uz. 12. Šufhza.
6. „ Š. Jurja 24. v nekterih deshelah 23. Malotr.
7. „ Š. Marka Evang. 25. Malotravna.
8. „ ŠŠ. Ap. Filipa in Jakoba 1. Velikotravna.
9. „ Šnajdenja Š. Krisha 3. Velkotravna.
10. „ Š. Antona Padovanfk. 13. Roshnozveta.
11. „ Š. Janesa Kerftnika 24. Roshnozveta.
12. „ Obifkanja Š. Marije Devize 2. Maloferpana.
13. „ Š. Marije Magdalene 22. Maloferpana.
14. „ Š. Jakoba Ap. 25. Maloferpana.
15. „ Š. Ane, matere Marije D. 26. Maloferp.
16. „ Š. Petra ketne 1. Velkoferpana.
17. „ Š. Marije Šneshnize 5. Velkoferpana.
18. „ Špreminjenja Jesufa Kr. 6. Velkoferpana.

19. Dan Obglavljenja Š. Jan. Kerst. 29. Velkoferp.
 20. „ Š. Štefana vogerskiga kralja 2. Kimovza.
 21. „ Povikshanja Š. Krisha 14. Kimovza.
 22. „ Š. Mihaela veliziga angelja 29. Kimovza.
 23. „ ŠŠ. Ap. Šimona in Juda 28. Kosoperfka.
 24. „ Špominja vernih duh 2. Listopada.
 25. „ Darovanja Marije Devize 21. Listopada.
 26. „ Š. Katarine D. M. 25. Listopada.
 27. „ Š. Andreja Aposteljna 30. Listopada.
 28. „ Š. Janesa Ap. in Evang. 27. Grudna.
 29. „ ŠŠ. nedolshnih otrok 28. Grudna.

Raslaga okrajshanj

v pratiki Švetnikov.

Ab.	pomeni	abat ali opat.
Ap.	„	apostelj.
D.	„	deviza.
Ev.	„	evangelist.
Kar.	„	kardinal.
Kr.	„	kralj - ljiza.
M.	„	marternik.
Mm.	„	marterniki.
Mafh.	„	mafhnik.
P.	„	papesh.
Pufh.	„	pufhavnik.
Šh.	„	fhkof.
Šp.	„	šposnovavez.
štol.	„	štoletje.
Vd.	„	vdova.
z. u.	„	zerkveni uzhenik
†	„	umerl.

§. 15.

Neprestopni prasniki leta.

Dan	Profenez.	Dan	Švezhan.
1	<i>Novo leto, obr. J. K.</i>	1	Ignazi Šh. M. † 107.
2	Makari Ab. † 394.	2	<i>Švezhniza.</i>
3	Genovefa D. † 512.	3	Blash Šh. M. † 316.
4	Tit Šhk. † 94.	4	Rembert Šh. † 888.
5	Teleffor P. M. † 154.	5	Agata D. M. † 251.
6	<i>ŠŠ. 3 Kralji, Rasg. J.</i>	6	Dorotea D. M. † v III. stol.
7	Rajmund Mafh. Šp.	7	Romuald Ab. † 1027.
8	Erhard Šh. † 750.	8	Janes od Mate Šp.
9	Julian in Basilifa Mm.	9	Polona D. M. † 249.
10	Pavl Pufh. † 342.	10	Školaftika D. † 543.
11	Higin P. M. † 142.	11	Desideri Šh. M. † 612.
12	Ernest Ab. † 1096.	12	Evlalia D. M. † 304.
13	Hilari Šh. z. u. † 368.	13	Fufka M. † 250.
14	Felikf Mafh. † 256.	14	Valentin Mafh. M.
15	Maver Ab. † 584.	15	Faufstin in Jovita Mm.
16	Marzel P. M. † 310.	16	Juliana D. M. v III. stol.
17	Anton Pufh. † 356.	17	Teodul i. Julian Mm.
18	Prifka D. M. † 275.	18	Šimeon Šh. M. † 106.
19	Kanut kralj M. † 1086.	19	Konrad Pufh.
20	Fabian in Boshtian Mm.	20	Evheri Šh. † 743.
21	Nesha D. M. † 304.	21	Eleonora in Verda.
22	Vinzenzi Diakon M.	22	Petra stol v Antiohii.
23	Sarozhenje Marie D.	23	Marjeta Kortonska.
24	Timótej Šh. M. † 97.	24	Matija Ap. † 80.
25	Špreobern. S. Pavla.	25	Valburga Abatnja.
26	Polikarp Šh. M. † 166.	26	Nestor Šh. M. † 250.
27	Joan Krisofstom Šh. z. u.	27	Leander Šh. † 596.
28	Karol vélki, zefar † 814.	28	Roman Ab. † 460.
29	Franz Šalesi Šh. † 1622.	V prestopnim letu se S. Matija in Švetniki sa njim en dan naprej premaknejo.	
30	Martina D. M. v III. stol.		
31	Peter Nolascki Šp.		

Dan	Šufhez.	Dan	Malotraven.
1	Albin Šh. † 549.	1	Valerik Ab., Hugo Šh.
2	Šimplizi P. † 583.	2	Franz od Pavla † 1508.
3	Kunigunda Kr. D.	3	Rihard Šh. † 1253.
4	Kasimir Prinz Šp.	4	Isidor Šh. z. u † 636.
5	Adrian M., Foka M.	5	Vinzenzi Fereri Mafh.
6	Koleta D. † 1447.	6	Šikft P. M. † 117.
7	Tomash Akvin Mafh. z. u.	7	Herman, Joshef. Šp.
8	Janes od Boga Šp.	8	Dionisi Šh. † 96.
9	Franzifhka Rimlj. Vd.	9	Valtruda abatnja.
10	40 Marternikov † 316.	10	Ezehiel prerok.
11	Konfhntantin Ab. M.	11	Leon P. † 461.
12	Gregor P. z. u. † 604.	12	Juli P. † 352.
13	Evfrasia D. † 410.	13	Justin M. † 167.
14	Matilda Kralj. † 968.	14	Tiburzi in Valeri Mm.
15	Longin Šh. M. † v I. stol.	15	Helena kraljiza.
16	Heribert Šh. † 1022.	16	Drago patron ovzharjev.
17	Jedert D. † 659.	17	Anizet P. M., Rudolf M.
18	Eduard Kr., Ziril. z. u.	18	Elevteri Šh. M. † 130.
19	<i>Joshef rednik J.</i>	19	Ema Vd. † 1040.
20	Joahim ozhe Mar. D.	20	Viktor M. † 300.
21	Benedikt Sp. † 543.	21	Anselm Šh. z. u. † 1109.
22	Oktavian, Lea Vd.	22	Kaji i. Soter Pp. Mm.
23	Akvila in Pelagia Mm.	23	Honori Šh., Adalbert Šh. M.
24	Gabriel vélki angelj.	24	Juri vojfh. M. † 303.
25	<i>Osnanjenje D. M.</i>	25	Marka Ev. † 68.
26	Ludger Šh. † 809.	26	Kletus P. † 84.
27	Rupert Šh. † 723.	27	Peregrin Mafh. † 1345.
28	Guntram Kr. † 593.	28	Vital i. Valeria Mm.
29	Evftasi Ab. † 628.	29	Peter Mafh. M. † 1252.
30	Kvirin flotnik M. † 130.	30	Katarina Šienska D.
31	Amos prer., Balbina D.		

Dan	Velkotraven.	Dan	Roshnozvet.
1	Filip in Jakob Ap.	1	Juvenzi M.
2	Atanasi Šh. z. u. † 373.	2	Erasem Ab. M.
3	Snajdenje Š. Krisha	3	Klotilda Kr. † 534.
4	Florian M., Monika Vd.	4	Kvirin Šh. M., Optat Šh.
5	Pius V. P. † 1573.	5	Bonifazi Šh. M. † 755.
6	Jan. Ev. pred vrat. v Rim.	6	Norbert Šh. † 1134.
7	Šhtaniflav Šh. M.	7	Robert Ab. † 1159.
8	Mihaela perkasen.	8	Medard Šh. † 545.
9	Gregor Naz. Šh. z. u.	9	Primash i. Felizian Mm.
10	Isidor kmetovavez.	10	Marjeta Kr. † 1093.
11	Mamert Šh. † 472.	11	Barnaba Ap. † 70.
12	Pankrazi M. † 304.	12	Janes od S. Fakunde.
13	Šervazi Šh. † 384.	13	Anton Paduanfki.
14	Bonifazi M. † 307.	14	Basili Šh. z. u. † 379.
15	Viktorin M. v Rimu.	15	Vit i. tovarfhi Mm.
16	Janes Nepom. M.	16	Beno Šh. † 1106.
17	Pafhkal Šp., Bruno Šh.	17	Rajnar Šp., Avit. Ab.
18	Felikf Šp., Venanzi M.	18	Marka i. Marzelin Mm.
19	Zeleftin P. † 1296.	19	Gervasi in Protasi Mm.
20	Bernardin Mafh. † 1444.	20	Silveri P. M. † 539.
21	Valens Šh. in M.	21	Alojsi patron mladofli.
22	Julia D. M. † 450.	22	Ahazi M., Paulin Šh.
23	Evfebi Šh.	23	Edeltruda Kr. † 679.
24	Maria Pomaj, Joana.	24	Janes Kerftnik.
25	Urban P. M. † 230.	25	Prosper Šh. z. u. † 462.
26	Filip Neri Mafh.	26	Janes in Pavl Mm.
27	Magdalena od Pazi.	27	Ladiflav Kr. † 1095.
28	German Šh. † 576.	28	Irenej Šh. z. u. † 202.
29	Maksimov Šh. M. † 250.	29	Peter in Pavl Ap.
30	Ferdinand Kr. † 1252.	30	Špominj S. Pavla Ap.
31	Kanzian M., Angelja D.		

Dan	Maloserpan.	Dan	Vélkoferpan.
1	Teobald Pufh. † 1066.	1	Petra ketna, 7 Mak. brat.
2	Obifkanje Marije D.	2	Porzijunkula, Liguori Šh.
3	Heliodor Šh. † 400.	3	Najdenje Š. Šhtefana M.
4	Urh Šh. † 973.	4	Dominik menih Mafh.
5	Filomena D., Domizi M.	5	Maria Šneshniza.
6	Isaia prerok.	6	Špreminjenje J. Kr.
7	Vilibald Šh. † 726.	7	Kajetan menih Mafh.
8	Elisabeta Kr. † 1336.	8	Zirijak M. † 303.
9	Anatolia D. M.	9	Roman vojak M. † 258.
10	Amalia D., Felizitas in 7 finov Mm.	10	Lavrenzi Diak. M. † 258.
11	Pius I. P. † 155.	11	Šusana D. M. † 295.
12	Mahor in Fortunat Mm.	12	Klara D. † 1253.
13	Anaklet P. M. † 110.	13	Kafian i. Hipolit Mm.
14	Bonaventura Šh. z. u.	14	Atanasia Abt. † 860.
15	Henrik Zef. † 1024.	15	<i>Vélki Šhmaren.</i>
16	Maria Šhkapulir.	16	Rok Šp., Hiazint Mafh.
17	Alefš Šp. † v V. stol.	17	Liberat Ab. † 483.
18	Friderik Šh. M. † 838.	18	Helena Kr. † 328.
19	Vinzenzi od Paule.	19	Magnus M., Ludovik Šh.
20	Marjeta D. M. † v III. stol.	20	Bernard z. u. † 1153.
21	Daniel prerok.	21	Joana Franzifhka Vd.
22	Maria Magdalena.	22	Timotej, Šimforian Mm.
23	Apolinar Šh. M. † v I. stol.	23	Filip Benizi Mafh.
24	Kristina D. M. † 300.	24	Jernej Ap.
25	Jakob Ap., Krifhtof. M.	25	Ludovik Kr. † 1776.
26	Ana mati D. Marije.	26	Zeferin P. M. † 218.
27	Pantaleon sdravnik M.	27	Joshef Kalafankzi.
28	Inozenzi I. P. M.	28	Augufhtin z. u. † 436.
29	Marta D., uzhenka Kr.	29	Janesa obglavljenje.
30	Abdon in Senen Mm.	30	Rosa D. † 1617.
31	Ignazi Lojolan † 1556.	31	Rajmund Kard. † 1240.

Dan	Kimovez.	Dan	Kosoperfk.
1	Tilen Ab., 12 bratov Mm.	1	Remigi Šh. † 533.
2	Šhtefan vogerfki Kr.	2	Leodegar Šh. † 678.
3	Šerafia D. M. † v II. stol.	3	Kandid M., Evald M.
4	Rosalia D., Mojs. prerok.	4	Franz Šerafin Šp.
5	Justinian Šh. †. 1455.	5	Plazid M. † 546.
6	Donazian in Let. Šh. Mm.	6	Bruno menih † 1101.
7	Regina D. M. † 251.	7	August Mafh. † 560.
8	<i>Rojstvo D. M., Gospod.</i>	8	Brigita Vd. † 1373.
9	Korbinian Šh. † 730.	9	Dionisi Šh. M. † 272.
10	Nikolav Toletanfki.	10	Franz Borgia Mafh.
11	Prot in Hiazint Mm.	11	Nikasi Šh. M. † v II. stol.
12	Silvin Šh. v Veroni.	12	Maksimilian Šh. M.
13	Maurili Šh., Evlogi Šh.	13	Koloman M., Edvard Kr.
14	Povifhanje S. Krisha.	14	Kalift P. M. † 222.
15	Nikomed M. † 572.	15	Teresia D. † 1582.
16	Ljudmila gospa † 927.	16	Gal. Ab. † 614.
17	Lambert Šh. † 708.	17	Hedviga Vd. † 1243.
18	Joshef Kopertin Šp.	18	Lukesh. Ev.
19	Januari Šh. M. † 305.	19	Peter Alkantara Mafh.
20	Evstahi in tovarfhi Mm.	20	Felizian Šh. M.
21	Matevsh Ap. in Ev.	21	Urfhula D. M. † 383.
22	Maurizi M. † 286.	22	Kordula D. M. † 383.
23	Tekla D. M. † v I. stol.	23	Janes Kapistran. Šp.
24	Maria refhenje jetnikov.	24	Rafael vélki angelj.
25	Kleofa M., Aurelia D.	25	Krisant i. Daria Mm.
26	Ziprian in Justina Mm.	26	Evarist P. M. † 112.
27	Kosma i. Damian Mm.	27	Frumenzi Šh. † v IV. stol.
28	Venzeflav vojvada M.	28	Šimon i. Juda Ap.
29	Mihael vélki angelj.	29	Narzis Šh. † v II. stol.
30	Hieronim z. u. † 420.	30	Klaudi M., Zenobia M.
		31	Voljbenk Šh. † 994.

Dan	Liftopad.	Dan	Gruden.
1	<i>Vfi Svetniki.</i>	1	Eligi Šh. † 659.
2	Špominj vſih vernih duſh.	2	Bibiana D. M. † 363.
3	Hubert Šh. † 727.	3	Franz Kfaveri Šp.
4	Karol Boromej Kar. Šh.	4	Barbara D. M. † 240.
5	Zaharia viſhi duhovn.	5	Šabas Ab. † 532.
6	Lenart Šp. † 559.	6	Nikolav Šh. † 327.
7	Engelbert Šh. M.	7	Ambrosi Šh. † 397.
8	Bogomir Šh. † 1115.	8	<i>Spozhetje D. Marije.</i>
9	Bogodar vojak M.	9	Leokadia D. M. † 304.
10	Andrej Avelin Šp.	10	Melhiad P. M. † 314.
11	Martin Šh. † 397.	11	Damas P. † 384.
12	Kunibert Šh. † 663.	12	Makfenzi M., Šinesi M.
13	Štaniflav Koſtka Šp.	13	Luzia D. M. † 304.
14	Veneranda D. M.	14	Špiridion Šh. † 348.
15	Leopold kneſ † 1136.	15	Zezilian i. Fortunat Mm.
16	Otmar Ab. † 759.	16	Evſebi Šh. M. † 370.
17	Gregori zhudodelez Šh.	17	Lazar Šh. brat Marte.
18	Odo Ab., Hilda Abt.	18	Aukfenzi Šh.
19	Elisabeta Vd. † 1231.	19	Nemeſi M. † 250.
20	Felikſ Valovan Maſh.	20	Amon, Zeno Mm.
21	Darovanje Marije D.	21	Tomash Ap.
22	Zezilia D. M. † 232.	22	Flavian M. † 263.
23	Klemen P. M. † 102.	23	Viktoria D. M. † 253.
24	Janeſ od Krisha Šp.	24	Adam in Eva.
25	Katarina D. M. † 307.	25	<i>Š. Dan-Boſhiſh.</i>
26	Konrad Šh. † 974.	26	<i>Šhtefan I. M.</i>
27	Virgili Šh. † 750.	27	Janeſ Ap. Ev.
28	Papinian Šh. M.	28	Nedolſhni otrozi.
29	Šaturnin M. † 250.	29	David kralj in prerok.
30	Andrej Ap.	30	Nizefor M.
		31	Šilveſter P. † 335.

§. 16.

Nedeljski evangeli.

Nedelja	Sapopadik fvetiga evangelia
Po novim letu	Kader je bil Herod umerl, sta fhla Joshef in Marija s boshjim Detetam is Egipta na Galilejsko. (Mat. 2, 19 — 23.)
I. po rasglafhenji.	Kadar je bil Jesus dvanajst lét star, so ga njegovi starshi tretji dan v tempelju nashli fedeti v fredi uzhenikov, jih poslushati in poprashevati. (Luk. 2, 42 — 52.)
II. „	Shenetnina v Kani na Galilejskim. Jesus je vodo v vino spremenil. (Janes 2, 1 — 11.)
III. „	Jesus ozhisti goboviga, osdravi stotnikoviga hlapza, in hvali pred ljudstvom stotnikovo vero. (Mat. 8, 1 — 13.)
IV. „	Velik vihar na morji. Gospod! otmi naf, poginjamo. Jesus je sapovedal vetrovam in morju, in bila je velika tihota. (Mat. 2, 23 — 27.)
V. „	Nebeshko kraljestvo, (to je, Jesufova zerkev na semlji) je podobno zhloveku, kateri je dobro seme usejal na svojo njivo. Kadar so ljudje spali, je sovrashnik perfejal lulike med pfhenizo. (Mat. 13, 24 — 30.)
VI. „	Nebeshko kraljestvo je podobno senosovimu sernu, ki je nar manjsi smed vsih semen, pa vezhi srafte, kakor vse selisha. Tudi je podobno kvasu, ki vso moko fkvasi. (Mat. 13, 31 — 35.)

Nedelja	Sapopadik fvetiga evangelia
	Opomba. Kadar je bolj sгодaj velika nozh, in tedaj tudi préd perva predpepelnizhna nedelja nastopi, tisto leto ne pride vsih sheft nedelj po rasglafhenji Gospodovim na versto; ampak le toliko, kolikor jih do perva predpepelnizhne nedelje na versto priti samore, une pa, ki ostanejo, se po 23. nedelji po binkeftih jemljejo.
I. predpepel-nizhna.	Od delovzov, ki so ob rasnih urah najeti v vinograd delat perfhli, in so vsi enako plazhilo prejeli. Tako bodo poslednji pervi, in pervi poslednji; sakaj veliko je poklizanih, malo pa svoljenih. (Mat. 20, 1 — 16.)
II. „	Šejavez je fhel fejat svoje seme, nekaj ga je padlo poleg pota, drugo na skalo, spet drugo med ternje, in drugo v dobro semljo. Seme je boshja beseda. (Luk. 8, 4 — 15.)
III. „ ali pufna.	Šin zhlovekov bo isdan nevernikam, in bo saframovan in gajshlan in sapljuvan in umorjen; in tretji dan bo od mertvih vstal. — Šlepiz poleg pota je vpil: Jesuf sin Davidov usmili se me! In Jesuf mu je rekel: Špreglej. In je spregledal. (Luk. 18, 31 — 43.)
Pepelnizhna ali I. v postu.	Jesuf je bil od (fvetiga) Duha v pufhavo peljan, kjer se je 40 dni in 40 nozhi posil in je bil po tem lazhen. Hudizh ga je trikrat skufhal. — Angelji so perstopili in mu stregli. (Mat. 4, 1 — 11.)
Kvaterna ali II. v postu.	Jesuf se je vprizha Petra, Jakoba in Janesa na gori spremenil. Perkasala sta se jim Mojsef in Elija. Glaf is oblaka se je flifhal rekozh: Ta je moj ljubi Šin, nad kte-

Nedelja	Sapopadik fvetiga evangelia
	rim imam dopadajenje; njega poslušajte! (Mat. 17, 1 — 9.)
Bresímena ali III. v poštu	Jesuf je is mutza hudizha isgnal, in mutez je govoril, in mnoshize so se zhudile. Eni smed njih so rekli: S Belzebubam, višhim hudizhev isganja hudizhe. Jesuf pa, ker je vidil njih misli, jih je ojštro svaril, ter jim fkasoval, de s perštam Boshjim hudizhe isganja. (Luk. 11, 14 — 28.)
Šredopostna ali IV. v poštu	Jesuf je s petmi jezhenovmi kruhi in dvema ribama okoli pet tavshent mosh ftevila nasitel. Dvanajst kosfov so s koszi napolnili, ki so ostali. Ljudje so se nad tem zhudili, in so mislili, ga sa kralja svoliti, on pa je sbeshal na góro. (Jan. 6, 1 — 15.)
Tiha ali V. v poštu.	Jesuf je rekel Judovskim mnoshizam: Kdo smed vas me bo greha preprizhal? Ako vam refnizo govorím, sakaj mi ne verujete? Kdor je is Bogá, besede Boshje poslušha. Sa tega voljo vi ne poslušhate, ker niste is Boga. Judje ga hozhejo kamnjati, on pa se je fkril. (Jan. 8, 46 — 59.)
Zvetna ali VI. v poštu.	Jesuf jesdi v Jerusalem. Mnoshize so vpile: Hosana Šinú Davidovimu! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovim. (Mat. 21, 1 — 9.)
Velikonzhna.	Shené, ki so k grobu perfhle, so vidile v njem na defni angelja, in so ostermele. On pa jim rezhe: Nikar se ne ustrašhite! Vstal je, ni ga tukaj! Povejte njegovim uzhenzam, in Petru, de gré pred vami v

Nedelja po veliki nozhi	Sapopadik fvetiga evangelia
	Galilejo, tam ga bote vidili. (Marka 16, 1 — 7.)
I. ali bela.	Jesuf pride fkosi saklenjene duri k fvojim uzhenzam, jim pokashe roke in stran, jim rezhe: mir vam bodi! Kakor je Ozhe mene poslal, tudi jas vas poshljem. Potem je v nje dihnil in jim rekel: Prejmite f. Duha; kterim bote grehe odpustili, so jim odpustheni; in kterim jih bote sadershali, so jim sadershani. Tomasha ni bilo per njih; vfiga tega ni hotel verjeti. Zhes ofem dni spet Jesuf pride fkosi saperte duri in Tomasha savolj njegove nevere svari. (Jan. 20, 19 — 31.)
II.	Jesuf je farisejem rekel: Jest sim dobri pastir. Dobri pastir da fvoje shivljenje sa fvoje ovze. Najemnik pa, ko vidi volka priti, pustí ovze in sbeshí. Jest posnam fvoje ovzé, in moje mene posnajo, in dam sanje fvoje shivljenje. (Jan. 10, 11 — 16.)
III.	Jesuf je rekel fvojim uzhenzam: She malo, in me vezh ne bote vidili; in spet malo, in me bote vidili, ker grem k Ozhetu. Vi bote jokali in shalovali, fvet pa se bo vefelil; ali vasha shaloft se bo v vefelje spreobernila. (Jan. 16, 16 — 22.)
IV.	Jesuf je rekel fvojim uzhenzam: Grém k njemu, kteri me je poslal. Sa vas je dobro, de grem. Sakaj ako ne grem, Troshtar ne bo k vam perfhel; ako pa grem, vam ga bom poslal. Kadar pa pride on, Duh refnize, vas bo uzhil vfo refnizo, in vam perhodnje rezhi osnanjeval. (Jan. 16, 5 — 14.)

Nedelja po veliki nozhi	Sapopadik fvetiga evangelia
V.	Jesuf je rekel fvojim uzhenzam: Ako bote Ozheta kaj profili v mojim imenu, vam bo dal. Profite, in bote prejeli, de bo vafhe vefelje dopolnjeno. Ozhe sam vaf ljubi, ker fte vi mene ljubili, in fte verovali, de fim jeft is Boga isfhel; fim na fvet perfhel, ga fpet sapuftim, in grem k Ozhetu. (Jan. 16, 23 — 30.)
VI.	Jesuf je rekel fvojim uzhenzam: Kadar pride Uzhenik, kteriga bom vam jeft poflal od Ozheta, Duh refnize, kteri fe od Ozheta is-haja, on bo prizheval od mene. Pa tudi vi bote prizhevali, ker fte od sazhetka per meni. Ura pride, de bo vsak, kteri vaf umori, menil, de Bogu flushbo flori. (Jan. 15, 26 — 27; 16, 1 — 4.)
Binkefhтна nedelja.	Jesuf je rekel fvojim uzhenzam: Ako me kdo ljubi, bo moje befede fpolnoval; in moj Ozhe ga bo ljubil, in bova k njemu perfhla, in per njem prebivala. — Uzhenik f. Duh pa, kteriga bo poflal Ozhe v mojim imenu, on vaf bo uzhil vse, in vaf opomnil vlga, kar koli fim vam rekel. (Janes 14, 23 — 31.)
I. Nedelja po binkefhтиh.	Bodite ufmiljeni, kakor je vafh Ozhe ufmiljen. Ne fodite, in ne bote fojeni; ne pogublajte, in ne bote pogubljeni; odpufite, in vam bo odpufheno. Dajte, in fe vam bo dalo. S kakorfhino mero bote merili, s tako fe vam bo odmerjalo. — Kaj vidifh pesder v ozhefu fvojiga brata, bruna pa, ki je v tvojim ozhefu, ne zhutifh? Hinjavez! isderi poprej brun... (Luk. 6, 36 — 42.)

Nedelja
po
binkefhtih

Sapopadik svetiga evangelia.

II. Neki zhlovek je napravil veliko vezherjo, in jih je veliko povabil. Povabljeni so se sgo-varjali priti k vezherji. Gospod se je ras-ferdil, in je svojimu hlapzu rekel: pojdi na pota in prélase, in permoraj jih noter iti, de se napolni moja hifha. Unih povabljenih mosh pa ne bo nobeden okusil moje vezherje. (Luk. 14, 16 — 24.)

III. Zolnarji in grefhniki so se k Jesufu perbli-shali, de bi ga poslušali. Fariseji so go-dernjali, de grefhnike sprejema, in je s njimi. Jesuf jim pové priliko od pastirja, ki popusti 99 ovaz, in gré sgubljene ifkat, in se veseli, ko jo najde; od shene, ki se ve-seli, kadar sgubljen denar najde. Takó bo med angelji Boshjimi veselje nad enim grefhni-kam, kateri se spokorí. (Luk. 15, 1 — 10.)

IV. Jesuf je na Genesarefhkim jeseru is zholna mnoshize uzhil. Ko je nehal govoriti, je rekel Šimonu na globoko peljati in mreshe na lov vrezhi. Sajeli so toliko rib, de se je mresha tergala. Dva zholna so napol-nili, de sta se potopovala. Grossa je vse obfhla. Jesuf je rekel Šimonu: Ne boj se, odiflej bofh ljudi lovil. (Luk. 5, 1 — 11.)

V. Jesuf je rekel svojim uzhenzam: Refnizhno vam povém, ako ne bo obilnifhi vafha pra-viza, kakor pifmarjev in farisejev, ne poj-dete v nebefhko kraljestvo. Vlak kateri se nad svojim bratam jesí, bo kriv sodbe . . . Pufi svoj dar pred altarjem, spravi se pred s svojim bratam, in tedaj pridi in daruj svoj dar. (Mat. 5, 20 — 24.)

Nedelja po binkefhtih	Sapopadik fvetiga evangelia
VI.	Jesuf je vsel fedmere kruhe, in je sahvalil, ter raslomil in dal fvojim uzhenzam, de fo poloshili pred mnoshizo. Tudi nekaj ribiz je poshegnal in ukasal predpoloshiti. Vsi fo se nafitili, bilo jih je okoli fhtiri tavshent. Šedem jerbafov je kozzov oftalo. (Mark. 8, 1 — 9.)
VII.	Varujte se lashnivih prerokov. — Po njih fadú jih bote sposnali. Vfako dobro drevo rodi dober fad; malopridno drevo pa rodi malopriden fad. Ne vfak, kateri pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeshko kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojiga Ozheta... (Mat. 7, 15 — 21.)
VIII.	Jesuf je fvojim uzhenzam to priliko govoril: Bil je neki bogat zhlovek, kateri je imel hifhnika, in ta je bil obdolshen pred njim, kakor de bi bil sapravljal njegovo premoshenje. Krivizhni hifhnik previdi, de bo od hifhevanja odstavljen, vfakimu dolshniku fvojiga gospoda nekoliko dolga sbrifati rezhe, sato de bi ga potem oni v fvoje hifhe vseli. Jesuf v ti priliki uzhi: Delajte si prijatle s blagam, ki ni vafhe, ampak boshje, ter dajajte ubogajme, de bojo fromaki sa vaf molili. (Luk. 16, 1 — 9.)
IX.	Jesuf se nad prebivavzi Jerusalema sjoka, ker nozhejo sposnati, kar jim v svelizhanje flushi; prerokuje rasdjanje mefta; potem gre v tempelj, in isskene is njega predajavze in kupovavze. (Luk. 19, 41 — 47.)
X.	Dva zhloveka fta fhla v tempelj mólit, eden farisej, in eden zolnar. Farisej se hvali,

Nedelja po binkefhtih	Sapopadik fvetiga evangelia
	koliko de dobriga ftorí; zolnar pa se terka na fvoje perfi rekozh: Bog! bodi milofljiv meni grefhniku... Vfak, kateri se povifhuje, bo ponishan; kdor se ponishuje, bo povi-fhan. (Luk. 18, 9 — 14.)
XI.	Jesuf osdravi gluhiga in mutaftiga, in sapové mnoshizi, de naj tega nikomur ne pravijo; pa fo fhe bolj osnaneli in fe zhudili rekozh: Vfe je prav ftoril; gluhim je dal flifhati in mutaftim govoriti. (Marka 7, 31 — 37.)
XII.	Neki uzhenik poftave Jesufa fkufha in rezhe: Uzhenik! kaj naj ftorim, de bom vezhno shivljenje sadobil? On pa mu je rekel: Kaj je v poftavi pifano? On je odgovoril: Ljubi Gospoda svojiga Boga is vfiga svojiga ferza ... in svojiga blishnjiga, kakor sam sebe. Jesuf mu je rekel: Prav si odgovoril; to ftori, in bofh shivel. She vprafha: kdo je moj blishnji? Jesuf mu pové priliko od u-fmiljeniga Šamarjana, in mu poflednjizh rezhe: Pojdi, in tudi ti tako ftori. (Luk. 10, 23 — 37.)
XIII.	Jesuf osdravi defet gobovih mosh, pa le eden fe mu sahvali in ta je bil Šamarijan. In Jesuf vprafha: Kje je pa unih devét? Nobeden fe ni snafhel, in Bogu zhaft dal, kakor ta ptujiz. (Luk. 17, 11 — 19.)
XIV.	Jesuf uzhí fvoje uzhenze, de nihzhe ne more dvema gopodama flushiti; jih opominja, naj ne fkerbé prevezh sa zhafne rezhi, naj v Boga saupajo, ker on, ki ptizhe presshiví,

lilije oblázhi, bo tudi nje prefkerbel; naj ifhejo nar poprej Boshjiga kraljestva in njegove pravize, in vse drugo zhafno jim bo perversheno. (Mat. 6, 24 — 33.)

XV.

Jesuf obudi merlizha v mestu Najm v shivljenje, in ta je bil edini sin neke vdove. Vse pogrebze je strah obfhel in so Boga hvalili rekozh: Velik prerok je med nami vftal, in Bog je svoje ljudstvo obiskal. (Luk. 7, 11 — 16.)

XVI.

Jesuf je fhel v hifho nekiga visfhiga farisejev v faboto kruh jest, tam vodenizhniga zhloveka osdravi, ter s tem farisejem pokashe, de se sme tudi ob fabotih, to je judovskih prasniki, blishnjimu v potrebi pomagati; faj fhe ofla ali vola is kapnize islezhejo prezej fabotni dan, ako je vanjo padel. — Opominja jih fhe dalje, naj si per misi prvih sedeshev ne sbirajo, naj se napuha varujejo in v ponishnosti vadijo. Vfak, kateri se povifhuje, bo ... (Luk. 14, 1 — 11.)

XVII.

Neki uzhenik postave je Jesufa vprafhal: Ktera je vélika sapoved v postavi? Jesuf pa mu je rekel: Ljubi Gospoda svojiga Boga is vsiga svojiga ferza ... Ta je nar vezhi in perva sapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojiga blishnjiga, kakor sam sebe. Pa tudi Jesuf jih nekaj vprafha: Sakaj namrezh David v svojih Pfalmih prihodnjiga Mesija, ki bo is njegoviga rodú, tedaj po mesu njegov sin, vender svojiga Gospoda imenuje. Tega mu nifo mogli odgovoriti. (Mat. 22, 34 — 46.)

Nedelja
po
binkefhtih

Sapopadik fvetiga evangelia

XVIII.

Jesuf rezhe mertvoudnimu: Saupaj fin, odpufheni fo ti tvoji grehi. Eni pifmarjev fo fami per sebi rekli: Ta preklinja. In ko je Jesuf njih hudobne misli vidil, jih vprafha: kaj je loshej rezhi: Odpufheni fo ti tvoji grehi; ali rezhi: Vftani in hodi? Potem rezhe mertvoudnimu: Vftani, vsemi svojo posteljo... Mnoshize fo oftermele in zhafile Boga. (Mat. 9, 1 — 8.)

XIX.

Prilika od kraljeve shenetnine. Kralj poshlje svoje hlapze povabljenim povedat, de je kofilo she perpravljeno; pa niso hotli priti, she hlapze so sgrabili in pobili. Potem ukashe kralj druge povabiti, in shenetnina je bila napolnjena s fvati. Med njimi je bil zhlovek, ki ni bil fvatovfko oblezhen. Kralj ukashe, mu svesati roke in noge in vrezhi v unanjo temo. — Veliko jih je poklizanih, ali malo isvoljenih. (Mat. 22, 1 — 14.)

XX.

Neki kraljizh je profil Jesufa, de bi perfhel in osdravil njegoviga fina, ki je sazhel umirati. Jesuf mu rezhe: Pojdi, tvoj fin shivi! Shel je, in hlapzi so mu naproti perfhli povedat, de njegov fin shivi. In ravno tisto uro, ko je Jesuf rekel: Pojdi, tvoj fin shivi! ga je pustila mersliza; in je veroval kraljizh in vfa njegova hifha. (Jan. 4, 46 — 58.)

XXI.

Kralj je odpuftil svojimu hlapzu deset tavshent talentov, sato ko ga je profil; ker fe pa ta hlapcz ni svojiga fohlapza ufmi-lil, ki mu je bil le fto denarjev dolshan, fe je kralj rasferdil in ga je isdal trino-

Nedelja po binkefhtih	Sapopadik fvetiga evangelia
	gam. Tako bo tudi nebeshki Ozhe vam floril, ako ne odpustite vfakteri fvojimu bratu is fvojih ferz. (Mat. 18, 23 — 35.)
XXII.	Judje fo Jesufa vprafhali, ali fe sme dazija dajati zesarju ali ne? Jesus jim odgovori: Dajte zesarju, kar je zesarjeviga, in Bogu kar je Boshjiga. (Mat. 22, 15 — 21.)
XXIII.	Neki vikfhih je Jesufa profil, de bi njegovo hzher, ki je ravno umerla, v shivljenje obudil. Jesus je fhel s njim in njegovi uzhenzi; med potjo se je neka shena, ki je dvanajst let na kervotoku terpela, roba njegoviga oblazhila dotaknila, in je bila sdrava. Ko je Jesus v hiho vikfhiga perfhel, je fhumezho mnoshizo is nje isgnal, deklizo pa sa roko perjel, in je vftala. (Mat. 9, 18 — 26.)
	Opomba. Ako je po binkefhtih vezh ko 24 nedelj, fe po 23. nedelji jemljejo nedelje, ktere fo tisto leto po rasglafhenji Gospodovim, ali po SS. 3 Kraljih ostale, in sizer po tem le redu:
	Ako je 25 nedelj, fe sa 24. nedeljo vsame 6. nedelja po rasglafhenji.
	Ako je 26 nedelj po binkefhtih fe sa 24. nedeljo vsame 5. nedelja po rasglafhenji.
25.	" " 6. " " "
	Ako je 27 nedelj po binkefhtih fe sa 24. nedeljo vsame 4. nedelja po rasglafhenji.
25.	" " 5. " " "
26.	" " 6. " " "
	Ako je 28 nedelj po binkefhtih fe sa 24. nedeljo vsame 3. nedelja po rasglafhenji.
25.	" " 4. " " "
26.	" " 5. " " "
27.	" " 6. " " "

Nedelja po binkefhtih	Sapopadik fvetiga evangelia
Poslednja.	Jesuf prerokuje rasdjanje Jerusalemfkiga mesta in tempeljna, in opominja svoje vernike, de naj hitro is mesta beshé, fhe predenj ga bojo sovrashniki oblegli, ker potem ne bo vezh mogozhe, in naj ne verjamejo sapeljivzam, kateri se bojo sa Mesija ali odrefhenika rasglašovali in obetali Judovski rod is rok sovrashnikov oteti. — Dalje fhe prerokuje tudi fodnji dan, in nekte prednamnje pové; in refnizo svojih besedi s temle saterdi: Nebo in semlja bota prefhla, moje besede pa ne bojo prefhle. (Mat. 24, 15 — 35.)
I. Nedelja v adventu	Jesuf perpoveduje nekte snamnja ob konzu fvetá in fodbi rekozh: Snamnja bodo na solnzu in luni in svesdah, in na semlji bo ftfka med narodi savoljo ftrafhniga fhumenja morja in valov. In ljudje bojo kopeneli od ftrahu in zhakanja tiftiga, kar ima zhes vef fvet priti... Vidili bodo Šinu zhlovekoviga priti v oblakih s veliko oblastjo in zhaftjo. (Luk. 21, 25 — 33.)
II. „	Janes Kerfšnik v jezhi sapert po fhlje dva svojih uzhenzov Jesufa vprašhat, zhe je on Mesija. Jesuf jima odgovori: Povejta Janesu: Šlepi fpregledujejo, hromi hodijo, gobovi se ozhi fhujejo, gluhi sprefli fhujejo, mertvi vftajajo, in ubogim se evangeli osnanuje. — Jesuf pred mnoshizo Janesa hvali, in pravi, de je fhe vezh ko prerok; on je tifti, od kteriga je pifano: Glej! jeft po fhljem svojiga angelja pred tvojim oblizjem, kateri bo pred teboj tvoj pot perpravljat. (Mat. 11, 2 — 10.)

Nedelja
v
adventu

Sapodadik fvetiga evangelia.

III.

Judje so do Janesa poflali ga vprašat, kdo de je, morde Kriftuf, ali Elija ali kdo smed prerokov. Janes jim rezhe: Jeſt ſim glaſ vpijozhiga v puſhavi, perpravite pot Goſpodov. V fredi med vami ſtoji, kateri je vezhi od mene, kterimu jeſt niſim vreden od zhevljev jermenov odvesati. (Jan. 1, 19 — 28.)

IV.

Janes je perfhel na vſo ſtran Jordanſko in je oſnanjeval kerſt pokore v odpuſhanje grehov, kakor je piſano v bukvah Iſaija preroka: Glaſ vpijozhiga v puſhavi: Perpravljajte pot Goſpodov, ravne ſtorite njegove ſteſe; vſaka dolina naj ſe napolni, in vſaka gora in vſak grizh naj ſe ponisha; in kar je kriviga bodi ravno, in kar je ojſtriga, gladke pota. (Luk. 3, 1 — 6.)

nedelja po
boſhizhi

Šimeon je rekel Marii Jeſuſovi materi: Glej! ta je poſtavljen v padez, in v vſtajeenje mnosiſh v Iſraelu; in v ſnamnje, kterimu ſe bo ſoper govorilo. In tvojo laſtno duſho bo mezh preſunil... Ravno ta zhaſ je perfhla v tempelj prerokinja Ana, in je Goſpada zhaſtila in od njega govorila vſim, kateri ſo zhakali odreſhenika. — Vernili ſo ſe v Galilejo v meſto Nazaret. Dete pa je raſtilo, in mozhno perhajalo, polno modroſti, in boſhja miloſt je bila v njem. (Luk. 2, 33 — 40.)

*

*

*

Evangelii ob sapovedanih prasnikih.

Prasnik	Sapopadik fvetiga evangelia
Obresovanja Jesufa Krift. ali novo leto.	Ko je bilo ofem dni dopolnjenih, de je bil otrok obresan, mu je bilo dano imé Jesuf. (Luk. 2, 21.)
Rasglafhenja Gospodoviga ali SS. 3 Kraljev, 6. Profenza.	Modri fo perfhli is Jutroviga v Jerusalem novorojeniga kralja Judov molit, in fo po njem vprafhali. Kralj Herod se preftafhi... Duhovni pravijo, de bo v Betlehemu rojen. Herod poshlje modre kje, in jim narozhi, de naj pridejo mu povedat, kadar ga bojo najdili... Shli fo, in fo svesdo, ki fo jo na Jutrovim vidili, sagledali, fhla je pred njimi, ter obstala nad hiho, v kateri je bilo Dete. Shli fo vanjo, in fo nashli Dete s Marijo, predenj fo padli, ter ga molili... Po drugi poti fo se vernili v svojo deshelo. (Mat. 2, 1 — 12.)
Iména Jesufoviga, II. n. po rasglafh.	Ko je bilo ofem dni dopolnjenih, de je bil otrok obresan, mu je bilo dano imé Jesuf. (Luk. 2, 21.)
Darovanja Jesufa ali Švezhniza, 2. Švezhana.	Ko fo pernefli otroka Jesufa njegovi starshi v tempelj, de fo ga po Mojsefovi postavi pred Gospoda postavili in dar opravili; ga je Simeon na svoje narozhje vsel, ter hvallil Boga rekozh: Sdaj spustish svojiga hlapza, Gospod! po svoji besedi v miru, ker fo vidile moje ozhi tvoje svelizhanje, ktero si perpravil pred oblizhjem vsih narodov, luzh v rasfvetljenje nevernikam, in v zhaft Israelu svojimu ljudstvu. (Luk. 2, 22 — 31.)

Prasnik

Sapopadik fvetiga evangelia

Ş. Joshefa,
19. Şufhza.

Angelj Gospodov fe je Joshefu v fpanji perkasal rekozh: Joshef, Davidov fin! ne boj fe vseti Marije fvoje shene, sakaj kar je v nji rojeno, je od fvetiga Duha. Rodila bo Şina in imenuj njegovo imé Jesuf; on bo namrezh odrefhil fvoje ljudstvo od njih grehov. (Mat. 1, 18 — 21.)

Vzhlovezhe-
nja Jesufa
Krist. in osn.
Devizi Marii,
25. Şufhza.

Angelj Gabriel je Marii Devizi osnanil, de bo mati Şinu Boshjiga. Marija fe nad angeljevim govorjenjem prestraſhi. In angelj ji je rekel: Ne boj fe, Marija! ker miloft fi nafhla per Bogu... Şveti Duh bo perfhel v té, in mozh Narvifhiga te bo obfenzhila... Marija pa je rekla: Glej! dekla fim Gospodova; sgôdi fe mi po tvoji befedi. (Luk. 1, 26 — 38.)

Velikonozhni
pondeljik.

Dva Jesufovih uzhenzov ſta fhla v terg Emavs. Med potjo fe k njima Jesuf perdrushi, njima piſma prerokov raslaga in ſkaſhe, de je mogel Jesuf terpeti, in tako v fvojo zhaſt iti. Med lomljenjem kruha ſta ga ſhe le ſpoſnala; in on jima je sginil ſpred ozhi. Prezej ſta fe vernila v Jerusaleſm, apoſteljnam in drugim, ki ſo bili s njimi, pravit, kar fe njima je pergodilo. Pa tudi ti ſo njima rekli: Gospod je ref vſtal, in fe je perkasal Şimonu. (Luk. 24, 13 — 35.)

Kriſtuſoviga
vnebohoda,
40. dan po
veliki nozhi.

Jesuf fe je enajſterim apoſteljnam, ki ſo per miſi bili, perkasal, in je ſvaril njih nejevero, in terdobo njih ferza, de tiſtim niſo verjeli, kateri ſo vidili, de je vſtal. Potim jim je dal povelje iti po vſim ſvetu in osnanovati evangeli, in je tudi dar zhudeshev

Prasnik

Sapopadik fvetiga evangelia

tem obetal, kateri bojo verjeli. In Gospod Jesuf, ko jim je bil isgovoril, je bil v nebó vset, in fedí na defnizi Boshji. (Mark. 16, 14 — 20.)

**Binkefhtni
pondeljik.**

Jesuf je Nikodemu rekel: Bog je fvét tako ljubil, de je dal fvojiga edinorojeniga Šinu, de, kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuzh ima vezhno shivljenje. Luzh je perfhla na fvét, ljudje pa so bolj temo ljubili ko luzh, sakaj njih dela so bile hudobne. Kdor hudo dela fovrashi luzh . . . (Jan. 3, 16 — 21.)

**S. refhnjiga
Telefa.**

Moje mefo je ref jéd, in moja kri je ref pijazha. Kdor je moje mefó, in pije mojo kri, oftane v meni in jest v njem . . . Ta je kruh, kateri je is nebéf perfhel . . . Kdor je ta kruh, bo shivel vekomaj. (Jan. 6, 56 — 59.)

**SS. Apostelj-
nov Petra in
Pavla, 29.
Roshnozveta.**

Šimon Peter je odgovoril: Ti si Kristuf, Šin shiviga Boga! In Jesuf je odgovoril, in mu rekel: Blagor ti, Šimon, Jonov sin! ker mefo in kri ti nista tega rasodela, ampak moj Ozhe, ki je v nebefih. Pa tudi jest ti povem: Ti si Peter (fkala) in na to fkalo bom sidal svojo zerkev, in peklenfke vrata je ne bodo smagale. In tebi bom dal klju-zhe nebefhkiga kraljestva . . . (Mat. 16, 13 — 19.)

**Vnebovsetja
Marije Devi-
ze ali velika
Gospodniza,**

Marta, ki je Jesufa v svojo hiſho sprejela, je veliko sa njegovo poſtreshbo fkerbela, Marija, njena ſestra, pa ja njegove nauke poſluſhala . . . Jesuf rezhe Marti: Marta,

Prasnik	Sapopadik fvetiga evangelia.
15. Vélíko-ferpana.	Marta! fkerbna fi in fi veliko persadevafh. Pa le eno je potrebno. Marija je nar boljfi del isvolila, kateri ji ne bo odvset. (Luk. 10, 38 — 42.)
Rojftva Marije Dev., ali mala Gofpodniza, 8. Kimovza.	Šveti Matevsh prezej v sazhetku fvojiga evangelia fkashe, de je Jefuf po fvoji zhlovefhki natori réf is tiftiga rodu, is kteriga Mefija po prerokovanji priti imá, namrezh is rodu Abrahamoviga; toraj vse rodove nafhteje od Abrahama do Joshefa, mosha Marije, od ktere je rojen Jefuf, ki je imenovan Kriřtuf. (Mat. 1, 1 — 16.)
Vfih Švetnikov, 1. Lifto-pada.	Jefuf je na gori uzhil rekozh: Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebefhko kraljeřtvo. Blagor krotkim, i. t. d. (Mat. 5, 1 — 12.)
Špozhetja Marije Dev. 8. Grudna.	Ta prasnik fe bere tifti fveti evangeli, ki fe je bral v god rojftva Marije Devize ali malo Gofpodnizo, 8. Kimovza.
Šv. boshizhni prasnik, 25. Grudna, per mafhi o polnozhi.	Zefar Avgufť je dal sapoved, de naj gré vfak v fvoje meřto popifat fe. Šhla řta tudi Jořhef in Marija is Nazareta v Davidovo meřto, to je, Betlehem, sato ko řta bila is hiřhe in rodovine Davidove. In pergodilo fe je tam, de je bil perřhel Šin Boshji na řvét. Angelj je to vefelo novizo pařtirjem osnanil . . . Mnoshiza angeljev je bilo, kateri řo Boga hvalili rekozh: Zhařť Bogu na vifokofťi, in mir na semlji ljudem řvete volje. (Luk. 2, 1 — 14.)

Prasnik	Sapopadik fvetiga evangelia
Per sorni mafhi.	Pastirji fo med feboj rekli: Pojdimo do Betlehema in poglejmo to rezh, ki nam jo je Gospod na snanje dal. Šhli fo, in fo nafhli Marijo in Joshefa, in Dete v jašli polosheno. Pastirji fo pravili, kar fo vidili, in vfi fo se zhudili. Marija pa je ohranila vse te besede, in premishljevala v svojim serzu. (Luk. 2, 15 — 20.)
Per vélíki mafhi.	V sazhetku je bila Befeda, in Befeda je bila per Bogu, in Bog je bila Befeda . . . In Befeda je mefó postala, in je med nami prebivala. (Jan. 1, 1 — 14.)
Šv. Štefana perviga mar- ternika, 26. Grudna.	Jesuf ozhita pismoukam in farisejem terdobo njih ferza, ker bojo nekteke smed prerokov in uzhenikov, ki jih bo njim poslal, umorili in krishali, druge gajshlali in preganjali. Pa jim tudi sdihovaje fhtrafengo napove: O Jerusalem, Jerusalem! ki morish preroke, in jih kamnjash . . . Vafha hifha vam bo pušta pufhena, to je: Vafhe mesto bo rasdjano, vash tempelj bo podert, vash rod bo po vsm fvetu raskropljen, bres tempeljna, bres altarja, bres daritev. (Mat. 23, 34 — 39.)

Od planetov.

§. 17.

Od fedemletne rasnosti vremena.

She odnekdaj fo pratikarji v navadi imeli, vreme prerokovati, in fo se v to rasnih (sdaj teh, sdaj unih) perpomozhkov posflushili. Nekteri fo vreme tega leta s vremenam drusih lét perlizhevali ali perglihovali, in fo is tega perlizhevanja sapa-sili, de je vsako leto sastran svojiga vremena fed-mimu preteklimu letu slo enako. Po njih misli in skufhnji fo si leta v naslednji versti: 1., 8., 15. in 22. leto, sastran vremena med seboj slo enake; in tako tudi 3., 10., 17. in 24. leto; potlej 4., 11., 18. in 25. leto, in tako dalje. V ftarih zha-sih si tega, de namrezh po fedmerih letih skorej ravno tako vreme fedem let saporedama nastopa, niso vedili drugazhi rasloshiti, de fo si smislili, de fedem planetov saverstjo vreme vlada ali regira, de namrezh vsak planet eno zelo leto, od sazhetka Šufhza tega leta do konza Švezhana drusiga leta vlada, in potem vladarstvo svojimu naslednjiku pre-puští. Mislili fo si, de naslednji planeti v temle redu (vsako leto en drugi), vladjo: 1. Šaturn, 2. Jupiter, 3. Mars, 4. Šolnze, 5. Venera, 6. Mer-kuri in 7. Luna. Pa kako narobzhina, obojna in kriva je njih misel bila, se she is tega kashe; ker fo tudi solnze med planete fhteli, in ko bi to ref bilo, de solnze le vsako fedmo leto vlada ali re-gira, kakó flabo bi bilo sa nas! Kdo bi neki fhest

lét semljo rafvetljeval in ogreval? Dalje tudi ni réf, de bi le fedem planetov bilo, ker svesdogledi fhe pet drusih posnajo, in so ti le: Uran, Zerera, Pálada, Junona in Vesta. In ni davno, kar sim v nekih novizah bral, de fo svesdogledi fhe eniga prav nanovo sapisili. Ko bi tedaj uni fedmeri planeti saréf vladali, bi mogli tudi ti poslednji vladati; in potem takim bi se enako vreme ne povrazhevalo vsakih fedem let, ampak vsazih dvanajst, ali pa fhe vezh let, ker je vezh ko fedem planetov.

Nekteri pratikarji pravijo, de je fedem let v-fako leto vreme drugazhno, in de po fedmerih letih fkorej tako vreme drusih fedem let nasledva, kakorfhino je v poprejshnjih fedmerih letih bilo, defiravno fedmeri planeti ne vladajo; toraj leta sastran njih vremena v fedem lozhín (klafov) rasdelé in tem lozhínam, de jih loshej eno od druge raslozhimo, imena planetov po nekdanji navadi dajo, pa kako filno se pratkarji v ti rezhi motijo, se vsak lahko preprizha, zhe fedmere leta sastran njih vremena s drugimi fedmerimi le nekoliko perlizhuje; faj se fhe v sto letih ne nakljuzhi, de bi kako leto kakimu drugimu popolnoma enako bilo, koliko manj, de bi po fedmerih letih spet tako vreme nasledovalo, kakorfhino je v poprejnih bilo. Zhe pa tukaj vreme fedmerih letnih lozhín popishem, to ljudém le v kratik zhas storim, ne pa de bi v tako prasno v-rasho svojo vero postavili.

Perva lozhina — Saturn: Mersel in moker.
 Druga lozhina — Jupiter: Šrednje topel, pa bolj moker kot fuh.
 Tretja lozhina — Mars: Bolj fuh kot moker, pa bolj topel kot mersel.
 Zheterta lozhina — Šolnze: Šrednje gorkó, pa fkosi fuhó.
 Peta lozhina — Venera: Bolj mokro ko fuho, pa slo gorko léto.
 Šhefta lozhina — Merkuri: Bolj fuh

kot moker, pa tudi bolj mersel ko gorek, toraj malokdaj dobra letna. Šedma lozhina — Luna: Bolj mokro kot fuho leto, pa bolj toplo kot merslo. Te fedmére letne lozhine se med feboj verštijo, de vfaka smed njih na eno ali drugo leto pride; ali zhe po nekdanji prasni veri govorim: vfako leto eden smed fedmerih planetov vlada ali regira.

§. 18.

Popisovanje fedmerih letnih lozhín, ali fedmerih planetov.

I. lozhina — Šaturn.

V naslednjih

1804, 1811,

1818, 1825,

1832, 1839,

1846.

letih vlada.

1853, 1860,

1867, 1874,

1881, 1888,

1895.

Šaturnovo leto je merslo in mokro; defiravno je vzhasih tudi fuho, vender le vezhdel deshujе, toraj sploh merslo in mokro.

Špomlad je prav fuha, in do Velkotravna slo mersla; desi je Malotravna nekteri dan prav toplo,

pa fpet kmalo merslota naftopi. Velkotravna fo dnevi lepi, nozhí pa prav mersle; toraj fufha, v-zhafih flana, trava majhna, zvetlize posne.

Poletje je hladno in deshevno, toraj flaba letna. Le poloviza Maloferpana je prav lepo in vrozhe, fizer pa fkorej smerej desh, vihar in ploha.

Pa tudi jefén je mokra in mersla, 13. in 14. Kimovza she flana pade, 15tiga je jasno in toplo, 16. in 17. oblazhno, 18. megla, in potem do konza mefza veter in flana. Od 1. do 9. Kosoperfka desh in vihar, 10. in 11. jasno, od 12. do 22. oblazhno in desh, 24. 25. in 26. megla in deshevno, od 27. do konza megla in smersuje.

Sima je terda. Od sazhetka vezhkrat deshuje, proti boshizhu fneg samersne, in fe do Malotravna ne otaja. Od 21. Profenza do 10. Svezhana zhesdalje hujfhi mras perhaja, de v kletih ali keldrih smersuje, in veliko shival od mrasa pogine.

Ker je v Šaturnovim letu fpomlad mersla, fe s nekterimi fadeshí ne smé prehiteti, de jih posnejshe flana ne vsame. V tem letu fe mora fozhivje v bolj plitvo semljo faditi ali fijati, de poleti, ki je prevezh mokro, ne poleshe, fognjije, ne zima ali zhima, ali kalí. Lan in konoplje fo takò takò. Jezhmen fe dobro obnese, pa je treba hiteti, de fe ob pravim zhafu domu vsame, ker potem kmalo deshevati sazhné. Šená je frednja rezh, tode podvisati fe je treba, ga v lepíh dneih Maloferpana fpraviti, fizer je samujeno. Otave je obilno. To leto je treba fena in flame perhraniti, ker bo naflednji dve leti klaje slo permankovalo.

Perdelek od osime fetve je kaj pizhel. Pfheniza je nekoliko bolji ko resh. Lepi dnevi, domu njiju vseti, fe ne smejo samuditi. S klajo sa ovzé in kosé fe dobro prefkerbi, ker savolj terde sime

ne bojo mogle dolgo nizh sunaj dobiti. Pa tudi derv ne samudi, ker sima bo huda in dolga.

Osimu resh in pfhenizo bolj pergodu usej, de se dobro obrafte, in ovaz nikar na njo ne pufhaj, de je ne spulijo; sakaj osimina se to leto ne bo kaj posebno obnefla.

Šadja je fhe sadofti veliko, posebno hrušhk in zhefhpelj, orehov pa prav nizh.

Terta spomladi fhe dofti lepo kashe, tode vse zvetje odpade; pa nej ga veliko ali malo na terti ostan, faj popolnoma ne dosori. Vender se mora she dozhafta tergati, ker Kosoperfka she nekoliko smersuje.

Repe in selja je dovelj, tode kmalo gnjiti sazhne. Gnjlombo lepó otrebi, de se ti selje v kadeh ne vsemradi.

Jefén tega leta fo posebno tele bolesni nevarne: Mersliza, grisha, naduha, kafhelj, opotezhe, jetka, rumeniza i. t. d. Osdravnika nikar ne samudi!

II. lozhina — Jupiter.

V naslednih

1805, 1812,

1819, 1826,

1833, 1840,

1847.

letih vlada.

1854, 1861,

1868, 1875,

1882, 1889,

1896.

Jupiterjevo leto je fhe koj dobro, vender le bolj mokro ko fuho; ker je pa savolj poprejfhnjiga Šaturnoviga leta sima dolgo terpela, je to leto med bolj posne perfhtelevati; zhe ni Velkotravna lepó in gorkó, vse kake tri tedne bolj posno dosorí. Špomlad je bolj med mersle in mokre perfhtelevati. Do Velkotravna je fhe kaj merslo. Pa od 2. Velkotravna do 22. je prav lepo in gorkó, le vzhasih grom in ploha; od 23. do 29. neperjetno, oblazhno in merslo. Perve dni Roshnozveta do 8. flana in mras, potem pa do 21. prav lepó, potem veter in desh, 24. jasno in flana, potlej vrozhina. Vzhasih je pa vender vef Velkotraven perjeten in gorak.

Poletje je v sazhetku bolj mokro in hladno, potem pa prav vrozhe, veliko gromenja. Od 9. do 12. Maloferpana lepo vreme, potem fufha nastopi in do konza tega meza terpi. Od 1. do 11. Velkoferpana neprijetno, potlej do 30. lepó, in potem gerdo do 10. Kimovza, do 14. lepó, potem 3 dni desh, 3 dni lepó, od 21. do 25. desh, potem do sadnjiga lepó.

Jesén pa fkorej smerej deshuje. Kosoperfk fe s lepim vremenam perzhne, je do 8. dné lepó, potem oblazhno, 15. in 16. jasno, 17. flana, 18. smersuje, od 19. do 21. lepó, od 27. do sadnjiga oblazhno, desh. Listopada fe vjasni do 7., potem desh, od 11. do 16. desh ali fneg, potem 3 dni lepó, potlej fpet gerdó.

Sima je v sazhetku prav mersla, veliko fne-ga. Od 1. do 10. Grudna megla, fneg, potlej do 18. fuho vreme, potem smerslo do 28., 29. desh, 30. in 31. lepó vreme. Profenez je fuh in prav mersel. Od 13. do 18. Švezhana fneg, potem do konza prav slo mras.

To leto je obilno jezhmena, zhe ni poleti pre-fuho; pa malo ovfa, graha in profá; lan in ko-noplje oftanejo majhne, tode dobriga lakna. Letaf je treba s klajo fe dobro preskerbeti, ker je bo naslednji dve leti pizhlo hodilo.

Defi jefen tega leta kmalo ne smersuje, ven-der je bolji dozhasa resh in pfhenizo fejati, de fe dobro vrafte, sato ko bo fpomlad perhodnjiga leta kaj fuha.

Tega leta je prav malo fadja, nizh sheloda, vender pa nekaj shira. Tudi hmelja ni veliko, to-de prav dober je.

Veliko in dobriga vina v tem letu ni perzha-kovati.

V tem letu je fizer veliko posheft, tode ne veliko nevarnih bolesin.

III. lozhina — Marf.

V naslednjih

1806, 1813,

1820, 1827,

1834, 1841,

1848.

letih vlada.

1855, 1862,

1869, 1876,

1883, 1890,

1897.

To leto je bolj fuho ko mokro, de si tudi vzhasih deshujе, je vender le med fuhe leta pershtelevati.

Špomlad je sploh suha, neprijetna in mersla. Ovze se ne smejo na shito spuſhati, pa tudi na travnike ne presgodaj, fizer ne bo raſtilo. V Šufhzu ob jutrih smersuje, po dnevu pa je lepó in prijetne. Do 10. Malotravna ſhe smersuje, potem pa do 23. mehko vreme naſtopi; potlej je ſlana in mras do 29., potlej pa lepó in prijetno do 3. Velkotravna, tega dné gromí, do 8. neprijetno in merslo, potem 3 dní juſhno, 11. smersuje, potem do 20. hladno, potlej lepó in toplo, 30. ſlana. Od 1. do 8. Roſhnozveta oblazhno, merslo, zhe ſe vjaſni, tudi ſlana, od 9. do konza je lepo in gorkó.

Poleti je velika vrozhina, de ſe vzhaſih ſmola in hoſta v logih vſhge. Nozhi ſo tople. Vezh ſtudensov ſe uſuſhi. Maloſerpana ſe vrozhina ſazhne, vezhkrat gromí, tudi rado vdari, tozhe ſe je bati. Velkoſerpana ſjutrej megla naſtopa, dnevi ſo pa lepi in gorki do konza. Tudi Kimovez je perjeten in lep do 13. dné, po tem jeſenſko vreme, tode kmalo ſpet lepo do 28., potlej deſh do 9. Koſoperſka, 10. ſe raſjaſni in ſlana pada do 17. potlej prijetno, 25. je ſpet mras, 26. lepó, 27. do 30. mras.

Liſtopada je do 10. ob jutrih merslo, popoldne pa gorkó, 11. oblazhno, do 13. deſh, potem smerſuje do 30., popoldne ſolnze. Perve dni Grudna smersuje, potem, deſh, 10. ſneg, potlej smersuje do 19., potem deſh, pa ſpet kmalo mras do 16. Proſenza, 20. ſneg, do 27. deſh, potlej ſneg. Švezhan je od konza oblazhen, od 9. do 12. lepó vreme, potem 3 dní ſneg, hud mras, 11. deſh, nato ſneg, potem mras do 18., potlej juſhno. Šufhez je do 20. ſlo mersel.

Jari jezhen ſe mora to leto bolj pergodu v debelo ſemljo uſejati, de bo dober; v plitvo ſem-

ljo ufejan zlo nizh ne velja. Grah in lezha se morata tudi v debelo njivo ufejati, fizer ne bo perdelka. Ovfa je malo. Lan je lep, konoplje majhne, pa dobriga lakna. Malo fená in otave.

Resh je lepa, jekleniga serna, in dobro nafi. Pfheniza je bolj frednja. Hrufhk je vezh kot jabelk, zhefhenj in zhefhpelj zlo malo, tudi prav malo orehov, in fkorej nizh sheloda. Vinzar se fmé letaf veliko in dobriga vina nadjati.

S osimo fetvijo letaf ni treba prevezh hiteti, ker posno smersovati sazhe; potem se pa tudi ovze ne fmejo na njo pufhati.

V tem letu nevarne bolesni: grisha in vrozhinka bolesen; toraj je bolnikam fvetovati, nej dozhasa po sdravnika pofhljejo, ker posnejfhe bi utegnili she preposno biti.

IV. lozhina — Šolnze.

V naslednjih

1807, 1814,

1821, 1828,

1835, 1842,

1849.

letih vlada.

1856, 1863,

1870, 1877,

1884, 1891,

1898.

Leta te lozhine so fuhe, prav malo mokre, pa le frednje tople.

Od 22. Šufhza do sadnjiga je ob jutrih ledeno, po dnevi pa še otaja. Od sazhetka Malotravna do 4. je mras, 4. pa je lepo in toplo, 8. veter in ploha, od 9. do 11. lepo in toplo, 18. filna ura, 19. lepo, po tem gromenje do 23., sa njim neprijetno, 25. prav mras in oblazhno, 30. fpet oblazhno.

Perviga in 2. Velkotravna neprijetno, vetrovno in merslo, od 4. do 15. lepo, gorko vreme, vzhasih desh in gromenje; 24. merslo, 27. lepo, 28. in 29. mersel desh, 30. flana in smerslo.

Drusiga Roshnozveta lepo, 3. ploha, od 4. do 8. neprijetno, 9. lepo, 10. neftanovitno, od 11. do 14. hladno, svezher topleji, 15. desh, 20. sjutrej prav hladno, 22. in 23. lepo in toplo, 24. velika ploha, od 26. do sadnjiga desh.

Malosferpana 1., 2., 3. hladno in oblazhno, 4. toplo, 6. hladno, od 16. do 18. toplo, od 19. do 21. desh, od 23. do sadnjiga lepo in faparno.

Velkoferpana do 6. lepo in toplo, 8. zel dan desh, od 9. do 11. oblazhno in nekoliko deshja, 13. lepo, 15. ponozhi prav slo hladno, 16. grom, blifk, ploha, 17. mersel desh, od 18. do 25. lepo in gorko, od 26. do 28. gromenje in velik desh, 30. in 31. fhe deshuje.

Od 1. do 4. Kimovza toplo, 4. ponozhi gromenje in ploha, od 5. do 9. fvetló, malo deshja, od 18. do 25. neftanovitno, 27. lepo in toplo, 29. desh. — Perviga Kosoperfka lepo, 2. in 3. sjutraj jasno in smerslo, 4. in 5. lepo toplo, 7. zel dan desh, od 8. do 14. oblazhno in merslo, 15. veter in desh, 16. hud veter in fneg, 19. neftanovitno, od 21. do 27. velik desh in fneg, 29. dofti lepó, 30. oblazhno in merslo.

Od 1. do 15. Liftopada desh in merslo, 16. ponozhi fneg, 17. do 20. desh, 21. do 26. lepo

toplo kot poleti, in tako do sadnjiga. — Perviga in 2. Grudna fneg, od 3. do 8. nestanovitno, 9. hud mras in velik fneg, 11. in 12. fhe huji mras, 13. in 14. jushen fneg, 16. do 20. fvetlo, slo merslo in nekoliko fnega.

Perviga, 2. in 3. Profenza oblazhno in merslo, 4. 5. 6. velik desh, 7. 8. 9. prezej merslo, 11. desh, od 23. do sadnjiga nestanovitno, veter, fneg in megla. — Od 1. do 7. Svezhana desh, veter, megla, 8. jasno, prezej mras, 9. do 12. oblazhno, desh in fneg, 19. do 22. burja, 23. do 26. jasno, ledeno, 29. neprijetno in mras. — Od 1. do 7. Sufhza vetrovno in merslo, od 8. do 17. hud mras, 19. fneg, veter, desh, 20. in 21. slo mersel desh, popoldne fvetlo.

Jaro shito je treba pergodu usejati. Jezhmena in ovfa je malo, tode dobriga serna. Profá, zhe je sgodaj sejano, je obilno. Graha, lezhe i. t. d. je malo, zhe ni v debelo semljo usejano. Lan je malo prida, konoplje so tenke in kratke. Sená je prav pizhlo. Selje in repa si savolj fufhe ne moreta nizh kaj pomagati. Resh in pfheniza fte dobriga serna, tode malo.

To leto je vezh hrufhk ko jabelk, tudi veliko zhefhenj, orehov, zhefhpelj in sheloda. Hmelja je malo. Zhe poprejfhnje leto ni bilo vina, se ga je letaf nadjati.

Bolesni: Varuj se posebno posimi, ki je voljna, de se ne prehladish, to je, prevezh ne vsnojísh, in potem naglo ne s-hladish; ker is tega pridejo slo nevarne bolesni.

V. lozhina — Venera.

V naslednjih

1801, 1808,

1815, 1822,

1829, 1836,

1843, 1850,

letih vlada.

1857, 1864,

1871, 1878,

1885, 1892,

1899.

Šploh rezhi, je to leto bolj mokro ko fuho, pa tudi foparno in toplo.

Špomlad je bolj posna, tode prav prijetna. Kjer je shito veliko sraščilo, se smejo ovze nanj spufhati, kar se druge leta storiti ne smé. Zhe spomladi dolgo zhafa ne deshuje, potlej toplo in foparno poletje nasledova; zhe pa spomladi dolgo deshuje, nasledova fuho in zlo vrozhe poletje, kar je sa terto prav dobro.

Jesen je od sazhetka prav topla in lepa, tode ne dolgo; toraj je treba podvisati se, v vinogradih, kar je treba, podelati, in osimo shito sгодaj usejati, ker v Listopadu she semlja smersne in se pred boshizhem ne otaja. — Sima ti je fhe. —

Vreme po mezih je tako: Od 22. Šufhza do sadnjiga je kmalo toplo, kmalo merslo, kmalo oblazhno in neprijetno, kmalo veter in desh. Tako je tudi v sazhetku Malotravna, zhe je 5. Ineg,

je potem kmalo lepo, kmalo veter, desh, fneg do 14.; 15. je lepo, 22. desh, veter, flana, smerslina do 30., potem do 6. Velkotravna lepo in toplo, 7. grom in desh do 17., po njem veter, lepo; 23. neprijetno do 29., potlej je lepo in gorko do 21. Roshnozveta, le vzhafih grom in desh, potem pa vsak dan do sadnjiga neprijetno.

Maloferpana perve 3 dni oblazhno, 4. flana, popoldné grom, potlej lepo; 11. je spet deshevno vreme do 17., potlej je ene dni lepo, potem spet desh do 26., grom je 28. in 29., 31. lepo. Velkoferpana do 9. deshuje, potem je en lep dan, pa potlej spet desh do 15., po njem lepo in toplo do 25., od tega do sadnjiga desh.

Od 1. do 12. Kimovza je lepo vreme, od 17. do 25. hladno in deshevno, po njem do sadnjiga je spet lepo. Ako je na fvetiga Tilna lepo, se je 4 tedne lepiga vremena nadjati. — Perviga in 2. Kosoperfska je lepo, 3. blifk, trefk, desh, potlej neprijetno do 9., od 10. do 29. stanovitno lepo, 29. smersne, 30. fneg, 31. oblazhno do 5. Liftopada, 6. in 7. lepo, od 9. do 17. mersel desh; od 18. do sadnjiga vezhdel fneg; sadnje dni je slo mras, fneg obleshi do boshizha.

Grudna perva dva dni mras, potlej fneg, od 6. do 15. mras, 15. jushen fneg, po njem desh do 23., potem do 30. voljno vreme, in oftane tako do 6. Profenza, potlej pa merslo in neprijetno in fneg; 12. mozhen veter in slo mras, in veliko fnegá do 18., od 19. do 23. ne kaj lepo, pa odjuga vlezhe, 23. in 25. mras bres vetra, 26. in 27. mras in fneg, potlej do sadnjiga mras bres vetra.

Švezhana je perve 4 dni oblazhno, 5. jasno, potem neprijetno; 9. se huda merslota sazhne, 10.

je tako mras, de she dolgo ne taziga, 11. in 12. je fhe prav mras, 13. odjuga, desh, povodenj do 27., sadnje dni neprijetno, vetrovno in sneg. Šufhez je do 22. vezhdel mersel.

Zhe je spomlad prevezh mokra, je treba gledati, de se kmalo useje, ker potem ne bo nektete tedne deshja. Zhe pa ni prevezh mokra spomlad, je poleti sufha, zhe pa po navadi mokra, bo dobra letna. Zhe spomladi vsak dan deshuje, je treba fozhivje v plitvo semljo usejati, v debeli semlji se prevezh rasrafha, poleshe in gnjije.

Osimiga shita se to leto veliko nashanje, pa malo namlati. Ako je spomladi tega leta prevezh deshja bilo, bo prav malo sadja; zhe je pa gorko bilo in ne prevezh mokro, bo vfiga sadja dovelj, pa zlo nizh sheloda. Hmelja je obilno.

Vino je dobro, grosdje pa bolj gnjije ko druge leta. Vinograde kmalo oglefhtaj, ker o fvetim Martinu she semlja smersuje. S vinam in shitam se letaf preskerbi, ker 3 flabe letne nasledovajo.

Bolesni tega leta: Bodljaji, notranje otekline, bolesen na jetrah in v shelodzu. Nikar jih v nemar ne pufhaj, in si prasniga upanja ne delaj: „Bo she bolji,“ ampak s osdravnikom se posvetvaj.

VI. lozhina — Merkuri.

V naslednjih

1802, 1809,

1816, 1823,

1830, 1837,

1844, 1851,

letih vlada.

1858, 1865,

1872, 1879,

1886, 1893,

1900.

Leta te lozhine fo bolj fuhe ko mokre, in malo-kdaj prav rodovitne.

Špomlad: Sadnje dni Šufhza je toplo, do 25. Malotravna je fuho, potlej merslo, tudi Velkotravna, de fo fadesh slo v nevarnosti smersniti. — Poleti je fhe sadošti deshja, vender le premalo. Šeno in shito fe da fhe v lepim spraviti, vender fe ne fme dolgo muditi. Pervo polovizo jefeni je obilno deshja, sgodaj smersuje, sadnja poloviza je lepa in fuha. — Sa lepim jefenfkim vremenam pride nanaglama si-ma, je mras, gré fneg in do Švezhana naletuje. Švezhan je od konza voljan, potem merslo do 4. Šufhza, potlej vihar do konza.

Vreme pofamesnih mefzov. 22. Šufhza topel desh, 26. fe vjasni, lepo toplo, sadnjiga merslo, in oftane merslo tudi Malotravna, ker 16. in 17. rosmarin in nageljni na vertu smersnejo, od 25. do sadnjiga toplo, 28. grom.

Pervih 6 dni Velkotravna je jasno pa vetrovno, od 8. do 18. prav toplo; trava in drugi fadshi ne morejo rasti savolj velike fufhe; od 25. do 29. gorek in pohleven desh, potlej do 9. Roshnozveta lepo, 9. in 10. desh, po tem megla do 13., potlej pa deshuje do 23., sa njim lepo do sadnjiga.

Maloferpan fe s veliko vrozhino sazhne, od 5. do 21. deshuje, potlej lepo, toplo in tudi vrozhe do 6. Velkoferpana, tega dné sazhne deshevati in deshuje do 19., po njim lepi dnevi, potlej pa do sadnjiga nestanovitno vreme.

Kimovez je od konza lep, 4. velik desh in grom, potem pa lepo vreme do 20., od 30. Kimovza do 13. Kosoperfka desh, 14. oblazhno, 15. in 16. lepo, od 17. do 24. desh, potlej fpet lepo, 29. do sadnjiga oblazhno in hladno.

Pervi 4 dni Listopada fo lepi, 5. in 6. velik veter, potem dva dni desh, po njem fpet lepo do 16., vzhasih megla, od 17. do 28. vezhdel oblazhno in merslo, potlej do sadnjiga desh.

Od 1. do 15. Grudna lepo, 15. vihar; od 16. do 20. mras, 29. oblazhno in fneg, potem mras do 30. Profenza, tega dné vetrovno in voljno. Perviga Švezhana oblazhno in jushno, od 3. do 6. oblazhno in merslo, 8. lepo, 13. desh, 16. fneg in potem slo mras do 7. Šufhza, 7., 8. in 9. jushno, 13., 14. 15. pa deshuje, od 18. do 20. ledeno.

Letna je dosti dobra, posebno sa jezhmen. Oves, lezha, grah fe mora to leto usejati, kadar ni prevezh mokro, pa tudi ne presuho. Lan je lep, konoplje fo kratke. Osimo shito je takò, ali pa takò. Zhe je bilo v poprejšhnjim letu toplo in fuho poletje, je v tem letu veliko fnopovja reshi in pfhe-

nize, pa malo sèrnja; zhe je pa bilo poprejhnje poletje vlashno (fajhtno), je letaf veliko sernja.

Šadja je letaf v nekterih krajih veliko, v drugih malo, v nekterih pa zelo nizh. Hmelja je veliko, tode ni mozhen. Vino je zvizhek. Bolesni se letaf nar bolj spomladi in jesén oglašhajo, se dajo le pozhasu odpravljati, naj tedaj bolniki ne obupajo, in ne pravijo: „kaj bi she osdravnik v hifho hodil, in bi she toliko teh arznij jemal, faj takò vse vkupej nizh ne pomaga.“ Le pozhasu, ljub moj fromak, le pozhasu! kaj ne vefh de bolesen s fenenim vosam pride, pa le po bilki prezh hodi? — Letaf se tudi med shivíno vezhkrat kuga pokashe.

VII. lozhina — Luna.

V naslednjih

1803, 1810,

1817, 1824,

1831, 1838,

1845.

letih vlada.

1852, 1859,

1866, 1873,

1880, 1887,

1894.

Lunino leto je bolj mokro ko fuho, bolj toplo ko merslo.

Spomlad je slo mokra pa topla, le vzhasih smersuje in flana pade. Šufhez je mersel, Malo-

traven desheven, Velkotraven od konza lep, po-
tlej desheven, potem hud mras. Roshnozvet je
perjeten, le vzhasih desheven. — Poletje je vezh-
del gorko, le vzhasih hladno. — Jesen je v sa-
zhetku deshevna in nekoliko mersla, potlej pa slo
mokra in mersla. — Posimi je kmalo fneg, kma-
lo desh, fhe povodenj. V ti simi ovze bolehajo
in zepajo, bezhele merjejo.

Vreme po mefzih. Od 22. Šufhza do 29.
je merslo vreme in vihar, 31. desh. — Od 1. do
9. Malotravna vetrovno, oblazhno, desh; 11., 12.,
13. deshuje; od 14. do 20. mras, 21. lepó; od
26. do sadnjiga desh.

Od 1. do 7. Velkotravna je lepo in toplo;
od 10. do 13. foparno, potlej desh, mras, led,
25., 26., 27. oblazhno, od 28. do 31. toplo. —
Perve dni Roshnozveta je lepo in toplo, 4. in 5.
oblazhno, megleno deshevno, potem lepo in toplo,
27., 28., 29. desh, 31. hladna nozh.

Perviga Maloferpana megla, od 3. do 5. desh,
od 7. do 13. vetrovno, 15. desh, potlej pa do
sadjiga lepo. — Do 8. Velkoferpanja gorko, 9.
desh, burja, 10. mras, flana, 13. in 14. desh,
15. in 16. lepo, 20. velika vrozhina, od 21. do
26. desh, od 27. do sadnjiga lepo.

Do 6. Kimovza gorko, 8. flana, 9. oblazhno
in hladno, od 13. do 17. lepó, 18. desh, potlej
lepo do 21., potem do sadnjiga desh. — Koso-
perfka je do 14. kaj nestanovitno vreme, 25.
prav mras, 26. desh, 29. in 30. rokoviza, 31.
desh.

Od 1. do 5. Listopada mras, od 6. do 16.
deshuje, 23. jasno in mras, 24. voljno, 29. in 30.
samersne. — Perviga Grudna rokoviza, 4. fneg,
od 5. do 10. deshuje, velika voda, 11. in 12.

fhe desh, 13. in 14. oblazhno, 21. prezè fnega, od 22. do sadnjiga mras.

Profenza do 11. stanovitna merslota, od 12. do 18. oblazhno in neprijetno, 19. rokoviza, potlej jafno in mras do 24.; 26. desh, 27. naliv, potlej do sadnjiga oblazhno.

Perviga Švezhana veter in desh, od 4. do 10. oblazhno in vetrovno, 14. fneg, 15. in 16. veter, 17., 18. in 19. oblazhno in desh, od 20. do sadnjiga lepo. Od 1. do 5. Šufhza neprijetno in mras, od 6. do 9. toplo, 11. desh, od 12. do 16. lepo, od 17. do 19. ob jutrih neprijetno in mras.

Jaro shito je letaf takò takò. Šozhivje in profo na dobrih njivah je pogòdu. Zhe je osima resh slo obrafhena, fe mora s ovzami popafti, fizer bo vezh flame ko sernja. Zhe pfheniza Velkotravna hitro rafte, ne bo nizh is nje. Šadja je v nekterih krajih dovelj, v drusih malo. Hmelja je frednja rezh. Otave dofti. Vina je malo. Vinogradi naj fe sgodej oglefhtajo, ker kmalo sima naftopi. Savoljo tega fe mora letaf tudi osimo shito do zhafa ufejati, de fe dobro obrafte, ovze pa fe ne fmejo nanj pufhati.

Jefén fe perjemajo posebno vrozhinske bolesni. Varuj fe prehlajenja! Zhe fe te bolesen prime, ne odlafhaj osdravnika poklizati!

Tako je tedaj po misli pratikarjev vreme vfa-
zih fedmerih lét saverftjo, tode vfaжданja fkuftnja
naf obilno preprizha, de ni vselej takó; velikokrat
je vreme vse drugazhno in letna ravno nafprotna,
kakor ti jo pratika pové; toraj védi, de pratikarji
le takorekozh v temè tavajo, kadar vreme v fvoje

pratike sapifujejo, ker vezhnih, fkritih boshjih fklepov ne rasvidijo, po katerih Bog vso stvarjeno natoro po svoji nefkonzhno modri previdnosti vlada, vreme dela in nam ali dobre, ali pa flabe letne poshilja.

§. 20.

Kakó je svediti, ktera smed unih, v poprejfhnjim §. popisanih fedmerih letnih lozhin na to ali na uno leto pride, ali po nekdanji vrashi govoriti: kateri smed 7 planetov to ali uno leto vlada (regira) ?

Ni teshko svediti, ktera smed fedmerih letnih lozhin na vsaktero leto pride, ali kateri planet v tem ali unim letu vlada. Déli namrezh letno fhtevilo, od kteriga bi rad lozhino ali njegoviga planeta svedil, s fhtevilko 7, in fhtevilka, ki ti per deljenji letniga fhtevila oftane, ti pokashe tisto lozhino in tistiga planeta, ki ima sdolej ravno to fhtevilko pod feboj sapifano, in ravno ta planet tisto leto vlada. Ako ti pa per deljenji letniga fhtevila nizh ne oftane, v tem letu tisti planet vlada, ki ima pod feboj nizhlo (0) sapifano.

III. Marf, IV. Šolnze, V. Venera, VI. Merkuri,

0 1 2 3

VII. Luna, I. Šaturn, II. Jupiter.

4 5 6

Dam dva sgleda: Med ktero lozhino lét pojde leto 1849, ali kateri smed planetov bo tisto leto vladal?

Déli tedaj letno fhtevilo 1849 s fhtevilko 7, in zhe to storish, dobish v rasdelik 264, enota ali fhtevilka 1 ti pa oftane, in sdaj glej kateri smed sgorej v dveh verstah postavljenih planetov ima fhtevilko 1 podpifano, Šolnze namrezh je, ki tisto leto

kraljuje, ali bolje rezhi: leto 1849 se perfhtevea med IV. lozhino lét, bêri tedaj IV. lozhino — Šolnze, in bofh vreme zeliga leta svedel, kolikor ga pratikar vé.

Kteri planet bo vladal v letu 1848?

Déli letno fhtevilo 1848 s fhtevilko 7, ker per tem deljenji nizhlo, to je 0 v oftanik dobifh, je Marf tisto leto kraljevani planet, ki ima nizhlo (0) podpilano.

Kdor pa rajtati nozhe, naj v naflednjo tablizo pogleda, kjer bo sdraven letniga fhtevila v drugim razzepu ime planeta najdel, ki tisto leto kraljuje, v tretjim razzepu pa letno lozhino.

V naflednji tablizi fo tudi sa vfako leto po-febej od 1801 do leta 1901 prerajtane: Slate fhtevila luniniga kroga, leta solnzhniga kroga, nedeljke zherke in lunine kasala ali Epakte. Kdor fe tedaj vfiga prerajtevanja, od kteriga je bilo v §. 2, §. 5, §. 6, §. 7 in §. 8 govorjenje, naj le v naflednjo tablizo pogleda, kjer vse to shé sa fto lét prerajtano najde.

Tabla I.

Letna lastnija devètnajstiga stoletja.
Od 1801 — 1901.

Opomba. Per nekterih letnih fhtévilih stoji P, ta P pomeni, de je leto prestopno.

Leta	Planet, ki vláda (regira)	letna lo- zhina	Slato fhte- vílo	Šolnzni krog	Nedéljka zherka.	Lunine kasala, ali Epakte.
1801	Venera	V.	16	18	D	XV.
1802	Merkuri	VI.	17	19	C	XXVI.
1803	Luna	VII.	18	20	B	VII.
1804 P.	Šaturn	I.	19	21	AG	XVIII.
1805	Jupiter	II.	1	22	F	*
1806	Marf	III.	2	23	E	XI.
1807	Šolnze	IV.	3	24	D	XXII.
1808 P.	Venera	V.	4	25	CB	III.
1809	Merkuri	VI.	5	26	A	XIV.
1810	Luna	VII.	6	27	G	XXV.
1811	Šaturn	I.	7	28	F	VI.
1812 P.	Jupiter	II.	8	1	ED	XVII.
1813	Marf	III.	9	2	C	XXVIII.
1814	Šolnze	IV.	10	3	B	IX.
1815	Venera	V.	11	4	A	XX.
1816 P.	Merkuri	VI.	12	5	GF	I.
1817	Luna	VII.	13	6	E	XII.
1818	Šaturn	I.	14	7	D	XXIII.
1819	Jupiter	II.	15	8	C	IV.
1820 P.	Marf	III.	16	9	BA	XV.
1821	Šolnze	IV.	17	10	G	XXVI.

Leta	Planet, ki vláda (regira)	letna lo- zhina	Slató fhte- vilo	Šolnzhni krog	Nedéljka zherka.	Lunine kasala, ali Epakte.
1822	Venera	V.	18	11	F	VII.
1823	Merkuri	VI.	19	12	E	XVIII.
1824 P.	Luna	VII.	1	13	D C	*
1825	Šaturn	I.	2	14	B	XI.
1826	Jupiter	II.	3	15	A	XXII.
1827	Marf	III.	4	16	G	III.
1828 P.	Šolnze	IV.	5	17	F E	XIV.
1829	Venera	V.	6	18	D	XXV.
1830	Merkuri	VI.	7	19	C	VI.
1831	Luna	VII.	8	20	B	XVII.
1832 P.	Šaturn	I.	9	21	A G	XXVIII.
1833	Jupiter	II.	10	22	F	IX.
1834	Marf	III.	11	23	E	XX.
1835	Šolnze	IV.	12	24	D	I.
1836 P.	Venera	V.	13	25	C B	XII.
1837	Merkuri	VI.	14	26	A	XXIII.
1838	Luna	VII.	15	27	G	IV.
1839	Šaturn	I.	16	28	F	XV.
1840 P.	Jupiter	II.	17	1	ED	XXVI.
1841	Marf	III.	18	2	C	VII.
1842	Šolnze	IV.	19	3	B	XVIII.
1843	Venera	V.	1	4	A	*
1844 P.	Merkuri	VI.	2	5	G F	XI.
1845	Luna	VII.	3	6	E	XXII.
1846	Šaturn	I.	4	7	D	III.
1847	Jupiter	II.	5	8	C	XIV.
1848 P.	Marf	III.	6	9	B A	XXV.
1849	Šolnze	IV.	7	10	G	VI.

Leta	Planet, ki vláda (regira)	letna lo- zhina.	Slató fhte- vilo	Šolnzhni krog	Nedeljka zherka	Lunine kasala, ali Epakte
1850	Venera	V.	8	11	F	XVII.
1851	Merkuri	VI.	9	12	E	XXVIII.
1852 P.	Luna	VII.	10	13	D C	IX.
1853	Šaturn	I.	11	14	B	XX.
1854	Jupiter	II.	12	15	A	I.
1855	Marf	III.	13	16	G	XII.
1856 P.	Šolnze	IV.	14	17	F E	XXIII.
1857	Venera	V.	15	18	D	IV.
1858	Merkuri	VI.	16	19	C	XV.
1859	Luna	VII.	17	20	B	XXVI.
1860 P.	Šaturn	I.	18	21	A G	VII.
1861	Jupiter	II.	19	22	F	XVIII.
1862	Marf	III.	1	23	E	*
1863	Šolnze	IV.	2	24	D	XI.
1864 P.	Venera	V.	3	25	C B	XXII.
1865	Merkuri	VI.	4	26	A	III.
1866	Luna	VII.	5	27	G	XIV.
1867	Šaturn	I.	6	28	F	XXV.
1868 P.	Jupiter	II.	7	1	E D	VI.
1869	Marf	III.	8	2	C	XVII.
1870	Šolnze	IV.	9	3	B	XXVIII.
1871	Venera	V.	10	4	A	IX.
1872 P.	Merkuri	VI.	11	5	G F	XX.
1873	Luna	VII.	12	6	E	I.
1874	Šaturn	I.	13	7	D	XII.
1875	Jupiter	II.	14	8	C	XXIII.
1876 P.	Marf	III.	15	9	B A	IV.
1877	Šolnze	IV.	16	10	G	XV.

Leta	Planet, ki vláda (regira)	letna lo- zhina	Slato fhte- vilo	Solnzni krog	Nedéljka zherka	Lunine kasala, ali Epakte
1878	Venera	V.	17	11	F	XXVI.
1879	Merkuri	VI.	18	12	E	VII.
1880 P.	Luna	VII.	19	13	D C	XVIII.
1881	Šaturn	I.	1	14	B	*
1882	Jupiter	II.	2	15	A	XI.
1883	Marf	III.	3	16	G	XXII.
1884 P.	Šolnze	IV.	4	17	F E	III.
1885	Venera	V.	5	18	D	XIV.
1886	Merkuri	VI.	6	19	C	XXV.
1887	Luna	VII.	7	20	B	VI.
1888 P.	Šaturn	I.	8	21	A G	XVII.
1889	Jupiter	II.	9	22	F	XXVIII.
1890	Marf	III.	10	23	E	IX.
1891	Šolnze	IV.	11	24	D	XX.
1892 P.	Venera	V.	12	25	C B	I.
1893	Merkuri	VI.	13	26	A	XII.
1894	Luna	VII.	14	27	G	XXIII.
1895	Šaturn	I.	15	28	F	IV.
1896 P.	Jupiter	II.	16	1	E D	XV.
1897	Marf	III.	17	2	C	XXVI.
1898	Šolnze	IV.	18	3	B	VII.
1899	Venera	V.	19	4	A	XVIII.
1900	Merkuri	VI.	1	5	G	XXIX.

§. 21.

Tabla II.

Velikonozhni shipi in velikonozhni prasniki devetnajstiga stoletja. Od 1801 — 1901.

Leta	Velikonozhni ship ali polna luna	Velikonozhni prasniki	Leta	Velikonozhni ship ali polna luna	Velikonozhni prasniki
1801	29. Šufhza	5. Maltr.	1822	6. Maltr.	7. Maltr.
1802	17. Maltr.	18. Maltr.	1823	26. Šufhza	30. Šufhza
1803	6. Maltr.	10. Maltr.	1824	13. Maltr.	18. Maltr.
1804	26. Šufhza	1. Maltr.	1825	2. Maltr.	3. Maltr.
1805	13. Maltr.	14. Maltr.	1826	22. Šufhza	26. Šufhza
1806	2. Maltr.	6. Maltr.	1827	10. Maltr.	15. Maltr.
1807	22. Šufhza	29. Šufhza	1828	30. Šufhza	6. Maltr.
1808	10. Maltr.	17. Maltr.	1829	18. Maltr.	19. Maltr.
1809	30. Šufhza	2. Maltr.	1830	7. Maltr.	11. Maltr.
1810	18. Maltr.	22. Maltr.	1831	27. Šufhza	3. Maltr.
1811	7. Maltr.	14. Maltr.	1832	15. Maltr.	22. Maltr.
1812	27. Šufhza	29. Šufhza	1833	4. Maltr.	7. Maltr.
1813	15. Maltr.	18. Maltr.	1834	24. Šufhza	30. Šufhza
1814	4. Maltr.	10. Maltr.	1835	12. Maltr.	19. Maltr.
1815	24. Šufhza	26. Šufhza	1836	1. Maltr.	3. Maltr.
1816	12. Maltr.	14. Maltr.	1837	21. Šufhza	26. Šufhza
1817	1. Maltr.	6. Maltr.	1838	9. Maltr.	15. Maltr.
1818	21. Šufhza	22. Šufhza	1839	29. Šufhza	31. Šufhza
1819	9. Maltr.	11. Maltr.	1840	17. Maltr.	19. Maltr.
1820	29. Šufhza	2. Maltr.	1841	6. Maltr.	11. Maltr.
1821	17. Maltr.	22. Maltr.	1842	26. Šufhza	27. Šufhza

O pomba. Ker je pa velikonozhni prasniki smiraj v nedeljo, se tudi prav lahko najti da, kateri dan v velikim tednu je polna luna; zhe se od velikonozhne nedelje dni do v tabli postavljeniga shipa nasaj fhtejejo. Tako postavim je bila v letu 1809 v zhetertik polnaluna, ko je bila velka nedelja 2. dan Malotravna, ship pa 30. Šufhza.

Leta	Velikonožni čip ali polna luna	Velikonožni prasek	Leta	Velikonožni čip ali polna luna	Velikonožni prasek
1843	13. Maltr.	16. Maltr.	1872	24. Šufhza	31. Šufhza
1844	2. Maltr.	7. Maltr.	1873	12. Maltr.	13. Maltr.
1845	22. Šufhza	23. Šufhza	1874	1. Maltr.	5. Maltr.
1846	10. Maltr.	12. Maltr.	1875	21. Šufhza	28. Šufhza
1847	30. Šufhza	4. Maltr.	1876	9. Maltr.	16. Maltr.
1848	18. Maltr.	23. Maltr.	1877	29. Šufhza	1. Maltr.
1849	7. Maltr.	8. Maltr.	1878	17. Maltr.	21. Maltr.
1850	27. Šufhza	31. Šufhza	1879	6. Maltr.	13. Maltr.
1851	15. Maltr.	20. Maltr.	1880	26. Šufhza	28. Šufhza
1852	4. Maltr.	11. Maltr.	1881	13. Maltr.	17. Maltr.
1853	24. Šufhza	27. Šufhza	1882	2. Maltr.	9. Maltr.
1854	12. Maltr.	16. Maltr.	1883	22. Šufhza	25. Šufhza
1855	1. Maltr.	8. Maltr.	1884	10. Maltr.	13. Maltr.
1856	21. Šufhza	23. Šufhza	1885	30. Šufhza	5. Maltr.
1857	9. Maltr.	12. Maltr.	1886	18. Maltr.	25. Maltr.
1858	29. Šufhza	4. Maltr.	1887	7. Maltr.	10. Maltr.
1859	17. Maltr.	24. Maltr.	1888	27. Šufhza	1. Maltr.
1860	6. Maltr.	8. Maltr.	1889	15. Maltr.	21. Maltr.
1861	26. Šufhza	31. Šufhza	1890	4. Maltr.	6. Maltr.
1862	13. Maltr.	20. Maltr.	1991	24. Šufhza	29. Šufhza
1863	2. Maltr.	5. Maltr.	1892	12. Maltr.	17. Maltr.
1864	22. Šufhza	27. Šufhza	1893	1. Maltr.	2. Maltr.
1865	10. Maltr.	16. Maltr.	1894	21. Šufhza	25. Šufhza
1866	30. Šufhza	1. Maltr.	1895	9. Maltr.	14. Maltr.
1867	18. Maltr.	21. Maltr.	1896	29. Šufhza	5. Maltr.
1868	7. Maltr.	12. Maltr.	1897	17. Maltr.	18. Maltr.
1869	27. Šufhza	28. Šufhza	1898	6. Maltr.	10. Maltr.
1870	15. Maltr.	17. Maltr.	1899	26. Šufhza	2. Maltr.
1871	4. Maltr.	9. Maltr.	1900	14. Maltr.	15. Maltr.

§. 22.

Tabla III.

**Prestopni prasniki in dnevi pred veliko nozhjo v
devetnajstim stolétji. Od 1801 do 1901.**

Leta.	Dan noviga leta	Nedelja po novim letu	Shtevilo nedelj po rasglaſhenji Gofp.	I. predpepelnih- na nedelja	II. predpepelnih- na nedelja	III. predpepel. ali puſtna nedelja	Puſt	Pepelniza.
1801	Zhet	4. Pr	3	1 Sv.	8 Sv.	15 Sv.	17 Sv.	18 Sv.
1802	Pet	3. Pr	5	14 „	21 „	28 „	2 Su.	3 Su.
1803	Sab	2. Pr	4	6 „	13 „	20 „	22 Sv.	23 Sv.
1804	Ned	—	3	29 Pr.	5 „	12 „	14 „	15 „
1805	Tor	—	4	10 Sv.	17 „	24 „	26 „	27 „
1806	Sred	5. Pr	3	2 „	9 „	16 „	18 „	19 „
1807	Zhet	4. Pr	2	25 Pr.	1 „	8 „	10 „	11 „
1808	Pet	3. Pr	5	14 Sv.	21 „	28 „	1 Su.	2 Su.
1809	Ned	—	3	29 Pr.	5 „	12 „	14 Sv.	15 Sv.
1810	Pond	—	6	18 Pr.	25 „	4 Su.	6 Su.	7 Su.
1811	Tor	—	4	10 Sv.	17 „	24 Sv.	26 Sv.	27 Sv.
1812	Sred	5. Pr	2	26 Pr.	2 „	9 „	11 „	12 „
1813	Pet	3. Pr	5	14 Sv.	21 „	28 „	2 Su.	3 Su.
1814	Sab	2. Pr	4	6 „	13 „	20 „	22 Sv.	23 Sv.
1815	Ned	—	2	22 Pr.	29 Pr.	5 „	7 „	8 „
1816	Pond	—	5	11 Sv.	18 Sv.	25 „	27 „	28 „
1817	Sred	5. Pr	3	2 „	9 „	16 „	18 „	19 „
1818	Zhet	4. Pr	1	18 Pr.	25 Pr.	1 „	3 „	4 „
1819	Pet	3. Pr	4	7 Sv.	14 Sv.	21 „	23 „	24 „
1820	Sab	2. Pr	3	30 Pr.	6 „	13 „	15 „	16 „
1821	Pond	—	6	18 Sv.	25 „	4 Su.	6 Su.	7 Su.
1822	Tor	—	3	3 „	10 „	17 Sv.	19 Sv.	20 Sv.
1823	Sred	5. Pr	2	26 Pr.	2 „	9 „	11 „	12 „
1824	Zhet	4. Pr	5	15 Sv.	22 „	29 „	2 Su.	3 Su.
1825	Sab	2. Pr	3	30 Pr.	6 „	13 „	15 Sv.	16 Sv.
1826	Ned	—	2	22 Pr.	29 Pr.	5 „	7 „	8 „
1827	Pond	—	5	11 Pr.	18 Sv.	25 „	27 „	28 „

Opomba. Zherta (—) v tretjim razšepu káſhe, de v tem letu, ktero je s njo sasnamvano, nobene nedelje po novim letu ni, dalje pa pomeni Pr. Proſenza, Sv. Švezhana in Su. Šufhza, Mt. Malotrayna, in dvojni zhertlej (,,) uni meſtz, ki ga ima nad ſeboj.

Pepelnizna ali I. n. v. postu	Kvaterna ali II. n. v. postu	Bresimena ali III. nedelja v postu	Sredopostna ali IV. n. v. postu.	Tiha (zherna) ali V. n. v. postu.	Zvetna ali VI. n. v. postu.	Velki zhetertik	Velki petik.
22 Sv.	1 Su.	8 Su.	15 Su.	22 Su.	29 Su.	2 Mt.	3 Mt.
7 Su.	14 "	21 "	28 "	4 Mt.	11 Mt.	15 "	16 "
27 Sv.	6 "	13 "	20 "	27 Su.	3 "	7 "	8 "
19 "	26 Sv.	4 "	11 "	18 "	25 Su.	29 Su.	30 Su.
3 Su.	10 Su.	17 "	24 "	31 "	7 Mt.	11 Mt.	12 Mt.
23 Sv.	2 "	9 "	16 "	23 "	30 Su.	3 "	4 "
15 "	22 Sv.	1 "	8 "	15 "	22 "	26 Su.	27 Su.
6 Su.	13 Su.	20 "	27 "	3 Mt.	10 Mt.	14 Mt.	15 Mt.
19 Sv.	26 Sv.	5 "	12 "	19 Su.	26 Su.	30 Su.	31 Su.
11 Su.	18 Su.	25 "	1 Mt.	8 Mt.	15 Mt.	19 Mt.	20 Mt.
3 "	10 "	17 "	24 Su.	31 Su.	7 "	11 "	12 "
16 Sv.	23 Sv.	1 "	8 "	15 "	22 Su.	26 Su.	27 Su.
7 Su.	14 Su.	21 "	28 "	4 Mt.	11 Mt.	15 Mt.	16 Mt.
27 "	6 "	13 "	20 "	27 "	3 "	7 "	8 "
12 Sv.	19 Sv.	26 Sv.	5 "	12 "	19 Su.	23 Su.	24 Su.
3 Su.	10 Su.	17 Su.	24 "	31 "	7 Mt.	11 Mt.	12 Mt.
23 Sv.	2 "	9 "	16 "	23 "	30 Su.	3 "	4 "
8 "	15 Sv.	22 Sv.	1 "	8 "	15 "	19 Su.	20 Su.
28 "	7 Su.	14 Su.	21 "	28 "	4 Mt.	8 Mt.	9 Mt.
20 "	27 Sv.	5 "	12 "	19 "	26 Su.	30 Su.	31 Su.
11 Su.	18 Su.	25 Su.	1 Mt.	8 Mt.	15 Mt.	19 Mt.	20 Mt.
24 Sv.	3 "	10 "	18 Su.	24 Su.	31 Su.	4 "	5 "
16 "	23 Sv.	2 "	9 "	16 "	23 "	27 Su.	28 Su.
7 Su.	14 Su.	21 "	28 "	4 Mt.	11 Mt.	15 Mt.	16 Mt.
20 Sv.	27 Sv.	6 "	13 "	20 Su.	27 Su.	31 Su.	1 "
12 "	19 "	26 Sv.	5 "	12 "	19 "	23 "	24 Su.
4 Su.	11 Su.	18 Su.	25 "	1 Mt.	8 Mt.	12 Mt.	13 Mt.

Leta	Dan noviga leta	Nedelja po novim letu	Število nedelj po rasglafhenji Gosp.	I. predpepelnih- na nedelja	II. predpepelnih- na nedelja	III. predpepel. ali pušna nedelja	Pušt	Pepelniza
1828	Tor	—	3	3 Sv.	10 Sv.	17 Sv.	19 Sv.	20 Sv.
1829	Zhet	4 Pr.	5	15 "	22 "	1 Su.	3 Su.	4 Su.
1830	Pet	3 Pr.	4	7 Sv.	14 "	21 Sv.	23 Sv.	24 Sv.
1831	Sab	2 Pr.	3	30 Pr.	6 "	13 "	15 "	16 "
1832	Ned	—	6	19 Sv.	26 "	4 Su.	6 Su.	7 Su.
1833	Tor	6 Pr.	3	3 "	10 "	17 "	19 Sv.	20 Sv.
1834	Sred	5 Pr.	2	26 Pr.	2 "	9 "	11 "	12 "
1835	Zhet	4 Pr.	5	15 Sv.	22 "	1 Su.	3 Su.	4 Su.
1836	Pet	3 Pr.	3	31 Pr.	7 "	14 Sv.	16 Sv.	17 Sv.
1837	Ned	—	2	22 Pr.	29 Pr.	5 "	7 "	8 "
1838	Pond	—	5	11 Sv.	18 Sv.	25 "	27 "	28 "
1839	Tor	6 Pr.	2	27 Pr.	3 "	10 "	12 "	13 "
1840	Sred	5 Pr.	5	16 Sv.	23 "	1 Su.	3 Su.	4 Su.
1841	Pet	3 Pr.	4	7 "	14 "	21 Sv.	23 Sv.	24 Sv.
1842	Sab	2 Pr.	2	23 Pr.	30 Pr.	6 "	8 "	9 "
1843	Ned	—	5	12 Sv.	19 Sv.	26 "	28 "	1 Su.
1844	Pond	—	4	4 "	11 "	18 "	20 "	21 Sv.
1845	Sred	5 Pr.	1	19 Pr.	26 Pr.	2 "	4 "	5 "
1846	Zhet	4 Pr.	4	8 Sv.	15 Sv.	22 "	24 "	25 "
1847	Pet	3 Pr.	3	31 Pr.	7 "	14 "	16 "	17 "
1848	Sab	2 Pr.	6	20 Sv.	27 "	5 Su.	7 Su.	8 Su.
1849	Pond	—	4	4 "	11 "	18 Sv.	20 Sv.	21 Sv.
1850	Tor	6 Pr.	2	27 Pr.	3 "	10 "	12 "	13 "
1851	Sred	5 Pr.	5	16 Sv.	23 "	2 Su.	4 Su.	5 Su.
1852	Zhet	4 Pr.	4	8 "	15 "	22 Sv.	24 Sv.	25 Sv.
1853	Sab	2 Pr.	2	23 Pr.	30 Pr.	6 "	8 "	9 "
1854	Ned	—	5	12 Sv.	19 Sv.	26 "	28 "	1 Su.
1855	Pond	—	4	4 "	11 "	18 "	20 "	21 Sv.
1856	Tor	6 Pr.	1	20 Pr.	27 Pr.	3 "	5 "	6 "
1857	Zhet	4 Pr.	4	8 Sv.	15 Sv.	22 "	24 "	25 "
1858	Pet	3 Pr.	3	31 Pr.	7 "	14 "	16 "	17 "

Pepelnizhna ali I. n. v. postu	Kvaterni ali II. n. v. postu.	Bresimena ali III. nedelja v postu	Sredoposna ali IV. n. v. postu	Tiha (zherna) ali V. n. v. postu	Zvethna ali VI. n. v. postu	Velki zhetertik.	Velki petik.
24 Sv.	2 Su.	9 Su.	16 Su.	23 Su.	30 Su.	3 Mt.	4 Mt.
8 Su.	15 "	22 "	29 "	5 Mt.	12 Mt.	16 "	17 "
28 Sv.	7 "	14 "	21 "	28 Su.	4 "	8 "	9 "
20 "	27 Sv.	6 "	13 "	20 "	27 Su.	31 Su.	1 "
11 Su.	18 Su.	25 "	1 Mt.	8 Mt.	15 Mt.	19 Mt.	20 "
24 Sv.	3 "	10 "	17 Su.	24 Su.	31 Su.	4 "	5 "
16 "	23 Sv.	2 "	9 "	16 "	23 "	27 Su.	28 Su.
8 Su.	15 Su.	22 "	29 "	5 Mt.	12 Mt.	16 Mt.	17 Mt.
21 Sv.	28 Sv.	6 "	13 "	20 Su.	27 Su.	31 Su.	1 "
12 "	19 "	26 Sv.	5 "	12 "	19 "	23 "	24 Su.
4 Su.	11 Su.	18 Su.	25 "	1 Mt.	8 Mt.	12 Mt.	13 Mt.
17 Sv.	24 Sv.	3 "	10 "	17 Su.	24 Su.	28 Su.	29 Su.
8 Su.	15 Su.	22 "	29 "	5 Mt.	12 Mt.	16 Mt.	17 Mt.
28 Sv.	7 "	14 "	21 "	28 Su.	4 "	8 "	9 "
13 "	20 Sv.	27 Sv.	6 "	13 "	20 Su.	24 Su.	25 Su.
5 Su.	12 Su.	19 Su.	26 "	2 Mt.	9 Mt.	13 Mt.	14 Mt.
25 Sv.	3 "	10 "	17 "	24 Su.	31 Su.	4 "	5 "
9 "	16 Sv.	23 Sv.	2 "	9 "	16 "	20 Su.	21 Su.
1 Su.	8 Su.	15 Su.	22 "	29 "	5 Mt.	9 Mt.	10 Mt.
21 Sv.	28 Sv.	7 "	14 "	21 "	28 Su.	1 "	2 "
12 Su.	19 Su.	26 "	2 Mt.	9 Mt.	16 Mt.	20 "	21 "
25 Sv.	4 "	11 "	18 Su.	25 Su.	1 "	5 "	6 "
17 "	24 Sv.	3 "	10 "	17 "	24 Su.	28 Su.	29 Su.
9 Su.	16 Su.	23 "	30 "	6 Mt.	13 Mt.	17 Mt.	18 Mt.
29 Sv.	7 "	14 "	21 "	28 Su.	4 "	8 "	9 "
13 "	20 Sv.	27 Sv.	6 "	13 "	20 Su.	24 Su.	25 Su.
5 Su.	12 Su.	19 Su.	26 "	2 Mt.	9 Mt.	13 Mt.	14 Mt.
25 Sv.	4 "	11 "	18 "	25 Su.	1 "	5 "	6 "
10 "	17 Sv.	24 Sv.	2 "	9 "	16 Su.	20 Su.	21 Su.
1 Su.	8 Su.	15 Su.	22 "	29 "	5 Mt.	9 Mt.	10 Mt.
21 Sv.	28 Sv.	7 "	14 "	21 "	28 Su.	1 "	2 "

Leta	Dan noviga leta	Nedelja po novim letu	Shtevilo nedelj po razglasenji Gosp.	I. predpepelnih- na nedelja.	II. predpepelnih- na nedelja.	III. predpepel. ali pufina nedelja	Pust	Pepelniza
1859	Sab	2 Pr.	6	20 Sv.	27 Sv.	6 Su.	8 Su.	9 Su.
1860	Ned	—	4	5 "	12 "	19 Sv.	21 Sv.	22 Sv.
1861	Tor	6 Pr.	2	27 Pr.	3 "	10 "	12 "	13 "
1862	Sred	5 Pr.	5	16 Sv.	23 "	2 Su.	4 Su.	5 Su.
1863	Zhet	4 Pr.	3	1 "	8 "	15 Sv.	17 Sv.	18 Sv.
1864	Pet	3 Pr.	2	24 Pr.	31 Pr.	7 "	9 "	10 "
1865	Ned	—	5	12 Sv.	19 Sv.	26 "	28 "	1 Su.
1866	Pond	—	3	28 Pr.	4 "	11 "	13 "	14 Sv.
1867	Tor	6 Pr.	5	17 Sv.	24 "	3 Su.	5 Su.	6 Su.
1868	Sred	5 Pr.	4	9 "	16 "	23 Sv.	25 Sv.	26 Sv.
1869	Pet	3 Pr.	2	24 Pr.	31 Pr.	7 "	9 "	10 Sv.
1870	Sab	2 Pr.	5	13 Sv.	20 Sv.	27 "	1 Su.	2 Su.
1871	Ned	—	4	5 "	12 "	19 "	21 Sv.	22 Sv.
1872	Pond	—	3	28 Pr.	4 "	11 "	13 "	14 "
1873	Sred	5 Pr.	4	9 Sv.	16 "	23 "	25 "	26 "
1874	Zhet	4 Pr.	3	1 "	8 "	15 "	17 "	18 "
1875	Pet	3 Pr.	2	24 Pr.	31 Pr.	7 "	9 "	10 "
1876	Sab	2 Pr.	5	13 Sv.	20 Sv.	27 "	29 "	1 Su.
1877	Pond	—	3	28 Pr.	4 "	11 "	13 "	14 Sv.
1878	Tor	6 Pr.	5	17 Sv.	24 "	3 Su.	5 Su.	6 Su.
1879	Sred	5 Pr.	4	9 Sv.	16 "	23 Sv.	25 Sv.	26 Sv.
1880	Zhet	4 Pr.	2	25 Pr.	1 "	8 "	10 "	11 "
1881	Sab	2 Pr.	5	13 Sv.	20 "	27 "	1 Su.	2 Su.
1882	Ned	—	4	5 "	12 "	19 "	21 Sv.	22 Sv.
1883	Pond	—	2	21 Pr.	28 Pr.	4 "	6 "	7 "
1884	Tor	6 Pr.	4	10 Sv.	17 Sv.	24 "	26 "	27 "
1885	Zhet	4 Pr.	3	1 "	8 "	15 "	17 "	18 "
1886	Pet	3 Pr.	6	21 "	28 "	7 Su.	9 Su.	10 Su.
1887	Sab	2 Pr.	4	6 "	13 "	20 Sv.	22 Sv.	23 Sv.
1888	Ned	—	3	29 Pr.	5 "	12 "	14 "	15 "
1889	Tor	6 Pr.	5	17 Sv.	24 "	3 Su.	5 Su.	6 Su.

Pepelnizna ali I. n. v postu	Kvaterna ali II. n. v postu	Bresmena ali III. nedelja v postu	Šredopostna ali IV. n. v postu	Tiha (zherna) ali V. n. v postu	Zvetna ali VI. n. v postu	Velki zhetertik	Velki petik
13 Su.	20 Su.	27 Su.	3 Mt.	10 Mt.	17 Mt.	21 Mt.	22 Mt.
26 Sv.	4 "	11 "	18 Su.	25 Su.	1 "	5 "	6 "
17 "	24 Sv.	3 "	10 "	17 "	24 Su.	28 Su.	29 Su.
9 Su.	16 Su.	23 "	30 "	6 Mt.	13 Mt.	17 Mt.	18 Mt.
22 Sv.	1 "	8 "	15 "	22 Su.	29 Su.	2 "	3 "
14 "	21 Sv.	28 Sv.	6 "	13 "	20 "	24 Su.	25 Su.
5 Su.	12 Su.	19 Su.	26 "	2 Mt.	9 Mt.	13 Mt.	14 Mt.
18 Sv.	25 Sv.	4 "	11 "	18 Su.	25 Su.	29 Su.	30 Su.
10 Su.	17 Su.	24 "	31 "	7 Mt.	14 Mt.	18 Mt.	19 Mt.
1 "	8 "	15 "	22 "	29 Su.	5 "	9 "	10 "
14 Sv.	21 Sv.	28 Sv.	7 "	14 "	21 Su.	25 Su.	26 "
6 Su.	13 Su.	20 Su.	27 "	3 Mt.	10 Mt.	14 Mt.	15 Mt.
26 Sv.	5 "	12 "	19 "	26 Su.	2 "	6 "	7 "
18 "	25 Sv.	3 "	10 "	17 "	24 Su.	28 Su.	29 Su.
2 Su.	9 Su.	16 "	23 "	30 "	6 Mt.	10 Mt.	11 Mt.
22 Sv.	1 "	8 "	15 "	22 "	29 Su.	2 "	3 "
14 "	21 Sv.	28 Sv.	7 "	14 "	21 "	25 Su.	26 Su.
5 Su.	12 Su.	19 Su.	26 "	2 Mt.	9 Mt.	13 Mt.	14 Mt.
18 Sv.	25 Sv.	4 "	11 "	18 Su.	25 Su.	29 Su.	30 Su.
10 Su.	17 Su.	24 "	31 "	7 Mt.	14 Mt.	18 Mt.	19 Mt.
2 "	9 "	16 "	23 "	30 Su.	6 "	10 "	11 "
15 Sv.	22 Sv.	29 Sv.	7 "	14 "	21 Su.	25 Su.	26 Su.
6 Su.	13 Su.	20 Su.	27 "	3 Mt.	10 Mt.	14 Mt.	15 Mt.
26 Sv.	5 "	12 "	19 "	26 Su.	2 "	6 "	7 "
11 "	18 Sv.	25 Sv.	4 "	11 "	18 Su.	22 Su.	23 Su.
2 Su.	9 Su.	16 Su.	23 "	30 "	6 Mt.	10 Mt.	11 Mt.
22 Sv.	1 "	8 "	15 "	22 "	29 Su.	2 "	3 "
14 Su.	21 "	28 "	4 Mt.	11 Mt.	18 Mt.	22 "	23 "
27 Sv.	6 "	13 "	20 Su.	27 Su.	3 "	7 "	8 "
19 "	26 Sv.	4 "	11 "	18 "	25 Su.	29 Su.	30 Su.
10 Sv.	17 Su.	24 "	31 "	7 Mt.	14 Mt.	18 Mt.	19 Mt.

Leta	Dan noviga leta	Nedelja po novim letu	Shtevilo nedelj po rasglafhenji Gofp.	I. predpepelnih- na nedelja.	II. predpepelnih- na nedelja	III. predpepel. ali pufna nedelja	Puft	Pepelniza
1890	Sred	5 Pr.	3	2 Sv.	9 Sv.	16 Sv.	18 Sv.	19 Sv.
1891	Zhet	4 Pr.	2	25 Pr.	1 „	8 „	10 „	11 „
1892	Pet	3 Pr.	5	14 Sv.	21 „	28 „	1 Su.	2 Su.
1893	Ned	—	3	29 Pr.	5 „	12 „	14 Sv.	15 Sv.
1894	Pond	—	2	21 Pr.	28 Pr.	4 „	6 „	7 „
1895	Tor	6 Pr.	4	10 Sv.	17 Sv.	24 „	26 „	27 „
1896	Sred	5 Pr.	5	2 „	9 „	16 „	18 „	19 „
1897	Pet	3 Pr.	5	14 „	21 „	28 „	2 Su.	3 Su.
1898	Sab	2 Pr.	4	6 „	13 „	20 „	22 Sv.	23 Sv.
1899	Ned	—	3	29 Pr.	5 „	12 „	14 „	15 „
1900	Pond	—	5	11 Sv.	18 „	25 „	27 „	28 „

Pepelnizna ali I. n. v postu	Kvaterna ali II. n. v postu	III. nedelja v postu	Šredoposna ali IV. n. v postu	Tiha (zherna) ali V. n. v postu	Zvetna ali VI. n. v postu	Velki zhetertik	Velki petik
33 Sv.	2 Su.	9 Su.	16 Su.	23 Su.	30 Su.	3 Mt.	4 Mt.
15 „	22 Sv.	1 „	8 „	15 „	22 „	26 Su.	27 Su.
6 Su.	13 Su.	20 „	27 „	3 Mt.	10 Mt.	14 Mt.	15 Mt.
19 Sv.	26 Sv.	5 „	12 „	19 Su.	26 Su.	30 Su.	31 Su.
11 „	18 „	25 Sv.	4 „	11 „	18 „	22 „	23 „
3 Su.	10 Su.	17 Su.	24 „	31 „	7 Mt.	11 Mt.	12 Mt.
23 Sv.	1 „	8 „	15 „	22 „	29 Su.	2 „	3 „
7 Su.	14 „	21 „	28 „	4 Mt.	11 Mt.	15 „	16 „
27 Sv.	6 „	13 „	20 „	27 Su.	3 „	7 „	8 „
19 „	26 Sv.	5 „	12 „	19 „	26 Su.	30 Su.	31 Su.
4 Su.	11 Su.	18 „	25 „	1 Mt.	8 Mt.	12 Mt.	13 Mt.

Tabla

Preštopni prasniki po veliki nôzhi v de-

Leta	Nedelje po veliki nozhi.					1. dan v krishe- vim tednu	Krištofovi vnebo- hod
	I.	II.	III.	IV.	V.		
1801	12 Mt.	19 Mt.	26 Mt.	3 Vt.	10 Vt.	11 Vt.	14 Vt.
1802	25 "	2 Vt.	9 Vt.	16 "	23 "	24 "	27 "
1803	17 "	24 Mt.	1 "	8 "	15 "	16 "	19 "
1804	8 "	15 "	22 Mt.	29 Mt.	6 "	7 "	10 "
1805	21 "	28 "	5 Vt.	12 Vt.	19 "	20 "	23 "
1806	13 "	20 "	27 Mt.	4 "	11 "	12 "	15 "
1807	5 "	12 "	19 "	26 Mt.	3 "	4 "	7 "
1808	24 "	1 Vt.	8 Vt.	15 Vt.	22 "	23 "	26 "
1809	9 "	16 Mt.	23 Mt.	30 Mt.	7 "	8 "	11 "
1810	29 "	6 Vt.	13 Vt.	20 Vt.	27 "	28 "	31 "
1811	21 "	28 Mt.	5 "	12 "	19 "	20 "	23 "
1812	5 "	12 "	19 Mt.	26 Mt.	3 "	4 "	7 "
1813	25 "	2 Vt.	9 Vt.	16 Vt.	23 "	24 "	27 "
1814	17 "	24 Mt.	1 "	8 "	15 "	16 "	19 "
1815	2 "	9 "	16 Mt.	23 Mt.	30 Mt.	1 "	4 "
1816	21 "	28 "	5 Vt.	12 Vt.	19 Vt.	20 "	23 "
1817	13 "	20 "	27 Mt.	4 "	11 "	12 "	15 "
1818	29 "	5 "	12 "	19 Mt.	26 Mt.	27 Mt.	30 Mt.
1819	18 "	25 "	2 Vt.	9 Vt.	16 Vt.	17 Vt.	20 Vt.
1820	9 "	16 "	23 Mt.	30 Mt.	7 "	8 "	11 "

Opomba. V prvem razsepu se najde Šu. in poméni Šufhza, Mt. Malotravna, Vt. Vélkotravna, Rz. Róshnozvéta, Lp. Lístopada in Gr. Grudna. V sadnjim razsepu se pa v nektérij verstah najde zherta — , ta poméni, de ni nedelje po Krištofovím rojstvu.

23.

IV.

vetnajšlim stoletji. Od 1801 — 1901.

VI. nedelja po veliki nozhi	Binkefhti	Šv. Trojiza	Šv. Telo.	Štev. ned. po Binkefhtih	1. Adventna ne- delja	Dan Krifufovig rojst. v tédnu	Nedelja po Krifu- fovim rojstvu
17 Vt.	24 Vt.	31 Vt.	4Rz.	26	29 Lp.	Petik	27 Gr.
30 "	6Rz.	13Rz.	17 "	24	28 "	Šab.	—
22 "	29 Vt.	5 "	9 "	25	27 "	Ned.	—
13 "	20 Vt.	27 Vt.	31 Vt.	27	2 Gr.	Torik	30 Gr.
26 "	2Rz.	9Rz.	13Rz.	25	1 "	Šreda	29 Gr.
18 "	25 Vt.	1 "	5 "	26	30 Lp.	Zhet.	28 Gr.
10 "	17 "	24 Vt.	28 Vt.	27	29 "	Petik	27 Gr.
29 "	5Rz.	12Rz.	16Rz.	24	27 "	Ned.	—
14 "	21 Vt.	28 Vt.	1 "	27	3 Gr.	Poned.	31 Gr.
3Rz.	10Rz.	17Rz.	21 "	24	2 "	Torik	30 Gr.
26 Vt.	2 "	9 "	13 "	25	1 "	Šreda	29 Gr.
10 "	17 Vt.	24 Vt.	28 Vt.	27	29 Lp.	Petik	27 Gr.
30 "	6Rz.	13Rz.	17Rz.	24	28 "	Šab.	—
22 "	29 Vt.	5 "	9 "	25	27 "	Ned.	—
7 "	14 "	21 Vt.	25 Vt.	28	3 Gr.	Poned.	31 Gr.
26 "	2Rz.	9Rz.	13Rz.	25	1 "	Šred.	29 Gr.
18 "	25 Vt.	1 "	5 "	26	30 Lp.	Zhet.	28 Gr.
3 "	10 "	17 Vt.	21 Vt.	28	29 "	Petik	27 Gr.
23 "	30 "	6Rz.	10Rz.	25	28 "	Šab.	—
14 "	21 "	28 Vt.	1 "	27	3 Gr.	Poned.	31 Gr.

Leta	Nedelje po veliki nozhi.					1. dan v krishe- vim tednu	Krisufovi vnebo- hod
	I.	II.	III.	IV.	V.		
1821	29 Mt.	6 Vt.	13 Vt.	20 Vt.	27 Vt.	28 Vt.	31 Vt.
1822	14 "	21 Mt.	28 Mt.	5 "	12 "	13 "	16 "
1823	6 "	13 "	20 "	27 Mt.	4 "	5 "	8 "
1824	25 "	2 Vt.	9 Vt.	16 Vt.	23 "	24 "	27 "
1825	10 "	17 Mt.	24 Mt.	1 "	8 "	9 "	12 "
1826	2 "	9 "	16 "	23 Mt.	30 Mt.	1 "	4 "
1827	22 "	29 "	6 Vt.	13 Vt.	20 Vt.	21 "	24 "
1828	13 "	20 "	27 Mt.	4 "	11 "	12 "	15 "
1829	26 "	3 Vt.	10 Vt.	17 "	24 "	25 "	28 "
1830	18 "	25 Mt.	2 "	9 "	16 "	17 "	20 "
1831	10 "	17 "	24 Mt.	1 "	8 "	9 "	12 "
1832	29 "	6 Vt.	13 Vt.	20 "	27 "	28 "	31 "
1833	14 "	21 Mt.	28 Mt.	5 "	12 "	13 "	16 "
1834	6 "	13 Vt.	20 "	27 Mt.	4 "	5 "	8 "
1835	16 "	3 Mt.	10 Vt.	17 Vt.	24 "	25 "	28 "
1836	10 "	17 "	24 Mt.	1 "	8 "	9 "	12 "
1837	2 "	9 "	16 "	23 Mt.	30 Mt.	1 "	4 "
1838	22 "	29 "	6 Vt.	13 Vt.	20 Vt.	21 "	24 "
1839	7 "	14 "	21 Mt.	28 Mt.	5 "	6 "	9 "
1840	26 "	3 Vt.	10 Vt.	17 Vt.	24 "	25 "	28 "
1841	18 "	25 Mt.	2 "	9 "	16 "	17 "	30 "
1842	3 "	10 "	17 Mt.	24 Mt.	1 "	2 "	5 "
1843	23 "	30 "	7 Vt.	14 Vt.	21 "	22 "	25 "
1844	14 "	21 "	28 Mt.	5 "	12 "	13 "	16 "
1845	30 Su.	6 "	13 "	20 Mt.	27 Mt.	28 Mt.	1 "
1846	19 Mt.	26 "	3 Vt.	10 "	17 Vt.	18 Vt.	21 "
1847	11 "	18 "	25 Mt.	2 "	9 "	10 Vt.	13 "

VI. nedelja po veliki nozhi	Binkeštiti	Šv. Trojiza	Šv. Telo	Štev. ned. po Binkeštiti	1. Adventna ne- delja	Dan Kristufoviga rojst. v tednu	Nedelja po Kri- stufovim rojstvu
3Rz.	10Rz.	17Rz.	24Rz.	24	2 Gr.	Torik	30 Gr.
19 Vt.	26 Vt.	2 „	6 „	26	1 „	Šred.	29 „
11 „	18 „	25 Vt.	29 Vt.	27	30 Lp.	Zhet.	28 „
30 „	6Rz.	13Rz.	17Rz.	24	28 „	Šab.	—
15 „	22 Vt.	29 Vt.	2 „	26	27 „	Ned.	—
7 „	14 „	21 „	25 Vt.	28	3 Gr.	Poned.	31 „
27 „	3Rz.	10Rz.	14Rz.	25	2 „	Torik	30 „
18 „	25 Vt.	1 „	5 „	26	30 Lp.	Zhet.	28 „
31 „	7Rz.	14 „	18 „	24	29 „	Petik	27 „
23 „	30 Vt.	6 „	10 „	25	28 „	Šab.	—
15 „	22 „	29 Vt.	2 „	26	27 „	Ned.	—
3Rz.	10Rz.	17Rz.	24 „	24	2 Gr.	Torik	30 „
19 Vt.	26 Vt.	2 „	6 „	26	1 „	Šred.	29 „
11 „	18 „	25 Vt.	29 Vt.	27	30 Lp.	Zhet.	28 „
31 „	7Rz.	14Rz.	18Rz.	24	29 „	Petik	27 „
15 „	22 Vt.	29 Vt.	2 „	26	27 „	Ned.	—
7 „	14 „	21 „	25 Vt.	28	3 „	Poned.	31 „
27 „	3Rz.	10Rz.	14Rz.	25	2 „	Torik	30 „
12 „	19 Vt.	26 Vt.	30 Vt.	27	1 „	Šred.	29 „
31 „	7Rz.	14Rz.	18Rz.	24	29 „	Petik	27 „
23 „	30 Vt.	6 „	10 „	25	28 „	Šab.	—
8 „	15 „	22 Vt.	26 Vt.	27	27 „	Ned.	—
28 „	4Rz.	11Rz.	15Rz.	25	3 Gr.	Poned.	31 „
19 „	26 Vt.	2 „	6 „	26	1 „	Šred.	29 „
4 „	11 „	18 Vt.	22 Vt.	28	30 Lp.	Zhet.	28 „
24 „	31 „	7Rz.	11Rz.	25	29 „	Petik	27 „
16 „	23 „	30 Vt.	3 „	26	28 „	Šab.	26 „

Leta	Nedelje po veliki nozhi.					1. dan v krishe- vim tednu	Kristufovi vnebo- hod
	I.	II.	III.	IV.	V.		
1848	30 Mt.	7 Vt.	14 Vt.	21 Vt.	28 Vt.	29 Vt.	1 Rz.
1849	15 „	22 Mt.	29 Mt.	6 „	13 „	14 „	17 Vt.
1850	7 „	14 „	21 „	28 Mt.	5 „	6 „	9 „
1851	27 „	4 Vt.	11 Vt.	18 Vt.	25 „	26 „	29 „
1852	18 „	25 Mt.	2 „	9 „	16 „	17 „	20 „
1853	3 „	10 „	17 Mt.	24 Mt.	1 „	2 „	5 „
1854	23 „	30 „	7 Vt.	14 Vt.	21 „	22 „	25 „
1855	15 „	22 „	29 Mt.	6 „	13 „	14 „	17 „
1856	30 Su.	6 „	13 „	20 Mt.	27 Mt.	28 Mt.	1 „
1857	19 Mt.	26 „	3 Vt.	10 Vt.	17 Vt.	18 Vt.	21 „
1858	11 „	18 „	25 Mt.	2 „	9 „	10 „	13 „
1859	1 Vt.	8 Vt.	15 Vt.	22 „	29 „	30 „	2 Rz.
1860	15 Mt.	22 Mt.	29 Mt.	6 „	13 „	14 „	17 Vt.
1861	7 „	14 „	21 „	28 Mt.	5 „	6 „	9 „
1862	27 „	4 Vt.	11 Vt.	18 Vt.	25 „	26 „	29 „
1863	12 „	19 Mt.	26 Mt.	3 „	10 „	11 „	14 „
1864	3 „	10 „	17 „	24 Mt.	1 „	2 „	5 „
1865	23 „	30 „	7 Vt.	14 Vt.	21 „	22 „	25 „
1866	8 „	15 „	22 Mt.	29 Mt.	6 „	7 „	10 „
1867	28 „	5 Vt.	12 Vt.	19 Vt.	26 „	27 „	30 „
1868	19 „	26 Mt.	3 „	10 „	17 „	18 „	21 „
1869	4 „	11 „	18 Mt.	25 Mt.	2 „	3 „	6 „
1870	24 „	1 Vt.	8 Vt.	15 Vt.	22 „	23 „	26 „
1871	16 „	23 Mt.	30 Mt.	7 „	14 „	15 „	18 „
1872	7 „	14 „	21 „	28 Mt.	5 „	6 „	9 „
1873	22 „	29 „	6 Vt.	13 Vt.	20 „	21 „	24 „
1874	12 „	19 „	26 Mt.	3 „	10 „	11 „	14 „

VI. nedelja po veliki nozhi	Binkeſhti	Šv. Trojiza	Šv. Telo	Štev. ned. po Binkeſhtih	1. Adventna ne- delja	Dan Kriftofoviga rojſt. v tédnu	Nedelja po Kri- ſtofovim rojſtvu
4Rz.	11Rz.	18Rz.	22Rz.	24	3 Gr.	Poned.	31 Gr.
20 Vt.	27 Vt.	3 "	7 "	26	2 "	Torik	30 "
12 "	19 "	26 Vt.	30 Vt.	27	1 "	Šred.	29 "
1Rz.	8Rz.	15Rz.	19Rz.	24	30 Lp.	Zhet.	28 "
23 Vt.	30 Vt.	6 "	10 "	25	28 "	Šab.	—
8 "	15 "	22 Vt.	26 Vt.	27	27 "	Ned.	—
28 "	4Rz.	11Rz.	15Rz.	25	3 Gr.	Poned.	31 "
20 "	27 Vt.	3 "	7 "	26	2 "	Torik	30 "
4 "	11 "	18 Vt.	22 Vt.	28	30 Lp.	Zhet.	28 "
24 "	31 "	7Rz.	11Rz.	25	29 "	Petik	27 "
16 "	23 "	30 Vt.	3 "	26	28 "	Šab.	26 "
5Rz.	12Rz.	19Rz.	23 "	23	27 "	Ned.	—
20 Vt.	27 Vt.	3 "	7 "	26	2 Gr.	Torik	31 "
12 "	19 "	26 Vt.	30 Vt.	27	1 "	Šred.	29 "
1Rz.	8Rz.	15Rz.	19Rz.	24	30 Lp.	Zhet.	28 "
17 Vt.	24 Vt.	31 Vt.	4 "	26	29 "	Petik	27 "
8 "	15 "	22 "	26 Vt.	27	27 "	Ned.	—
28 "	4Rz.	11Rz.	15Rz.	25	3 Gr.	Poned.	31 "
13 "	20 Vt.	27 Vt.	31 Vt.	27	2 "	Torik	30 "
2Rz.	9Rz.	16Rz.	20Rz.	24	1 "	Šred.	29 "
24 Vt.	31 Vt.	7 "	11 "	25	29 Lp.	Petik	27 "
9 "	16 "	23 Vt.	27 Vt.	27	28 "	Šab.	26 "
29 "	5Rz.	12Rz.	16Rz.	24	27 "	Ned.	—
21 "	28 Vt.	4 "	8 "	26	3 Gr.	Poned.	31 "
12 "	19 "	26 Vt.	30 Vt.	27	1 "	Šred.	29 "
27 "	3Rz.	10Rz.	14Rz.	25	2 "	Zhet.	30 "
17 "	24 Vt.	31 Vt.	4 "	26	29 Lp.	Petik	27 "

Leta	Nedelje po veliki nozhi.					1. dan v krishe- vin tednu	Kristufovi vnebo- hod
	I.	II.	III.	IV.	V.		
1875	4 Mt.	11 Mt.	18 Mt.	25 Mt.	2 Vt.	3 Vt.	6 Vt.
1876	23 „	30 „	7 Vt.	14 Vt.	21 „	22 „	25 „
1877	8 „	15 „	22 Mt.	29 Mt.	6 „	7 „	10 „
1878	28 „	5 Vt.	12 „	19 Vt.	26 „	27 „	30 „
1879	20 „	27 Mt.	4 Vt.	11 „	18 „	19 „	22 „
1880	4 „	11 „	18 Mt.	25 Mt.	2 „	3 „	6 „
1881	24 „	1 Vt.	8 Vt.	15 Vt.	22 „	23 „	26 „
1882	16 „	23 Mt.	30 Mt.	7 „	14 „	15 „	18 „
1883	1 „	8 „	15 „	22 Mt.	29 Mt.	30 Mt.	3 „
1884	20 „	27 „	4 Vt.	11 Vt.	18 Vt.	19 Vt.	22 „
1885	12 „	19 „	26 Mt.	3 „	10 „	11 „	14 „
1886	2 Vt.	9 Vt.	16 Vt.	23 „	30 „	31 „	3Rz.
1887	17 Mt.	24 Mt.	1 „	8 „	15 „	16 „	19 Vt.
1888	8 „	15 „	22 Mt.	29 Mt.	6 „	7 „	10 „
1889	28 „	5 Vt.	12 Vt.	19 Vt.	26 „	27 „	30 „
1890	13 „	20 Mt.	27 Mt.	4 „	11 „	12 „	15 „
1891	5 „	12 „	19 „	26 Mt.	3 „	4 „	7 „
1892	24 „	1 Vt.	8 Vt.	15 Vt.	22 „	23 „	26 „
1893	9 „	16 Mt.	23 Mt.	30 Mt.	7 „	8 „	11 „
1894	1 „	8 „	15 „	22 „	29 Mt.	30 Mt.	3 „
1895	21 „	28 „	5 Vt.	12 Vt.	19 Vt.	20 Vt.	23 „
1896	12 „	19 „	26 Mt.	3 „	10 „	11 „	14 „
1897	25 „	2 Vt.	9 Vt.	16 „	23 „	24 „	27 „
1898	17 „	24 „	1 „	8 „	15 „	16 „	19 „
1899	9 „	16 „	23 Mt.	30 Mt.	7 „	8 „	11 „
1900	22 „	29 „	6 Vt.	13 Vt.	20 „	21 „	24 „

VI. nedelja po veliki nozhi	Binkefhti	Šv. Trojiza	Šv. Telo	Shtev. ned. po Binkefhtih	1. Adventna ne- delja	Dan Krifusoviga rojst. v tédnu	Nedelja po Kri- fufovim rojstvu
9 Vt.	16 Vt.	23 Vt.	27 Vt.	27	28 Lp.	Šab.	26 Gr.
28 "	4Rz.	11Rz.	15Rz.	25	3 Gr.	Poned.	31 "
13 "	20 Vt.	27 Vt.	31 Vt.	27	2 "	Torik	30 "
2Rz.	9Rz.	16Rz.	20Rz.	24	1 "	Šred.	29 "
25 Vt.	1 "	8 "	12 "	25	30 Lp.	Zhet.	28 "
9 "	16 Vt.	23 Vt.	27 Vt.	27	28 "	Šab.	26 "
29 "	5Rz.	12Rz.	16Rz.	24	27 "	Ned.	—
21 "	28 Vt.	4 "	8 "	26	3 Gr.	Poned.	31 "
6 "	13 "	20 Vt.	24 Vt.	28	1 "	Torik	30 "
25 "	1Rz.	8Rz.	12Rz.	25	30 Lp.	Zhet.	28 "
17 "	24 Vt.	31 Vt.	4 "	26	29 "	Petik	27 "
6Rz.	13Rz.	20Rz.	24 "	23	28 "	Šab.	26 "
22 Vt.	29 Vt.	5 "	9 "	25	27 "	Ned.	—
13 "	20 "	27 Vt.	31 Vt.	27	2 Gr.	Torik	30 "
2Rz.	9Rz.	16Rz.	20Rz.	24	1 "	Šred.	29 "
18 Vt.	25 Vt.	1 "	5 "	26	30 Lp.	Zhet.	28 "
10 "	17 "	24 Vt.	28 Vt.	27	29 "	Petik	27 "
29 "	5Rz.	12Rz.	16Rz.	24	27 "	Ned.	—
14 "	21 Vt.	28 Vt.	1 "	27	3 Gr.	Poned.	31 "
6 "	13 "	20 "	24 Vt.	28	2 "	Torik	30 "
26 "	2Rz.	9Rz.	13Rz.	25	1 "	Šred.	29 "
17 "	24 Vt.	31 Vt.	4 "	26	29 Lp.	Petik	27 "
30 "	6Rz.	13Rz.	17 "	24	28 "	Šab.	26 "
22 "	29 Vt.	5 "	9 "	25	27 "	Ned.	—
14 "	21 "	28 Vt.	1 "	27	3 Gr.	Poned.	31 "
27 "	3Rz.	10Rz.	14 "	25	2 "	Torik	30 "

§. 24.

Tabla V.*Kvatre v devétnajstím stoletji.**Od 1801 — 1901.*

Leta	1. Kvatre	2. Kvatre	3. Kvatre	4. Kvatre
1801	25. Šv.	27. Vt.	16. Kim.	16. Gr.
1802	10. Šu.	9. Rz.	15. „	15. „
1803	2. „	1. „	21. „	21. „
1804	22. Šv.	23. Vt.	19. „	19. „
1805	6. Šu.	5. Rz.	18. „	18. „
1806	26. Šv.	28. Vt.	17. „	17. „
1807	18. „	20. „	16. „	16. „
1808	9. Šu.	8. Rz.	21. „	14. „
1809	22. Šv.	24. Vt.	20. „	20. „
1810	14. Šu.	13. Rz.	19. „	19. „
1811	6. „	5. „	18. „	18. „
1812	19. Šv.	20. Vt.	16. „	16. „
1813	10. Šu.	9. Rz.	15. „	15. „
1814	2. „	1. „	21. „	21. „
1815	15. Šv.	17. Vt.	20. „	20. „
1816	6. Šu.	5. Rz.	18. „	18. „
1817	26. Šv.	28. Vt.	17. „	17. „
1818	11. „	13. „	16. „	16. „
1819	3. Šu.	2. Rz.	15. „	15. „

Opomba. V razsepkih pod kvatrmi pomeni Šv. Švezhana, Šu. Šufhza, Vt. Velkotravna, Rz. Roshnozveta, Kim. Kimovza, Gr. Grudna, in dvojni zhertlej („) uni mesiz, ki ga ima nad feboj.

Leta	1. Kvatre	2. Kvatre	3. Kvatre	4. Kvatre
1820	23. Sv.	24. Vt.	20. Kim.	20. Gr.
1821	14. Su.	13. Rz.	19. "	19. "
1822	27. Sv.	29. Vt.	18. "	18. "
1823	19. "	21. "	17. "	17. "
1824	10. Su.	9. Rz.	15. "	15. "
1825	23. Sv.	25. Vt.	21. "	14. "
1826	15. "	17. "	20. "	20. "
1827	7. Su.	6. Rz.	19. "	19. "
1828	27. Sv.	28. Vt.	17. "	17. "
1829	11. Su.	10. Rz.	16. "	16. "
1830	3. "	2. "	15. "	15. "
1831	23. Sv.	25. Vt.	21. "	14. "
1832	14. Su.	13. Rz.	19. "	19. "
1833	27. Sv.	29. Vt.	18. "	18. "
1834	19. "	21. Vt.	17. "	17. "
1835	11. Su.	10. Rz.	16. "	16. "
1836	24. Sv.	25. Vt.	21. "	14. "
1837	15. "	17. "	20. "	20. "
1838	7. Su.	6. Rz.	19. "	19. "
1839	20. Sv.	22. Vt.	18. "	18. "
1840	11. Su.	10. Rz.	16. "	16. "
1841	3. "	2. "	15. "	15. "
1842	16. Sv.	18. Vt.	21. "	14. "
1843	8. Su.	7. Rz.	20. "	20. "
1844	28. Sv.	29. Vt.	18. "	18. "
1845	12. "	14. "	17. "	17. "
1846	4. Su.	3. Rz.	16. "	16. "
1847	24. Sv.	26. Vt.	15. "	15. "

Leta	1. Kvatre	2. Kvatre	3. Kvatre	4. Kvatre
1848	15. Su.	14. Rz.	20. Kim.	20. Gr.
1849	28. Sv.	30. Vt.	19. "	19. "
1850	20. "	22. "	18. "	18. "
1851	12. Su.	11. Rz.	17. "	17. "
1852	3. "	2. "	15. "	15. "
1853	16. Sv.	18. Vt.	21. "	14. "
1854	8. Su.	7. Rz.	20. "	20. "
1855	28. Sv.	30. Vt.	19. "	19. "
1856	13. "	14. "	17. "	17. "
1857	4. Su.	3. Rz.	16. "	16. "
1858	24. Sv.	26. Vt.	15. "	15. "
1859	16. Su.	15. Rz.	21. "	14. "
1860	29. Sv.	30. Vt.	19. "	19. "
1861	20. "	22. "	18. "	18. "
1862	12. Su.	11. Rz.	17. "	17. "
1863	25. Sv.	27. Vt.	16. "	16. "
1864	17. "	18. "	21. "	14. "
1865	8. Su.	7. Rz.	20. "	20. "
1866	21. Sv.	23. Vt.	19. "	19. "
1867	13. Su.	12. Rz.	18. "	18. "
1868	4. "	3. "	16. "	16. "
1869	17. Sv.	19. Vt.	15. "	15. "
1870	9. Su.	8. Rz.	21. "	14. "
1871	1. "	31. Vt.	20. "	20. "
1872	21. Sv.	22. "	18. "	18. "
1873	5. Su.	4. Rz.	17. "	17. "
1874	25. Sv.	27. Vt.	16. "	16. "
1875	17. "	19. "	15. "	15. "

Leta	1. Kvatre	2. Kvatre	3. Kvatre	4. Kvatre
1876	8. \$u.	7. Rz.	20. Kim.	20. Gr.
1877	21. \$v.	23. Vt.	19. „	19. „
1878	13. \$u.	12. Rz.	18. „	18. „
1879	5. „	4. „	17. „	17. „
1880	18. \$v.	19. Vt.	15. „	15. „
1881	9. \$u.	8. Rz.	21. „	14. „
1882	1. „	31. Vt.	20. „	20. „
1883	14. \$v.	16. „	19. „	19. „
1884	5. \$u.	4. Rz.	17. „	17. „
1885	25. \$v.	27. Vt.	16. „	16. „
1886	17. \$u.	16. Rz.	15. „	15. „
1887	2. „	1. „	21. „	14. „
1888	21. \$v.	23. Vt.	19. „	19. „
1889	13. \$u.	12. Rz.	18. „	18. „
1890	26. \$v.	28. Vt.	17. „	17. „
1891	18. „	20. „	16. „	16. „
1892	9. \$u.	8. Rz.	21. „	14. „
1893	22. \$v.	24. Vt.	20. „	20. „
1894	14. „	16. „	19. „	19. „
1895	6. \$u.	5. Rz.	18. „	18. „
1896	26. \$v.	27. Vt.	16. „	16. „
1897	10. \$u.	9. Rz.	15. „	15. „
1898	2. „	1. „	21. „	14. „
1899	22. \$v.	24. Vt.	20. „	20. „
1900	7. \$u.	6. Rz.	19. „	19. „

§. 25.

Raba fprednjih peterih tabliz.

She v §. 13. je bilo povedano, kakó se pratika sa vfako leto, bodi fi ktero koli hozhe, nareja; pa vém, de vfakimu teshko ftane prerajtovati, kdaj bo velika nozh, na ktere dneve preftopni prasniki padejo i. t. d. Veliko loshej se pratika s pomozhjo fprednjih peterih tabliz nareja, ktere fo takó napravljene, de ni drusiga treba, kakor is njih fpifati, kar se v pratike ftavi. De se raba tih tabliz natanko pokashe, hozhem sgled dati. Nekdo bi rad pratiko sa leto 1849 naredil. Naj nar pred rasdeli leto v 12 mefzov, mefze pa v dneve kolikor jih vfakteri ima, ter jih s fhtevilkami sasnamnja. Potem naj fi poifhe v tablizi III. leto 1849, kjer najde sraven tega leta v drugim raszepu dan noviga leta, ki je tisto leto v pondeljik, v tretjim raszepu vidi, de ni nobene nedelje po novim letu, v zhetertim, de fo 4 nedelje po rasglafhenji Gofpodovim ali po fvetih 3 Kraljih, v petim raszepu, de je perva predpepelnizhna nedelja 4. Švezhana, druga predpepelnizhna 11. Švezhana, i. t. d. V tablizi II. najde sraven leta 1849 velikonozhni fhip 7. Malotravna, in v tretjim raszepu velikonozhni prasník 8. Malotravna. V IV. tablizi pa dobi sraven leta 1849 nedelje po veliki nozhi in po binkefhth, in dan perve adventne nedelje. Potem, ko je she vse to najdel, naj gré v V. tablizó, kjer fpet sdraven leta 1849 vidi kvatre: I. kvatre 28. Švezhana, II. kvatre 30. Velkotravna, III. kvatre 19. Kimovza in IV. kvatre 19. Grudna. Dnevi v ti tablizi fo fréde; petke in fabote pa vfak sam lahko najde. Je tako vse potrebno is tih tabliz vsel in na pravi kraj v fvoji pratki sapifal,

naj fhe v §. 14. prestopne prasnike poifhe in naj jih na pravo mesto v fvoji pratiki postavi. In ko je she vse prestopne prasnike sapisal, naj potem fhe vse neprestopne prasnike na njim odlozhene dneve postavi, in poslednjizh naj na vse druge dni, ki so prasni ostali, fhe druge Svetnike is §. 15. postavi, in tako je pratika sa leto 1849 dodelana, v katero fe fhe potem is I. tablize vsame planet, ki tisto leto vlada, namrezh Solnze, ali IV. letno lozhino, slato fhtevelo 7, soluzhni krog 10, nedelj-fko zherko G, in lunino kasalo ali Epakto VI. Kar naj fe fhe drusiga v pratiko dene, bom v naslednjim §. 26. rasloshil.

§. 26.

Kaj pomenijo dvanajstere nebesfhe snamnja v pratiki.

Kdor skosi zelo leto vezhkrat ponozhno jasno nebo pogleda, bo fposnal, de fe vsakih 24 ur kakor solnze in luna, tako tudi vse svesde okoli in okoli semlje od jutra proti vezheru presuzhejo. Zhe pa fhe bolj natanko gleda, bo tudi vidil, de luna vsak dan fvoje mesto premeni, in de fe po drusih svesdah vsak dan prezej deljezh od vezhera proti jutru premakne, tako de v enim tednu sa zhetert-lej nebesa nasaj gré, v fhtirih tednih pa okoli in okoli k ravno tisti svesdi pride, per kateri je pred tem zhasam bila. Ravno po tem potu gré po nafhi dosdevi tudi solnze, tode veliko bolj pozhasi, nasaj proti jutru, in fizer tako, de fhe le v enim letu k ravno tisti svesdi pride, per kateri je pred bilo.

To pot, po kateri luna in solnze po nébesu od vezhera proti jutru nasaj grefta, so rasdelili svedogledi she od nekdej v dvanajst delov, kateri fe

po svesdah posnajo in se sato nebeshke snamnja imenujejo. Nar bolj surjeni svesdogledi so bili ajdje v Babilonii in v Egiptu, in so dali vsakimu teh dvanajst delov nebesa, ali vsakimu snamnju drugo imé, namrezh: pervimu, v katerim je bilo solnze pred 2000 leti spomlad, kadar sta nozh in dan enako dolga, so dali imé oven (); drugimu, v katerim se solnze bolj visoko premakne, imé junez (); tretjemu, ko je solnze fhe vishe, imé dvojzhizhi (); zhetertimu, kadar je solnze poleti nar bolj visoko, imé rak (); petimu, kjer se solnze she nekoliko ponisha, imé lev (); fhestimu, kjer je solnze fhe nishe, imé deviza (); fedmimu, ko je solnze tako visoko, kakor je bilo v ovnu, in sta jesén spet nozh in dan enake dolgoti, imé tehtniza ali vaga (); ofmimu, ko solnze bolj nisko pride, imé fhkorpion (); devetimu, ko je solnze fhe nishe, imé streliz (); desetimu, kadar je solnze posimi nar bolj nisko, imé divji kosel (); enajstimu, ko je solnze spet nekoliko vishi, imé vodnár (); in dvanajstimu, predenj solnze spet k ovnu pride, imé ribe ().

V pratiki sato stoji okoli 21. dneva vsakiga mesza sapifano „ v “, to je, solnze stopi v snamnje ovna, ali „ v “, to je v junza, ali „ v “, to je v leva, i. t. d.

Dvanajstere nebeshke snamnja se rasdele v spomladanje, poletne, jesenske in posimske.

Spomladanje snamnja so: oven (), junez (), dvojzhizhi ().

Poletne snamnja: rak (), lev (), deviza ().

Jesenske snamnja: tehtniza (), fhkorpion (), streliz ().

Posimfke snamnja: divji kosel () , vodnar () ,
 ribe () .

Tudi se rasdelijo v is-hodnje in sahodnje snamnja.

Is-hodnje snamnja so: , , , ,
, .

Sahodnje snamnja so: , , , ,
, .

Une fheftere snamnja se sato is-hodnje imenujejo, ker se solnze nafhi vershini nad glavo po njih perblishuje; te pa se imenujejo sahodnje sato, ker se solnze po njih od vershine nad glavo odmičuje.

Solnze stopi

v ovna () 21. Šufhza (sazhetik spomladi, in nozh in dan sta enako dolga),

v junza () 20. Malotravna,

v dvojzhizhe () 21. Velkotravna,

v raka () 21. Roshnozveta, (sazhetik poletja, nar daljšhi dan, naj krajšhi nozh),

v leva () 23. Maloferpana,

v devizo () 23. Velkoferpana,

v tehnizo () 23. Kimovza, (sazhetik jeseni, nozh in dan sta enako dolga,)

v fhkorpijona () 23. Kosoperfka,

v šteliza () 22. Listopada,

v divjiga kosla () 22. Grudna, (sazhetik sime, naj krajšhi dan, in naj daljšhi nozh),

v vodnarja () 20. Profenza,

v ribe () 18. Švezhana.

Potemtakim je solnze

od 20. Profenza do 18. Švezhana v vodnarji, ()
 od 18. Švezhana do 21. Šufhza v ribah, ()

Potemtakim je solnze

od 21. Šufhza do 20. Malotravna v ovnu, ()
 od 20. Malotravna do 21. Velkotravna v junzu, ()
 od 21. Velktr. do 21. Roshnzv. v dvojzhizhih, ()
 od 21. Roshnozveta do 23. Maloferp. v raku, ()
 od 23. Maloferp. do 23. Velkoferp. v levu, ()
 od 23. Velkoferp. do 23. Kimovza v devizi, ()
 od 23. Kimovza do 23. Kosoperfka v tehtnizi, ()
 od 23. Kosoperfka do 22. Listopada fhkorpj., ()
 od 23. Listopada do 22. Grudna v štelizi, ()
 od 22. Grudna do 20. Profenza v divjaku, ()

Luna gré pa veliko hitrejšhi nasaj proti jutru po ravno teh snamnjih, tako de, predenj pride solnze enkrat okoli, to je, v enim letu, pride luna dvajstkrat ravno po tim potu; sato stoji v pratki spodej pod dnevnimi fhtevilkami na vsak drugi ali tretji dan sasnamovano, v katerim nebeshkim snamnji tiste dni luna hodi.

Kdor toraj hožhe nebeshke snamnja po svesdah posnati, naj pogleda v pratiki, katero snamnje tisti dan luna nastopi, potem pa naj pogleda na nebo, in ker so se v 2000 letih snamnja sa eniga proti jutru premaknile, bo štala luna na nebu sa eno snamnje nasaj, postavim sgled: zhe je v pratiki sapifano snamnje ovna (), bo štala luna v ribah (), snamnje ovna pa se bo vidilo nekoliko bolj na levo roko proti jutru, i. t. d.

§. 27.

Kakó se najde stopnja v nebeshkim snamnji, v kateri je solnze vfakteriga dné.

Vfako predimenovanih 12 nebeshkih snamenj svesdogledi v 30 enazih delov rasdelé, katerim

stopnje pravijo. Tako ima tedaj sleherno nebeshko snamnje **30** stôpenj ali gredi, in solnze fkorej vsak dan eno tih stôpenj prehodi na svojim podolgasto-okroglim potu, kterimu potu svesdogledi Ekliptika pravijo. Ko bi kdo hotel vediti, koliko stôpenj je solnze v tistim nebeshkim snamnji she prehodilo, v kterim se snajde; naj fofhteje dni, kteri so med dném, ko solnze v tisto nebeshko snamnje stopi, in med unim dném, od kteriga stopnjo solnzhniga téka svediti sheli, snefek tih dni da stopnjo, v kteri solnze v nebeshkim snamnji ta dan stoji.

Ko bi kdo, postavim, hotel vediti, kje je solnze **15**. Velkotravna na svojim podolgasto-okroglim potu, ali v Ekliptiki, naj pogleda v poprejshnji §. **26.**, in vidil bo, de je solnze ta zhas med **20**. Malotravnam in **21**. Velkotravnam v junzu, v kteriga je **20**. Malotravna stopilo. Ker je pa od **20**. Malotravna do **30**. she **10** dni, in od **1**. Velkotravna do **15**. she **14** dni, tako snefe **10** in **14** fkupej **24**; solnze se tedaj snajde **15**. Velkotravna v **24**. stopnji junza. Ravno tako se tudi najde, de je solnze **28**. Kosoperfka v **4**. stopnji fhkorpijona.

Kdor pa tega prerajtovati nozhe, naj pa v naslednjo tablizo pogleda, v kteri bo sa vsak drugi ali tretji dan v mezju stopnjo solnza v nebeshkim snamnji shé srajtano najdel, sa vmesne dni pa she vsak sam lahko stopnjo najde.

Is naslednje tablice se tudi rasvidi, kako solnze od pasu nafhe semlje odstopa, ali pa spet k njemu perstopa. Paf semlje imenujemo krog, kteri semljo, ki je okrogla, ravno zhespol v sgornjo in spodnjo polovizo rasdeli. Sgornjo polovizo semlje, v kteri mi shivimo, imenujemo severno ali polnozhno, spodnjo polovizo, pa jushno ali poldanjo. Solnze je **21**. Sushza ravno nad pasam semlje, tedaj zlo

nobene stopnje od njega, in to se s nizhlo, to je, s 0 sasnamnja, in tistikrat sta nozh in dan enako dolga. Od 21. Šufhza do 21. Roshnozveta se pa solnze vsak dan bolj od pasú semlje v sgornjo, to je, severno ali polnozhno polovizo odmakuje, ali odstopa, in odstopi solnza se severni ali polnozhni imenujejo in se s stopnjami nasnanijo. In vezh stopenj ko solnze od pasu semlje v sgornjo severno polovizo odstopi, dalji dan imamo per naf, ko smo v sgornji polovizi; nasproti pa imajo uni ljudje, ki so v spodnji polovizi semlje tolikanj krajshi dan in daljshi nozh, sato ko je solnze od njih polovize v nafho odstopilo. Solnze pa nikoli delj ko $23\frac{1}{2}$ stopenj od pasu semlje ne odstopi, ker se potem na svojim podolgasto-okroglim potu (Ekliptiki) verne in spet vsak dan blishe k pasu semlje perstopa (toraj se dnovi krajshajo in nozhí daljshajo), in je 23. Kimovza spet nad pasam semlje, tedaj sta spet nozh in dan enako dolga. Po 23. Kimovzu pa gre solnze v svoji Ekliptiki v spodnjo, jushno ali poldanjo polovizo semlje, in spet vsak dan delj od pasú semlje do 22. Grudna odstopa; toraj imajo v spodnji polovizi semlje vsak dan dalji dan in krajshi nozh, mi pa vsak dan daljshi nozh in krajshi dan, sato ko solnze smerej delj od pasu semlje v jushno ali poldanjo polovizo odstopa, in ti odstopi se spet s stopnjami nasnanijo, in se jushni ali poldanji odstopi imenujejo. Ker se pa solnze nikoli delj ko $23\frac{1}{2}$ stopenj od pasu semlje ne odmakne; toraj se po 23. Grudnu spet k pasu semlje perblishevati sazhne, od tod pride, de imajo od tega zhasa v spodnji polovizi semlje smirej krajshi dan in daljshi nozh, mi pa nasproti smirej daljshi dan in krajshi nozh. In ker solnze 21. Šufhza spet nad pas semlje pride, se sgodi, de sta nozh in dan

špet enako dolga. Is perviga raszepa naslednje tablize se tedaj rasvidijo štopnje folnzoviga odstopa od pafu semlje ali severno ali pa v jushno položizo semlje.

Drugi raszep kashe nebesške snamnja in štopnje v tih snamnjih, v katerih se folnze tega ali uniga dné v meşzu snajde. V tretjim raszepu štoje dnevi vřakteriga meşza. V zhetertim raszepu štoje ure in minute, ob katerih se sor tega ali uniga dné v meşzu delati sazhne. Peti raszep pokashe, ob kateri uri in minuti je tega ali uniga dné v meşzu she pred folnzovim is-hodam tako svetlo, de se pod jasnim nebam vidi brati. Šheřti raszep pové, ob kateri uri in minuti folnze is-haja. Šedmi raszep kashe zhaf, kdaj folnze řkosi prvi verřhinski krog gré. Ofmi raszep pové, ob kateri uri in minuti fleherni dan folnze sahaja. Deveti raszep pové, ob kateri uri in minuti vřakteriga dné je po folnzovim sahodu tako temno, de se sunaj vezh ne vidi bukev brati. Defeti raszep pokashe, kdaj se mrak konzha in nozh perzhne. Enajřti raszep kashe dolgořt dneva, in dvanajřti dolgořt nozhi. Peti in deveti raszep řta řolebno popotnikam v korist, ker is njiju svedò, kdaj jim je treba řjutraj vřtati, in svezher prenozhifha ifkati.

V poletnim pollétji od 21.

1 2 3 4 5 6

Polnozhni odstópi sólnza	Mesto sólnza v Ekliptiki	Dan v mészu		Sór se dela	Sazhetek fvitl. dné	Sólnzhni is- hod	
Štopnja	Snam- nje Štop- nja			ur. m.	ur. m.	ur. m.	
0		0	21	Šufhez	4 14	5 23	6 0
1	"	3	23		4 10	5 19	5 56
2	"	5	25		4 5	5 15	5 52
3	"	8	28		4 0	5 10	5 48
4	"	10	31	Malotraven	3 55	5 6	5 43
5	"	12	2		3 50	5 2	5 39
6	"	15	5		3 45	4 57	5 35
7	"	17	7		3 39	4 53	5 31
8	"	20	10	Vélkotraven	3 34	4 48	5 26
9	"	23	13		3 28	4 44	5 22
10	"	26	16		3 22	4 39	5 18
11	"	29	19		3 16	4 34	5 13
12		1	21	Hoshnzy.	3 10	4 30	5 9
13	"	4	24		3 4	4 25	5 5
14	"	8	28		2 57	4 20	5 0
15	"	11	1		2 50	4 15	4 55
16	"	14	4	Vélkotraven	2 42	4 9	4 51
17	"	18	8		2 34	4 4	4 46
18	"	21	12		2 26	3 59	4 41
19	"	25	16		2 17	3 53	4 36
20	"	29	20	Hoshnzy.	2 7	3 47	4 31
21		4	25		1 56	3 41	4 26
22	"	10	1		1 44	3 35	4 21
23	"	19	10		1 30	3 28	4 16
23 1/2		0	21		1 22	3 25	4 13

Opomba: ur. pomeni uro, m. pa minuto, in dvojni zheretlej (,,) uno snamnje, ki ga ima nad seboj.

Šufhza do 23. Kimovza.

7*

8

9

10

11

12

Prehod soln- za fkosi per- vi verfhinski krog	Šolnzni sa- hod	Konez fvitli- ga dne	Sazhetek nozhi	Dneva dol- goft	Nozhi dol- goft
ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.
6 0	6 0	6 37	7 46	12 0	12 0
6 4	6 4	6 41	7 50	12 8	11 52
6 8	6 8	6 45	7 55	12 16	11 44
6 12	6 12	6 50	8 0	12 24	11 36
6 16	6 17	6 54	8 5	12 34	11 26
6 19	6 21	6 58	8 10	12 42	11 18
6 23	6 25	7 3	8 15	12 50	11 10
6 27	6 29	7 7	8 21	12 58	11 2
6 31	6 34	7 12	8 26	13 8	10 52
6 35	6 38	7 16	8 32	13 16	10 44
6 39	6 42	7 21	8 38	13 24	10 36
6 43	6 47	7 26	8 44	13 34	10 26
6 47	6 51	7 30	8 50	13 42	10 18
6 51	6 55	7 35	8 56	13 50	10 10
6 56	7 0	7 40	9 3	14 0	10 0
7 0	7 5	7 45	9 10	14 10	9 50
7 4	7 9	7 51	9 18	14 18	9 42
7 9	7 14	7 56	9 26	14 28	9 32
7 13	7 19	8 1	9 34	14 38	9 22
7 18	7 24	8 7	9 43	14 48	9 12
7 22	7 29	8 13	9 53	14 58	9 2
7 27	7 34	8 19	10 4	15 8	8 52
7 32	7 39	8 25	10 16	15 18	8 44
7 37	7 44	8 32	10 30	15 28	8 32
7 39	7 47	8 35	10 38	15 34	8 26

*) Verfhinski krog — Scheitelkreis.

1 2 3 4 5 6

Polnozhni odstúpi sólnza	Mešto sólnza v Eklíptiki	Dan v mészu	Sór fe dela	Sazhetek svítl. dné	Šolnzhni is- hod
Štopnja	Snam- nje Štop- nja		ur. m.	ur. m.	ur. m.
23 ½	 0	21 Rz.	1 22	3 25	4 13
23	„ 9	1 Maloferpan	1 30	3 28	4 16
22	„ 20	12	1 44	3 35	4 21
21	„ 25	18	1 56	3 41	4 26
20	 1	24	2 7	3 47	4 31
19	„ 5	28	2 17	3 53	4 36
18	„ 9	1	2 26	3 59	4 41
17	„ 13	5	2 34	4 4	4 46
16	„ 17	9	2 42	4 9	4 51
15	„ 19	12	2 50	4 15	4 55
14	„ 22	15	2 57	4 20	5 0
13	„ 25	18	3 4	4 25	5 5
12	„ 28	21	3 10	4 30	5 9
11	 1	24	3 16	4 34	5 14
10	„ 4	27	3 22	4 39	5 18
9	„ 7	30	3 28	4 44	5 22
8	„ 16	2	3 34	4 48	5 26
7	„ 13	5	3 39	4 53	5 31
6	„ 15	7	3 45	4 57	5 35
5	„ 17	10	3 50	5 2	5 39
4	„ 20	13	3 55	5 6	5 43
3	„ 22	15	4 0	5 10	5 48
2	„ 25	18	4 5	5 15	5 52
1	„ 27	20	4 10	5 19	5 56
0	 0	23	4 14	5 23	6 0

7 8 9 10 11 12

Prehod foln- za fkosi per- vi verhinški krog	Šolnzni sa- hod	Konez fvitli- ga dné	Sazhéték nozhi	Dnéva dol- gost	Nozhi dol- gost.
ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.
7 39	7 47	8 35	10 38	15 34	8 26
7 37	7 44	8 32	10 30	15 28	8 32
7 32	7 39	8 25	10 16	15 18	8 42
7 27	7 34	8 19	10 4	15 8	8 52
7 22	7 29	8 13	9 53	14 58	9 2
7 18	7 24	8 7	9 43	14 48	9 12
7 13	7 19	8 1	9 34	14 38	9 22
7 9	7 14	7 56	9 26	14 28	9 32
7 4	7 9	7 51	9 18	14 18	9 42
7 0	7 5	7 45	9 10	14 10	9 50
6 56	7 0	7 40	9 3	14 0	10 0
6 51	6 55	7 35	8 56	13 50	10 10
6 47	6 51	7 30	8 50	13 42	10 18
6 43	6 46	7 26	8 44	13 32	10 28
6 39	6 42	7 21	8 38	13 24	10 36
6 35	6 38	7 16	8 32	13 16	10 44
6 31	6 34	7 12	8 26	13 8	10 52
6 27	6 29	7 7	8 21	12 58	11 2
6 23	6 25	7 3	8 15	12 50	11 10
6 19	6 21	6 58	8 10	12 42	11 18
6 16	6 17	6 54	8 5	12 34	11 26
6 12	6 12	6 50	8 0	12 24	11 36
6 8	6 8	6 45	7 55	12 16	11 44
6 4	6 4	6 41	7 50	12 8	11 52
6 0	6 0	6 37	7 46	12 0	12 0

V simfkim polletji od 23.

1	2	3	4	5	6
Jušni od- stopi solnza	Mesto solnza v Ekliptiki	Dan v mezu	Sór fe dela	Sazhetek svitl. dné	Šolnzni is- hod
Stopnja	Šnam- nje Štop- nja		ur. m.	ur. m.	ur. m.
0	 0	23	4 14	5 23	6 0
1	" 2	25	4 19	5 27	6 4
2	" 5	28	4 23	5 31	6 8
3	" 8	1	4 28	5 36	6 12
4	" 10	3	4 32	5 40	6 17
5	" 13	6	4 37	5 44	6 21
6	" 15	8	4 41	5 48	6 25
7	" 18	11	4 45	5 52	6 29
8	" 20	14	4 49	5 56	6 34
9	" 23	16	4 53	6 0	6 38
10	" 26	19	4 58	6 5	6 42
11	" 29	22	5 2	6 9	6 47
12	 2	25	5 6	6 13	6 51
13	" 5	28	5 10	6 17	6 55
14	" 8	31	5 14	6 21	7 0
15	" 11	3	5 18	6 26	7 5
16	" 14	6	5 22	6 30	7 9
17	" 17	9	5 26	6 34	7 14
18	" 21	13	5 30	6 39	7 19
19	" 25	17	5 34	6 43	7 24
20	" 29	21	5 38	6 48	7 29
21	 4	26	5 42	6 52	7 34
22	" 10	2	5 46	6 57	7 39
23	" 19	11	5 50	7 2	7 44
23 1/2	 0	21	5 52	7 4	7 47

Kimovza do 21. Šufhza.

7

8

9

10

11

12

Prehod soln- za fksi per- vi verfhinski krog		Šolnzni sa- hod		Konez fvitli- ga dne		Sazhetek nozhi		Dneva dol- goft		Nozhi dol- goft	
ur.	m.	ur.	m.	ur.	m.	ur.	m.	ur.	m.	ur.	m.
6	0	6	0	6	37	7	46	12	0	12	0
5	56	5	56	6	33	7	41	11	52	12	8
5	52	5	52	6	29	7	37	11	44	12	16
5	48	5	48	6	24	7	32	11	36	12	24
5	44	5	43	6	20	7	28	11	26	12	34
5	41	5	39	6	16	7	23	11	18	12	42
5	37	5	35	6	12	7	19	11	10	12	50
5	33	5	31	6	8	7	15	11	2	12	58
5	29	5	26	6	4	7	11	10	52	13	8
5	25	5	22	6	0	7	7	10	44	13	16
5	21	5	18	5	55	7	2	10	36	13	24
5	17	5	13	5	51	6	58	10	26	13	34
5	13	5	9	5	47	6	54	10	18	13	42
5	9	5	5	5	43	6	50	10	10	13	50
5	4	5	0	5	39	6	46	10	0	14	0
5	0	4	55	5	34	6	42	9	50	14	10
4	56	4	51	5	30	6	38	9	42	14	18
4	51	4	46	5	26	6	34	9	32	14	28
4	47	4	41	5	21	6	30	9	22	14	38
4	42	4	36	5	17	6	26	9	12	14	48
4	38	4	31	5	12	6	22	9	2	14	58
4	33	4	26	5	8	6	18	8	52	15	8
4	28	4	21	5	3	6	14	8	42	15	18
4	23	4	16	4	58	6	10	8	32	15	28
4	21	4	13	4	56	6		8	26	15	34

1 2 3 4 5 6

Jushni odstopi folnza	Mesto folnza v Eklptiki	Dan v méfzu		Sór se dela	Sazhetek fvitl. dné	Šolnzni is- hod.
Štopnja	Snam- nje Štop- nja			ur. m.	ur. m.	ur. m.
23 ½	 0	21	Gr.	5 52	7 4	7 47
23	" 11	1	Proféneez	5 50	7 2	7 44
22	" 20	10		5 46	6 57	7 39
21	" 26	16		5 42	6 52	7 34
20	 1	21		5 38	6 48	7 29
19	" 5	25		5 34	6 43	7 24
18	" 9	29		5 30	6 39	7 19
17	" 11	1	Švezhan	5 26	6 34	7 14
16	" 16	5		5 22	6 30	7 9
15	" 20	8		5 18	6 26	7 5
14	" 23	11		5 14	6 21	7 0
13	" 26	14		5 10	6 17	6 55
12	" 29	17		5 6	6 13	6 51
11	 2	20	Šufhez	5 2	6 9	6 46
10	" 4	22		4 58	6 5	6 42
9	" 7	25		4 53	6 0	6 38
8	" 10	28		4 49	5 56	6 34
7	" 12	2		4 45	5 52	6 29
6	" 15	5		4 41	5 48	6 25
5	" 18	8	Šufhez	4 37	5 44	6 21
4	" 20	10		4 32	5 40	6 17
3	" 23	13		4 28	5 36	6 12
2	" 25	15		4 23	5 31	6 8
1	" 28	18		4 19	5 27	6 4
0	 0	21		4 14	5 23	6 0

7 8 9 10 11 12

Prehod foln- za fkosi per- vi verhinški krog	Šolnzhi sahod	Konez fvit- liga dné	Sazhetek nozhi	Dnéva dolgof	Nozhi dolgof
ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.	ur. m.
4 21	4 13	4 56	6 8	8 26	15 34
4 23	4 16	4 58	6 10	8 32	15 28
4 28	4 21	5 3	6 14	8 42	15 18
4 35	4 26	5 8	6 18	8 52	15 8
4 38	4 31	5 12	6 22	9 2	14 58
4 42	4 36	5 17	6 26	9 12	14 48
4 47	4 41	5 21	6 30	9 22	14 38
4 51	4 46	5 26	6 34	9 32	14 28
4 56	4 51	5 30	6 38	9 42	14 18
5 0	4 55	5 34	6 42	9 50	14 10
5 4	5 0	5 39	6 46	10 0	14 0
5 9	5 5	5 43	6 50	10 10	13 50
5 13	5 9	5 47	6 54	10 18	13 42
5 17	5 14	5 51	6 58	10 28	13 32
5 21	5 18	5 55	7 2	10 36	13 24
5 25	5 22	6 0	7 7	10 44	13 16
5 29	5 26	6 4	7 11	10 52	13 8
5 33	5 31	6 8	7 15	11 2	12 58
5 37	5 35	6 12	7 19	11 10	12 50
5 41	5 39	6 16	7 23	11 18	12 42
5 44	5 43	6 20	7 28	11 26	12 34
5 48	5 48	6 24	7 32	11 36	12 24
5 52	5 52	6 29	7 37	11 44	12 16
5 56	5 56	6 33	7 41	11 52	12 8
6 0	6 0	6 37	7 46	12 0	12 0

§. 28.

Kakó fe opoldanja zherta (Mittagslinie)
naredi?

Nikjer ni vezhi potrebe, uro v svoniku ravnati, de prav gré, kakor na kmétih, kjer vsi savolj mnogih opravil, posebno pa savolj osnanjene flushbe bôshje svoje hifhne ure le po zerkveni ravnajo. Skêrb sa zerkvéno uro pa, de bi práv fhla, je zerkovniku ali meshnarju isrozhêna, kateri jo ali po svoji domazhi uri, ki vezhkrat práv ne gré, ali pa po kaki nápak narejeni folnzhi uri ravná in popravlja. Od tod tedej pride, de po farah tako nafkrishem zerkvene in po tem takim tudi domazhe ure gredo. De fe ta napazhnost odvêrne, hozhem v naflednjim pokasati, kako je treba zerkvene ure po folnzu vravnati, de bojo zelo leto prav fhle. —

Ker zerkovnik vezhdel opoldne, ko svonit hodi, zerkvéno uro navija, in jo vstavi, ali pa naprej dene, kakor fe mu she sdi, de je folnze, bi mu v ta namen prav potrebna bila opoldanja zherta, ko bi jo v svoniku na lini proti folnzu sarifano imel.

Kaj je pa opoldanja zherta in kako fe najde? Opoldanja zherta je tista zherta, ktera fe po fredi po zeli dolgosti fenze sarifa, ktero kaka ravna prav po konzú (navpik) stojezha visoka stvar na natanko ravni (obnebjoravni) planji (Fläche) napravi ravno takrat, kader je folnze nar visokeji, in tedej tudi nar kraji fenzo naredi. — Kdaj pa de je folnze nar visokeji in tedej tudi fenza nar kraji, in kako fe to natanko sve, bo tukaj dosti saftopno raslosheno; pred pa je treba vediti pomen dveh besed: Obnebjoravno, in navpik. — Obnebjoravno imenujem to, kar je tako ravno kakor mirno

morje, na katerim se obnebje ali sadnji robi neba vidijo; ali kar je tako ravno ko mirno stojezha voda. Nemzi imenujejo to horizontal. Navpik, po nemshko vertikal, lothrecht, pa je to, kar tako ravno po konzu stoji, kakor ti kashe nit, zhe jo od navesaniga kofa fvinza napeto mirno dershifh.

De bofh bolj saftopil, sakaj se tako, kakor bo kmalo rezheno, opoldanja zherta ifhe, fhe to samirkaj: Kakor vfak vidi, je solnze dopoldne smer rej vifokeji, popoldne pa smerej nishji gre, tode tako natanko, de ob zhasih, ki fo od poldné enako deljezh, postavim, ob 11 in 1, ob 10 in 2, ob 9 in 3, tudi enako vifoko na nebu stoji, tedej tazhaf tudi enako dolge senze napravi; in nasproti, de je med dvema enakima vifozhinama solnza, katerih eno dopoldne, drugo pa popoldne imá, ravno v fredi nar vezhi njegova vifokost na nebu; torej je med dvema enako dolgima senzama kake po konzu na planji postavljene ravne, in dosti vifoke stvari, postavim, kakiga kolizha, frednja senza nar krajshi, in ti kashe, de je takrat solnze na poldne. —

Lahko tedej is tega fodifh, de zhe hozhesfh opoldanjo zherto najti, poprej enako dolsih senz ifkati morasfh, in fizer le na prav ravno postavljeni (obnebjoravni) planji, postavim, kaki gladki dilji, na kateri je prav po konzu (navpik) vterjen raven shebelj, ali kolizh ali zvek; sakaj zhe je planja bolj na eno ko na drugo stran nagnjena, ali vegafta, se po nji senza kake stvari bolj ko na drugi strani po dolгим rasfhiri; in zhe je kolizh ali zvek po strani sabit, ne bo njegova senza kasala proti tiftimu kraju semlje, nad katerim je solnze ravno opoldne. —

De ne bo tvoje delo saftonj, vse mi diljo okoli dva palza (Zoll) debelo; fhe bolji pa je, de se

dve ali tri diljize ena na drugo slimajo; to pa sato, ker se taka is foedinjenih kofov obštojezha dilja na folnzu tako lahko ne sveshi. — To diljo, ktera naj bo okoli 6 palzov fhiroka, in 8 palzov dolga, naj misar (Tischler) prav gladko in ravno (eben) obdela na tisti plati, na kateri se opoldanja zherta ifkala bo. To gladko plat potem s rastepenim beljakam jajza pomashi, s belim gladkim papirjem prav ravno prevlezi, in polikaj, de zlo nobena giba ne oftane. — Ko se papir k diljizi dobro perfufhi, naredi na nji prav slahkoma s okroshzam ali zirkelnam, kterimu na en rogelj kof tenko vresaniga, in v zhernilo pomozheniga perefá terdno perveshi, tri ali pa fhe vezh krogov (Kreise), smed kterih naj je notranji ali nar manjshi okoli dveh palzov; sunajni ali nar vezhi pa okoli fhtirih palzov od frednje pike (Mittelpunkt des Kreises), to je: tiste pike, is ktere se en rogelj okroshza premakniti ne fme, ko s drugim njegovim rogljem kroge delafh. — Ker je pa diljiza, zhe jo po méri sgorej dani naredifh, bolj dolga ko fhiroka, lahko fposnafh, de nifi v ftanu krogov popolnoma okoli in okoli vlezhi; tega pa tudi ni treba; dofti je, de le polovizo krogov sarifafh. De pa sunajni, ali nar vezhi krog od fvoje frednje pike fhtiri palze oddaljen bo, fam previdifh, de fi morafh per kraji s papirjem prevlezhene plati diljize, in fizer v fredi njene dolgofti mefto frednje pike odbrati, is ktere kroge narejal bofh. Snafh pa med tem dvema krogama t. j. sunajnim in notranjim fhe vezh, ko famo eniga kroga sarifatí, tode, kar se famo od febe saftopi, is ravno tiste frednje pike ko perve dva kroga. — Sraven te frednje pike, na ktero pa dobro merkati morafh, de je ne pofhkodujefh, svertaj fkosi zelo debeloft dilje luknjizo; vsemi kof dofti

dolsiga pa tudi možniga drata, kteriga she prav per konzu s drobno nafekano pilo na okroglo, in de je verh prav bodezh, sojstriti morash (kegel-förmig zuspitzen). Nekoliko pa pod to njegovo ojstroftjo (Spitze) drat totiko sakrivi, de se ti dosdeva, de bi se sojstreni verh prav nad frednjo piko krogov snajti utegnil; pa sato, ker si morash misliti, kakor de bi bil ta drat prav na mestu frednje pike v diljo uterjen, in od tod po konzu vravnat: ker se pa natankna opoldanja zherta najti ne more, zhe mesto frednje pike ni snano in vidno, sato je treba ga varovati, kof drata, kteri bo na dilji fenzo kasati mogel, nekoliko od frednje pike v dilji vterditi, in ga tako fkriviti, kakor je bilo rezhen, de namrezh konez perkrivljeniga drata ravno nad frednjo piko kvishko moli.

Kader je vse to she storjeno, luknjizo s pezhatnim voskam dobro sakapaj, diljo s tako imenovano plajbo ravno postavi, sojstrenimu verhu drata nasprotni konez na luzhi dobro ogrej, njegovo ojstroft nad frednjo piko vravnaj, in ga dosti globoko v svertano luknjizo vtopi, de ga pezhatni vosk v dilji prav vterdi; sunaj pa naj tega drata toliko oftane, de senza njegoviga sojstreniga verha ob 9. uri sju-traj zhes sunajni ali nar vezhi, sarifani krog ne pade, de pa tudi ob 11. uri ni tako kratka, de bi snotranjiga ali nar manjshiga kroga dosezh ne mogla.

Sdaj je treba vterjeni drat na dilji she tako vravnati, de je njegova ojstroft prav natanko nad frednjo piko na dilji, ali kar je vse eno, de je sojstreni verh od vsih krajev sunajniga ali nar vezhiga kroga enako oddaljen (entfernt); to se od sunajniga kroga in fizer le sato od tod meri, ker se to s tolikanj vezhi natanknostjo stori, kolikanj de vezhi je krog. De se pa to dobro smeri, poslushi

fe okroshza, kteriga s ojštrim rogljem prav na rif kroga nastavi, drugi rogelj pa tako vrvnáj, de fe s svojo ojštroštjo natanko ojštrošti drata dotakne. In tako meri od vsih strani sarifaniga sunajniga kroga, in s kleflami drat tako dolgo fhibi, in spet meri, in fhibi, dokler ti ta okroshiz pokashe, de je ojštrošt dratoviga verha, od vsih krajev sunajniga kroga enako oddaljen.

Ko je vse to s vfo natanknoštjo, kolikor je mogozhe, narejeno, postavi sdaj diljo tako, de bo s papirjem prevlezhena plat sgorej, in tista stran te plati, kjer je drat vterjen, proti solnzu obrnjena v kot na oknu ali lino, ali pa kaki drugi terdni kraj, tako, de jo bo solnze od 9. ure sjutraj do tretje ure popoldne, ali vfaj od 10. ure do dveh pošijalo, podloshi ji nekoliko stariga papirja, de fe ne sveshi, ker bi njena spodnja stran morebiti prevzeh na hladnim leshala, meri s tako imenovano natanko sdelano plajbo po dolgošti in fhirošti na dilji, in podlagaj, kolikor je treba, majhnih sagojsdiz, dokler je prav obnebjoravno ne postavish; in dobro jo potem vterdi pp. s debelim kolizhem, kteriga na konzú v rob dilje, drusiga pa v nasprotni sid, zhe si diljo na okno postavil, vpri, in terdno sabi, de fe dilja nikakor ne premakne. Sdaj fhe enkrat s plajbo méri, kakor poprej, ker fe je morebiti dilja savolj sabijanja kolizha na stran nagnila, in tudi ne posabi fhe enkrat s okroshzam poškusiti, zhe je ojštrošt drata fhe od vsih krajev sunajniga kroga enako deljezh, ali pa tudi, zhe ta drat terdno v dilji stoji; zhe fe je fkrivil, ker si fe ga kaj s mozho med vstavljanjem dilje dotaknil, ravnaj s njim spet, kakor je bilo sgorej rezhenó; zhe fe pa v luknjizi maje, ga je treba na luzhi spet dobro ogreti, de fe ga pezhatni vofk dobro prime,

in njegovo ojštroft od vsih krajev sunajniga kroga enako oddaljeno vravnati.

Sdaj fhe le, ker je dilja s plajbo prav kakor mirno ſtojezha voda ravno (obnebjoravno) poſtavljena, in koſ drata po konzū prav nad frednjo piko krogov (navpik) vravnan, ali kar je vſe eno: od vsih krajev sunajniga kroga enako oddaljen, ſe od 9. ali vſaj od 10. do 11. ure, tode kader ſolnze prav jaſno in zhifto ſije, in per odpertim oknu vezhkrat ogleduje, kdaj ſe ſenza dratove ojštroſti, ali konez dratove ſenze kakiga kroga natanko dotakne, in to meſto, kjer ſe ga dotakne, ſe s pizhizo v krogu natanko ſasnamova. To poſkufi per vsih ſarifanih krogih, kar bo do 11. ure okoli terpelo. Popoldne okoli 1 ure ravno tiſtiga dneva je ſpet gledati in paſiti treba, kdaj de ſe konez zvekove ſenze ravno tega kroga ko dopoldne natanko dotakne, in to meſto, kjer ſe ga dotakne, ſpet s pizhizo ſasnamovaj. Škerbi pa vunder, de ſe med tem opravilam na diljo ne naſlanjaſh, in kolikor je mogozhe to pred ſolnzhno vrozhino s papirjem na lahko ſakrivaſh, de vrozhe ſolnze na njo ne bo ſijalo, in jo le tazhaſ odkrijeſh, kader je treba na krogu pizhizo narediti. Pa tudi tega ne poſabi: zhe prav natanko na beli papir dilje gledaſh, ſe preprizhal boſh, de ſolnze dvojno ſenzo napravi: ena je bolj temna, druga pa, ki je okoli, je bolj ſivkaſta; vunder pa per ſasnamovanji pizhize le na bolj temno ſenzo in njeni ojšter konez gledati moraſh, zhe hozheſh ſvoj namen s natanknoſtjo doſezhi.

Te dvé pizhizi, ki ſi njiju eno dopoldne, drugo pa popoldne na enim krogu ſasnamoval, ti kaſhe-te, kdaj je ſolnze popoldne tako dolgo ſenzo ſtorilo, ko dopoldne; ſakaj zherta (Linie) od vſake teh pizhiz do frednje pike krogov potégujena ti kaſhe

dolgoft fenze, ktere fo pa enake, ker je frednja pika od vſake dveh na enim krogu sasnamovanih pizhiz enako vſaklebi. Ker je pa med dvema enakomolgima fenzama, ki jih ſolnze napravi, nar krajſhi, (kakor je prezej v ſazhetku rezhenobilo), v fredi med njima, ſato njeno meſto lahko najdeſh, zhe tako ſtorifh: Sazhni per tiſtim krogu, kteriga ſi ſadnjikrat popoldne ſ pizhizo ſasnamoval, kteri je tedej med vſim tako ſasnamovanim nar vezhi, potegni od ene pizhize téga kroga do druge njegove natanko, to je, takó dolgo, ravno zherto, de njeni konez ne gre ſraven pizhize, ampak jo pokrije, in ſhes njo ne feſhe; rasdeli potem to zherto ſ okroshzam zheshpol v dva enaka dela, in kjer je njena freda ſ novo pizhizo ſasnamovaj; in tako ſtori tudi per vſih ſ dvema pizhizama ſasnamovanih krogih. Zhe potem od pizhize v fredi zherte nar vezhiga kroga ſasnamovane drugo zherto do frednje pike, od ktére ſi kroge rifal, ravno, ſlahkoma in tenko potegneſh, boſh k ſvojimu veſelju vidil, de ona vſe pizhize v fredi zherte drutih krogov ſasnamovane ſkorej popolnoma ſakrije, in to je tiſta zherta, ktera, zhe jo ojſtroſt dratoviga verha, ali konez dratove fenze popolnoma ſakrije, pokashe, de je ſolnze nar viſokeji na nebu, nar kraji ſenzo naredi, tedej de je tazhaf ravno polovizo dneva preteklo, ſato ſe ta opoldanja zherta imenuje. Ko vſe to ſtorifh, pokri diljo in drat, ki je v nji vterjen, rahlo ſ papirjem, de je ſolnze ne bo obſijalo in ſveſhilo.

Ta opoldanja zherta, zhe ſi je po té navodbi ſ pridnoſtjo iſkal, je doſti natankna; de ſe pa ſhe ſ vezhi natanknoſtjo najde, ſe poſluſhijo tiſti, ktérim je na nji vezh leſhezhe, na verhu na ojſtro obdelanih in na prav obnebjoravno ſoſtavljenih glad-

kih plofhah navpik vrvnanih ſtebrov (Säulen), ali pa viſozih zerkev, kterim v obok (velb) luknjizo napravijo, fkosi ktero ſolnze na ravne tla polijati ſamore. Is te luknjize na dolgi niti koſ fvinza, ki je na ſpodnjim konzū ſojſtren, na ſgornjim pa prevertan in na nit pervesan, do tal ſpuſtijo, in kjer ſe ſojſtreni konez tal dotakne, je meſto frednje pike. Od te potem velike kroge na ravno ſoſtavljenih plofhah ſarifajo, meſto, kjer ſolnze krog poſije, s piko ſasnamovajo, in drugo ſtorijo kakor ſi ti na dilji ſtoril, de ſi is ſasnamovanih pizhiz opoldanjo zherto najdil. V zerkvi ſ. Petronija v Bolonii na Italijanſkim je ta luknjiza 83 zhevljev; v zerkvi ſ. Šulpizja v Parizu 80 zhevljev; in v ſtolni zerkvi v Milanu ali Majlandu 73 zhevljev od tal viſoko.

Sakaj pa ſe mora vezh krogov ſarifati? Ne ſamo ſato, de ſe od natanknoſti dela bolj prepri-
zhaſh, ampak tudi ſato je dobro vezh krogov na dilji narediti, in jih dopoldne s pizhizami ſasnamovati, ker bi ſe utegnilo permeriti, de bi ravno tazhaſ kaki oblak ſolnze ſakril, kader hozheſh na krogu tudi popoldne pizhizo narediti, pa ne veſh, kje? — Doſti je, de le na enim krogu, kteriga ſi dopoldne s pizhizo ſasnamoval, meſto najdeſh, kjer ſe ga tudi popoldne konez dratove fenze dotakne, in is frede med tem najdenim pizhizami fkosi frednjo piko krogov opoldanjo zherto ſarifah.

Ker ſe pa dilja, na kteri ſi opoldanje zherte iſkal, in najdeno ſarifal, ſzhaſama lahko raſfuſhi, ali ſkrivi ali pa premakne, poſtavim, zhe ſe je ſadeneſh, kader okno, na kterim je dilja vſtavljenā, odpirah in ſapirah, je ſvetovati, de opoldanjo zherto na terdni kraj preſtavih, in to ſtori tako: Sabi doſti debel in dolg ſhebelj v ſid na tiſto deſno ali pa

levo stran okna, ktero solnze opoldne posije. Okoli poldrugi palz od sida dolgo od kosa fvinza napeto tenko nit nanj perveshi; poprej vunder bi bilo dobro, shebelj na tem kraji, kjer mu nit pervesati hozhefh, tako sapiliti, de, ko bi se nit kterikrat vtergala, mu drugo ravno tam in spet tako pervesati samorefh, ko pervikrat. — In kader konez dratove fenze na dilji opoldanjo zherto sakrije, ravno tazhaf po zeli dolgofti fenze navesane niti vezh pizhiz napravi, in zhe je sid raven, po teh pizhizah zherto potegni; in kader fenza niti drugi dan to zherto ali te pizhize sakrije, je solnze na poldne. — Ali pa zhe hozhefh opoldanjo zherto na kaki ravni kraj, postavim na spodnji ravni sid okna prestaviti, vsemi spet dolgo nit, kateri je na spodnjim konzu kof fvinza navesan, dershi jo mirno, ali pa perveshi jo kam sunaj okna vunder tako, de se fviniz ali nit nikjer kake rezhi ne bofta sadela, in kader nobeni veter ne pihlja, in kader konez zve-kove fenze opoldanjo zherto na dilji sadene, ravno tazhaf ti kashe tudi fenza niti opoldanjo zherto. Ko se to sgodi, hitro jo po zeli dolgofti na ravnim sidu s pizhizami in potem tudi s zherto sasnamovaj, in na njenim konzu proti solnzu sabi dofti debel in visok shebelj, kteriga sgorej na ojftró spiliti morafh; in ko na dilji ojftróft drata opoldanjo zherto sadene ali sakrije, tudi shebelj v sid sabiti tako sakrivi, de fenza njegoviga sojftreniga verha opoldanjo zherto, ki si jo s pomozhjo niti prestavil, natanko sakrije, in drugi dan poskusi, zhe je shebelj prav sakrivljen.

Nikar pa vunder ne misli, de morafh, kader konez dratove fenze opoldanjo zherto natanko sakrije, tudi svojo uro na poldne vravnati, in ko bi zhes nektère dni po opoldanji zherti enako poldne

ne kasala, nikar savolj tega ne méni, de je tvoja ura flaba, in tedej napraviti morash, de bo ali hitreji ali kasneji hodila. — Sna biti, de ni ura dobra, slast zhe jo je mojster fkasa isdelal, ali pa tudi, zhe se je olje, s katerim na fhtekljih nekoliko namasana biti mora, posufhilo, posebno na grabljah mahala (Pendel), ktere v prvo kolo ure prijemajo, ali zhe ni ura, postavim v svoniku, na tako sapertim kraji, de se vsak veterz s mahalam lahko igra, ali pa prah po uri sanasha, ali vsak pagloviz lahko potere; pa tudi zhe je lezha (Linse) mahala prelahka, kar je vezhkrat vsrok, de posimi veliko hitreji hodi, ali se pa fhe zlo vstavi, ker merslote ni v stanu premagati. — Pa tudi nar boljshi ura, ki je v vedno enako gorki stanizi, ni v stanu po opoldanji zherti zhas kasati, ker ona vedno od zhasa do zhasa po eni meri hodi; solnze pa od 15. Malotravna do 15. Roshnozvéta, in od 31. Velkoferpana do 24. Grudna veliko hitreji, in nasproti od 24. Grudna do 15. Malotravna, in od 15. Roshnizveta do 31. Velkoferpana kasneji tek ima, ko navadnja dobra ura; od zhefar se sam preprizhash, zhe v naslednjim §. 29. na tablizo zhasove enakosti pogledash, kakor so jo uzheni svesdoglédi sa vse dni vfaziga mezsa prerajtali.

Nafhe ure tedej s poldném s opoldanjo zherto nasnanjenim smirej nekoliko naskrishem gredo, in le fhtirkkrat v letu s njo enako kashejo. Zhe tedej svojo uro po opoldanji zherti vravnati hozhefh, samirkaj si, de se vfaka ura v 60 minut, in vfaka minuta v 60 trenkov rasdeli, in glej na tablizi na tisti dan, ob katerim to storiti hozhefh, in kader konez dratove fenze opoldanjo zherto natanko sakrije, ali kader solnze na poldne stoji, tudi na svoji uri kasalo (Weiserwerk) hitro vravnaj na toliko, kakor

je na tablizi sa ta dan sasnamovano. Tako postavim, mora **1. Profenza** dobra ura kasati zhes **12. uro** fhe **3 minute** in **49 trenkov**, to se pravi: ko bi solnze zelo leto tako kakor dobra ura po eni meri hodilo, bi moglo **1. dan Profenza 3 minute** in **49 trenkov** poprej na poldne biti, kakor je po kasanji opoldanje zherte. Kader tako svojo uro vravnafh, glej zhes nektare dni fpet na tablizo, in zhe tvoja ura takrat, ko konez dratove senze fpet opoldanjo zherto sakrije, ravno toliko kashe, kakor je v tablizi sasnamovano, postavim, **10. dan Profenza 12 ur**, **7 minut** in **48 trenkov**, je tvoja ura dobro vravnana; zhe pa ne, si morafh per mahalu svoje ure pomagati, in njegovo lezho visokeji vterditi, zhe bi ura prekasno kasala, ali pa nishji djati, zhe je prehitra. To tako dolgo delaj, dokler se zhaf, ki ga ura kashe, s zhafam na tablizi nasnanjenim ne vjameta. Po te svoji uri, kader je she dobro vravnana, in ki jo na smirej enako gorkim kraji imej, ravnaj druge ure pp. zerkveno, ktera se ve de ni v ftanu vedno dobro iti, ker je vrozhini in mrasu, mokroti in fuhoti sraka in vetrov ispostavljena, in tedej od njih kolikor toliko begana.

She to sadnjizh samirkaj, de v eni desheli ni povfod ob enim zhafu, ampak bolj proti solnzhnimu is-hodu tudi poprej poldne, ko v krajih, ki so bolj proti solnzhnimu sahotu. Kader si tedej svojo uro po opoldanji zherti in po v naslednji tablizi sasnamovani popravi vravnal, to velja le sa tisti kraj, kjer si opoldanje zherte po te navodbi iskal in najdel, in tudi sa vse kraje, proti kterim ti opoldanja zherta s svojo ravnitvo (*Richtung*) kashe; tako mora postavim v Shentvidu nad Ljubljano toliko ura kasati, kakor v Shmartnu pod Shmarnogoro in Saposih, in proti jugu na Vizhu, na Krimu in v Losheh;

nasproti pa morajo: v **Jesenizah** na hrovaški meji **4** minute, v **Košanjevizi** **3** minute in **6** trenkov, v **Novimestu** **2** minuti in **12** trenkov hitreji; v **Kranji** pa **30** trenkov, v **Radolzi** **1** minuto in **7** trenkov, v **Postojni** **1** minuto in **2** trenka, na **Verhniki** **46** trenkov, v **Loki** **41** trenkov, in v mestu **Idrii** **1** minuto in **38** trenkov posneji biti proti **Ljubljanski** uri, zhe so vse dobro po opoldanji zherti svojiga kraja vravnane.

§. 29.

Tabliza zhafove enakosti.

Dan meſa	Profenez			Švezhan			Šufhez		
	Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.		
1	12	3	49	12	13	56	12	12	42
2	12	4	17	12	14	4	12	12	30
3	12	4	45	12	14	10	12	12	17
4	12	5	13	12	14	16	12	12	4
5	12	5	40	12	14	21	12	11	50
6	12	6	7	12	14	26	12	11	36
7	12	6	33	12	14	29	12	11	22
8	12	6	59	12	14	32	12	11	7
9	12	7	24	12	14	34	12	10	52
10	12	7	48	12	14	35	12	10	36
11	12	8	12	12	14	35	12	10	20
12	12	8	36	12	14	35	12	10	4
13	12	8	59	12	14	33	12	9	47
14	12	9	21	12	14	31	12	9	30
15	12	9	42	12	14	29	12	9	13
16	12	10	3	12	14	25	12	8	56
17	12	10	23	12	14	21	12	8	28
18	12	10	43	12	14	16	12	8	21
19	12	11	2	12	14	11	12	8	3
20	12	11	20	12	14	5	12	7	45
21	12	11	37	12	13	58	12	7	26
22	12	11	54	12	13	51	12	7	9
23	12	12	10	12	13	43	12	6	50
24	12	12	25	12	13	34	12	6	32
25	12	12	39	12	13	25	12	6	13
26	12	12	53	12	13	15	12	5	55
27	12	13	5	12	13	4	12	5	36
28	12	13	17	12	12	53	12	5	18
29	12	13	28				12	4	59
30	12	13	38				12	4	41
31	12	13	48				12	4	22

Opomba. V prestopnjim letu, ko ima Švezhan 29 dni, se vsame
sa 29. Švezhana zhafova enakost 1. Šufhza. Sa 1. Šufhza pa

Dan mesca	Malotrav.			Velkotrav.			Roshnozvet		
	Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.		
1	12	4	4	11	56	59	11	57	24
2	12	3	46	11	56	52	11	57	33
3	12	3	27	11	56	44	11	57	42
4	12	3	9	11	56	38	11	57	51
5	12	2	51	11	56	32	11	58	1
6	12	2	34	11	56	27	11	58	11
7	12	2	16	11	56	22	11	58	22
8	12	1	59	11	56	17	11	58	33
9	12	1	42	11	56	13	11	53	45
10	12	1	25	11	56	10	11	58	56
11	11	1	8	11	56	8	11	59	8
12	12	0	52	11	56	6	11	59	20
13	12	0	37	11	56	5	11	59	32
14	12	0	21	11	56	4	11	59	45
15	12	0	6	11	56	4	11	59	57
16	11	59	51	11	56	4	12	0	10
17	11	59	36	11	56	5	12	0	23
18	11	59	22	11	56	7	12	0	36
19	11	59	8	11	56	9	12	0	49
20	11	58	55	11	56	11	12	1	2
21	11	58	42	11	56	15	12	1	15
22	11	58	31	11	56	18	12	1	28
23	11	58	18	11	56	23	12	1	41
24	11	58	6	11	56	28	12	1	54
25	11	57	55	11	56	33	12	2	7
26	11	57	45	11	56	39	12	2	20
27	11	57	35	11	56	45	12	2	32
28	11	57	25	11	56	52	12	2	45
29	11	57	16	11	56	59	12	2	57
30	11	57	7	11	57	7	12	3	8
31				11	57	15			

enakost 2. Šulhza, sa 2. Šulhza enakost 3. Šulhza, in tako
dalje smiraj zhafova enakost naslednjiga dne.

Dan meſza	Maloferpan			Velkoferpan			Kimovez		
	Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.		
1	12	3	21	12	6	1	11	59	54
2	12	3	32	12	5	57	11	59	38
3	12	3	43	12	5	53	11	59	19
4	12	3	54	12	5	48	11	59	0
5	12	4	5	12	5	43	11	58	40
6	12	4	15	12	5	37	11	58	20
7	12	4	25	12	5	30	11	58	0
8	12	4	35	12	5	23	11	57	40
9	12	4	44	12	5	15	11	57	19
10	12	4	53	12	5	8	11	56	59
11	12	5	1	12	4	58	11	56	38
12	12	5	9	12	4	48	11	56	18
13	12	5	17	12	4	38	11	55	57
14	12	5	24	12	4	28	11	55	36
15	12	5	31	12	4	17	11	55	15
16	12	5	37	12	4	5	11	54	54
17	12	5	43	12	3	53	11	54	33
18	12	5	48	12	3	41	11	54	12
19	12	5	52	12	3	28	11	53	51
20	12	5	57	12	3	14	11	53	30
21	12	6	0	12	3	0	11	53	9
22	12	6	3	12	2	46	11	52	48
23	12	6	6	12	2	31	11	52	27
24	12	6	8	12	2	15	11	52	7
25	12	6	9	12	1	59	11	51	46
26	12	6	10	12	1	43	11	51	25
27	12	6	10	12	1	26	11	51	6
28	11	6	9	12	1	9	11	50	45
29	12	6	8	12	0	52	11	50	26
30	12	6	6	12	0	34	11	50	6
31	12	6	4	12	0	16			

Dan mēlza	Kosoperfk			Liftopad			Gruden		
	Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.			Ur. min. trenk.		
1	11	49	47	11	43	45	11	49	10
2	11	49	28	11	43	44	11	49	33
3	11	49	9	11	43	43	11	49	56
4	11	48	50	11	43	44	11	50	20
5	11	48	32	11	43	45	11	50	45
6	11	48	15	11	43	47	11	51	10
7	11	47	57	11	43	50	11	51	36
8	11	47	40	11	43	54	11	52	2
9	11	47	24	11	43	58	11	52	29
10	11	47	8	11	44	4	11	52	56
11	11	46	53	11	44	10	11	53	24
12	11	46	38	11	44	18	11	53	52
13	11	46	23	11	44	26	11	54	20
14	11	46	9	11	44	35	11	54	49
15	11	45	56	11	44	45	11	55	18
16	11	45	43	11	44	55	11	55	47
17	11	45	31	11	45	7	11	56	16
18	11	45	19	11	45	19	11	56	46
19	11	45	8	11	45	32	11	57	16
20	11	44	57	11	45	46	11	57	46
21	11	44	48	11	46	1	11	58	16
22	11	44	38	11	46	17	11	58	46
23	11	44	30	11	46	33	11	59	16
24	11	44	22	11	46	50	11	59	46
25	11	44	15	11	47	8	12	0	16
26	11	44	8	11	47	27	12	0	45
27	11	44	2	11	47	46	12	1	15
28	11	43	57	11	48	6	12	1	45
29	11	43	53	11	48	27	12	2	14
30	11	43	50	11	48	48	12	2	43
31	11	43	48				12	3	12

§. 30.

Vidne mraknjenja solnza in lune devetnajstiga stoletja. Od 1801 — 1901.

Leta	[Solnza mraknjenja	Lune mraknjenja
1801	13. Malotravna 8. Kim.	30. Šufhza popoln. 22. Kimovza popoln.
1802	28. Velkoferpana	19. Šufhza. 11. Kimov.
1803	17. Velkoferpana	
1804	11. Švezhana	26. Profenza. 22. Malof.
1805	26. Roshnozveta	15. Prof. p. 11. Malof. p.
1806	16. Roshnozv. 10. Grud.	5. Prof. 30. Roshnozv.
1807	6. Roshnozveta. 29. Liftopada	21. Velkotravna. 15. Liftopada
1808	18. Liftopada	10. Malotr. p. 3. Liftop. p.
1809		30. Malotr. 23. Kosop.
1810	4. Malotravna	
1811		10. Šufhza. 2. Kimov.
1812		27. Švezh. p. 22. Velkf. p.
1813	1. Švezhana	15. Švezh. 12. Velkofr.
1814	21. Profenza. 17. Maloferpana	26. Grudna
1815	7. Maloferpana	21. Roshnz. p. 4. Grud. p.
1816	19. Liftopada	10. Roshnz. p. 4. Grud. p.
1817	16. Velkotravna. 9. Liftopada	30. Velkotravna
1818	5. Velkotravna	21. Malotr. 14. Kosopr.

Opomba. Per katerih letih je prasen prostor ostal, v tistih ni mraknjenja, ali je pa samo nevidama. Dalje pomeni pop. ali p. popolnoma mraknjenje, Prof. Profenza, Šv. Švezhana, Šu. Šufhza, Mt. Malotravna, Vtr. Velkotravna, Rz. Roshnozveta, Mfp. Maloferpana, Vfp. Velkoferpana, Kim. Kimovza, Kos. Kosoperfka, Lp. Liftopada in Gr. Grudna.

Leta	Šolnza mraknjenja	Lune mraknjenja.
1819	24. Malotravna. 19. Kimovza	10. Malotravna popohn. 3. Kosoperfka pop.
1820	7. Kimovza	29. Šufh. 22. Kimovza
1821	4. Šufhza	
1822		6. Švezh. 3. Velkoferp.
1823	11. Švezhana. 8. Maloferpana	26. Profenza pop. 23. Maloferpana pop.
1824	26. Roshnozveta. 20. Gr.	16. Prof. 11. Maloferp.
1825	16. Roshnozveta	1. Roshnozv. 25. Grud.
1826	29. Liftopada	21. Vtr. pop. 14. Lp. pop.
1827	26. Malotravna	11. Velkotr. 3. Liftop.
1828	14. Malotravna. 9. Kosoperfka	
1829	28. Kimovza	20. Šufh. 13. Kimovza.
1830	23. Švezhana	9. Šu. pop. 2. Kim. pop.
1831		26. Švezh. 23. Velkof.
1832	27. Maloferpana	
1833	17. Maloferpana	6. Pr. 2. Malof. 26. Gr. p.
1834		21. Roshnoz. pop. 16. Gr.
1835	27. Velkotravna. 20. Liftopada	10. Roshnozveta
1836	15. Velkotravna	1. Velkotr. 24. Kosop.
1837	4. Velkotravna	20. Mt. pop. 13. Kos. pop.
1838		10. Malotr. 3. Kosoper.
1839	15. Šufhza. 7. Kimovza	
1840	4. Šufhza	17. Švezh. 13. Velkof.
1841	21. Švezhana. 18. Maloferpana	6. Švezhana pop. 2. Maloferpana pop.
1842	8. Maloferpana	26. Prof. 22. Maloferp.
1843	21. Grudna	12. Roshnozv. 7. Grudna
1844		31. Vtr. pop. 25. Lp. pop.
1845	6. Veloktravna	21. Velkotr. pop. 14. Lp.
1846	25. Malotravna. 20. Kosoperfka	

Leta	Šolnza mraknjenja	Lune mraknjenja
1847	9. Kosoperfka	31. Šufhza. 24. Kimov.
1848	27. Kimovza	19. Šu. pop. 13. Kim. pop.
1849	23. Švezhana	9. Šufhza. 2. Kimovza.
1850	12. Švezhana. 7. Velkoferpana	17. Profenza. 13. Maloferpana
1851	28. Maloferpana	17. Pr. p. 1. Mfp. p. 26. Gr.
1852	11. Grudna	21. Roshnozveta
1853		12. Velkotr. 4. Lifthop.
1854		2. Vtr. pop. 25. Kos. po.
1855	16. Veloktravna	20. Malotr. 13. Kosop.
1856	29. Kimovza	
1857	18. Kimovza	27. Švezh. 24. Velkof.
1858	15. Šufhza	17. Šv. pop. 13. Vfp. po.
1859	29. Maloferpana	7. Švezh. 1. Velkofer.
1860	18. Maloferpana	17. Grudna
1861	11. Profenza. 8. Maloferpana 31. Grudna.	
1862	21. Grudna	12. Rz. pop. 6. Gr. pop.
1863	17. Velkotravna	2. Roshnozveta pop.
1864	6. Velkotravna	
1865	19. Kosoperfka	11. Malotr. 4. Kosopr.
1866	16. Šufhza. 8. Kosoperfka	31. Šu. pop. 24. Kim. po.
1867	6. Šufhza	20. Šufhza. 14. Kimov.
1868	23. Švezhana. 18. Velkoferpana	
1869	7. Velkoferpana	28. Prof. 23. Maloferp.
1870	22. Grudna	17. Prof. 12. Maloferp.
1871	12. Grudna	6. Prof. 2. Maloferp.
1872	6. Roshnozveta	22. Velkotr. 15. Lifthop.
1873	26. Velkotravna	12. Vtr. pop. 4. Lp. pop.
1874	10. Kosoperfka	1. Velkotr. 25. Kosop.
1875	6. Malotravna 29. Kimovza	

Leta	Šolnza mraknjenja	Lune mraknjenja
1876		10. Šufhza. 3. Kimovza
1877	15. Šufhza. 9. Velkoferpana	27. Švezhana pop. 23. Velkoferpana
1878	29. Maloferpana	17. Švezh. 13. Velkof.
1879	22. Profenza 19. Maloferpana	28. Grudna
1880	11. Profenza. 31. Grudna	22. Roshnozveta pop. 16. Grudna pop.
1881	28. Velkotravna	12. Roshnz. pop. 5. Grud.
1882	17. Velkotravna. 11. Liftopada	
1883	31. Kosoperfka	22. Malotr. 16. Kosop.
1884	27. Šufhza. 19. Kosoperfka	10. Malotravna pop. 4. Kosoperfka
1885		30. Šufhza 24. Kimov.
1886	29. Velkoferpana	
1887	19. Velkoferpana	8. Švezh. 3. Velkoferp.
1888		28. Pr. pop. 23. Mfr. p.
1889	22. Grudna	17. Prof. 12. Maloferp.
1890	17. Roshnozveta	3. Roshnoz. 26. Liftop.
1891	6. Roshnozveta	23. Vtr. pop. 16. Lp. pop.
1892		11. Vtr. 4. Liftop. pop.
1893	16. Malotravna	
1894	6. Malotravna. 29. Kimovza	21. Šufhza. 15. Kimovza
1895	26. Šufhza. 20. Velkoferpana	11. Šufhza pop. 4. Kimovza pop.
1896	9. Velkoferpana	28. Švezh. 23. Velkof.
1897		
1898	22. Profenza	8. Pr. 3. Mlfr. 27. Gr. p.
1899	11. Profenza. 8. Roshnozveta	23. Roshnozveta pop. 17. Grudna
1900	28. Velkotravna 22. Liftopada	13. Roshnozveta

§. 31.

Vremenost.

Vfak umen zhlovek, zhe je le nekoliko v kerfhanftvu poduzhen, dobro ve, de **Bog** je **Gospod** vſih rezhi, de **On** po ſvoji neſkonzhni modroſti veſoljni ſvet vlada ſebi v zhaſt in nam v ſvelizhanje, in de ſe zlo nizh, bodi ſi majhno ali veliko, bodi ſi na nebu ali na ſemlji, bres njegove ſvete volje ne ſgodí. **Gospod Bog** je, kteri da ſvojimu ſolnzu ſijati na dobre in hudobne, in da deſhiti na pravizhne in krivizhne; **On** je, ki na nebu oblake raſpenja, vetrovam buzhati ukashe, ſtrelo, tozho, ſneg i. t. d. is pod neba na ſemljo poſhilja is ſvetih, nam ſkritih namenov: **On** je, ki vreme nareja. Tedaj ne hudoba, ne zhlovek, ne dan kakiga poſebniga **Švetnika** i. t. d., ampak **Bog** ſam vreme nareja, in poſtim ali dobro ali flabo letno poſhilja. **Kakofhno** vreme in **kakofhno** letno pa bo nam **Ozhe** nebeſhki v prihodnje poſhiljal, tega nam ni raſodel; toraj tudi tega nobeden pratikar, bodi ſi ſhe tako uzhen in prebrifane glave, s gotovoſtjo vediti ne more, ker s ſvojim omejenim umam ni vſtan ſpoſnati ljudem ſkritih in neſapopadljivih boſhjih ſklepov, njegove neſkonzhno modre in ſvete previdnoſti, in ne ve vſih ſakonov ali poſtav, ktere je **Bog** vſi vſtvarjeni natorí koj v ſazhetku odkasal, po kterih ſakoniſh ſe vſe, kar nima proſte volje, nepremenljivo ravnati mora in jih ſa en laſ preſtopiti ne ſme, in po kterih ſe tudi vreme nareja. Vſe, kar pratkarji in drugi od vremena in letne prerokujejo, je golo vgibovanje, ktero ſe malokdej ſpolni; in zhe ſe tudi kterkrat njih prerokovanje ſpolni, ſe jim nakljuzhi, kakor ſe tudi ſlepi kuri nakljuzhi, de ſerno pobere, zhe le veliko grebe

in kavfa. Zhe tedaj tukaj nektare stare pregovore saštran prihodnjiga vremena bravzam osnanim, no-zhem, de bi vanje svojo vero štavili, ker jih le bolj sa kratek zhaš podam. Ti pregovori saštran prihodnjiga vremena in prihodnje letne so tukej po mešzih in dnevih zeliga leta sveršteni. Šhtevilke ob štrani verštiz pomenijo dan v šlednjim mešzu.

I. V Profenzu.

1. Kakorfhno vreme ta dan:

Tak boje Maloferpan. (t. j. moker ali fuh.)

2. Kakor drug' Profenz vremi:

Taki sploh so Kimovza dni.

10. Ak na fvet'ga Paula solnze fije,

Tiškrt shito dobro dosori,

Gornik došti vina v fode vlije,

In po volji kmetu se godi.

10. Švetiga Paula zhe jasno nebo,

Dobra bo letna! she štari pojo.

22. Ak Vinzenza solnze pezhe,

Dobro vinze dosori,

Ki po gerlo gladko tezhe,

Motne dela ti ozhi.

25. Kadar Šhent-Paula fneshi al' deshí,

Šlaba in huda nam letna pretí.

*

*

*

Zhe Profenza slo lešiza laja,

Huda sima fhe potem naštaja.

Jafni dnevi Profenza

Šo veselje Dolenza. (ker se dobriga vina nadja.)

V Profenzu toplota: V Švezhanu merslota.

Zhe Profenza ni fnega,
Ga fhe Malotraven da.
Zhe Profenza gromi,
Šlabo vreme fledi,

Kdar megla Profenza slo nastopa,
Rada mokra, mersla je spomlad;
Šetev preobilen desh satopa,
In bolesen mnosih hud napad.

V letu 1787 je bila od 1. do 13. Profenza smiraj gošta in fmerdljiva megla, pa fuho in merslo vreme; sa tem pa hude bolesni. In leta 1788 je bilo v Profenzu zlo nenavadnje mehko in jushno vreme, potem pa veliki viharji in nalivi, fosebno drugo polovizo tega meza. Od 21. Profenza do 26. vihar, desh, fneg in fhe zlo tozha, potem do konza meza lepo in jafno, ob jutrih gošta megla, in le vzhafih nekoliko deshja. Perve tri dni Švezhana mras in fneg, 4. dan jushno in prijetno, potem tudi vezhdel lepo. Šufhza je smersovalo, po tem je bila topla spomlad, poleti vrozhina, malo deshja, ob shetvi lepo vreme, pergodnje in rodovitno leto. Leta 1789 od 1. do 14. Profenza prav hud mras, po tem jushno vreme, vihar in povodnje. Šufhza in Malotravna hud mras in mokro poletje.

II. V Švezhanu.

2. Medved v berlogu fe sbudi:
Ak je merslo, jafno, fe oberne,
Zhut', de huda sima fe poverne,
In sato fhe terdno v njem safpi.
Odjuga zhe potegne,
Vftane krefho jeft;
De sima kmal pobegne,
Prav dobro fi je fvest.

2. Kaplja zhe od fvezhe
Pred k od ftrehe tezhe,
Huda sima fhe nori,
Kazih fedemdvajset dni.

2. Švezhniza ak je selená,
Zvetna nedelja fneshena.
2. Kar pred Švezhnizo fhkerjanzhek shvergoli,
Tolko zhafa fhe po Švezhnizi molzhi.
2. Zhe na Švezhnizo deshuje,
Kmal fe fpomlad oglašuje.
2. Oblazhna Švezhniza: Vefela kmetiza.
2. Je Švezhniza topla, folnzhniga vremena:
Bezhele bogate, dobriga plemena.
22. Ako fvet'ga Petra ftol mersí,
Dolgo zhafa sima fhe terpi.
24. Švet' Matija — led rasbija,
Zhe ga ni — ga naredi.

V preftopnjim letu je S. Matija 25. Švezhana. Zhe je o S. Matii merslo in ledeno, fe je nadjati kmalo lepiga jushniga vremena; nasproti pa, zhe je ta zhaf gorko in prijetno, fhe rad hud mras pertifne in gerdo vreme nafledje.

* * *

O Švezhnizi mufhize: Posnejfhe rokovize.

Zhe fo o Švezhnizi ptizhi rejeni,
Šufhiza bojo gotovo smedljeni.

O Švezhnizi zhe burje ni,
Šhe Malotravna kej nori.

Ako je prevezh toplo Švezhana,
Malotravna fhe pozhiva brana:

Zhe nasprot Švezhana hud je mras,
Malotravna fe poti obras.

Rajfhi vidim Švezhana na polji volka,
Kakor tamkaj hoditi v frajzi mosha.

Kar na travniku o Švezhnizi gofi,
 Toliko ovza o Šmarnu v poſt' dobi,
 Tak ſe krava Malotravna pita,
 In kmetvaviz ſi perdela ſhita.

Vender ſe ne nakljuzhi vſelej tako. Leta 1789 je bilo o Švezhnizi obilno trave ſa gofi, 25. Šufhza pa je bil ſneg ſapadel in je ſmersovalo, in tako ni ovza zlo nizh na polji dobila, krava pa je vender v Malotravnu dovelj trave imela, in tudi kmet je bil ſvoje ſhitnize do verha napolnil.

III. V Šufhzu.

24. Švet'ga Gabriela zhe ſmersuje,
 Potlej flana nizh vezh ne fhkoduje,

Leta 1817, 24. Šufhza je bila flana možhno pobelila, pa kolikorkratov je bila poſnejſhe padla, ni fhkodovala ne terti, ne drugim raſtlinjam. In to ſe je ſhe vezhkrat nakljuzhilo.

25. Kdar je Šmarna v poſtu prav gorko,
 Tud prihodnje leto bo lepo:
 Zhe t'ga dne ſe terta lahko ſruje,
 Tiſto ſpomlad nizh vezh ne ſmersuje.

Leta 1790 je bilo ta dan ſhe vſe ſeleno, potem prav prijetna ſpomlad. Do Krefa je bila ſufha, po tem pa do Kimovza obilno deſhja. Sima je bila vóljna.

* * *

Šufhza ſhvinzhe ak na travniku nori,
 Malotraven ga ſhe ſpet v hlev ſpodí.

Zhe ſe Šufhza more ſhe orati,
 Malotravna mora drevo ſtati.

Ak Šufhza dolgo ſneg leſhi,
 To ſetev prav možhno boli.

Kolkor kratov Şufhiza megla ſtoji,
Tolko krat poleti ploha pergromi.

Kdar je Şufhza ſhe ſeleno,
Malkdaj leto je plemeno.

Zhe Şufhez prah okrog pométa,
Prav dobro letno nam obeta.

Şufhza prah obveljá,
Kakor kepa ſlatá.

Kolkor krat je v Şufhzu flana,
Tolko dni ſtoji megla Şerpana.

Kar ſhe Şufhza ſeleni,
Şe radó ſhe poſufhi.

(Ker poſnejſhe naſtopi ali huđ mras, ali pa velika fuſha.)

Zhe Şufhez s glavo ne ſmajè,
Gotov' ſhe s repam on ſvijè.

Ako Şufhza gromi,
Dobro letno ſledí.

Şufhza veliko meglè,
Dobro nam letno daje.

IV. V Malotravnu.

10. Şvet'ga Tiburzja polje ſeleno:
Dobra bo letna, ſerno jekleno.

24. Kolkor dni ſo ſhabe pred ſvetim Jurjem regljale,
Tolko dni po ſvetim Jurji bojo molzhale.

Preſgodej toplota: Potlejſhnja merslota.

Ak ſe vrana ſhe o ſvetim Jurji v ſhito ſkrije:
Dobra letna! veliko ſhita! na glaſ vpije.

30. Dësh pred Velkotravnam tiftò nozh:
Pride dobra letna v pomozh.

* * *

Şufhiz fuhoten, — Traven mokroten, —
Majnik hladan; — Kmet bo so senam, —
Şitnim plemenam, — Grosdjem darvan.

Malotravna zhe gromí,
Şlane vezh fe bati ní.

Kolkor bolj sgodej drenuljze zveté,
Tolko poprej fe ferpovi glafé.

Ak lepó je drevja zvetje
Malotravna sadnje dní,
Gorko, sdravo je poletje,
Polno fadja dosorí.

Kdar zhefhminje berhko zvetè
Resh bogato tiftokrat dajè.

Kader murva she berfí,
Şlane vezh fe bati ní.

Malotravna prefuhó,
Ni kmetvavzu kej ljubó,
Dësh zhe vezhkrat perrofí,
U ferzé ga vefelí.

Kakor f' je shé zhefhnjev zvét,
Şme fe tudi tertni fhet'.

Malotravnu ne saupaj,
Def' je topel, selen brég;
Burja — kriviz le safukaj,
Bersh je mras, pobeli fnég.

V. V Velkotravnu.

1. Ak Trijakov dan deshujе,
Dobra letna nafleduje.
12. Zhe Pankraza folnze pezhe,
Šladko vinze v klet potezhe.
13. Po fvetim Šervati
Ni mrasa fe bati.
25. Na fvet'ga Urbana folnze gorkó,
Obilno bo vina, tud' bo fladkó;
Zhe pa ta dan perrofí,
Terta le zhvizhek rodí.
25. Kakor je vreme fvet'ga Urbana,
Tako bo tudi Maloferpana.
25. Zhe je na fvet'ga Urbana lepó,
Rádo fufhí fe poleti fenó.

* * *

Velkotravna mokrota: Maloferpana fuhota.

Velkotraven moker, Roshnozvet pa mlazhen,
Kmet bo tisto leto shejin ino lazhen. (Ker ne bo
ne vina, ne kruha dovelj).

Velkotravna zhe pogofí' gromí,
Kmet fe dobre letne vefelí.

Zhe je Velkotravna hlad,
Tedaj lepa selenjad,
Dobro fe perdela vino,
Polne shitnize s novino,
Tud ledine in fená
Švifli polne do verhá.

Terte zhe o polni lun' zveté,
Polne, shlahtne grojsde obrodé.

Zvetje hrafta zhe je krasno,
 Dobra letna sablefhi;
 Hraft zhe medlò le zveti,
 Bo u f-hrambah nekaj jafno.

VI. V Roshnozetu.

1. Je lépo, folnzhno vreme tega dné,
 Še kmetje dobre letne vefelé.
8. Ako Šhent-Medarda dan deshuje,
 Štirdefet dni desh fhe naletuje.
15. Desh o fvetim Vidu
 Ni jezhmenu k pridu.
24. Desh Šhent-Jansha flabo lét' nareja,
 Šolnze naj se rajfhi Pratki fmeja.
24. Kakor f' je vremé krefniz,
 Tako bo tudi shenjíz.
27. Ak deshuje fvet'ga Ladiflaja,
 Desh prav dolgo semljo fhe napaja.

* * *

Prevezh deshja v Roshnozvetu
 Nizh kej ni po volji kmetu.

Ak roshniga zveta — Šolnze perpeka, —
 Pohlevno deshi, — Veliko obeta — Shita 'n fterdí.

Roshnozvet deshéven: Vinzar tug in reven.

Roshnozveta ak nadísha in vihar,
 Sa uljnjakam mil' sdihuje zhebelaar.

Zhe je v deshji tertni zvét,
 Mal' potezhe vina v klet.

Terta zhe v lepim vremenu ozveta,
Vina obilno Dolenzu obeta.

VII. V Maloferpanu.

2. Drugi dan Maloferpana lepó,
Tudi fhe fhtirdefet dni bo takó.
Drugi dan Maloferpana gerdó,
Tudi fhe fhtirdefet dní bo mokró.

10. Kakor fi kashe vreme ta dan,
Tak boje Mali- in Velkoferpan.

Leta 1785 je bil ta dan desh, in potem fkorej vfak dan
desh do 30. Velkoferpana, in le malo lepih dní je bilo
vmes. — V letu 1789 je bil tudi ta dan desh in sa
njim je bil desh vfak dan, zhe vezh ne, je faj ne-
koliko rofilo.

12. Ak je Šhent-Marjete dan desheven,
Lefhnik tisto leto bo zhervéven.

22. Švete Magdalene zhe deshí,
Dolgo flabo vreme nam preti.

25. Kakor fvet' Jakob dopoldne vremí,
Tako bo tud pred Boshizhem te dni.
In popoldanje vreme t'ga dné
Ti poboshizhno vreme pové.

25. Švetiga Jakoba jafno
Zhe je nebó,
Tud o Boshizhi bo krafno
Kot ribje okó;
Oblazhno ti prizha
Odjugo Boshizha.

25. Tega dné zhe desh naliva,
Shelod fe kej rad fkasí,
In bezhela mal' dobiva,
Tedaj tudi jéde ní.

25. Na nebu bela megla tega dné
Perhodnjo hudo simo napové.

* * *

Pafji dnevi mersli in deshevní
Vinzarju fo ref možnó teshevni.

Je tega meſza preſuhó
Oſtane groſdje prav drobnó.
Vzhaſih le zhe deſh pomozhi,
D'belí in dobro fe vfozhi.

Mersel in moker Maloferpan
Tertnimu fadu možno je v bran.

Ta meſiz ſuh'ga zhe vremena,
Jekleno ſernje je jezhmena;
Obilno zhe deſhuje in gromí,
Le pizhlo bo jezhmena in reſhí.

Okoli 22. dné tega meſza ſtopi ſolnze v leva (nebeſhko ſnamnje) in pafji dnevi ſe ſazhnejo. Je tazhaſ lepo vreme, jaſno zhiſto in perjetno, ſe ſmemo dobre letne na-djati; zhe pa oblazhno in deſhevno, nam flaba preti. V letu 1790 ſo bile nozhí zeliga Maloferpana hladne, pa ni bilo nizh poſebniga ob ſhetvi, jeſen pa je bila vender le dobra, in voljna ſima je naſledovala.

VIII. V Velkoſerpanu.

2. O Porzjunki zhe vrozhina,
Huda bo perhodnja ſima.

10. Svet' Lorenz zhe jaſen,
Tud grojſd bo ſterden,
In vinzar bo glaſen,
Perjetna jeſen.

10. Svetiga Lorenza groſdje mehko:
Vinzar obeta ſi vino fladko.

15. Kader Velkofhmarna folnze pezhe,
Tedej Dobro vino v fod potezhe.

24. Po vremenu fvet'ga Jerneja
Rada zela jefen fe nareja.

24. Shent — Jerneja zhe she flana,
Bo gotov' fhe sjala vrana.

29. Desh na fvet'ga Janesa glave
Rad ftori orehe pifhkave.

31. Kakor sadnji Şerpan vremi,
Tako zela jefen fe dershi.

* * *

Şerpana fever zhe svedri,
Vreme dolgo fhe terpi.

Şolnze Şerpana
Grosdje mezhí;
S medam navdana
Jeda defhí.

Velkoferpan kar ne fkuha,
Kimoviz tud ne prekuha.

Ta pregovor velja posebno od grosdja, ktero, zhe v Velkoferpanu dobro ne dosori, tudi v Kimovzu smehzhelo in smedelo ne bo.

IX. V Kimovzu.

1. Tilen oblazhen, meglen:
Gerda, deshevja jefen.
Tilna zhe jafno, gorko:
Şhtir bo fhe tedne vedro.

21. Ak je fvet' Matevsh vedren,
Bo perjetna fhe jefen.

22. Mauríza dan zhe folnze fije,
Posim' prav huda fapa brije.

29. Ako fvet' Mihel deshuje,
Voljno simo napove;
Zhe pa nebes rasjafnjuje,
Terde sime fe boje.

* * *

Kader perve dni Kimovza
Prav pogosto gromi,
K let' obilno bo tepkovza,
Tud pfhenize 'n reshi.

Šlana pred fvetim Mihelam zhe pada,
'Tolkokrat k let' o Trijazih je rada.

Šveti Mihel zhe veliko fhifhk da,
Sgodnja bo sima in veliko fnega.

O fvetim Mihaelu zhe gromi,
Viharjev prav velik' posimi buzhi.

Kakor f' veter o Šh - Mihelo,
Shito fvoj bo kup imelo:

Belj zhe veter fe vsdiguje,
Belj bo kup utegn timerast';
Zhe pa veter ponehuje,
Po ti mer' bo vtegn timerast'.

Kakorfhno vreme o Kimovza mlaji,
Takorfhno zelo jefen je nar raji.

Zhe zlo sgodej fe presel'jo ptizhi,
Hudo zhutjo simo o Boshizhi.

X. V Kosoperfku.

16. Šveti Gal fuhoten osnanjuje,
De ki letu fufha nafleduje.

21. Kakorfhno vreme Urfhla pernese,
Tako fe rada sima obnese.

* * *

Kosoperfka zhe smersuje,
Pa Profenza odjenjuje.

Kosoperfka velike vodé,
Grudna hudi vetrovi buzhé.

Zhe nerado pada listje is drevesa,
Je spomlad gofenz veliko in merzhesa.

Ak nerado drevje obleti
Marfkdo terde sime fe boji.

Zhe sgodej listje 's drevja pade,
Šo njive rodovitne rade.

Listje zhe sgodej odpade,
Šneg potem kmalo sapade.

Zhe bliso debila list obleta,
Kej dobro letno nam obeta.

Desh in mras in sneg sazhati sh'vina,
Zhe nerada pafhnik sapufi;
De pod snegam travna b'la ledina,
Še pafezh' shivali fhkoda sdi.

Kdar sherjav leti na ptuje,
Bersh fe sima perblishuje;
Šaj to je v Pratki ref,
Zhe doft lashi je vmef.

XI. V Listopadu.

1. Vfi fveti radi pernefó
Kake dni vreme fhe lepó.

1. Kaka bo sima, vé she pafir,
Danef zhe vfeke bukve ivir;
Ak je fuhoten, — Sima bo mila,
Zhe pa mokroten, — Terda fledila.

11. Sa folnzam fvetiga Martina
Kej kmalo pride fneg, smerslina;
Zhe tud ta dan prav dobro greje,
Tri dni le babje let' fe fhteje.

11. Svet' Martin oblazhen al' meglen,
Pride sima voljna kot jefen.

11. Desh fvet'ga Martina
Potem pa smerslina,
Posebe osmina,
Naftopi dragina.

22. Zezil'je fvete zhe hudo gromi,
Doft perdelka k letu kmet dobi.

24. Kakorfino vreme je fvet'ga Joana,
Tako posimi, posebno Svezhana.

25. Svete Katarine dan ne lashe,
Zhe po feb' Profenza vreme kashe.

26. Kakorfhin fvetiga Kónrada dan,
Takofhin tudi bo vezh del Svezhan.

* * *

Listopada smerslína,
Je Svezhana ne bo;
Listopada jushnína,
Bo Svezhana smersló.

XII. V Grudnu.

24. Jasno in svetlo zhe sveti vezher,
Letna prav dobra fe rada permer',
Šveti vezher zhe oblazhno, temno,
Shita bo prasno ki letu gumnó.

25. O Boshizhi sa ftenó,
O Velikinozhi sa pezhjo;

ali:

Zhe pod fteno o Boshizhu,
O Velikinozh' v sdizhu.

25. Sveti dan vetrovno,
K let' bo fadje polno.

27. Zhe otroz' nedolshni fo oblazhni,
K let' ne bojo tvoji kruha lazhni.

* * *

Desh in veter pred Boshízhem
Koplje jamo doft merlizhem.

Polnaluna blis' Boshizha
Jushno simo nam saprizha.

Kolkor blishe Boshizh mlaja,
Tolko huji mras perhaja.

O Boshizhi seleno,
O Velikinozhi fnesheno.

Ak fe Grudna blifka in gromí,
Drugo leto vetrov doft buzhi.

Še smerslina Grudna ne otaja,
Še Profenza hujfhi mras nastaja.

Kader sázhne dan fe povrazhvati,
Jeme tud merslejfhi perhajati.

Od Boshizha do svetih treh Kraljev
 Zhe nastaja gošta megla,
 Bo veliko nevarnih bodljajev
 In fhe drusih bolesen doma.

Defi tud pred Boshizhem deshi,
 Ne pofhkodje osime reshi;
 Zhe po Boshizhi je desh,
 Špridi osima fe resh.

Zhe smerslo semljo fneg sapade,
 Šnopovja bo velike fklade.

Grudna fuh veter zhe pifka,
 Je po navadi
 Šuho fpomladi,
 Šufha poleti pertifka.

*Pregovori po nekterih posebnih dneh in pre-
 stopnih prasniki v letu.*

Ak fe Puft na solnzu greje,
 Letna fe med dobre fhteje.

Kakor vreme Pepelnize kashe,
 Tako tudi zeli poft fe fkashe.

Lepo vreme zvetne nedelje
 Rodovitno leto perpelje.

Velki petik zhe deshuje,
 Šuho leto nafleduje.

O Velikinozhi zhe deshi,
 Kofez fuhe bilke le kofi.

Lepo vreme o Velikinozhi,
 Dobra letna she tedaj napozhi.

Lepo vreme prasnik Nebohoda,
 Potem dosti klaje, de fe prodaj;
 Zhe pa tega dne rofi,
 Je fhe sa potrebo ni.

Zhe o Binkfhteh hodi desh
 Vinzar vezh del bo terpesh.

Ako je jafno fveto Telo
 Letna bo dobra, vino fladko.

§. 32.

Snamnja,

**is kterih fe na perhodnje vreme s ne-
 koliko gotovostjo fklepati da.**

Veliko je snamenj, is kterih fe fizer ne prav saterdno, vender le s nekoliko gotovostjo fkleniti da, kakofhno de bo perhodnje vreme, in te snamnja perhodnjiga vremena fe kashejo ali na zhloveku, ali na shivalih, ali na seljfhih, ali na ognji i. t. d. Le nektare tih snamenj vremenosti hozhem tukej popifati.

I. Snamnja vremena na zhloveku.

Slabo, mokro vreme fe napoveduje, kader stare, nekdej slomljene, pa fpet sazeljene kofti, fpahnjeni udje, sazeljene rane, kurje ozhi, oseblina boleti sazhno, ali pa druge bolezhine na shivotu belj kot fizer bole. Zhe fe bolezhine v glavi in terganje v udih, postavim v rokah, kolenih i. t. d. ponove, ali pa bolj, kakor druge zhafe, bole. Zhe fe zhloveku kosha na rokah slo posufhi, uftnize ali shnabli opifhijo in raspokajo; ali zhe je sdrav zhlovek nekako len, zhmeren in samerljiv, temniga obrasa in fe mu nizh kaj ne poljubi; rad pride vihar, posebno pa grom poleti. Neboglen ali bolehen zhlovek pa, ki je flabih obzhutniz in pikre natore, fkorej smirej vremenik v febi nosi, po kterim fposnava, de fe bo kmalo vreme spremenilo.

II. Snamnja vremenosti na shivalih.

1. Na domazhkih shivalih.

Šlabo vreme, desh, tudi sneg i. t. d. se blisha, zhe ovze in kosé nenavadnje fkažhejo in se terkajo; zhe se sgodej in urno pašt podajo, in domu gredé po travi segajo, in se svezher prav nerade is pašh-nika odgnati dajo. Zhe ofli rigajo, ufhesa vishejo in otrefajo. Zhe se krave, voli, konji i. t. d. muham, ki jih možno pikajo, branijo in besljajo.

Zhe goveja shivina glavo kvishko vsdiguje, srak v fé vlezhe in se okrog gobza lishe, in mukaje k domu hiti. Zhe so svinje prav nemirne, krulijo in rijejo. Zhe psi travo shrejo in jo spet iskoslajo. Zhe mazhke svoje glave s sprednjimi tazami, posebno nad ufhesmi praskajo in se po shivotu lishejo.

Šilno uro in gromenje goveja shivina sazhati, zhe po sraku hlepí, s rasfhirjenimi nosnizami nad feboj duha ali voha, na pašhi s savihanim repam fkažhe, s nogami ali pa s rogmi semljo koplje, si noge lishe in mukaje proti hlevi leti; telize in jenize pa besljajo, kakor de bi bile sdivjale, in se med konje in drugo vezhi shivino pomeshajajo. Ovze so prav nemirne in se terkajo. Švinje rasmetavajo gnoj, fenó in flamo. Psi shrejo travo, in jo spet isbljujejo, se valjajo po tléh, praskajo po semlji, in sjutrej tulijo. Mazhke se lishejo in s tazami okrog ufhes dergljajo.

2. Na sverinah.

Hudo vreme se napoveduje, zhe se jeleni bijejo in med feboj fujejo. Zhe volkovi tulijo, lesizelajajo in do vasi bliso hifh pridejo. Zhe sajzi isvifoke trave in dorašheniga shita v take kraje sbe-

shé, kamer na nje deshevati ne more. Zhe jesh pred svojim gnjesdam luknjo samafhi. Zhe kert vezh kartin in bolj vifoko narije, kakor druge krati. Zhe misfi na glas zviliyo in femtertje letajo. Zhe misfi bliso tal v stogeh, kosovzih, ostervih i. t. d. gnjesda narejajo, tedaj perhodnjo simo malo fnega sazhtijo, zhe fe pa vifoko vgnjesdijo, tudi vifoko fneg sapade.

3. *Na domazhi kuretnini.*

Petelinovo petje v nenavadnjih zhasih osnajuje sploh spremenljivo vreme; ravno tako tudi, zhe fe kokofhi s svojimi kremlji okrog glave dergljajo, (kakor pravijo, de kokofhi is gredi fneg otrefajo) ali fe opipuujejo, ter s kljuni si perje snashijo in gladijo, in nekako shalofne pohajajo. Gerlize ob nenavadnjih zhasih s nekaj spremenjenim glasam grulijo. Dolgo zhafa deshuje, zhe stare kokofhi prezej, ko deshvati sazhe, pod streho ne sbeshé; zhe fe koklja s svojimi pifheti prezej, ko sazhe desh iti, v kurnjek spravi, sjutrej pa nerada is njega gré. Gosi gagajo, krizhaje jest gre-do, fe sa jed tergajo, ali pa proti vodi leté. Golobje prav posno in v trumah v golobnjake pridejo. Pavi ponozhi pogosto in glasno krizhé.

4. *Na ptizhih.*

K deshju fe perpravlja, zhe fova v lepim vremenu vpije. Zhe sherjavi, divje gosi, fokolizhi in drugi roparski ptizhi v lepim vremenu možno krizhijo in v krogih letajo. Zhe fe vranovi ali krokarji po drevji obeshajo in s perutami trepetajo. Zhe vrane proti vezheru v trumah femtertje letajo in krokajo. Zhe kavke po strehah fedé in s perutami trepezhejo, kakor de bi kaj ifkale. Zhe

kavke in frake sjutrej možno vpijejo. Zhe se povôdni ptizhi kopljejo, oberajo in po vodi ali tudi ob vodi frefetajo. Zhe vlastovke tako nisko nad vodo ali semljo letajo, de se je s perutami dotikajo. Zhe vrabzi in drugi ptizhi slo zhivkajo, ali pa se v prahu kopljejo. Zhe fhinkovzi pred folnzhnim sahodam fhinkajo. Zhe sholnja ropotá in možno krizhi. Zhe se tashza v dumplje in v podštrefhje fkrije. Zhe povodni ptizhi svojo navadnjo vodo sapuste in se poleg nje oberajo. Zhe tudi drugi ptizhi svoje perje snashijo in gladijo. Zhe pavzhek (štershek, kraljizh) okrog poldne po plóteh fkaklja in póje, je drugo jutro mras, flana, ali pa fhe smersuje.

Ptizhi pa tudi lepo vreme osnanjujejo.

Krokarji sijajo proti solnzu, sjutrej na drevji zhepé, se fhopirjo in svoje peruta rasdevajo. Tudi v trumah takorekozh igraje femtertje na visokim letajo in veselo svoj glas shenó. Poštovke letajo in letezhe igrajo. Šhkerjanzhiki in vlastovke visoko letajo. Šlavez sunej navadnjiga zhafa veselo prepeva. Šova svezher v deshji vpije. Vrabzi veselo zhivkajo, fhe predenj se vihar vleshe. Povodni kof rastegne per kraji vode proti solnzu svoje peruta. Drugi povodni ptizhi sapuste breg, in lete spet proti jeseram in morju.

5. Na drusih shivalih.

Šlabo vreme nastopi, zhe selene shabize na drevji možno regljajo. Zhe obadi, brezeljni, komarji in druge muhe, kakor tudi bolhe hudo fekaajo. Zhe bezhele deljezh ne lete in se do zhafa vernejo. Zhe mravlje prav pridno delájo, pa tudi

zhe delati nehajo in v svoje jame slesejo. Zhe uni dolgi polshi bres lupine na dan perlesejo. Zhe mazheradi v breg lesejo. Zhe ribe per verhu vode plavajo in fhe is nje poskakujejo.

Lepo vreme fe blisha, zhe fe topirji (flep-irji, matopirji) svezher obilno spreletavajo. Zhe fe muskize po solnzhnim sahodu v krogih verte, kakor de bi si med feboj igrate. Zhe murzhi is shivinskiga klatja perlesejo, in po vosnih potih v-krog letajo. Zhe selene shabize v mozhilu svezher možno regljajo. Zhe fe bezhele posno domu vernejo. Zhe uni polsh bres lupine is brega pod fe lese. Zhe fe krefnize ponozhi bolj kot druge krati svetijo.

6. Pajk poseben osnanjevariz vremena.

Pajki so trojne lozhine. Eni le od spomladi do Kosoperfka okrogle pajzhevne predejo, v ktere si muhe in druge merzhese v shivesh love; ko pa merslota nastopi in si nizh vezh shivesha dobiti ne morejo, fe v svoje kote sarijejo in ondi bres shivesha presimijo. Te lozhine pajki, katerim fe krishasti pajki perfhtevajo, nam tedaj le v poletnim zhasu vreme osnanjujejo.

Kader mladi krishasti pajki is svojih gnjesd perlesejo, fe blisha gorkota spomladi. Zhe te lozhine pajki svezher presti prenehajo in v svoje kotizhe slesejo, drugi dan deshuje. Sadnji deshevni dan sazhne fpridama pajzhevno presti, ker perzhakuje, de bo naslednji dan lepó vreme, in fe bo veliko muh in drusih merzhesov v rasfhirjeno in dobro fpredeno pajzhevno lovilo. Zhe pa ftaro pajzhevno sapusti, in jo v drugim kraji presti sazhne; fe veter spremeni, in drugi dan od tiftiga kraja perpifhe, koder je novo pajzhevno delati perzhel.

Zhe filna ura pergromi, nekoliko ur pred svojo mreshzo sapuſti; zhe jo pa vezhdel v ſé poſnuje, dolgo zhafa deſhujе, kakor tudi takrat, zhe zlo ne prede in ſe nikjer viditi ne da. Zhe le malo pajkov na dan perleſe in le majhne pajzhevne predejo, tedaj neſtanovitno vreme zhutijo. Kader pa v deſbji dolge niti navlezhejo in prav urno predejo, ſe bo kmalo raſjaſnilo, in bo dolgo lepo vreme oſtalo; ravno tako tudi takrat, zhe v lepim vremenu pozhafi in poredama predejo, ali ſ fkerzhenimi nogami v fredi pajzhevne mirno ſedé, je ſtanovitno lepiga vremena perzhakovati.

Druge lozhine pajki ſo hiſhni, ki v kotih ſidov, ſten, oken i. t. d. zholnu podobne pajzhevne predejo in ſi v ſadnjim konzu okroglo votlinizo ſpredejo, v ktero ſe fkrivat hodijo. Ti pajki imajo to ſpredbo pred krishaſtmi, ker vſe leto, tudi poſimi, pajzhevne predejo, in jih tudi ob tim zhafi oglelovati ſamoremo.

Hiſhni pajki lepo vreme ſazhutijo, zhe iſ ſvojih ſpredenih votlin perleſejo; dolgo zhafa je lepo, zhe glavo in noge iſ votlinize molé, in dalje ko od votlinize gredo, tolikanj delj tudi lepo oſtane. Vzhaſih tudi ponozhi predejo, ter ſtaro pajzhevno ſ novo raſſhirjajo, tedaj ſe je kazih 12 ali 14 dni lepiga vremena nadjati, in to tolikanj bolj gotovo, zhe tudi tazhaſ jajzhke ſneſo, kar ſe v gorkih letnah po ſedemkrat ſgodi. Zhe ſe pa ſ glavo v votlinizo obernejo in iſ nje nameſt glave ſadnjizo kaſhejo, potem gotovo deſhujе, in ſizer tako dolgo, dokler ſe okrog ne obernejo. Ako ſi veliko ſhivēſha nabero, tudi dolgo zhafa deſhujе. Zhe bliſo pezhi pajzhevno ſpredejo, hud mraſ naſledova; zhe pa bliſo oken, odjuga potegne. Merslota poſimi naſtajo, zhe urno nove pajzhevne predejo, ali pa

eno nad drugo narejajo; une lozhine pajki pa, ki ne predejo, li s pridam she spredenih ishejo in se jih polaste. Po tazih snamnjih nad pajki ponavadi v 9 ali 12 dneh mras in smerslina nastopi.

Opomniti je fhe, de nekteri pajki le blishnjo, drugi pa daljno spremenljivost vremena napovedujejo. Mladi pajki osnanjujejo vremenost prihodnjiga dneva, odrasleni tri dni pred, velki kotni ali hifhni pajki devet dni pred, velki krishasti pajki fhe zlo 14 dni pred. De se s vezhi gotovostjo na prihodnjo vremenost fklene, je treba vezh pajkov oglelovati.

7. *Pijavka posebna osnanjeavka vremena.*

De se pijavke sdrave ohranijo, se denejo v kako s vodo (tode ne prav do verha) napolnjeno posodo. Na dno posode se dene nekoliko beliga peska ali pa mahú, in le malo pijavk vanjo. Pijavke se le fkosi potne luknjize ozhedijo, in ta fokrovza, ki jo ispoté, se sunej njih shivota v podobu koshe prime. Ta ispotena fokrovza bi kmalo njih potne luknjize samafhila in jih umorila, ko bi v posodi peska ali pa mahú ne bilo, ob katerim se dergnejo in koshe snebijo, ki potem per verhu vode plava. Posoda se s kakim prebodenim mehurjem, de sunanji srak do njih more, pokrije. V fak tedn se jim druge vode da, tode ne sme mersleji biti od une, v kateri so pred bile.

Zhe pijavke na dno posode rastegnjene ali pa svite leshe; to kashe poleti jasno lepo vreme, posimi pa fuho mersloto. Šo pa bolj per verhu vode, tedaj bo poleti desh, posimi pa sneg v 24 urah. Zhe hitro femtertje plavajo, to pomeni veter, in malokdaj se pred umerijo, dokler ni veter filno mozhen postal. Kader so pa na verhu vode in se

nekako gerbijo in sfrefajo, to kashe, de slo terpé, in se k filni uri perpravlja.

8. Selená shabíza posebna osnanjevarka vremena.

Je neka lozhina ali forta shabez, ki se rade na seleno drevje spravijo in ondi možno regljajo. Tudi te shabize vreme prerokujejo. Ohranijo se v kaki ftekleni (glashevneti) posodi s fhirokim pa s pertam ovitim vratam, na dno posode se dene nekoliko peska s vodo in malo seleniga perja, ali pa trave, tudi se vanjo po konzú postavi kolizh ali pa lojterza s lefa, po kateri shabíza gori in doli lesiti more. V pizho ali shivesh se ji dá v mleko omozheniga kruha, sresljaniga mefa, nar rajfhi pa fhe muhe ima.

Zhe se shabíza na dno posode snajde, vzhasih regljá in se milo dershé, potim kmalo desh nasledva; zhe pa, tudi v deshevnim vremenu, kvifhko slese in se veselo dershé, smesh s gotovostjo jasniga in fuhiga vremena perzhakovati.

III. Snamnja vremenosti na drusih rezheh.

1. Na seljshi.

Šo nektere seljsha in zvetlize, ktere so safran vremena grosno obzhutljive, ker svoje perje ali pa svoj zvet fkupej sfifnejo, in takorekozh svoje glavize saprejo, kader se k deshju perpravlja. Deteljno fteblo bolj po konzú sfoji, perjizhe se proti tlam obesi, ali pa se zlo sapré. Zhe kifla detelja svoje perjizhe raftegne, se kmalo svedrí; zhe pa na strani obesi, se je mersliga in deshevsniga vremena bati. Kurje zhevze se ob lepim vremenu

sjutrej ob 9 od semlje vsdignejo, seljska fvoje perje rastegnejo in zvetlize se raspihnajo. Zhe podlesek she Kimovza zvetè, se pergodnja in terda sima perblishuje; zhe pa fhe le konez Kosoperska, je po navadi sima posna in voljna. Zhe bresa v jesen posno obleti, nastopi terda sima.

2. Na kamnji.

K deshju se ravna, zhe se nektele lozhine ali forte kamnje potiti ali mokro perhajati sazhne. Ravno tako tudi, zhe sidovje v hifhah mózhi; zhe is dimnikov faje padajo, ali is njih kaplja i. t. d.

3. Na vodah.

Nektele jesera in druge vode fhumé in mehurjizhi is njih poganjajo, in se penijo, kader se k deshju perpravlja. Natorni vsrok tega je: Ob zhasi, kader se k deshju ravna, se sunanji srak polajfha in rastanjfha; srak pa ima tako lastnost, de se povfod enakomerno rastegva; zhe se tedaj sunanji srak ob zhasu deshja polajfha in rastanjfha, se uni srak v vodi kvifhko rastegovati in vsdigovati, prav takorekozh is vode vreti sazhne; sato se tedaj voda peni, mehurje dela, fhumí, kalna ali motna postaja in kakor de bi vrela in kupela, ker srak is nje kvifhko hiti, in tako dolgo is nje hiti in se rastegva, dokler ni s unim srakam nad vodo enakomerno rastegnjen. Nekteri studenzi, vodnjaki, majhni potoki in hudourniki se ufufhé, ker se voda v majhnih nafhim ozhém nevidljivih kapljizah v srazhje vsdigne, ktere kapljize se v megle in oblake fpeminé, fpopadejo in sgosté, potem pa v kapljah na semljo padajo, to je, desh gré. In zhe slo in dolgo zhasa deshjuje, vode pa se vender le ne narafhajo, je snamnje, de bo fhe

dalje deshevalo, ker megle in oblaki vodo popijejo in jo v podobi deshja spet na semljo dajo.

4. Na ognji.

Desh se napoveduje, zhe svezhe in druge sve-tilnize ali lampize temno gorijo in pokajo; zhe fe okrog luzhi neka blifhoba kot mavriza nareja; zhe je po dnevu plamen zhern viditi in fe otrinjki gobi enaki delajo; zhe fe ogenj ne da rad vkrefati, sadelati, pershgati, sakuriti ali sanetiti; zhe poka in blede gori; zhe med oftejami, na ponovzah, kotlih in pifkrih veliko ifker obvisi in tli, zhe fe po kuhnjah i. t. d. kadí.

5. Na vremeniku.

Vremenik je umetno narejena, s shivim frebram nalita, fteklena ali glashevnata, prezej dolga zev, v kateri shivo frebro enako fteberzu ftoji, in v nji ali nekoliko vftaja ali pa pada, kakor fi je she vreme, ali sunanji srak vanj pertifka. Bolj ko je srak fuh, bolj fe tudi rastegne, bolj tudi na frebro v zevi pertifka, in zhe bolj vanj pertifka, bolj fe tudi v zevi vsdiguje, in ravno to, zhe fe shivo frebro v zevi vsdiguje ali vftaja, pomeni, de je srak fuh, tedaj tudi lepo vreme. Nasproti pa bolj ko je srak vlashen (fajhten) in mokroten, menj fe rastegva, toraj tudi manjshi njegov pertifik na frebro v zevi, sato takrat frebro v zevi pada, in mokroto v sraku pomeni, tedaj tudi deshevno vreme.

IV. Gotove snamnja vremenofiti.

1. Mokro vreme ali desh fe napoveduje:

Zhe je srak obilno s mokroto napit. De ima srak veliko mokrote v febi, fe pa kashe, zhe ftru-

ne na gofilih odjenjajo, sidovi mozhijo, se kamnje poti, lesnina napne, sol mokra postane, is dimnikov kaplja i. t. d. Zhe so daljni gojsdi ali borfhti bliso in temnovishnjeve barve viditi. Zhe se svesde prav svetlo lesketajo in migljajo, in se tudi take vidijo, katerih sizer na nebu viditi ni. Zhe sta solnze in luna, kader is-hajata, prav velika viditi. Zhe je jutranja sarja slo ruzhesagoreva ognju enaka. Zhe svezher solnzni sharki v debelih in zhernih oblakih stoje. Zhe je solnze, ko is-haja, blede in ima belkast obroz okrog sebe. Zhe se nebo omreshi, solnze smed oblakov mozno perpeka in je faparno. Zhe o svetim Janesu Kerstniku jug vle-zhe, fkorej vsak dan deshuje. Zhe se sjutraj megla vsdiguje, ali bolje rezhi, zhe se od spod proti sgor nareja, to kashe, de je srak obilno s mokroto napolnjen, toraj tudi oblazhno. Zhe po lepim vremenu verhovi visokih gora klobuk dobe, to je, zhe jih oblak pokrije. Zhe se nebo po jasnim vremenu s tenkimi, belkastmi oblaki omreshi. Siv oblak, ki se poleti v faparzhnim vremenu, na sizer jasnim nebu perkashe, vezhdel silno uro napoveduje. Zhe je luna temna, blede ali pepelnata viditi, zhe je s krogam obdana, ali zhe druge lune krog sebe ima. Zhe megla pred solnznim is-hodam vstaja, se kot oblak pod nebam rasfhirja, kej rada she svezher kot desh na semljo pade.

2. *Shiga, vedriga vremena je perzhakovati:*

Zhe se nebo, kjer solnze sahaja, svezher lepo slatorumeno shari, ravno tako tudi sjutrej, kjer is-haja. Zhe se tenki oblaki she pred solnznim vs-hodam raskropé. Zhe se okrog solnza, kadar vs-haja ali sahaja, tenka megliza kashe. Zhe nad jeseri, rekami, travniki i. t. d. megla stoji. Zhe

je luna zhifta. Zhe je rimfka zesta zhifta in polna svesd viditi. Zhe fe svesde lepo lefketajo. Zhe fo verhovi gorá oblakov in megle zhifti. Zhe sju-traj megla k tlam pade in ne vftaja kvifhko. Zhe od solnzhniga is-hoda veter vlezhe in ondi ni obla-kov viditi. Zhe fe nebo smed nakopizhenih, zhifti svetli volni enazih oblakov shivo plavo kashe. Zhe obilno rofe pada. Zhe solnze bolj rudezhe in zhifto kot fizer sahaja, ali pa zhe je luna prav možno zhifta in bela, potem nasledva simfki mras.

Opravila

Sa vsaki mesez.

I. Opravila v Profenzu.

Dimniki so od vsakdanje in vezhkratne kurjave fajaſti; torej se mora vsako faboto pred pezhjo, in dimnik pa nar majn vsaki ſheſti teden s breso metlo dobro omeſti. Sidani dimniki ſe lahko ometejo, zhe ſe majhen ſmrekov verh ſa verv perveſhe in po dimniku gori in doli vlahzi ali pa breso metla na drog dobro naveshe in s njo po dimniki gori in doli dergne. Zhe ſe pa s jelovim leſam, kateri vezh faj napravi, kuri, ſe mora tudi bolj pogosto dimnik ometati, kakor kjer s terdim leſam kurijo. Pepel naj ſe v tiſtih krajih ſpravlja in hrani, kateri ſo pred ognjem bolj varni, pa ne v leſenih poſodah. — Sdaj ſe tudi od saklane ſhivine loj topi, ſvezhe delajo, in v frednje toplih ſ-hrambah obefijo, de ſe od mrasa ne raspokajo. — Dober feninez (ſmuzhar) te opominja, de drevá na feneh (ſmuzheh) ſa zelo leto navosi. Na ravnim ſe s voſhno veliko ſafluſhi, torej je sdaj zhaſ s voſam ali ſenmi na zeſti denár fluſhiti. — Pitana ſhival ſe ſavolj velikiga mrasa vezh ne redi: tedaj ſe ſakolje, in fuho meſó ſa poleti perpravi. — Kruh, mleko, ſadje, vino in druge take rezhi vari pred ſmerslino. Tkávez in prediza v veliko krajih zló malo ſpanja vſhijeta; tka-vez urno tke, prediza pa veſelo prede.

Ovzam ſe jelſhevi (volſhevi) vejniki (butarze) pokladajo, ktere od tega ne jedo, ſo na pljuzbih ali jetrih bolne in ſe morajo od sdravih odlozhiti. Dobro poſuſheniga ovſa in konopelj ſe da kokofham jeſti,

de hitrejſhi neſó. Ako je lepo kopno vreme, puſti bezhele letati, de ſe ſpraſhe. — Na ribnikih ſkerbno led prebijaj, de ſe ribe pod ledam ne ſaduſhe. Gnoj is hlevov pogóſto ſkidaj, de od gnjuſobe ſhivina ne boleha. Podgane in miſhi, ki pred ko na ſpomlad mlade imajo, polovi. — Gorko ſe derſhi, de ſe ne prehladiſh in kaſhlja ali druge perſne bolesni ne dobiſh. — Mlado ſadno drevje in zepe pred ſajzam varovaj. — Shganiga vina, naj bo kakorſhno hozhe, na popotvanji nikdar ne pij, ker mrasi in na poti lahko ſmersneſh. Šrovo vino greje; ſhgano vſelej pezhe in fuſhí, in zhlovek, ki ga pije, je ſaſpan; torej prav lahko na mrasu ſaſpi in ſe vezh ne sbudi.

II. Opravila v Svezhanu.

Zhes simo hranjeno ſadje vezhkrat pregledaj, in gnjilo ſproti odlozhi. — Kokofhi ſazhnejo neſti, torej jim nove gnjesda napravi in ſtare poſnashi. Tako ſkerb tudi ſa drugo perotno ſhival iměj. Štarih dober nauk je: Dober goſpodar mora o ſvezhni-zi ſhe polovizo klaje na ſkednji imeti. Velikokrat ſima dolgo noruje, zhe ſe pervo polovizo ſime obilno klade, mora na ſpomlad dobro rejena ſhivina ſtradati. Glej na drushino, de preobilno ſhivini ne klade, in de ti poſnej ne permankuje. De bodo kokofhi rade neſle, jih ſ jezhmenam paſi; de bodo rade valile, jim daj kuhanih konopelj. — V tem meſzu verſheni preſhizhi, ſo ſa pleme nar boljſhi; in de bojo ſvinje dobro dojile, jih morafh tako paſti, kakor ſe ſa klanje pitajo. Širadke jim zlo nizh ne daj, mleka pa le po malim, ſizer mladizhi drenje dobe. Kader preſhizhke oſtavifh, jih v ſazhetki ſ graham in jezhmenam v zhaſih paſi. — Verbe in jagnete ali topole obſekaj. — Mravljiſha v mokrim mrasu ſ lopato raſmezhi ali pa ſ bétam potolzi. — Sgodnjo

selenjavo v gredi s flamo na vezher pokri, de flana in mras na njo ne pade. Kapuf (flanzhino seme) sej na grede, ki si jih jefen s kurjekam potresil. Zhe je kopno, sej v kuhinskim verti peterfhilj, shpinazho, retkev, korenje, zhebulo, repo, grah, i. t. d. Drevje obreshi in obsekaj. Šadne pezhke vfadi. V ofufhnih dnevih mlado drevje presadi, pa ne v mokrih in merslih, tudi jih s mokro perstjo ne oblagaj. Bezhele lepo ofnashi, in jih na tisti kraj postavi, ker jih bosh zhes leto imel.

III. Opravila v Sufhzu.

Na polji njive sa jaro fetvo, vfako po nje lastnii perpravi; is lush in uliz blato na njive vōsi, tako blato tudi dobro stori na peshenih vertih in travnikih; shive meje safadi. Nar hitrejshi srašte shiva meja, zhe is jagnetovih (topolovih) vej kole eniga proti drugimu krishem safadish; de se per fajenji ne obelijo, morash s shelesnim kolam luknje narediti, in fajenze s perstjo dobro safuti. V nekterih krajih so shive meje fhkodljive, ker shitu senzo delajo, in se v njih misfi in ptizhi rede, tudi prostor povsamejo, tam se morajo plotovi narediti. — Peso sej, simfki kapuf presadi, de bosh sgodaj sa kuho seljne glave imel. Ako je bilo lani drevje polno sadja, se mora letaf vezh zepiti, ker se letaf drevje debeli, boljsha in manj rodi, bodo tedaj zepovi dobro rastli; zepe vsemi od dreves, ktere she nar manj defet let rode, pa ne od mlajshih. Prekoshatim drevesam nepotrebne veje od spodej gori odshagaj, de se lepshi salishejo in sarastejo. Veliko gospodarjev sizer smreke, jagnete (topole) in verbe obsekujejo, kar je tudi hvale vredno; sadno drevje pa vnemar puste; suhih ali od snega polomnjenih vej ne otrebijo, gosfenzbnih mehov ne poberejo, kriviga ne poravnajo, mladih zepov

fproti ne zepijo. Koliko sadja bi lahko nafha deshela perdelala, ko bi povsod taki fkerbni in pridni gospodarji bili, kakor so nekteri, ki sa sadno drevje fkerb imajo, in si toliko sadja perdelajo, de ga imajo dosti sa domazho potrebo, in fhe lepe denarje sanj dobé. — Tkavez mora vso prejo potkati, pred ko se belenje sazhne. V vezh krajih pred belijo, kakor sneg fkopni in odlese. — Latvize in druge posode sa mleko perpravi; pomladanjfka mlezhna obilnost se blisha. Pisfeta tega mesza so sa pleme dobre in tudi jih gospodinja lahko in dragó prodá.

IV. Opravila v Malotravnu.

Kadar drevje zvete, je platno in prejo belit nar boljfihi zhaf. Ako je kaj od pertnine makeshe dobilo, naj se belit dene, solnze makeshe isvsame. Sdaj je bresje sa metle nar boljfihi, dokler fhe senlenja ne poshene, tedaj se s metlami sdaj preskerbi. — Mavrohi (fmerzhiki) po pervim deshji sa snegam raftejo; sapovej, de jih otrozi nabero. — Vertnine, krefha, bobovnik, motavilz, in druge spomladnje pervine so sdrave, in zhes simo nabrano puhobo is shelodza trebijo. — Travnike s brano prevlezi, de mah vstergash; jih s pepelam in senenim drobovjem potrefi. Pepel mah morí, seneno drobovje travno seme safeje. — Buzhe, kumare, dinje vfadi, in gléj, de bodo pezhke od predlani. Poglaviten nauk, kteriga so she pifarji pred 2500 leti is fkuhnje perporozhali, je: de vfako poljfsko ali vertno seme, ima vfaj lanfsko, ali pa predlanfsko biti, satorej jesen nikoli letaf perdelane reshi ali pfhenize ne sej, ampak vlanfsko. Vertne semena so predlanfske nar boljfihi. — Krompir safadi, je sdrava jed, in je rodoviten. O de bi le ne gnjl!! — Noben gnoj ni tako stanoviten in dober, kakor od stolzhenih kosti, rogov, ali od

ufnja in kvedrov, kar zhevljarjem oftane. Ta gnoj vſaj gredam pervofhi, zhe ga sa njive ni doſti. Bolhe na ſadeſhi s pepelam, s tolzhenim ogljem ali zhreſſam potreſi. Ovze oftrisi; sa mlade jagnjeta ſkerb iměj; goveji ſhivini, kadar ſe goli (levi) dobro ſtreſi. — Mlade kropive poparjene in raſſekane med otrobmi kokofham jeſti daj, bodo rajſhi neſle, mladih kropiv naſuſhi, de ji boſh poſimi v zhaſih kokofham popariti mogel; mlad hmelj ſkuhan, s oljam in jeſiham ſabéljen, je ſdrava jed, in zhifti kri. — Kakor hitro murva oſelení, ſe mrasa nizh vezh bati ni.

V. Opravila v Velkotravnu.

Dokler po ſkopnjenji ſnega ſhe ni deſh paſhe opral, ne ſpuſti nobene ſhivine na paſho. — Mlade zepove pred ſhivino, mravljami in bolhami varuj. Mravlje ne morejo na drevó leſti, zhe ſmrekovo koſho tako okoli debla pervéſheſh, de je ſgorej terdno perveſana, ſdolej pa od debla ſtoji, ko bi ſtreha okoli njega bila, in jo ſnotrej s ptizhjim limam pomashi, zheſ lim mravlje ne morejo iti, ſmrekova koſha pa obvarje, de deſh lima ne ſpere. — Sdaj ſe vſa natora omladí, vſe je veſelo; tedaj veſelo in pridno kmetovaj, zeſte in poti popravi, in zhifti ſpomladnji dobri ſrak vſhivaj. Mladimu drevju ne perkashi vezh gnoja; travo okoli drevja trebi; v ſuſhi nekoliko od debla prezh vode perlivaj; — Zhebulovo in korenjevo ſeme, v gnojnizi namozhi, pred ko ga ſejeſh, bo lepſhi pognalo. — Sdaj je nar boljſhi zhaſ sa perilo tanke pertnine, ktera ſe ob praſnikih noſi; tudi oblazhila, ki ſo ſe od mozhernoſti poſimi nategnile, preſuſhiti. Volnate oblazhila ſe morajo vezhkrat zheſ leto ſavolj moljev ſtepti, preſuſhiti, pa tudi na ne preſuſhim kraji hraniti. — Maſlo tega meſza je nar

boljšhi, nar štanovitnišhi, sa simo ga perhrani. Raki so od sdaj do Malošhmarna nar boljšhi in zlo debeli, pa tudi sdrava jed. Vlanško fadje, kdor ga šhe ima, ga mora vsak dan pregledati in prebrati, in gnjilo odlozhiti. Kader resh zvete, kurja shival rada piko dobi, de se odverne, splakni ji vsak dan vodno korito, ali posodo, is ktere pije, nalij ga s bistro vodo, in nekoliko kimeljna vanjo versi.

VI. Opravila v Roshnozvetu.

Sidovi se sdaj nar bolj fufhe; sa to se morajo sdaj nove pezhi postaviti, stare preloshiti, sidati, beliti. Štaro feno in flamo deni posebej, in nar popred pokladi; sakaj nova merva, ali pizha, konjem, do sv. Mihela, zlo malo tekne. Plevel posufhi in ga sa simsko klajo perhrani. — Maslo tega meza je šhe štanovitno in se da hraniti; kar se ga pa v visokih planinah dobi, je nar boljšhi in nar štanovitnišhi. Malenzi, ali moline, jagode in zhefhnje so prav sdrava jed. — Nauk sa zelo leto je: de se srelo fadje kak lep dan sjutrej, pred ko solnze roso osufhi, obere ali otrefe, in na flamo raslosheno na hladnim kraji hrani; v hišhi, ali kjer koli ljudje spé in prebivajo, ne sme ne fadje, ne kuha leshati; od tega glava boli, perfi oflabe, in je sploh savoljo mozniga duha in vlashnosti nesdravo. Perloshen zhaš je, jesove popraviti; kashte, koshe vodo odvrazhati, narediti; endivjo falato, simsko retkev sejati, sidati, drevesa, ktere si slabo pomagajo, s ovzhjim ali kravjim štarim gnojem obloshiti; seljni fadesh med sv. Primoshem, zlo do svetiga Petra faditi. — Poleti imajo vse shivali mersle shelodze in trebuhe, posimi pa gorke, sato se ne sme naglo kaj mersliga jesti in piti. Neumni le

po obzhutenji svojiga gerla delajo, in hozhejo na enkrat shejo ogasiti, kadar do prav mersliga studenza pridejo. Oni poleti mersli shelodez prekalé, kakor de bi rasbeljeno sheleso v vodo vtaknili, kri ofteklí, in luknjize, fkosi ktere pot gre, se nanaglim satifnejo; tako se v njih vse sblodi in smefha. Od tod fo kashlji, merslize, jeterne, pljuzhne in druge bolesni, tudi jetke. Pred ko pijesh, se pozhasi ohladi, ufta s vodo fperi, roke v vodi umij, in tako pomalim, s prenehanjem pij, ti bo k sdravju teknilo.

VII. Opravila v Maloferpanu.

Sdaj fo dnevi velikiga dela, vse se na enkrat s kupam gnjete: kôfhnja, shêtev, oranje, fetev; in vender se morejo tudi druge manjšhi opravila sraven teh dopolniti: Selje in vertne selisha se okopljejo in s perftjo obsujejo; na travnike se po feneni koshnji vzhasih voda spúfha; presbizhev je treba varvati, de lanu ne jedo, to je sa nje strup; shebeta se le v hladu na pasfo spušte, kadar je solnze visoko, se konji in krave v hleve vshenejo. Kumare se v jeshu sa simo hranijo. V toplih dnevih se je treba vina bolj sdershati; in po malim savolj flaboſti shelodza jesti; zhlovek poleti f-hujſha, vrozhina ga smámi. V deshevnih dnevih se lan ruje in reflja. Pred kakor lan rasgerneſh, ga v fuſhi v vodi namozhi, se lepſhi oſtroji (uſmaga); tako tudi konoplje en dan v vodi namakaj. Zheſhenj, viſhenj, rudezhiga groſdjizha sa simo naſuſhi. Golobov, piſhet, kokofh dobro varuj, ker sdaj jaſtrob ſvojim mladim filno shivesha iſhe. Tudi kuna in dihur sdaj mlade imata, sato perutnino dobro obzhuvaj in ponozhi terdno ſapêraj. Poſli fo od teſhkiga dela trudni, daj jim boljšhi jeſti in piti, vſaj jeſiha med vodo jim ſmeſhaj, zhe

drusiga nimafh, de ne bodo prevezh fame vode shlempali. Glej, de deklet ne saspé, kader molsejo; in de hlapzi konjem tudi ponozhi klaje vershejo. V planinah sdaj ni fnega in muh, in je obilno trave, sato se shivina tam lepó redí. Repo je fjati, in konez mefza pleti.

VIII. Opravila v Velkoferpanu.

Oblazhila in postelje fpet presufhi. Šuknje in volnate oblazhila s fhibo ftepi in isprafhi, de moljeve gnjesda ispadejo. To delo se nar bolj v fenzi ftori; folnze svalenju moljev perpomore. Vodnjaki, in vodotozhi (rori) se ofnashijo, istrebijo in popravijo. Pred ko se globoke fhterne trebijo; se mora pershgana luzh na vervizi vanjo fpuftiti; zhe v fhterni luzh ugafne, je snamnje, de je nesdrav hlap v nji in per trebljenji se mora en mer-nik foli vánjo vfuti, de hlap ali puh in duh popravi in vodo sboljsha. Kurje jajza tega in prihodnjiga mefza fo nar fthanovitniſhi; sato se morajo saſimo v hladnih hrambah, v pepelu, fuhim peſki, v proſi ali pa v otrobeh hraniti. — Zhe je potreba sdaj omlazhenó shito v mlin dati, poſufhi ga popred dobro, fizer kruh rad pleſnije, in je nesdrav. — Popolnoma srelo ſadje je ſdravo, nesrelo je ſilno fhkodljivo. Is nesreliga ſadja, ktero presgodaj is drevja pada, ſe ſna ſhgano vino narediti, ali pa preſhizhem kuhati. — Na vino paſi, de ne ſavre, ali de ſe ne fkifa. Šladke vina ſe ne dajo do sdaj v ſodih hraniti, ampak le v ſteklénzah (glaſhih), ktere ſe v peſik ſakopljejo. — Tudi na ſelje in repo paſi, de goſénze ometefh; ali pa vſako ferze poſebej ſ laſhkim oljem pomashi, tako bodo goſenze preſhle. Vinſki terti perje obiraj, de bo groſdje loſhej ſorilo, pa vender ne prevezh, ker

perje tudi k sorjenju pomaga in vsufhi grosdju fok daje. To perje posufhi, ker je v faki shivini dobra klaja.

IX. Opravila v Kimovzu.

Blato in dobro perft na pefhene njive ali travnike vosi. — Resh, pfhenizo, osimi jezhmen s vlanfkim femenam fej, de se sгодaj dobro vrafte. — Travnike, zhe fo mahnati, plitvo preorji in pognoji; s deteljo in fenenim drobovjem na fpomlad obfej. — Selje obiraj. Na vertih korenje, fpinazho ufej, de bosh na fpomlad sгодaj sa kuho imel. Šadne drevesa, ktere fi she obral, nad korenino odkoplji, in s drugo dobro perftjo ofuj. Šuhe od vetra polomnjene veje otrebi. — Dobre hrufhke olupi, v ozukrani vodi fkuhaj, kadar se ohlade, jih vun vsemi, s zukram potrefi, in pozhasi v pezhhi posufhi; fo dobre sa bolne in ftare ljudi. — Lan, konoplje otri, dokler fo fhe jasni dnevi. — Otave v folnzhnim vremeni ne samudi kofiti. — Ako hozhefh vert ali njivo pred flano ohraniti, morafh sjutraj pred folnzam na vezh krajih na vertu tako dolgo kuriti, de folnze vert obseje, toplota in dim branita, de velik proftor okoli ne bo flana padla. — Dimnike pred simo oftergaj. — Raki nifo vezh dobri, sgube debeloft. — Šadje, kar ga zhes fufhenje oftane, ftolzi, pretlazhi, in jabuzhni ali hrufhkovi mofht napravi; fe da v fodzih hraniti. Is zhefhpelj fe flivoviza shge, in fe drago prodaj. — Besgove fuhe jagode fo dobre, kadar se v shivotu sapre. Is njih se mozhnik fkuha, kateri omezhi. Melifo, peterfhilj, lufhtrik, krebulizo, shalbelj in druge vertnine sa simo tako posufhi: otrebi, in operi jih zhifto, posufhi na refhetih, pa v fenzi, in ne na folnzu; kadar fo fuhe, de se manejo, jih

spravi v hram, de odjenjajo. Potem jih v lefenih predalih na fuhim hrani, de ne fplesnejo. Konez tega meza krompir domu spravi, ako je srel.

X. Opravila v Kosoperfku.

Grosdja fe nikar prevezh ne najej, pa tudi mofhta prevezh ne pij. Štarina je ſtarina. — Šadje fe mora na s flamo poſtlane polize lepó rasloſhiti, pa ne na kupe djati, de dolgo terpi, in fe tudi lahko gnjilo odbere. Od perviga fe mora ſkoraj vſak dan prebirati. Kar ni frovo hraniti, fe poſuſhi. — Kadar je ſelje glavato, ni treba zhakati, ampak v jaſnih fuhih dneſh poſekati in sresati. V deſhji ni dobro ſelja ſpravljati; rado v kadeh gnjije; ſgodaj fe mora ſpraviti, de fe pred mraſam ſkiſa, v mraſi malo kiſa, v ſmerslini nizh. — Lepi groſdi fe obefijo, de fe poſnejſhe ali ſobajo, ali pa iſ njih ſhlahtno vino naredi. — Sa repo hraniti zlo do pomladi, ſkopliji jamo v tla, na ſredi jame poſtavi en kol, okoli njega perveſhi ſhkopnik flame, okoli ſhkopnika repe naſuj in jo ſaſuj s pèrſtjo poldrugi komolz debelo, tako de vender ſhkopnik vun molí, de ima repa duſhik, na kol poveſni lonez, de ſamok do repe ne dojde. Švezhe ſa ſimo naredi. Moſht je neſdrav, fe rad kamen in vodeniza ód njega naſtavi; tudi jetram je ſhkodljiv, in mehurju. V hram nanoſi dobre perſti, de fe ſimſke vertnine v njo naſade.

XI. Opravila v Liſtopadu.

Na polji, v logih, in ſnoſetih mejnike s mejazhi preglej; ali kjer jih ni, nove poſtavi. Saraſhene njive praſhi, de poſimi mraſ plevel pomorí. Divjake ſa pomladanſke zepe vſadi. — Kokofhi na gorkim derſhi, bodo pred neſle. Seljnate glave ſa ſeme hrani. — Vinſke terte na tla poloſhi. — Bezhele

pred mrasam vari. — Is dimnikov faje naftershi, in okoli mladih dreves nafuj. Pitana shivina se sapored kolje, de se drob pozhasi vshiva, mesa nafufhi in klaje perhrani. Sdaj je fpet veliko vode sa mlinarje, daj tedej sa zelo simo pfhenizhne in druge moke namleti, de ne bo treba v mrasi meljaje dolgo zhakati. Gofja mast dolgo obftoji, fe tudi more sa sabelo na leto hraniti. Dober gospodar sdaj prevdari, koliko klaje ima, vé, koliko je vřak dan shivini pokladati; je premalo klaje, tako fe je she v travi prefkerbel, ali pa toliko shivine sakolje ali proda, kolikor fi je zhes simo ne upa prerediti. Pomladi je pizha draga, in fe fhe ne plazha. — Posimi kravam vezhkrat frove, kifle repe daj; kiflino filno rade jedo, in jih kushne bolesni varuje. Topel, fnashen, fuh hlev je posimi poloviza klaje. Vřak dan dvakrat ga prefapi, kadar napajafh. V folnzhnim vremenu ispufti shivino, pufti vrata odperte, in kadar shivina fama rada v hlev gre, jih sapri. — Merjasza k fvinjam fpufti, de bodo sgodaj mladizhi. Zhe pa hozhefh mlade prefhizhe dvakrat v letu imeti, perpufti she o fv. Lukeshi merjasza, in bodo prvi okoli řvezhnize; drugizh ga pa perpufti o fv. Gregorji, in bodo mladizhi fpet o Krefu.

XII. Opravila v Grudnu.

Mefo fe sdaj in prihodnji meřez nar bolj pofufhi. — Okna per hramih v velikim mrasi s konřkim gnojem sakidaj. — Vodotozhe per fhternah in mlade zepe s flamo poveshi. — Zhe meřo, jajza, řadje smersne, pufti smersnjeno tako dolgo v mersli vodi leřhati, de fe v nji otaja, ter voda smerslino isvlezhe. Kader fi v roke ali noge osebel, derřhi obute noge en zhař v řnegu, potem v mersli vodi,

kadar fe v vodi persti omajejo, fe isuj, hodi bof po
 hishi gori in doli, de noge same od sebe tople po-
 stanejo. Kruh pred smerslino varuj, ter upade, fe rad
 drobi, in ne tekne. Gorkiga kruha ne jej, sobe kali,
 in shelodzu zmoke dela. — Brinjevez in shganje je
 sdaj zhas shgati. — Drushina rada, kadar ima o
 Boshizhi flovo vseti ali pa dobiti, shivini prevezh
 klade, pogleduj sa njo. Mladim teletam posimi
 rade bele pike ali korenine rastejo; te s ostrimi
 kleshami odshipni; rane pa s vodo peri, ktera je s
 tolzhenim zhesnam, folijo in s jesham nameshana;
 to stori vsak dan dvakrat, dokler fe ne sazeli. —
 Prefhizhe dobro pitaj, zhe jih samudish, jih bosh
 potem teshko dobro opital. Zhe pitani prefhizhi
 radi ne jedo, daj jim na pezhi dobro posufsheni-
 ga ovfa jesti, pa tudi luga jim fkuhaj, pustiga
 de fe uzhisti in pepel zlo poleshe na dno v po-
 fodi, potem zhifti lug odlij in ga med pizho pre-
 fhizhem (zhe je famo edin, sa en maseljz, zhe jih
 je vezh, pa toliko vezh) daj; to hladi in zhifti.
 Ikraftim prefhizhem daj sa en strel strelniga praha
 (purflja.) Bezhele dobro samafhi, de v snegu ne
 isletajo. Drushino, ktera je o Boshizhi na novo k
 tebi prifhla, dobro poduzhi, in ji vse navade per
 svoji hishi pokashi.

Zesarfke postave sa shivinsko kupzhijo.

Milostljivi Zesar povsod svoje podlošnike fhkonde varjejo, satorej so tudi per kupzhevanji shivine postave dali, ktere so gotova bramba soper sgubo in goljufijo.

Te postave, po vsih zesarfskih deshelah veljavne, so pa sató tako potrebne, ker je dosti tazih shivinskih bolesin, ki se ne dajo vselej nategama sposnati, in ker sviti prodajavzi snajo marfiktero napako per shivini tako sakriti, de fhe umniga mosha vzhafi osleparijo.

Bolesni, sa ktere so zesarfske postave dane, se imenujejo poglavitne ali po zesarfskih postavah savarvane bolesni (patentni tadli, Hauptfehler, Gewährsmängel). Sa take bolesni mora vlak prodajavez nekoliko zhafa porok biti, akoravno od njih per storjeni kupzhii ni bilo ozhitno govorjeno, in mora denarje poverniti in prodano ali samenjano shivino nasaj vseti, zhe je kupez eno ali drugo téh bolesin ob pravim zhafu, to je ob zhafu postavniga poroshtva sapasil, ki je sa vfako bolesin po perméri odlozhen, in zhe se je savoljo nje per fodnji (rihtni) gosposki oglašil. Šodnja gosposka potem ukashe, de se vprizho nje shivina od dveh shivinskih sdravnikov ogleda. Drugazhno ogledovanje nizh ne veljá. Zhe se je tedej per postavnim ogledovanji pokasalo, de ima shivina saref eno ali drugo poglavitno bolesin, in zhe prodajavez ne more ozhitno fkasati, de jo je shivina fhe le per novim gospodarji dobila, gré kupzhija ali menja nasaj.

Imenovane poglavitne bolesni imajo vezhidel to lastnost, de vezh zhafa fkrivej v shivini tizhé in de

prodajavez vezhkrat fhe fam ni vedil, de njegova shivina ni sdrava bila. Ker gre tedej mifliti, de fe je bolesin she poprej, to je takrat, ko je shivina fhe v rokah prodajavza bila, pa le na fkrivnim sazabela, fe mu kriviza ne sgodí, zhe jo mora po zefarfkim povelji nasaj vseti in denarje poverniti. Sa ta zhaf ne more ne kupez sa klajo, ne prodajavez sa rabo shivine povrazhila tirjati.

Zhe fe je pa kupez prepôсно, to je, le en dan po pretezhenim postavnim zhafu per gosposki oglašil, je she pravizo povrazhila sgubil.

Poglavitne bolesni, sa ktere je naslednji zhaf postavniga porošftva po štorjeni kupzhii in prijetvi shivine odmerjen, fo:

A. Per konjih.

1. Kushna fmolika (Rotzverdächtige Drüse) 15 dni
2. Šmerkelj (Rotz) 15 „
3. Naduha (Dampf) 15 „
4. Noroft ali tifhavka (Koller) . . . 30 „
5. Opornoft (Stätigkeit) 30 „
6. Mefhzhina bolesin na ozhefih (Monatblindheit) 30 „
7. Jafna flepôta ali flepôta bres mrene, ali zinka v ozhefu (Schwarzer Staar) 30 „
8. Podkoshni tvorí, ali ogèrzi (Hautwurm) 30 „

B. Per govedih:

1. Franzosje, ali pohôtno pojanje (Franzosenkrankheit, Stiersucht) . 30 „

C. Per ovzah:

1. Kosé (Blattern) 8 „
2. Garje ali frab ali grinti, (Raude, Krätze) 8 „

3. Metlaji na jetrih (Leberegel) . . . 2 meſza

4. Metlajina pljuſzhih (Lungenwürmer) 2 „

D. Per preſhizhih:

1. Ikre ali gobe (Finnen) 8 dni

Poduſhenje, kako ſe dajo te in vſe druge navadnje ſhivinske bolesni ſpoſnati, bo dano v 2. delu „Bukev ſa kmeta.“

Imenovane poſtave pa tudi ſvojo veljavo takrat obdershé, kadar je prvi kupez kupljeno ſhivino kakimu drugimu, drugi tretjemu in tako naprej, prodal. V taziſh okoliſhinah gre kupzhija poredama od ſadnjiga kupza do prodajavza naſaj, zhe ob tem poſtavni zhaſ ni ſamujen, ki ſa perviga kupza veljá. Še vé, de vſak teh kupzov obdershí ſgorej imenovano pravizo poſtavniga poroſhtva ſoper ſvojiga ſprednjika; ſa perviga kupza je pa po tem takim vezhkrat poſtavni zhaſ ſhe ſamujen, zhe gré ſhivina ſkos vezh rok naſaj. Satorej bi ne bilo pametno, ljubi moj prijatel! ſhivino, per kateri ſi kako poglavitno bolesin (patentni tadel) ſapasil, naprej prodati in miſliti, na tako viſho ſhivine ſnebiti ſe. Sakaj permeriti bi ſe vtegnilo, de jo je ſhe tudi drugi kupez naprej prodal, in de bi jo ti mogel po ob pravim zhaſu ſkaſani poglavitni bolesni naſaj vſeti in denarje poverniti, kateri pa tebi ne bodo vezh povernjeni, zhe je poſtavni zhaſ ſamujen.

Raſun imenovaniſh bolesin pa tudi vſaka druga bolesin, kakorſhna ſi bodi, ſtorjeno kupzhijo raſdêre, ktera ſe v prvih 24 urah po prejetvi ſhivine pokashe in per ſodnji goſpoſki oſnani. Ko bi bila ſhivina v prvih 24 urah po prejetvi poginila, fhkoda tudi prodajavza ſadene, zhe bolesin in ſmert ni ozhitno iſ krivize noviga goſpodarja ali kupza ſhivine napadla. Tako ſapové 924. poſtava zefaſkih poſtavniſh bukev.

Se vé, de fe tudi takrat storjena kupzhija rasdère, kader je prodajavez dolshnost na-fe vsel, sa vfako drugo bolesin ali napako fkos napovedani zhas porok biti, zhe le ni po ozhitni krivizi noviga gospodarja shivine napadla.

Pravizo pertoshiti fe, ima pa kupez fhe tudi takrat, kader je kako shivino zhes polovizo predrago plazhal, sakaj to je goljufija. Ako bi pa prodajavez ozhitno fkasati mogel, de je shivina fhe le per novim gospodarji savoljo lakote, nesmerniga dela in kake druge nemarnosti poprejšno vrednost sgubila; ali zhe je kupez shivino per kaki ozhitni drashbi (lizitiringi) takó drago kupil; ali pa zhe jo je is posebne preljubave ali posebniga nagnjenja po ti dragi zeni kupil, in prodajavez fkasati more, de fta fe takó med feboj saftopila, nima kupez pravize vezh per gosposki pertoshiti fe.

Ker pa pravizhni Zefar nasproti tudi prodajavza fhkode varvajo, de ga goljufen kupez ne oflepári, fo tudi postave dane, po kterih kupez sgorej povedane pravize sgubi, namrezh:

1. Kupez fe ne more pertoshiti, zhe fe je per kupzhii sam ozhitno savesal, de sa nobeno bolesin, kakorfhna si bodi povrazhila terjal ne bo; ali pa zhe mu je prodajavez she per kupzhii ozhitno povedal, de ima shivina to ali uno poglavitno bolesin in de mu sa-njo nikakor nozhe porok biti.

2. Kupez tudi pravizo povrazhila sgubi, zhe samore prodajavez ozhitno fkasati, de je ta bolesin fhe le per kupzu shivino napadla.

3. Zhe je kdo s kakim blagam ali s zelo kmetijo vred tudi shivino — kakor fe pravi eno rezh h drugi (im Pausch und Bogen) kupil, bres de bi bila shivina posebej zenjena (fhazana), nima

pravize povrazhila terjati, akoravno se potem kaka poglavitna bolesin perkashe, zhe le ni zelo blago vezh ko polovizo predrago plazhal.

4. Ako je bila shivina od gosposke na drashbi prodana, jo mora kupez obdershati, kakorfhno je kupil.

To so zesarke postave, ktere sim vam, ljubi kmetje! tukej sato na tanko rasodel, de bošte vedili, kakó se imate per kupovanji shivine ravnati, de si ne bošte v lastno fhkodo prepira in pravd nakljuzhevali. Kupez sdaj vé, kaj de mu po postavah gré, prodajavez pa tudi ne bo terdoglaven svoje terdil, in raji s lepim kakor s gerdim nasaj dal, na kar po postavah pravize nima.

Sadnjizh vas moram pa fhe tega opomniti, de ni varno, na femnji od nesnanih prodajavzov shivine kupovati, sakaj kjé ga bošte lovili ptujza, zhe vas je opeharil? Nizh vam ne bo pomagalo vezh, sa ufhesam praskati se; vasfi lepi denarzi so fhli — Bog vé kam — rakam shvishgat!

(Is pratike leta 1846.)

Dr. Bl.

Poduk

sdraviga se ohraniti, shivljenje si podaljšati, in v fili ga otéti.

Sdravje je nar boljshi dar, sa kteriga se ne moremo Bogu nikdar sadošti sahvaliti; vezh je vredno kakor vse saloge in sakladi tega svetá. Kaj pomaga bogatimu frebro in slato, zhe pa ljubiga sdravja nima? Rad bi se vsiga snebil, de bi le spet svoje sgubljeno sdravje sadobil. Tode le bolni prav vshivo sposnajo, kako neprezenjen dar je sdravje; sdravi ljudje pa tega velikokrat nizh ne porajtajo, ker s svojim she terdnim sdravjem tako lahkomišljeno in nemarno ravnajo, kakor de bi jim na sdravji zlo nizh leshezhe ne bilo, in bi ga nikoli sgubiti ne mogli. Nekteri ljudje mende posabijo, de je njih shivot perstena posoda — in kaj se rajshi ubije in rasdrobi, kakor perstena posoda?! — ker s njim tako nespametno in neusmiljeno pozhenjajo, kakor de bi is shelesa ali jekla bil, in bi se nekoli pokvariti ne dal. Oni so nefnashni in vmasani, kar njih shivot, obleko, stanovanje i. t. d. sadeva; nimajo prave mére v jedi in pijazhi, per delu in spanji; se vsnoje ali sjizajo, potem pa naglo f-hladé; so vdani mnogim strastim: nezhistosti, jesi, foverashtvu, nevoshljivosti, famogoltnosti, prevelikim in prasnim fkerbem i. t. d. Is vsiga tega pa isvirajo mnoge bolesni, kterih je zhlovek vezhdel sam kriv, kriv pa tudi svoje presgodnje smerti, tedaj je sam svoj moriviz in ubijaviz. Kolikoshna sodba pa morivza in ubijavza zhaka, je snano flehernimu poduzhenimu kristjanu. Zhlovek si ni sam febi svojiga shivljenja dal, toraj si ga tudi ne sme vseti, pa tudi ne perkrajshati;

velikovezh je njegova fvetá dolshnost si persadjati, svoje shivljenje per sdravji ohraniti, de mu je mogozhe, dolshnosti svojiga štanu natanko spolnovati; in is tega namena je tudi dolshan, se poflushiti vsih tistih perpomozhkov, kateri mu v ohranjenje njegoviga sdravja in v podaljshanje njegoviga shivljenja perpomorejo.

V ohranjenje sdravja in v podaljshanje shivljenja pa perpomorejo: 1) snashnost shivota, obleke, štanovanja i. t. d.; 2) perpravna obleka; 3) prostorna, fuha, fvetla štaniza ali hifha; 4) smérnost v jedi in pijazhi, v delu in pozhiku; v španji in zhuvanji in rasveseljevanji i. t. d.; 5) sdershnost od rasujšdaniga shivljenja, jese in drusih štraft.

I. Snashnost.

Šnashnost je prva lepota zhloveka. Ona je tudi vezhkrat ozhitno snamnje neomadeshevane dufhe in notranje pokojnosti in veseljnosti; kakor je nasproti vmasanost in rasrahnjanost snamnje fhe bolj vmasane dufhe in rasterganiga, nemarniga ferzá. Šnashnost pa tudi veliko perpomore k lepoti, krepkosti ali mozhi in terdnosti telefá, sato je tedaj k ohranjenju sdravja potrebna. Vmasa polagá samafhi luknjize v koshi, fkosi ktere se zhlovek potí, de potem fkosi nje pot is njega iti ne more. Is tega pa pridejo mnoge bolezhine: po koshi in glavi se ispabne, po uftih terga, ozhi bolé, nahod, torovi in druge bolesni. In zhe so potne luknjize samafhene, tudi tisti tanki deli is sraka ali lufta v zhloveka iti ne morejo, kateri ga okrepzhujejo.

De se pa smirej zhedniga in snashniga ohranish, umij 1) vsako jutro obras in roke s merslo vodó, vzhasih pa tudi svezher, ko se isujesh, no-

gé, de ti ne bojo kot kuga fmerdele; 2) ismij ali isplakni vřako jutro in po vřaki jedi tudi uřta s merslo vodó, ter tudi smed sób ořtanke jedil is-trebi, de ti ne bojo med sobmi gnjili, in de ti ne bo potem is uřt fmerdelo. Sobe trebiti in smivati je tudi sato dobro, de fe delj zhafa terdni ohra-nijo in ne bole. 3) Poleti vzhasih tudi veř shivot v tekozhi vodi umij, tode zhe plavati ne snash, fe v globoko vodo nikar ne pořtopi. 4) řpreoblezi vezhkrat frajzo in řpodnje hlazhe, zhe jih nořish, in nikar ne miřli, de jih pervarvash, zhe jih le malokdaj v perilo dařh; sakaj pot obleko prejë, in periza jo mora tolikanj bolj manzati in shegljati, kolikor bolj je samasana, sato ti je v drugim ali tretjim perilu she řtergana. In koliko ři potem na dobizhku? řhe řhkodo imařh! 5) Tudi kuhenj-fko pořodo je treba dobro ozhediti, pořebno kotle in une piřkre in kosize, ki fo is kotlovine ali ku-fra, ker fe na njih kaj rada selena miřhiza naredi, ki je sdravju grořno řhkodljiva, in vezh ljuđi je she pomerlo, ki fo v flabo pomitih kotlih in pi-řkrih kuhane jedila povřhili. K řnashnořti tudi gré, de fe vezhkrat pozheřeřh, řořebno zhe shival v glavi imařh. Glave pa nikar ne mashi s shivim v mařti umorjenim řrebram, de bi shival is nje řpravil; pa tudi ne rok, zhe garje imařh, ker jih tako s řrebram vřed pod kořho vřheneřh, de fe potem v tebi pařejo, řrebro pa fe po tebi řprehaja, kar je vezhkrat vsrok mnosiř boléřen. řnashnořt řhe tiřja, de ři nořti na perřih pořesuřeřh i. t. d.

II. Obleka.

Obleka, sraven tega, de je řpodobna in po řtanu zhloveka, naj je tudi shivotu permerjena. Shivotu pa je permerjena, zhe ga mřasa, vřořhine,

mokrote varuje, in ga v rafhi, hoji in per delu nikakor ne sadershuje. Shivota ne fmemo prevezh gorke obleke navaditi in ga tako vmehku-shiti; nasproti pa ga moramo tudi mrasa varovati in gorkiga ohraniti, ker bres gorkote ne more shiveti. Shivot moramo enakomerno gorko obla-zhiti, ker je sdravju slo fhkodljivo, zhe kdo en del shivota, postavim glavo, bolj gorko, kakor druge ude, oblazhi.

1. Pokrivalo na glavi naj je lahko in ohlapno s krajami, de deshja in folnzhniga perpeka ob-varuje, pa tudi is take robe, de foparnost, ki is glave pride, fkosi more. Sdravju fhkodljivi so te-daj klobuki s niskim sglavjem, podvlezhene kape, kuzhme i. t. d., ker glavo prevezh grejejo, in fo-parnosti fkosi ne spušte, de se potem glava kot v kopvi pari. Od tod potlej pride, de lasje is glave gredò in drugi ne sraštejo, de kri v glavo tishí, de rada glava boli, in se po nji moti ali verti i. t. d. Zhe se pa kdo v mrasu odkrije, ko je njegova glava vfa potna, ali prevezh gorkote navajena, se gotovo prehladi, od tod potem njegov kashelj, fhèn in vezh taziga. Pokrivalo na glavi ne sme pretesno biti, ker kri v njenim teku po shilah sadershuje, in marfkako teshavnost napravi.

Lasje so od Boga dano pokrivalo glave, satoraj ni treba v hifhi in v toplih zhasih, kadar folnze ne perpeka, nobeniga drusiga pokrivala. Glava zhe je bolj prosta, bolj je tudi bistra. Laf ni treba per koshi ostrizhi, ker to je fhkodljivo. Rasoglavnimu poleti na folnzu, kadar mozno perpeka, stati, hoditi ali delati, je filno nevarno, ker se mu lahko moshgani vnamejo, ali pa ga mertud ali boshji shlak sadene. Škorej vfako poletje se pergodi, de kaka shenjiza mertva okoli pade, ka-

kor de bi jo bila strela sadela. Menim, de bi bili sa shenjize in druge ob tazih zhasih flamnjeji s visokim sglavjem in fhirokimi krajami nar boljshi pokrivalo; in ker s k tlam perklonjeno glavo shanjajo, naj se tudi vezhkrat pokonzu sravnajo, de jim kje kri moshganov ne satopi.

Ruta, zhe jo okoli vratu nosish, ne sme biti prevezh debela in gorka, ker se potem vrat gorkote navadi, in se prav lahko prehladish, kadar jo prezh denesh. Od tega pride, de kashljash in te vezhkrat v gerlu boli. Rute nikar prevezh ne saderni, ker to kri sadershuje, de is glave po shivotu ne more; od tod potem pride, de glava boli, se po nji verti, ozhi motne in kervave postanejo, fhe boshjimu shlaku se pot perpravlja. Oj, kako nespametne so tiste sdevne dekleta, ki svoje vshpeteljne okoli vratu, tako tesno sapenjajo, de vrat sabrekne, in so vse sabuhle v obras!!

3. Obleka, ki shivot pokriva, ne sme biti nikoli pretesna, ampak tako ohlapna, de se kri po zhloveku bres vfiga sadershka sprehajati, in shivot prosto rasrafhati more. Sdravju mozhno fhkodljivo je tedaj, terdo prepasovati se, in tesne moderze nositi, ki shivot preshmejo. Is tega potem isvirajo mnoge bolesni in druge nefrezhe, ktere fosebno shenske sadevajo, in ktere one same nar bolje posnajo. Sa nektare matere je pa vender potrebno, de svoj shivot s fhirokim povojem povijejo, tode Bog vari! prevezh tesno. Tudi moshaki naj svoj trebuh s fhirokim usnjatim pasam prepashejo, zhe teshke rezhi vsdigujejo, nosijo i. t. d.

4. Posimi, kadar je hud mras, in sunaj kaj delash, ali si na potu, tudi roke in noge dobro mrasa obvaruj, de oseblina ne dobish. Rokovize s palzhnjekam bres perstov in nogovize ali fhtumfi

is volne so fhe nar bolji. Obutev naj je dosti prostorna (posebno una, ki jo posimi obuvasih, de fhe lahko nekoliko flame vanjo denesih), de kurjih ozhéf, otekline in spazhenih perstov ne dobisih.

5. Posteljna obleka naj je suha, ne prevezh topla, pa tudi ne premersla, in nekoliko mehka. Premehka postelja, kakor tudi preterda, ti je nevarna. Blasine s shime in dlake, turfhzhina flama, ovfene pleve, so nar bolji podloga. Pernize so pregorke in fhkodljive. Odetev ne sme biti preteshka, de se v postelji ne kuhasih in parisih. Kozi in odeje s volno ali pavolo podvlezhene so fhe nar bolji. Sglavje v postelji naj je kakiga pol zhevlja visih od blasine.

III. Staniza ali hisha.

Kdor novo hisho dela, naj jo, zhe je mogozhe, na svetlim, svishanim (ne v kaki jami, dolini ali sa hribam, kamer solnze priti ne more), prostornim in suhim kraji naredi.

1. Staniza naj je proti poldanjimu solnzu obernjena, de posimi, ko je bolj nisko, fkosi okna vanjo sije. Sakaj svetloba svedri duha, zhmerniga zhloveka oveseli, in da telefonu novo mozh. Šivi starzhik, fkljuzhena sheniza in bolehní ljudje se radi na solnze vsedajo in pozhivajo, in otrozi tolikanj radi le na solnzu igrajo. Ljudje, ki v temnih stanizah prebivajo in malokdaj na solnze pridejo, so blediga obrasa in njih kosha je neobzhutljiva, de fkorej pot fkosi njo ne more. Satoraj bi mogli taki ljudje, ki v hishah delajo, kakor tudi knapje, ki so vezhdel pod semljo, se vsake vmesne minute svešto poslushiti, ter priti na solnze.

2. Staniza naj je, zhe mogozhe, na peshzheni semlji is takiga kamna in tako gošto sidana in

ometana, de ne mozhi. Štaniza, ki mozhi, je sdravju fhkodljiva, ker mokrota (fajhtnost) v ude saide, de po njih terga, glava in sobje bolé, fe bule narede i. t. d. Satorej bi bilo treba tako štanizo, ki slo mozhi, snotraj s defkami (diljami) obiti, ali pa vsaj vezhkrat prevetriti, de fapa fkosi vlezhe, tode varuj fe, štati na fapi, kjerkoli fkosi vlezhe, de ti v sobe, vrat ali v krish ne fkozhi.

3. Štaniza naj je došti proftorna in viſoka, ſoſebno zhe veliko ljudi v nji prebiva. Majhno hiſhizo veliko ljudi kmalo ſaſope, in ſrak ali luſt fe v nji tako ſpridi, de ſhe ſvezha nerada in mèdlo berlí. Kako bi tedaj ti v taki iſbi ſdrav bil? Od tod pride, de vzhaſih ſjutrej, ko vſtaneſh, veſ vkrog letiſh, dokler vèn na ſrak ali luſt ne prideſh. De fe tedaj ſrak v hiſhi ne ſpridi in zhloveku ne fhkodova, je treba 1) vezhkrat okno odpreti, de zhifti ſrak vanjo pride, ker unanji zhifti ſrak je zhloveku v ohranjenje njegoviga ſdravja tako potreben, kakor ribi voda. 2) Še ne ſme v hiſhi, kjer leſhiſh perilo, repa, krompir i. t. d. fuſhiti. 3) Ne kaj taziga, kar ſilen duh od ſebe daje, poſtavim, lilije in druge zvetlize, v nji hriniti. 4) Trop kokofhi in drusiſh ſhival, ki ſmrad delajo, ne v nji terpeti. 5) V pobeljeni hiſhi, dokler fe ne poſuſhi, je prav nesdravo ſtanovati. De ſe ſprideni ſrak v ſtanizi ſboljſha, je tudi dobro, v nji nekoliko brinjeviga (ſemrinjeviga) leſá ſaſmoditi, de s plamenam pogori.

4. Štaniza ne ſme prevezh ſakurjena ali ſanezhena biti, ker je to obzhutnizam in pljuzham fhkodljivo, zhloveka flabi in nekako dremotniga dela, in zhe kdo poſimi v mraſu iſ prevezh ſakurjene hiſhe pride, fe kaj lahko premraſi. Pezh

mora dobro obmetana in samasana biti, de uni sadufhljivi srak od oglja, ki v pezhí telí, v stanizo ne pride, de vsih, ki v nji spé, ne umorí, bres de bi vedili kdaj. Zhe je pezh flaba, je nikar terdno ne savesni, de bo sadufhljivi srak od oglja per ostejih is nje fhel; odperte pa spet ne pufhaj, de mazhik vanjo gret se ne pride, in is perhljajze ognja pod streho ne sanefe. V kimnate, ki se kuriti ne dajo, nikdar nikoli shiviga oglja ne nosi, ker is njega pride sadufhljivi srak, ki fkorej vfako simo nekaj dekel pomorí, ki fvoje merslo leshifhe s shivim ogljem pogreti hozhejo. Boljshi je nekoliko mrasa terpeti, kakor v toliko nevarnost postaviti se.

5. Vfaka staniza bi mogla imeti tla is desk (dilj) narejene, ker je tlak (jeshterlih) premersel, noge se prehladé, in is tega pridejo flabi nafledi. Toliko mende vfak ima, de bi tla is desk naredil, — pa kaj — ko se kmetje tolikanj radi najdenih, zhe tudi fhkodljivih navad in fhg svojih fprednjikov dershé!!

6. Tudi pred hifho mlak, gnoja i. t. d. nikar ne terpi, ker to je she famo na febi gerdo, potem pa fhe tudi sdravju fhkodljivo, ker is tih nefnag, posebno poléti, ki se na solnzu pariyo, fhkodljivi foparji vftajajo in tudi per oknih v stanizo pridejo.

IV. Hrana.

Kar vshivanje jedil sadene, je tale poglavitna vladina ali regliza: „Bodi smeren v jedi,“ in le toliko jej, kolikor tvoja natora potrebuje, de jo per shivljenji, mozhi in sdravji ohranish. Nikdar toliko ne jej, de bi ti potem jed zlo ne difhala, ampak toliko jej, de bi fhe lahko jedel, kadar od

mise vftanefh. Kdor fvoj shelodez s jedjo prevezh obloshi, ta takorekozh kvaf k mnogim bolesnim v febi postavi. Nar vezh bolesen pa is pokasheni-ga shelodza isvira, toraj mora biti nafha perva fkerb, de shelodez per sdravji in mozhi ohranimo, in mu le toliko damo, kolikor prekuhati samore. Pa tudi per smernim vshivanji hrane fe tega le dershi, de fvojiga shelodza ne fkasifh: 1) jej pozhafu, vfako jed dobro preshvezhi in jo s flino premefhaj, ravno fe dershi in profito fedi, nikar per jedi kaj teshkiga ne delaj, ali fe s kako teshavno mislijo ne vkvarjaj. 2) Ne vshivaj vfiga smef, fladkiga in kifliga, gorkiga in mersliga. 3) Kakor v vfaki drugi rezhi, tako tudi v jedi fe reda dershi, ter pred odlozhenim zhasam nikar ne jej, de shelodez uno dobro smelje in lozhi, potem ti bo to bolje difhalo in teknilo. 4) Zhe ti jed ne difhi, nikar fe ne fili; shelodez fam te opominja sdershati in postiti fe. 5) Varuj fe vfih nesdravij jedil, ktere fo: prevezh mafne, postane in fkifane, premalo kuhane, in fhe kvafaste jedi; flabo pezhen, kvafast, gorek kruh, mefo bolnih shival, preftare kervave in bele klobafe, plesnjive rezhi, nesrel krompir, putavo ali nesrelo fadje i. t. d. 6) Gob ne jej, zhe jih prav prav dobro ne posnafh, de fam febi s njimi ne savdafh. 7) Zhe vefh, de ti ta ali una jed ne flushi, nikar je ne jej, naj ti je fhe tako sasheljena; bolji je premagati fe, kakor potlej klaverno hoditi in polegati. 8) Ne bodi sbirzhen v jedi, in ne fegaj le po boljih jedeh, ker s takim sbiranjem shelodez prevezh rasvadifh, de ti potem druge jedila, katerih fe nifi hotel navaditi, fhkodovajo, kadar fi jih, is pomankanja drusih, jesti permoran.

V. Pijazha.

1. Voda je prva in nar bolj sdrava pijazha, ktero nam je sam Bog v ogafhenje sheje vltvaril; vse druge pijazhe je le zhloveshka umetovnost, fladnost, fladkorivnost snajdila. Voda pa mora biti zhista, bistra, bres flada in dufhka. Nar bolji voda je, ktera is peska ali pa is fkale tezhe. Voda, ki v mozhilih in mlazhnah stoji, je sdravju fhkodljiva. Kdaj je treba piti, she vshakteriga sheja opominja. Pa tudi voda se sme 1) le famo smerno piti, de se sheja ogafi; ker shelodez od vode loshej kuha kakor od vina, in to da zhloveku mozh. 2) Med jedjo vodo piti le takrat flushi, kadar se fuhe jedila povshivajo, fizer pa vselej le po jedi. 3) Po nobeni zeni pa se ne sme na gorke jedila naglo mersle vode napiti, treba je, nekoliko zhafa pozhakati. 4) Mozhno nevarno je, vode se napiti, zhe si se v hoji ali per deli vsnojil (sjizal in smujal), fosebno takrat zhe pozhivash, in koj naprej ne gresh ali pridno ne delash, de she dalje v potu ne oftanesh. Zhe si tedaj v potu in pozhivati miflish, predenj ko pijesh, se pozhafu ohladi, ter si roke sapestmi, sènze umij, ufta splakni, in potem ko si ohlajen, pomalim pij. Oj, koliko jih je she sa jetko in drusimi bolesnimi pomerlo, nekteri pa she klaverno hodijo in polegajo, ki so se vfi vrozhi mersle vode napili! 5) Vshake vode, kjer jo sagledash, nikar ne pij, de merslize ne dobish. 6) Shashena in smerdljiva voda se da popraviti, zhe se prekuha in po tem stati pusti, de se na dno vleshe, s zhemur je smeshana; ali pa se fkosi pesek prezedi; ali pa se s tolzhenim ogljem savrè in potem na situ fkosi pesek prezedi. 7) V komur se rado sapersa, je dobro, zhe svezher pre-

denj spat gré, in sjutraj, ko vstane, natifhe kupizo mresle (frishne) vode spiije.

2. Štaro vino, kdor ga smerno vshiva, je dobra pijazha, oveseli zhlovekovo ferze, shelodez ogreje in okrepzhá; fhkodljivo pa je, zhe je fhe na drosheh, ali pa kakor si bodi sblojeno in s drugimi rezhmi namefhano, ali zhe ga kdo nesmerno pije. Koliko bolesen se na vinu dobí, mi ni treba raskladati, faj jih vřakdanja fkuřhnja dořti pokashe! Tudi dobriga in sdraviga vina piti, ni řvetovati: 1) Sdravim otrokam in mladenzhem, ki řo she tako polni shivljenja; raji naj řvojo prevrozho kri s merslo vodo ohlade, to bo bolje řa njih duřho in telo. 2) Ni řvetovati tiřtim, ki řo flabih obzhutniz in hude kervi. 3) Po kaki řesi, řhalořti, řtrahu, in kar je zhloveka mozhno pretreřlo, vino piti, je řlo fhkodljivo; kakor tudi 4) v vřih vrozhinřkih bolesnih. Marřkdo ři miřli, ř polizhem dobriga vina pořdraviti ře, kadar ře flabo pořhuti; pa ravno ř tem řvojo bolesen tako rasdrashi, de mu potem vezhkrat niřh vezh pomagati ni. — Nařproti pa je kupiza dobriga vina perporozhiti: 1) tiřtim, ki řo bolj flabiga shivota in nimajo hude kervi; 2) perletnim in řtarim; 3) tiřtim, ki řo řkoraj popolnoma ofřlabeli; in 4) unim bolnikam, kterih bolesin is flabořti isvira, kar pa le řamo sdravnik řvetovati vé; njega je ředaj treba vprařhati.

3) Poshirek řhganja delavnimu zhloveku dobro řtori, ker ga nekako vname, de lořhej dela; tode prave řtanovitne mořhi mu vender le ne da. Ta mořh, ki řo po řhganju v řebi řazhuti, tako hitro mine, kakor hitro ře řhganje řkadí, in potem je řhe flabřhi, kakor je bil poprej. Mořh, gorkota, podvnema od řhganja je enaka plamenu, zhe ře

fhkompnjek flame safmodí, ref lep, fvetel plamen fe pokashe, tode kmalo ugasne. Kar je pa per te sapeljivi pijazhi nar bolj nevarno, je to: zhlovek fe hitro hitro frakljati navadi, de fkorej fam ne vé, kdaj in kako — on sasnamovan pijanez postane — in potem ga sadevajo vsi tisti strafhni nafledi, ktere pijanost feboj perpelje. Pijanost je po besedah fvetiga Augufhtina „mati vsih pregréh, vkrefalo vsih hudobij, smefhnjava moshganov, sguba pameti, huda ura jesika, vihar sa vel shivot, satop zhiftofti, satrata zhafa, proftovoljna norija, fhkodljivo smamljenje, podkop ali prekuzija lepiga sadershanja, gnufoba shivljenja, pregnatev fpodobnosti, poguba dushe.“ Pijanez je pobijavez in ropar fvoje shene, tat fvojih otrok, sapravljivez od fvojih ftarfhev prejetiga blaga, malovreden gofpodar, nepokojin fofed, prepirljiv tovarfh, sdivjan zhlovek, satiravez fvoje boshje podobe, moriviz fvojiga shivota, savershena ftvar, gnufoba poshtenih ljudi. Pijanez je mende vse, kar bi ne smel biti. Kadar je tresen, ga grise in pezhe, toraj v drugi pijanosti polajfhanja ifhe. O fromak, Bog fe te ufмили!

VI. Opravilo, fprehod, pozhitek, fpanje.

1. Bog je zhloveka sa delo vftvaril, in ravno delo, zhe je njegovim mozhem permerjeno, mu k sdravju flushi. Smerno in zhlovekovi mozhi in ftarofti permerjeno opravilo vadi in uterduje vse njegove telefne mozhi, perpomore, de fe kri in drugi fokovi po shivotu fprehajajo in popolnoma ne saftanejo, de shelodez loshej jedila smelje, prekuha, prebira in odlozhi, kar fe v mefo in kri fpremeni, od uniga, kar fe v zheva poshilja i. t. d.

Zhe pa terdim, de smerno, zhlovekovi mozhi permerjeno delo k ohranjenju njegoviga sdravja in k popolnosti njegoviga shivota veliko veliko perpomore, moram nasproti tudi rêzhi, de preteshke dela in opravila, ki niso zhlovekovi mozhi permerjene, njegovo sdravje možno podkopujejo, ga slo oflabe, na bolnifhko posteljo vershejo in presgodej pod semljo fpravijo. Satoraj moram sastran dela fosebno tole perporozhiti: 1) Ne bodi presilen per delu in ne vperaj se kot zherna shivina, kar sdaj ne morefh storiti, bosh potlej storil; tvoje sdravje ti mora ljubfhi biti, kakor saftano delo; in glej! zhe sbolifh, ti ne bo delo fhe delj zhafa saftalo? 2) Per vsdigovanji imej pamet, de se ne svredifh, de ti v krish ne fkozhi, ali de kaj v tebi ne pozhi. 3) Matere! ne vsdigujte teshkih fhkafov ali pa kaj drusiga teshiga na glavo, de se vam kaj ne permeri in de vaf ne bo potem ferze bolelo. 4) Zhe kaj teshkiga nefefh, peljefh, tifhifh, delafh; veshkrat se odihni — nekoliko se pozhi! 5) Dekle, ki per gospôdi flushijo, kadar tla v ftanizah fnashijo (zimre ribajo), naj se vezhkrat s glavo kvifhko sravnajo, de jim kje kri moshganov ne salije, de otekline v glavo ne dobijo i. t. d. Pa tudi gospodinje bi mogle toliko ufmiljene biti, de bi tiftikrat fvojim deklam kaj perboljfhale (kar zhloveshke gospodinje tudi store), ne pa fhe po vfm verhu ofhtevale. 6) Zhevljarji (fhufhtarji), krajazhi (shnidarji), fhvilje (mojfhkre), ki se k fvojimu delu nekoliko naprej fkljuzheni dershe, in jih toraj rado zhes trebuh, shelodez, ali pa v perfih boli, se jim kri safede, ali saferi, se jih perfna vodeniza rada perjema, kri pljujejo, i. t. d. — vfi ti naj bi vzhasih od fvojiga dela vftali, nekoliko gori in doli pohodili, pa potem toliko pridnejshi delali. 7) De-

lovzi, fosebno kateri fede delajo, naj bi ne hodili od dela prezej k jedi, in od jedi prezej k delu; ampak naj bi se malo pod milim Bogam, zhe je mogozhe, sprehodili, in potem urno bres oberanja k delu podali. 8) Delovnice (verkfhtati) naj so zhedne, proftorne, srazhne (luftne) in svetle. 9) Pridnimu delovzu se ali sprehod, ali pa pozhitek, kakor si je she njegovo delo, nar bolj perleshe in njegovo sdravje poterdi; tode tudi sprehod in pozhitek morata imeti svoje meje, de zdravju ne fhkodovata.

2. Ako svoje delo smirej le fede opravljafh, ti je sprehod v ohranjenje sdravja mozno potreben. Sprehodi se 1) sunaj v zhiftim sraku (na frifhnim luftu), ne pa v ftanizi ker je vezhdel, posebno posimi, ko so okne saperte, sagaten srak. 2) Sprehajaj se enakomerno, ne pa, de bi sdaj tekeli, sdaj pa pozhasu fheli. 3) Pojdi vzhasih tudi nekoliko med se, ali vhril, de se tudi perfi in pljuzha nekoliko pretrefejo, rasfhirijo in uterdijo. 4) Nikar prehitro ne hodi, posebno v posimskim zhasu, kadar je hud mras, de se pljuzha prevezh ne pretrefejo in rasfhirijo, de se potem od mersliga sraka, ki v te leti, ne prehlade in ne vnamejo. 5) Per sprehodu ne imej prevezh fkerbnihi misli, ne umfhaj pregloboko i. t. d., ampak rasveseljuy se nad zhudeshi boshje modrosti, ki jih pred feboj in nad feboj ugledafh i. t. d.

3. Kdor se pa per svojih delih in opravlilih she tako dosti sprehodi, temu pa pozhitek nar bolje v sdravje tekne; tode tudi pozhitek mora svojo mero imeti. Smirej le pozhivati, nizh ne delati, nikoli se nekoliko spotiti, sraven tega pa she dobro jesti in piti, je sdravju ravno tako fhkodljivo, kakor nesmerno delati. Vedni pozhitek stori, de telefne

mozhi nekako opešhajo, kri káfno po shilah vre, fokovi po shivotu saštajajo, jed ne difhi, shelodez hrane dobro ne premelje, prebiravnik dobro ne lozhi, kar naprej gre in kar se v kri in meso spre- meni, rado se v njem sapezhe, udje oterpnejo, shi- vot je omamljen i. t. d. Zhe pa kdo per svojim vednim pozhitku fhe dobro je in pije, se ref ma- fstiti in debeliti sazhne, in sdi se nam, de je ta zhlovek popolnoma sdrav, ker je tako lepo rejen; tode njegovo debelost bi mogli vezhkrat njegovo bolésen imenovati; sakaj njegov shivot je napihnjen, trebuh napet, perfi vleznjene, obras sabuhel, in zheshenj pride bres fhtevila bolesen. Pa kaj bi vam kmetam to raskladal, faj vém, de nimate zhafa, dosti pozhivati, in tudi ne kaj dobriga jesti in piti; toraj naj vam rajfhi fhe nekoliko od španja, ki ga vam vezhkrat manka, povem.

4. Španje je v ohranjenje sdravja in shivljenja možno potrebno, kar she vřak sam dobro ve. De bosh pa mirno in fladko spal, morash 1) po dne- vu pridno delati; kdor pridno ne dela, le rad po- haja, poseda, dremlje in svojiga shivota nekoliko ne utrudi, nima terdniga španja in se po nozhi nizh kaj ne pozhije. 2) Nikar svezher prevezh ne jej, de te ne bo shelodez tifhal, in ti španja sadershe- val. 3) Pojde do zhafa ob devetih ali defetih špat, de bosh sjutrej sgodej vřtati mogel. Kdor po nozhi voglari in vafuje, ta ne poshkodova famo svoje dufhe, ampak tudi svoj shivot, ker mu po- trebno španje krati. 4) Špuřti is glave presker- bljive misli, ter vse svoje saupanje v previdnost boshjo řtavi. 5) Ozhiřti svojo veřt; pregovor pra- vi: Kdor je mirne veřti, — Ta tud fladko sařpi. 9) Rók nikar zhes glavo ne fklepaj, ker potem kri po njih voljno tezhi ne more, in prevezh v glavo

tifhi. 7) Sglavja si ne delaj prevezh viſoziga, pa tudi ne preniskiga, kakiga pol zhevlja je dovelj viſok, drugi ſhivot naj ravno leſhi. 8) Kdor vſnak leſhi, ſoſebno kadar ſvezher fvoj ſhelodez prevezh obloſhi, ali pa zhe kaj taziga jé, kar ſhelodez teſhko prekuha, ima veliko teſhavnih fanj; in zhe ima kdo goſto, fkaſheno kri, mu po ſhivotu ſaſtaja, ſe mu na perſi vleſhe, mu ſapa ſapera, kar ljudje „mora tlazhi“ imenujejo. 9) Na levi ſtrani leſhati ni dobro, ker jetra ferze tiſhe, in kri ſáverajo. Nar bolji je na deſni ſtrani leſhati. 10) Navadi ſe s ſapertimi uſtmi ſpati in ſkoſi noſ dihati, de ne boſh prevezh ſmerzhal in drusih v ſpanji budil; potem pa tudi ſató, de ſe ti ne bo v gerlu in diſhniku poſuſhilo, ne ſhleſe ſe ſgoſtile, in ti kaſhlja napravile in ſob ognuſile. 11) Zhe ne moreſh ſpati, moli, ali pa vſtani, zhe ſe ſhe zhaſ vſtati bliſha, de v hudizheve ſaderge ne padeſh. Po poſtelji dolgo zhafa ſjutrej valjati ſe, bres ſpanja in dolgo leſhati, je ſa duſho in truplo nevarno in fhkodljivo. „Kadar je zhaſ vſtati, ne mudi ſe.“ (ſirah 32, 15.) „Hitro vſtani,“ (Djan. apoſt. 12., 7.) in s ſamuelam rezi: „Glej, tu ſim, ker ſi me klizal.“ (I. buk. Kralj. 3, 9.)

VII. V zhiftim ſhivotu pokojno ferze je poſebna podloga terdniga ſdravja in dolsiga perjetniga ſhivljenja.

Kdor ſvoje telo v zhaſti ima in ga v ſpodobnoſti ohrani, ter ga vſiga tega ſkerbno varuje, zheſar bi ſe framoval in bal, ko bi njegovi ſtarſhi in drugi poſhteni ljudje ſvedili, de je to ſtoril, ta raſte lepó, kakor konoplja na dobri njivi, v ſvoji prefrezhni, nedolſhni mladofci, podoben je dreveſu

per vodi vſajenimu, ki zhverſto raſte, ſe lepo koſhati in raſraſha, ter od dne do dne mozhnejſhi perhaja, ſato ko mu potrebne mokrote ne manka; podoben je veſ njegov ſhivot lepo zvetezhi jablani, ktere gerde gofenze niſo obrale; ali pa beli, lepi lilii, ktere ſe ni fhe dotaknila umasana roka. Zhiſta, ſdrava kri fhe po njegovih ſhilah vre, njegove koſti ſ nepokashenim muſkam napolnjene ſe zhedalje bolj uterdujejo, kite in obzhutnize ſmirej mozhnejſi in terdnejſi perhajajo, ſhelodez hrano dobro premelje in prekuha, perſi ſe raſſhirjajo in ſo zhiſte unih fhkodljivih ſhles, ki ſo vezhkrat ſazhetik perſne vodenize in drusih nevarnih bolesen, njegove ozhi ſo ſvetle in biſtre, pogled je naraven in veſel, framoshljivoſt ſe mu liſketa v obrasu, veſ je poln ſhivljenja, in podoben je angelju boſhjimu v zhloveſhki natori. In zhe ta nedolſhni mladenezh, ali pa una framoshljiva dekliza, ſmirej v ſtrahu boſhjim ſhivi, in hodi vſelej poſhteno kakor po dnevu, ter ſveſto ohrani v ſvojim ſerzu ljubesen boſhjo in veſelje ſvetiga Duhá, in potem tudi ſ vſo mozhjo v ſebi ſatira fleherno hudo poſheljenje, napuh, lakomnoſt, nevoſhljivoſt, jeſo i. t. d., in ſe ne vda prevelikim ſkerbem, ſhaloſti, tugi, ſtrahu, in kar bi ga preſilo nepokojniga delalo: ta preſreznihni mladenezh tedaj in una preſreznha dekliza ſe ſmeta nadjati veliko ſdravih dni in doliſiga veſeliga ſhivljenja, zhe ſe njima neprevidama kaj ne permeri, ali zhe njima previdnoſt boſhja iſ ſvetih namenov bolesni ne poſhlje, ali pa njiju iſ frede ſapeljiviga ſveta in nevarnoſt tega ſhivljenja v drugo boljſhi ſhivljenje ne vſame, ſa ktero ſta ſhe v ſvoji mladofiti takorekozh srela poſtala.

Temu naſproti pa neſpodobne djanja, fladnoſti tega ſveta, ſtraſtim vdano, toraj nepokojno, ali

pa otoshno ferze, sdravje podkopujejo, shivljenje grené in pred zhafam zhloveku jamo v semljo fkopljejo. — Gerda navada, kaj nespodobniga pozhenjati, oflabi shivot, ga polagama fufhí, in pofufhí, kakor se pofufhí drevo v pefhzheni semlji, ker mu mokrote smanka, in tega shaloftni konez je vezhdel jetka, druge hude bolesni, presgodnja smert. — Napuh, prevsetnost, zhaftilakomnost, zhe zhlovek teh ftraft ne obersdá, ga delajo nepokojniga; ga v ferzu fklí in pezhe, ako ga kdo ponisha, ali pa zhe tiste zhafti ne dofeshe, po kateri tolikanj hrepeni; vse to pa zhimsha njegov shivot, in krajfha njegovo shivljenje. — Lakomnost po blagu: ta nikoli fíta pregreha, ki ftariga zhloveka fhe bolj ftfka in vklenjeniga dersí, mu ne da miru, ne po dnevu in ne po nozhi; ker smirej misli in umfha, kje in kako bi kej perdobil, perdobljeno pa perhranil — nekteri se fhe najesti ne upa. Kako bi tedaj tak nepokojin zhlovek terdniga sdravja bil?! — Nevofhljivost je ternik v perfih, ki nji vdaniga zhloveka bode in fklí, kadar se drugim dobro godí. Ta hudizheva pregreha se she na upadenim bledorumenim obrasu pokashe. — Jesa zhloveka vsdigne in podkuri, de se krí po njem možno valí, sholzh raslije; od tod potem rumeniza (slatenza), bolesni na jetrah, boshji shlak i. t. d. — Vkoreninjeno fovrashtvo, shelja smafhevati in snofiti se, je zherv v zhloveku, ki grise njegovo ferze in fpodjeda njegovo sdravje. — Prevelika obzhutljivost, ko zhloveka vfaka rezh sbode in možno boli, hude bolesni, posebno na obzhutnizah, feboj pernese. — Pekozha vest vfiga zhloveka flabí, de smirej bolj hira, vzhasih mu fhe zlo pamet smefha. — Shalof, tuga, otoshnost, dolgzhaf, fkerbi zhloveka mamijo, veliko nevarnih bolesen napravijo in

presgodnjo smert seboj perpeljejo. — Velik strah, kakor tudi naglo vefelje, tako fkosi zhlovekove obzhutnize fhinita, de fhe zlo omedlí, ga fkernina ali boshjaft vije, vzhasih tudi nanaglama umerje.

Zhlovek, kateri je imenovanim ftraftim vdan, naj fi po napeljevanji fvojiga fpovednika s vfo mozhjo persadeva, jih v fvojim ferzu satreti; to pa, kar ga naglo prefuni, naj pred ko more, v febi sadufhi in upokoji fvoje ferze. Mirno in pokojno ferze ima fhe tudi ta korift ali prid, de osdravila zhloveku v hudih in nevarnih bolesnih bolj pomagajo; nepokojno ferze pa njih mozh sadershuje.

VIII. Tabak piti ali kaditi sdravju fhkodljiva navada.

Tabak se med tiste selifha perfhteve, ki omamijo in omotijo, toraj tudi, fploh govoriti, sdravju fhkodljiv. Vſak vé, tiſti pa, kateri tabaka fhe nifo navajeni in ga piti sazhenjajo, fami fkufhajo, de po njem teshava dela, fe is shelodza vsdiguje, glava boli, fe po nji verti, in fe tudi driflja dobi. Kdo bo tedaj terdil, de tabak sdravju ne fhkodva? Ref je fizer, de, kdor je tabaka ſhe navajen, unih teshav po njem nizh vezh ne sazhti; pa mu vender le, tode bolj fkrito in ne tako nanaglama, fhkodova. Po tabaku fe 1) ſobje ſperhnejo in ſe tabakarju toliko hitreji ſdrobé, kolikor poprej ga je piti ſazhel. 2) Tabak vſe obzhutnize (ne vem, kako bi ſhe rekel, de bi me loſhej raſumeli) nekako raſdrashi, podvname in prevsame; ſatoraj tabakarju vſe upade, de ſe mu zlo nizh, fhe govoriti ne poljubi, kadar tabaka nima. 3) Tabakar veliko flin iſpljuje, ktere ſo zhloveku tolikanj potrebre, de ſe ſ njimi jedila dobro premeſhajo, in de jih potem ſhelodez loſhej premeſje in prekuha;

sato tabakarji nimajo kaj dobrih shelodzov — to-bak jim bolj ko jéd difhí. Kakofhno mozh pa od tabaka dobivajo, zhe jim jed ne difhí? 4) Tabakarju se vse ufta in gerlo od dima vkadé, de fo ko dimnik vkajene in preshgane viditi; sato pa tudi is njega kot kuga fmerdí. Komu pa dim in fmrád k sdravju perpomore? Ali se ne vleshe na perfí? Od tod pridejo veliko krat perfne bolesni. 5) Hudimu tabakarju, ki svojo pipo s drobno in kratko zevjo smirej na enim kraji v uftih dershí, se vzhasih tudi perfede, in fhe raka dobí. 6) Posebno fhkodljiv je tabak sa mlade fmerkovze, kterim se fhe takorekozh mleko per uftnizah dershí, pa she fajfo imajo; ker prezej v svoji mladosti svoje nar boljshi fokove (shofte) ispljuvajo, s njimi tudi mozh in terdnost svoje natre. Od tod potem pride, de fo vfi fkifani in tenki kot shlesa, tefnih perf kot grebén, rumeniga obrasa kot jil, od tod njih mnoge bolesni na perfih. Sadnjizh 7) je tabak tudi tiftim posebno fhkodljiv, kteri fo vofkih perf in fuhiga shivota. — Unih drusih fhkod, ki od tabakarjev na zhloveshko drushbo pridejo, — de namrezh tabakarji veliko lepiga denarja sapravijo, veliko drasiga zhafa satratijo (tabakar in priden delovez, oj pazh redka perkasen na fvetu!!) in velikokrat s fajfo ogenj vtrofijo, de hishe, vafi, tergi in mesta pogoré, — fhe tukaj raskladati nozhem.

Zhe je pa tabakanje saref tako fhkodljiva in gerda navada, sakaj se pa zhesdalje bolj in bolj rasfhirja, sakaj she fploh fantalini, de ne rezhem, fmerkolini kadé? Napùh jih sapelje, sgled pa jih sa feboj vlezhe. Kakor je napùh fleherniga greha sazhetik (Šir. 10, 15.), tako je tudi te fhkodljive navade. Is napuha, prevsetnosti, ofhabnosti, baharije mladenzhek kaditi sazhne, in fi misli, kdo

vé, kaj de je, zhe revno fajfo v uftih dershi. O fromak! ki ne vefh, de imafh od napuha vkajene moshgane in perfmojeno pamet; pa si vender domifhljujefh, kako moshat fi, zhe fajfo imafh. Veliko jih pa tudi sgled drusih v to fhkodljivo navado sa feboj potegne. Kako bi bilo mogozhe, de bi fin kaditi ne jel, zhe vedno svojiga ozheta fajfo trebiti vidi? Kako bi mladenzhiki tabakanje sa kaj fhkodljiviga sposnali, zhe vidijo tifte ozhitno kaditi, kterih dolshnost je, fhkodljive navade smed ljudfta trebiti?!

Kako je treba v bolesni ravnati.

1. Kdor sboli in sazhati, njegova bolesen bi utegnila fzhafama nevarna biti, naj bres vfiga odloga po modriga sdravnika pofhlje in naj ne zhaka tako dolgo, kakor pravijo, de bi mu she voda v gerlo tekla, ter naj se potem njegovih sdravil svefto in tako poflushi, kakor mu je ukasano bilo. To dolshnost mu fveti Duh naloshi, ko po Modrimu v fvetim pismu tako govori: „Spofhtuj sdravnika savolj potrebe, sakaj Narvishi ga je vftvaril. Narvishi je is semlje sdravila vftvaril, in pameten zhlovek fe jih ne bo branil.“ (Sir. 38, 1.) Nikar tedaj ne misli in ne rekaj: „Zhe je boshja volja bom she tako osdravil; zhe pa boshja volja ni, mi tudi sdravnik s vfimi svojimi sdravili pomagal ne bo;“ — sakaj tako govorjenje je nespametno, predersno in boshji volji nasproti, kakor ki bi kdo rekel: „Ne bom delal, Bog me bo she bres dela preshivel: Ne bom jedil, zhe je boshja volja, bom she bres jedi shivel.“ Boshja volja je ta, de fe od Njega danih perpomozhkov svefto poflushimo in nikdar nikoli zhudeshev od Njega ne perzhakujemo, kterih

On lenim in svojo glavnim ljudem saljubo nikdar ne dela. — Nikar naj se ti denar prevezh ne smili, de bi sato po sdravnika poflati ne hotel; ker ga je plazhati treba. Pa glej! zhemu ti bo denar, zhe te smert vsame? Ali ni sdravje vezh vredno ko denar? „Boljshi je uboshez, kateri je sdrav in mozhen, kakor bogat, ki je flab in od bolesni nadleshevan. Sdravo shivljenje v fvetosti in pravizi je boljshi, kakor vse slato in frebro, in terden shivot (je boljshi), kakor nesmerjeno bogastvo. Ni bogastva zhes bogastvo sdraviga shivota.“ (Šir. 30, 14, 15, 16.) Zhe po sdravilih osdravish, faj ne bofh svojiga sdravja predrago plazhal, ktero se preplazhati ne da; zhe pa ne osdravish, imash faj mirno vest, ker si svojo dolshnost, sdravja po boshji volji ifkati, natanko dopolnil. — Sdravja pa ne ifhi okrog konjedirzov in konjedirk, ali pa per tazih, ki se sdravilstva niso nikoli uzihili, kateri sa vse bolesni fkorej enake sdravila dajejo, in se morde le bolj konjem in bolnim pefam, kakor bolnimu zhloveku perloshejo. Šaj fhe uzhenim moshem, ki se neprenehama in neutrudeno sdravilstva uzhe, velikokrat prav terda hodi, bolesen sposnati in jo odpraviti; ti pa tem nesuzhenim in nevednim ljudem bolj ko sdravnika saupash, in njim, joj, sprejoj! svoje shivljenje srozhis? Kje imash vender svojo pamet?! — Zhe pa v svoji bolesni sdravnika k febi dobiti ne morash, pa kakiga zhloveka do njega pofhlji, kateri naj mu tvojo bolesen natanko rasloshi in si dobro v fpominji ohrani, kar ti fvetova, ali pa kdaj in koliko je tega ali uniga sdravila jemati treba; med tem se pa smesh tudi domazhih sdravil poflufhiti, tode glej, de ne bofh vfiga jemal, kar ti kdo fvetova, temuzh famo tisto, od zhefar si preprizhan, de ti fhkodovati ne more. — Zhe te vrozhina kuha in se

potišh, glej, de se ne odgernešh in ne prehladišh; ni pa treba, de bi petero kosuhov na febi imel, le toliko ti je treba odetimu biti, de ti pot v shivotu ne saštane. Šhe bolj je treba varovati, prehladiti fe, zhe fe ti kaj po shivotu spusti, v taki pergoji she roke ne smešh spod odeje djati, she menj pa prešlati si dati, dokler fe mosuljzhiki po shivotu in po rokah popolnoma ne posušhé; zhe bi fe kaj prehladil, bi fe ti mosuljzhiki pod kosho fkrili in glej, to bi bila gotova tvoja smert. De zhes bolnika ne sme sapa vlezhi, vsak sam vé.

2. Zhe bolesen nekoliko nevarna postaja, je treba po gospoda poslati, de se bolnik s Bogam spravi in s svetimi Sakramenti previdi, de tako svojo vest umerí; ker mirna vest in pokojno ferze veliko veliko k sdravju perpomore, Sakrament svetiga poslednjiga olja pa ima she posebno boshjo mozh; bolniku tudi telefno sdravje podeliti, ako je njegovo sdravje Bogu v zhašt in njemu v svelizhanje. Kako nespametni so tedaj tišti, ki se gospoda v hišho, in svetih Sakramentov prejeti boje; saj duhoven ne pernese bolniku strahu, trepeta in otoshnosti, temuzh mir, pokoj in tolasho mu v ferze vlije; sveti Sakramenti mu ne pernesejo smerti, ampak shivljenje. In kteriga boljshiga sdravnika in pomozhnika bolnik she najti more, ako je s tištim sedinjen, kateri je bolesni in sdravja Gospod? „On rani in zeli, on udari, in njegova roka bo sdravje dala.“ (Job. 5, 18.)

3. De je bolnik bolj bres fkerbi in mu zhašne rezhi po glavi ne hodijo in mu nepokoja ne delajo, naj svoje premoshenje, zhe ga ima, rasravna in vsakimu voli, kar praviza in ljubesen tirjate, de po njegovi smerti ne bo prepira, jese in toshba med deleshi, in zhe ima kaj ptujiga blaga, naj ga

blishnjimu poverne, pa tudi ubosih naj ne posabi, zhe potrebne shlahte nima.

4. Naj se bolnik popolnoma v voljo boshjo vda, in v njegovo sveto previdnost terdno saupa, ter naj si misli, de Ozhe nebeshki s svojim otrokam po svoji pravizi, pa tudi po svoji neskonzhni dobroti ravna, in vse tako obrazha, kar zhloveku v svelizhanje flushi. Tako premishljevanje dela bolnika pokojniga, de s mirnim ferzam perzhakuje in voljno na se vsame, kar mu Ozhe nebeshki odlozhi in is svetih namenov poshilja.

5. Naj bolnik bolezhine svoje bolesni voljno terpi, in jih v spravo in sadoftenje sa svoje grehe Bogu daruje. Poterpeshljivost bolniku bolezhine polajsha in mu vezhno plazhilo saflushi; nepoterpeshljivost pa mu jih s-hujsha, in ga ob vezhno plazhilo perpravi.

6. Zhe je bolnik mozžno flab, se ne smejo obiskavzi bres posebne potrebe k njemu pufhati, kateri bi pred njim zhenzhali, neslane pogovore imeli, in ga glufhili; ker vse to flabimu bolniku teshko dé, in obilni obiskavzi so mu le bolj v nadleshnost, kakor v polajfkek. Potem pa tudi, zhe je v tesni stanizi veliko ljudi, se srak v nji kmalo spridi in fkasi, ter na bolnika mozžno tifhi, de kumej diha in nekako nepokojnost v febi obzhuti, ktera se na vsm njegovim shivotu rasodeva.

Kako je treba bolnikom strezhi, in per umirajozhih se sadershati, ne gré tu govoriti; famo tole she rezhem, de se morajo taki is hifhe spraviti, kateri s svojim jokam, ali kakor si she bodi, umirajozhim nadlego in nepokoj delajo.

Kako gré vtonjeniga zhloveka oshivljati.

Vtonjeniga zhloveka, kakor hitro se is vode potegne, je treba 1) na desno stran poloshiti, de voda is njega stezhe, nikdar pa ne na glavo postaviti, ker je to možno fhkodljivo; sakaj zhe vtonjenez she pred ni bil mertev, lahko takrat umerje, ker ga boshji shlak udari. 2) Tako na desno stran polosheniga, de je glava nekoliko vishe od nog, je treba k blishnji hifhi prenesti, kjer se loshej pomozh najde. 3) Tam se mora obleka is njega sresati, tode se ne sme femtertje valjati, ali prevezh gibati. Potem se poloshi v pogreto posteljo, zhe postelje ni, pa vñaj na flamo, ne pa na gole tla ali na semljo, in fizer na desno stran, de je glava nekoliko vishe kakor noge, in se do glave s gorkim kozam pokrije. 4) Uñta in sobje se mu s zunjizo od pen in jilovze ozhistijo. 5) Vezhkrat se mora fapa vanj pihati, pa ne presilno. Pihalnik je sa to, zhe ga kdo per rokah ima, nar bolji, ter se fkosi kako pero, ali pa drobno zev fapa vanj piha. 6) Med tem se mora dergniti po vñim shivotu s gorko fuho flanelo, ali s kako volnato rezhjo, ali fuknam. 7) Kadar je shivot do fuhiga obrifan in odergnjen, se flanela ali fukno v falmijakovzu, ali v jelenovzu, ali pa v shganji omozhi in se s njo fpet po vñim shivotu možno dergne, po pod platih pa s kako fhzhetjo ali kertazho; vse to pa se mora pod odejo ftoriti. 8) V gorkim vinu ali pa shganji pomozhene rute mu je treba na shlizhizo, na vrat in na obojno lakotnizo pokladati. 9) Na jesik se mu nekaj kapljiz vina, ali shganja, ali melifovza kani. 10) Še mora s kakim kurjim

peresam po vratu in pod nosom sgezhljati, na podplatih pa s kako desko ali dilizo tepljati. 11) S kafrovzam po herbtu masati, na ufhesa njegovo ime klizati in nekoliko pomajati. 12) Sènze, zhe-lo, liza s mlazhnim vinam ali pa shganjem pomasati. 13) Ga ogrevati, ker ga toplota nar bolj oshivlja. 14) Vse to je treba dolgo zhafa, nar menj kake fhtiri ure s njim poskufhati. 15) Zhe vtonjeniz oshivi, rad is febe mezhe, ali zhes daje, kar mu je k sdravju, sato se mu fhe nalash nekoliko mlazhne kamilizhne vode daje, ali pa tudi kako shlizo mlazhniga besgoviga ukuha (té), zhe ga poshreti more. 16) Zhe je v liza slo rudezh ali zhernkast, in zhe ima napete in fvetle ozhi, mu je treba pufhati.

Kako je smersnjeniga oshivljati.

1) Smersnjen zhlovek se ne sme nikakor v toplo hifho pernesti, ampak na kak mersel kraj, zhe je tudi le fkedenj ali gumno. 2) Per noshnji je treba varovati, de se mu posamesni udje kje ne fkrive in ne slomijo. 3) Naglo se mu obleka is shivota poreshe, se podolgama, kakor vtonjeniz, poloshi in s fnegam kakiga pol vatla debelo obloshi, famo glava mora is fnega moleti. Zhe nobene hifhe v blishnjavi ni, se mora vse to tam storiti, kjer se smersnjeniz najde. V fnegu se truplo tako otaja, de se udje gibati dajo. Zhe ni fnega, se poloshi v merslo vodo, tode obras mora is nje gledati. Zhe ni take dolge posode ali korita per rokah, kamer bi se smersnjeniz podolgama v vodo poloshil, se v rijuhe v mersli vodi omozhene povije. 4) Ko se smersnjeniz otaja, de se udje gibati dajo, se sape vanj piha, kakor vtonjenimu

zhloveku. Med tem se tam, kjer v zhloveku ferze leshi, s kako v merslo vodo pomozheno ruto dergne. Zhe fo ufta saklenjene, se brada s fnegam ali pa s ledam dergne; sme fe tudi v to shganja poflushiti. 5) Dergne ali riba fe tudi vef shivot, posebno roke in noge in herbet s fnegam, ledam ali pa s v mersli vodi pomozhenimi rutami. Posnejshe fe sme tudi s merslim shganjem dergniti. Ko se je truplo od tega dergnjenja ogrelo, se s fuhimi rijuhami lepo obrishe, in v posteljo prenese, tode hifha ne sme topla biti. She le zhes nekoliko ur se sme v mlazhno gorko hifho prenesti, kar bo she sdravnik povedal in ukasal.

Kako gre sadufhene oshivljati.

Velikokrat fe pergodi, de fe ljudje v ftanizah, ali pa v kakih hramih, ki jih s shivim vogljem ogrevajo, sadufhé; kakor tudi v kletih ali keldrih, kjer vino vrè, ali pa v jamah, kjer je vzhasih polno sadufhljiviga sraka. Zhe je kdo v takim fhkodljivim sraku v omotizo padel, fe morajo 1) vrata in okna nevtegama odpreti, de sdravi in zhifti srak v hram fhine, in pred ko je mogozhe je treba sadufheniga zhloveka na zhifti srak pernesti; 2) ga vfiga, kar bi ga tifhati in dufhiti utegnilo, isflezhi, postavim ruto okoli vratu, pas okoli shivota i. t. d. 3) Poloshiti fe mora tako, de fo glava in perfi nekoliko vishe od nog. 4) Pokropi fe vezhkrat s merslo vodo, posebno obras in perfi, mersle mokre rute fe mu na glavo pokladajo. 5) Trebuh in perfi fe mu vezhkrat gori proti glavi vtiskajo, de fe tako fhkodljivi srak is pljuzh fpravlja, in fe mu omajejo. 6) Tudi fape fe vanj piha, tode prav pomalim, de bi mu kje ne fhkodovalo. Bolji bi

bilo s pihalnikom nesdravi srak prav varno is njega islezhi, sdravi srak potem she sam vanj pojde. 7) Dergne fe po všim shivotu, posebno po perših in trebuhu s kako volnoto ali pa pertneno zunjo v shganje pomozheno, po podplatih in dlaneh pa s fhzhetjo ali kertazho. 8) Jelenoviz ali pa kaka druga rezh, ko možno dufhi, fe mu nekoliko pod nos pomoli, in s kakim v lafhko olje omozhenim kurjim peresam fe pod nosam in po vratu sgèzhlja. 9) Zhelo in sènze fe mu s vinam ali pa s shganjem pomashejo. 10) Vše to fe mora dolgo zhafa pokufhati; fkufhnja uzhi, de fo vzhasih koga she le v petih in fhestih urah oshivili. 11) Zhe oshivi, fe mu da od zhafa do zhafa eno shlizo kamilizhniga ali pa melifniga ukuha (té).

Kako gre od ftrele udarjeniga oshivljati.

1) Taziga je treba hitro is sagatniga sraka, zhe je v hifhi, na prosto, sdravo fapo pernešti, mu obleko isflezhi, in ga s vodo pokropiti. 2) Je treba fkosi ušta ali pa nosnize fape vanj pihati, tode ne presilno, le polagama in malo; pa tudi is njega fhkodljivi puh vlezhi; pihalnik je sa to nar bolji. Tudi je dobro trebuh in perši proti sgornjemu konzu nekoliko vtiskati, de fe pljuzha sagibljejo, puh od njih gre, in zhišta fapa vanj fhine. 3) S fuhim pertam, ali pa v shganji omozhenim, po trebuhu in perših dergniti, po dlaneh in podplatih pa s kako fhzhetjo ali kertazhizo; tode spet ne presilno. 4) Jamo je treba fkopati, do vratu ga vanjo poloshiti, in ga dva ali tri peršte na debelo s perštjo safuti; ali pa zhe je kaki gnojn kùp bolj per rokah, ga vanj ravno tako globoko po-

kopati, glava mora is njega moleti, tako naj leshi eno uro, ali pa fhe delj; obras fe mu mora med tem neprenehama s vodo polivati. 5) Kedar fe prebudí, ga je treba v posteljo prenesti, pridno ga dergniti, in ojesihane vode mu v usta dajati.

Kako gre obefheniga in saderg-njeniga oshivljati.

1) Taziga fromaka je treba bersh bersh od-
vesati in dershati, de na tla ne telebi, in fe ne pobije. 2) obleka, kjer ga kaj tifhi, mu odpeti. 3) ga na posteljo ali pa na flamo poloshiti, de fo glava in perfi nekoliko vishe od nog. 4) fape vanj pikati, zhelo, fenze, liza s vinam, ali shganjem ali jesham mozhati, in vezhkrat s vodo posfhkrofiti. 5) trebuh in perfi proti sgornjimu konzu gladiti de fe ferze v njem sagiblje. 6) Ko fe ferze sagiblje, fe tudi po vsm shivotu dergne. 7) Zhe je vrat otekel, fe mokre mlazhne rute nanj pokladajo, noge pa v toplo vodo dershe. 8) Zhe fpet oshivi, fe mu daje od zhafa do zhafa shlizo mersle vode poshreti. 9) Zhe po vsm persadevanji in trudu, kar fe vezh ur fkuhati mora, vender le ne oshivi; fe potem v pogreto posteljo poloshi, dobro s gorkim pepelam potrese, in gledat hodi, zhe fe nad njim kako snamnje shivljenja, ali pa trohljivosti pokashe.

Kako je ravnati s zhlovekam, ki je od ftrupene kazhe pizhen.

Kmetijske in rokodelske Novize tretjiga tezhaja 1845, v listih 18, 23 in 24, fo vezh korisnih pomozhkov fvetovale, kako je od ftrupene

kazhe pizhenim ventovati. Vofhiti je, de bi ti pomozhki ljudem fhe bolj snani bili, kakor fo; toraj jih tudi jes tukaj ob kratkim povem.

Posebno dober pomozhik, od kazhe pizhenimu ventati, je neko selifhe, ki se mu po latinsko astramontana, po nemshko pa sparriger ali knorp-liger Alant pravi, po flovensko pa bi se mu morde, zhe fhe svojiga imena nima, kazhja smert reklo. Dobro bi bilo, ko bi to grosno koriftno selifhe vfi posnali, de bi se ga ob zhafu potrebe poslushiti mogli. To selifhe raste naravnoft na kvifhko do visokofsti dveh pedi; na tankih, nekoliko kofmatih ftiblizah ima v permeri enako perjizhe, kakor kastanizhevje, famo s tem raslozhkam, de se ob krajih majzhkini sobzhiki vidijo; zvetè v malim in velkim Šerpanu s rumeno roshizo, ktera fedí na verhu vflake ftiblize, kakor dvajfetiza velika, in je roshi, ki ji „govejsko oko“ pravijo, nekoliko enaka; toraj fo jo nekteri s „govejskim ozhefam“ smefhali. Duha nima to selifhe nizh posebniga; korenina je soperno grenka; raste med germovjem, kamnjem, per mejah, na grizhih in dolinah na vezh krajih nafhe deshele. Kdor to koriftno selifhe posnati in fi ga sa potrebo nabрати sheli, kjer raste, naj fi ga od taziga pokasati da, kteri ga dobro posna.

Raba tega selifha soper kazhji ftrup je ta le: Kadar to selifhe zvetè, se odreshe nad korenino in nabere. Nabrano selifhe se mora tako dolgo v vodi kuhati, in vezhkrat premefhati, de se sgornja kofsha ali fkorja od ftibla odlufhi. Potem se selifhe dobro oshmè in prezh vershe, voda naj pa v pifkru sopet per ognji tako dolgo ftoji in vrè, de se vfi prasni deli iskadé, de famo gofhava v podobi rujaviga masila v pifkru oftane, ktero masilo islezhik is astramontane ali kazhje smerti imenujejo. — Ta

islezhik se potem sa potrebo ohrani in se tako le porabi: Ko ste le kake dve uri po vgrisu pretekle, pomashi s njim rano pizheniga zhloveka, in mu daj eno majhno shlizo tega islezhka, de ga povshije. — Zhe je pa po vgrisu vezh ur ali dni preteklo, fe mora rana prvi in drugi dan enmalo rasresati, in potem s islezhkam od sunaj in snotraj na imenovano visho ravnati. Ravno tako fe s pizheno shivino ravná, kateri fe pa mora vfelej rasresati, in islezhka dvakrat vezh dati, kakor zhloveku.

Ko bi islezhka per rokah ne bilo, je tudi dobro, zhe fe dene ena pest tega selifha v maslizu vode fkosi zhetertinko ure kuhat. Odzejeno vodo naj pizhen zhlovek na dva pota popije; prekuhano selifhe naj pa na rano poloshi.

Kdor pa tega islezhka nima, mora po navodilu vifoko uzheniga gospoda Doktorja Bleiwajfa tako ravnati: Štrup fe mora is rane odpraviti, de fe kri ne safede: to je perva in nar poglavitniſhi rezh. Satorej fe mora štrup urno is rane ismiti; nikdar pa ne, posebno zhe je kazha globokeji fvoje sobe pod kosho safadila, fe ne sme is rane isbrifovati, ker bi fe po takim ravnanji štrup utegnil fhe bolj v rano spraviti.

Zhe je kosha od sob štrupene kazhe le malo oprafnjena, in ne globoko ranjena, je nar boljšhi pomozhik: 1) de pizhen zhlovek s svojo vodo (szavnizo) rano dobro splakne, ali pa de mu kak drugi zhlovek to ſtori. Zhe je pa navadna voda per rokah, je tudi prav, s njo rano smiti; tode premersla voda sa to ni dobra, ker rano vkup ſtisne, in fe potem štrup v ranjeni luknjizi lahko safede. Ko je rana na to visho isprana, je 2) fkerbeti, de kri, kolikor je mogozhe, is rane istezhe, in fe potem takim štrup do zhiftiga is shivôta spravi.

Satoraj fe mora kri is pizheniga uda, kolikor je mogozhe, istifikati ali isschemati. Per tem opravilu je pa treba vediti, de kri po shilah is vsih udov nasaj k ferzu tezhe, satoraj fe mora pizhen ud vselej sgorej nad rano stifikati, nikoli pa spodej pod rano. Nad rano, ali sgorej rane pa je to, kar je blisheji per ferzu. Ko na to visho ud stifkamo doli proti rani, ali isschemamo, fe bo kri is rane zedila in s njo strup odpravil. De kri is rane fhe bolj tezhe, fe pizhen ud nekoliko zhafa (kalkih 5 minut) v gorki vodi dershi.

Ko bi pa bila ferdita kazha svoje strupene sobe bolj globoko v kosho safadila, je treba rano, ko je na imenovano visho smita bila, s takim ostrom noshem fhe enmalo bolj rasparati, de se ostrupnjena kri nikjer ne safede, ampak losheji vun tezhe. Globokeji pa ko poldrugo zherto (linijo) ni treba rane nikoli predreti, ker po storjenih fkuflnjah gad svojih sob globokeji pod kosho vbofite ne more.

Dober pomozhik v fili je tudi, strup is rane bersh, ko je kazha pizhila, s uftmi isfelati in ispljuniti; sakaj kazhji strup zhloveku zlo nizh ne fhkodje, zhe le ne pride v ranjeno kozho. Per fefanji fe mora le na to pasiti, de shnabli in ufta nikjer niso ranjeni ali raspokani, de jih strup ne ofkruni.

Ko je strup potem takim na eno ali drugo visho odpravljen, je pa fhe potreba, de se ostrupnjena rana issbgè, in strup do dobriga pokonzhá, kar fe takole ftori: Vlij kake kapljize hudizheviga olja (Vitriolölhl) ali falmijakovza (Salmiakgeist) na rano; ali poshtupaj rano s smodnikam (pulfram), in ga foshgi; ali vsemi rasbeljeno shelesno iglizo ali kak shebelj, ali pa shivo voglje, in zelo rano

s njim dobro oshgi. To storivshi, pomashi zel ud s lanenim ali pa lashkim oljem in ga nekoliko zhafa nad sherjavzo dershi, de se prifad uda ne prime. — Dobro je tudi rasun tega pizhenimu zhloveku besgoviga zhaja (té) piti dati, kterimu se po starosti zhloveka kake 3, 5, 8, 10 kapljiz falmijakovza perdene, toliko shliz zhaja se mora vseti, in to vfako uro fkosi zeli dan ponavljati.

§ tem ravnanjem bote storili, kar je nar bolji, dokler vam sdravnik, po kteriga bres samude pofhljite, na pomozh ne pride.

Kako je ravnati, zhe kdo kaj fstrupeniga fné.

De misfiza, ktera je vezh fort in rasnih imen, zhloveka umori, vfak dobro vé; toraj mi ni treba od nje kaj vezh govoriti. Štrupene so pa tudi nektere gobe, korenine in selifha, ktere tudi zhloveka umore, zhe jih povshije in si do zhafa ne venta. Škufhnja uzhi, de je she vezh ljudi od povshitih postanih in starih klobaf sbolelo in pomerlo. Škodljive so jedila, ktere se v kufraftih posodah kuhajo, zhe niso snotraj dobro pozinjene, ali pa zhe niso bile poprej dobro pomite in porufhane; ali pa zhe jedila v tazih posodah kaj delj zhafa stoje. Vezhkrat so she majhni otrozi sboleli in pomerli, ker so v svoji nespameti muham nastavljeno, v mlezi kuhanogobo, in podganam nastavljeno misfizo povshili. Zhe savdane muhe v jed ali pijazho pozepajo, ali pa savdane podgane v kako pijazho misfizo iskoslajo, je sdravju nevarna.

Zhe je kdo kaj fstrupeniga fnedil, ga snotraj hudo pezhe in grise, mozno sheja, se mu slo riga

ali gori pehá, sgor in spod is njega dere, se trefe, mersel pot po njem nastaja, v obras je vef spremenjen, v omedlevzo pada, se svija, možhi mu upadejo, bolezhine na enkrat nehajo, zhlovek se sgubi in vezh ne savé, potem kmalo umerje.

V taki fili je to pervo, kar se storiti samore, namrezh strup ali fhkodljivo rezh is savdaniga spraviti, ali pa ga v njem kolikor mogozhe stanjfhati, de mu takò ne fhkodva. Štrup se is zhloveka spravi, zhe take rezhi jemlje, po kterih zhes daje, postavim: zhe prav veliko neflane mlazhne vode pije, ali pa mleka, kolikor ga v fé spraviti more; ali zhe si perfte v gerlu vtakne; ali pa s kakim v olje pomozhenim kurjim perefam v gerlu posgezhlja, de se mu potem v shelodzu vsdigne in zhes da. — Zhe je pa misfhiza she v zheva safhla, se mora kolikor mogozhe rastanjfhati in rasdeliti s tem, de savdani veliko veliko, kolikor more, ukuba ali té is ajbifha, laneniga femena, jezhhmena, mandeljnoviga mleka, vode is rastopljeniga gumi, s beljakam od jajz namesfhane vode (v en bokal vode se dene 6 ali 8 beljakov) ali pa kake druge oljnate vode piti. Tudi se mora s takimi rezhmi kliftirati, de se odspod is njega udere. To je tedaj, kar se v prvi fili, dokler fhe osdravnik ni perhitel, storiti samore.

Kako je takim pomagati, ki jih boshjast mezhe, in unim, ki v omedlevzo padejo.

1. Taziga fromaka, ki ga boshjast mezhe, je treba vjeti, de s glavo v kak sid, fteno i. t. d. ne telebi, de se ne posfhkodova. Zhe ga v kaki

hihi, zerkvi, kjer je veliko ljudi, vershe, ga je treba vun na zhifti srak (na frifhni luft) nesti, ga pa lepo kam poloshiti, de je glava nekoliko vishe od drusiga shivota; obleko, zhe ga kje tifhi in dufhi, mu bersh odpeti in odvesati; zhe brado in ufta vije in krivi, ali s sobmi fhkriplje se mu kak klinzhek ali kof ufnja med sobe dene, de si jesika ne sgrise. Potem se toliko pozhaka, de bolesen mine in de fromak sam k febi pride. Grosno nevarno pa je, boshjastniga zhloveka s vodo polivati, palze mu narasen vlezhi, in ga tako terdo dershati, ali nanj se vlezhi, de se zlo giniti in dihati ne more. Tako neumno ravnanje ima veliko fhkodljivih nasledov: palzi se mu pretegnejo in rastergajo, lahko mutez postane, boshji shlak ga sadene, naglo umerje. Le famo toliko ga je treba dershati, de se kaj ne pobije, in kam ne svali.

2. Takimu, ki omedli, bosh nar hitrejshi takole pomagat: Nesi ga hitro na zhifti srak, odpni mu obleko, zhe ga kje tifhi, sasheni mu prezej s mozhjo eno perifhe vode v obras, dergni mu zhelo, fenze in roke s hudim jesiham, pomoli mu kaj filno difhezhiba pod nos, postavim jelenovza, falmijakovza i. t. d.

Vse to sim spisal le famo tistim v poduk, ki v fili ne vedò, kam bi se djali, kaj bi pozheli; ki v prvi fili ali le famo s rokami fklepajo, ali pa kaj taziga store, kar je sheljenimu namenu naravnoft nasproti, dokler fhe osdravnika k pomozhi ni, po kteriga svetu in ukasu je potem ravnati.

Šemnji na Kranjskim.

Opomba. Zhe bi kak semenj utegnil na nedeljo ali sapovedan prasn timer pafii, bo pa prvi dan po nedelji ali po prasn timer.

Per f. Antonu na Sdenfski Rebr i, v pondelj timer po tihi nedelji; na f. Antona P., to je, 13. Roshnozveta, in na f. Alefha, ali 17. Maloferpana.

V Biftrizi (v Premfsk. kom.), v pondelj timer po f. Jurji in v pondelj timer po fvetim Martinu.

Na Blokah, v pondelj timer po presvetim Jefusovim imenu, in na dan f. Mihela.

V Bruniku, na zvetni petek, in 13. Roshnozveta.

V Buzhki, 24. Švezhana; na f. Marka ali 25. Malotravna; v pondelj timer pred Krefam; v pondelj timer pred f. Mihelam, in na f. Martina.

V Dobernizhah, 21. Malotravna; 4. Velkotravna in 7. Maloferpana.

Na Dobravi, 14. Švezhana; v pondelj timer po zvetni nedelji in 29. Velkoferpana.

V Doljih, na f. Boshtjana ali 20. Profenza; v pondelj timer po tretji nedelji po veliki nozhi; po nedelji pred f. Lorenzam in na dan f. Mihela, to je, 29. Kimovza.

Per f. Gothardu, na zvetni petek; 5. Velkotravna; 25. Velkotravna in 2. Maloferpana.

V Grahovim, na f. Polone ali 9. Švezhana, in na f. Rudolfa, ali 17. Malotravna.

V Grofuplim, 25. Malotravna in 29. Kimovza.

V Hotemoshah, v petek pred zvetno nedeljo, in 18. Roshnozveta.

V Idrii, velko fredo; 16. Velkotravna; 21. Kimovza; 11. Liftopada in 4. Grudna.

V Idrii (spodnji, ali per fari), 3. Velkotravna in v pondelj timer po roshnikranfski nedelji.

Na Igu, 27. Švezhana; 20. Šufhza; drugi pondelj timer po veliki nozhi, prvi zhetertik po Binkefhtih; na dan f. Lorenza in f. Martina.

V Ipavi, pufni pondelj timer; velikonozhni torek; v pondelj timer po angeljski nedelji, in 28. Kosoperfska.

V Kamni Gorizi, na dan f. Lorenza in f. Barbare.

- V Kamniku, 20. Profenza; 17. Šufhza; 9. Roshnozveta; 24. Velkoferpana; 25. Kosoperfka; in 4. Grudna.
- Na Kerki polek Satizhne, v pondeljik po svetih 3 Kraljih; v pondeljik po beli nedelji; 5. Velkoferpana; 27. Kimovza; in v pondeljik po roshnikranfki nedelji.
- V Kerfkhkim sa Şavo, 3. Şvezhana; 18. Şufhza; pušni pondeljik; na dan f. Florjana; 2. Velkoferpana; v pondeljik po f. Lukeshi; in na dan f. Katarine.
- Koştanjevzi, tihi pondeljik; v pondeljik po f. Jakobu in po f. Mihelu, in kvaterni pondeljik v adventu.
- V Kotrideshu, na dan f. Jurja; v torek po veliki nozhi, in na dan f. Jofhta, ali 10. Roshnozveta.
- V Kozhevji, 20. Profenza; 4. Velkotravna; 15. Roshnozveta; 25. Maloferpana; 30. Kimovza, in 31. Grudna.
- V Kranji, 25. Malotravna, 1. Velkoferpana; 21. Kimovza; 18. Kosoperfka, in 11. Listopada.
- V Kranjski Gori v pondeljik po zerkvenim shegnanji.
- V Kropi, na dan f. Margarete in f. Lenarta.
- V Lafhizhah, v pondeljik pred f. Matijam; zhe je pa f. Matija v pondeljik, je femenj poprejshnji pondeljik; in prvi dan po malim Şhmarnu.
- V Lefkovzu, v pondeljik pred f. Jurjem, in 14. Velkoferpana.
- V Litii, v pondeljik po zheterti nedelji v postu; na dan f. Florjana; v pondeljik po f. Telefu; v pondeljik po f. Mihelu in po f. Miklavshu.
- V Ljubljani, 25. Profenza (3 dni); 1. Velkotravna (14 dni); 30. Roshnozveta (3 dni); 14. Kimovza (3 dni), in 19. Listopada (14 dni).
- V Logatzu (fpodnjim), na dan f. Gregorja ali 12. Şufhza.
- V Logatzu (sgornjim), v petek po Kristusovim vnebohodu; roshnikranfki pondeljik, in na dan f. Luzije.
- V Loki, 17. Şufhza; 24. Malotravna; binkefhtni torek; 25. Maloferpana; 24. Velkoferpana; 29. Kimovza, in 25. Listopada.
- Na Loki (veliki per Trebnim); na dan f. Jakoba in f. Pankrazja.
- V Loshi, na dan f. Florjana; f. Roka, in svetih apost. Şimona in Juda.
- V Lukovki, 16. Velkotravna, in v pondeljik po f. Jakobu.

- V Lukovzi, 3. Švezhana; 26. Šufhza; 27. Malotravna;
9. Kimovza, in 18. Kosoperfka.
- Na Mali Gori, 25. Velkotravna.
- V Martinji Vafi, na dan f. Miklavsha.
- V Matenji Vafi, na Kref, ali 24. Roshnozveta.
- V Mengfhu, na dan f. Polone; f. Jederti; f. Urbana; f. Mihela; f. Lenarta in f. Luzije.
- V Metliki, v torek po svetih 3 Kraljih; po Švezhnizi; po f. Joshefu; po beli nedelji; po Binkefhtih; po f. Margareti; po velkim Šmarnu; po f. Mihelu; po f. Martinu, in po f. Miklavshu.
- Na Mirni, na Kref in dan vseh vernih duš.
- V Mirni Pezhi, prvi dan po f. Joshefu; po f. Kozjanu; po f. Petru in Pavlu, in po f. Mihelu.
- V Mifhjim dolu, 13. Grudna.
- V Mojštrani, na dan f. Klemenca.
- V Mokronogu, v saboto pred tiho nedeljo; v saboto pred f. Jernejem; na dan ff. apost. Šimona in Juda, in 26. Šufhza.
- V Moravzhah, na dan f. Matija; na velki pondeljik; 16. Velkotravna; na f. Alojsja in f. Martina.
- V Motniku, 12. Švezhana; tretji pondeljik v poštu; 22. Malotravna; 2. Roshnozveta, in v fredo po roshnikranfki nedelji.
- V Novim Mestu, v torek po f. Antonu pufhavniku; v torek pred f. Jurjem; v torek po f. Jerneji; v torek po f. Lukeshu, in prvi torek v adventu.
- V Planini, na dan f. Jurja; f. Marjete; f. Roka, in f. Andreja.
- V Polhovim Gradzu, v pondeljik po fredopoftni nedelji, in v pondeljik kvaterni teden Kimovza.
- V Polfhnjeku, v pondeljik po svetim Urhu.
- V Poftojni, v pondeljik po Kristufovim vnebohodu; na dan f. Jerneja; f. Lukesha, in f. Franzifhka Kfaverja.
- V Radezhah, prvi pondeljik v poštu; v pondeljik pred f. Jurjem; pred ff. apost. Petram in Pavlam ta dan; na f. Tilna dan; v pondeljik po f. Martinu, in na dan f. Janesa aposteljna in evangelifta.
- V Radohovi Vafi, 2. Profenza; puštni pondeljik; v pondeljik pred f. Urbanam, in pred f. Lukam.
- V Radoljzi, na dan f. Gregorja s blagam, shivinfki pa

na dan f. Jurja; binkefhtni torek in na dan f. Ane s blagam, shivinški pa na dan ff. apost. Šimona in Juda; na dan f. Luzije s blagam.

V Ribnizi, 2. Profenza; v pondeljik po beli nedelji; na Kref; v pondeljik po porzijunkli; in na dan f. Matevsha.

V Rovtah, v pondeljik po tihi nedelji; na Kref; na dan f. Lorenza in f. Mihela.

V Šenoshezah, v zhetertek po Binkefhtih; in v pondeljik po kvaterni nedelji Kimovza.

Na Šlanzhnjim Verhu, v pondeljik po f. Urhu.

V Šoderfhizi, v pondeljik pred f. Gregorjem; na dan f. Magdalene, in f. Teresje.

V Šorizi, na dan ff. apost. Filipa in Jakoba; in f. Lukesha.

V Švibnim, 1. in 25. Velkotravna.

V Šhent-Jerneji, v pondeljik po presv. Trojizi; na dan f. Jerneja, in v pondeljik po vsih vernih dušah.

V Šhent-Jurji per Ponovizhi, 25. Malotravna in 1. Kimovza.

V Šhent-Jurji per Švibni, na dan f. Marka in na Kref.

V Šhent-Lampertu, 14. Švezhana; 25. Velkotravna, in 17. Kimovza.

V Šhent-Lorenzu per Temenzi, na dan f. Lorenza, in f. Klemenca.

V Šhent-Vidu na Blokah, v pondeljik po f. Gregorji; po f. Vidu, in po f. Jerneji.

Šhent-Vidu nad Ipavo, zvetni petek; 15. Roshnozveta, in 14. Velkoferpana.

V Šhent-Vidu per Satizhni, v freda po veliki nozhi; v torek po Binkefhtih; 15. Roshnozveta; v pondeljik po malim Šhmarnu, in v pondeljik po roshnikranski nedelji.

V Šhmarji, na dan f. Roka.

V Šhmartnim per Litii, na dan f. Jakoba, in f. Martina.

V Šhturji, 1. Švezhana; v pondeljik po beli nedelji, in (v pondeljik?) freda po roshnikranski nedelji.

V Sagorji, 9. Švezhana; 12. Velkotravna; 29. Roshnozveta; 1. Listopada, in 31. Grudna.

V Sagurji, 17. Profenza; v pondeljik po zvetni nedelji; binkefhtni torek, in na dan f. Martina.

V Satizhni, na veliki zhetertek, v pondeljik pred Binkefhtmi; na dan f. Bernarda, in f. Katarine.

- V Senushah, 13. Grudna.
- V Shelesnikah, 17. Profenza; 1. Velkotravna; v pondeljik po drugi nedelji po f. Telesu; v pondeljik po roshnikranski nedelji, in 30. Listopada.
- V Sherovnizi, v pondeljik po ff. 3 Kraljih, in 14. Švezhana.
- V Shiréh, fredopostno fredo; 24. Maloferpana, in 21. Kosoperfka.
- V Shubnim, na dan f. Matija, in f. Urhule.
- V Shushenberku, na dan f. Blasha; f. Jederti; zvetno faboto; na f. Jurja; v petek po Kristusovim vnebohodu; na f. Primasha; 14. Kimovza; ff. apost. Šimona in Juda; in f. Miklavsha.
- V Terjaku, na dan f. Gregorja, in f. Andreja.
- V Ternovim (Premfk. kom.), v pondeljik po ff. 3 Kraljih, in v pondeljik po ff. apost. Petru in Pavlu.
- V Tershifhu, v pondeljik v krishevim tednu; v pondeljik po presv. Trojizi, in 23. Roshnozveta.
- V Tershizhu, 18. Šufhza; 16. Velkotravna; 26. Roshnozveta; 30. Listopada, in 21. Grudna.
- V Toplizah, 21. Profenza; 16. Velkoferpana, in 21. Kosoperfka.
- Na Travi, na dan ff. apost. Filipa in Jakoba; v pondeljik po f. Urhu, in na dan f. Lorenza.
- V Trebnim, 13. Roshnozveta, na dan f. Marjete, in f. Roka.
- Na Vazhah, v pondeljik po beli nedelji; v torek po presv. Trojizi; na dan f. Roka, in f. Andreja.
- Na Verhniki, kvaterni pondeljik v postu; v torek po veliki nozhi; krishev pondeljik; v pondeljik po presv. Trojizi; na dan f. Jakoba; f. Lenarta, in f. Janesa aposteljna in evangelista.
- Na Velkim Gabru, na dan f. Urha.
- V Verhpolji, 22. Profenza, in 9. Roshnozveta.
- Na Vefeli Gôri, na dan f. Gregorja, in v faboto pred malim Šhmarnam.
- V Vifhnji Gôri, ofem dni pred puštam; vsaki pondeljik po kvaternih nedeljah; v pondeljik po zvetni nedelji; na dan f. Janesa Kerstnika; f. Ane; f. Tilna, in v pondeljik po vsih svetih.
- V Zerknizi, na dan f. Matija; zheterti pondeljik po veliki nozhi; na dan f. Ane, in vsih vernih dush.

V Zhernemlji, vsaki torek po vseh kvaternih nedeljah; velki torek; v torek po ff. apost. Petru in Pavlu, in v torek po ff. apost. Simonu in Judu.

V Zhernim Verhu, na dan f. Jurja, in v pondeljik po malim Šmarnu.

V Zhefhnjizah, v torek po veliki nozhi; 24. Roshnozveta, in 28. Kosoperfka.

Na Shtajerfkim.

V Zeljski krestii.

Opomba. Kjer je perdjano bl., kashe, de je semenj le s blagam, sh. pa pomeni, de je famo shivinfski; kjer pa ni nobeniga snamnja, sta obadva semnja skupej.

Profenza. 20. per f. Mohorji bliso Podzhetertka sh., 21. na Teherjah. 22. v Mosirji. 25. v Šloven-Gradzu.

Švezhana. 14. v Ševnizi sh., v Breshzah. 24. v Rogatzu, na Lafhkim, v Bistrizi. Pondeljik pred Švezhnizo v Vojniku; pondeljik po f. Matiju v Brašlovzhah.

Šufhza. 1. na Planini sh., 10. v Kostrivnizi sh., 12. pod Rifnikam, 17. pod Zhetertkam, 21. v Rogatzu, 24. v Vitani sh., 27. v Bistrizi. Po osnanjenji d. M. dan na Teherjah. Šredpoštno saboto v Zelji sh. Na dan sedem shaloſti M. d. v Bistrizi bl. in v Brašlovzhah. Po tihi nedelji pod Šredo. Pondeljik po tihi nedelji v Ševnizi sh. in v Šhent-Ili per Velêji sh. Drugo, zheterto in fheſto saboto v poſtu v Šloven-Gradzu sh. Zvetni petek v Lemberku sh. Velki zhetertek v Konjizah, na Lafhkim, v Rajhenbergu sh.

Malotravna. 4. per f. Primashu bliso Blagovne. 24. v Šhent-Jurji pod Tabram, na Lafhknim. 25. v Kostrivnizi sh. 26. v Kosjim. Velikonozhni torek na Vranjfkim bl.; v Lozhah; pod Zhetertkam sh.; v Šhofhtanji. Drugi pondeljik po veliki nozhi v Rogatzu bl.; per f. Mohorji. Tretji pondeljik po veliki nozhi v Šhent-Vidu bliso f. Eme sh. Tretjo fredo po veliki nozhi v Ševnizi.

Velkotravna. 1. v Zelji sh.; na Ljubnim bl.; v Velêji. 4. pod Rifnikam; v Bistrizi. 5. pod Tabram. 8. na Polji. 11. pod Rifnikam. 12. na Teherjah; v Šloven-Gradzu; v Lemberku na Planini sh. 16. v Vojniku; v gorni

Şhufhizi bl. 22. v Lokah; v Olimii sh. 25. v Rogatzu. Pondeljik po f. Florjanu v Breshzah. Krishevi pondeljik v Velêji, v Rogatzu bl. Krishevo fredo v Braflövzhah. Pondeljik pred binkufhti v Olimii sh.; v Rajhenbergu sh. Binkufhtno feboto pod Şredo sh.

Roshnozveta. 8. v Lemberku sh. 9. per f. Primashu; v Pilfhtanu. 13. v Gozhah; v Şhent-Janshi per Traberzi bl.; v Breshzah; v Rogatzu. 15. v Zelji bl.; v Mosirji bl.; v Koftrivnizi sh.; v Planini sh. 22. v Şevnizi sh.; v Şhofhtanji. 24. v Konjizah; pod Şredo; v Shetalih; na Lafhkim; v Şhent-Jurji pod Tabram. 30. v Rajhenbergu; v Olimii sh. Binkufhtni torek per f. Emi sh.; na Lafhkim. Pondeljik po f. Telefuzi v Shavzi bl. Petnajsti dan po binkufhtih na Tinfkim bl. Deveti dan po drugi kvaterni nedelji v Rajhenbergu. sh.

Maloferpana. 2. na Tinfkim. 12. v Rogatzu; v Şhofhtanji. 13. na Planini sh. 15. per f. Rosalii. 20. v Vitajni sh. 22. per f. Mohorji sh. 25. v Kosjim; v Shetalih sh.; v Shavzi bl.; v Bistrizi. 26. per f. Ani na Teherjah. 30. v Koftrivnizi sh. Pondeljik po f. Urhu v Lemberku.

Velkofserpana. 4. v Şhent-Ili per Velêji sh. 5. v Lemberku sh. 10. v Zelji sh.; pod Zhetertkam; v Breshzah; v Şloven-Gradzu. 16. v Mosirji. 17. v Pilfhtanu. 24. v Rogatzu; v Bistrizi; v Velêji. 28. v Zelji bl. Pondeljik po velkim Şhmarnu v Shetalih sh.

Kimovza. 1. v Şhent-Ili sh.; v Lemberku sh. 4. per f. Rosalii. 7. v Kosjim; 14. v Rogatzu. 21. pod Şredo; na Lafhkim. 24. v Bistrizi. 29. v Pilfhtanu; Şhofhtanji. Pondeljik po angeljski nedelji na Tinfkim bl. Pondeljik pred malo Masfo v Mosirji. Pondeljik po sladkim imenu M. d. v Şhent-Janshi per Traberzi bl. Pondeljik po drugi nedelji tega mesza v Lokah. Pondeljik pred f. Matevsham v Braflövzhah.

Lifopada. 3. v Konjizah bl. 6. v Breshzah. 11. per f. Mohorji sh.; na Lafhkim. 19. pod Şredo; na Ljubnim bl.; v Şloven-Gradzu. 21. pod Zhetertkam; v Şhent-Jurji pod Tabram. 30. v Zelji; v gorni Şufhizi bl.; v Rogatzu.

Grudna. 3. na Planini sh.; 4. na Polji. 21. na Lafhkim. V faboto pred boshizham v Breshzah.

V Marburshki krefi in v Radgoni

(Gradzhke krefije), kar je flovenfkiga.

Profenza. 20. v Šhent-Andreshu 26. v Marburgu sh., v faboto pred Švezhnizo pak bl. Na 4. pondeljik po bo-shizhu v Marenbergu bl.

Švezhana. V kvaterni torek v Ljudmirku (Luttenberg) sh. 14 dni pred puštam v Radgoni.

Sufza. 18. na Ptujfki Gori sh.

Malotravna. V pondeljik pred zvetno nedeljo v Marenbergu. V petek pred zvet. ned. v Ormoshu. Na velikonožni torek v Nutah; na Ptujfki Gori sh.; v Luzhah bl.; v Ljudmirku. V beli pondeljik per f. Lenartu v Gorizah sh. 23. v Kanishi Ptujfkim predmestji sh.; v Ptuji; per f. Jurji per Švizhini.

Velkotravna. 1. per f. Roku sraven Ptuja sh.; v Mutah; 3. v Šelnizi sh. 4. per f. Trojizi v Gorizah bl.; kvaterni torek v Ljudmirku sh. V binkufhtni torek v Luzhah; v Marenbergu; v Radgoni.

Roshnozveta. 15. per f. Vidu pod Ptujem sh. 24. per f. Lenartu v Gorizah sh.

Maloserpana. 2. na Ptujfki Gori sh. 3. v Marburgu sh.; 4. pa bl. 8. per f. Jurji pri Švizhini sh.; na Alefhevo v Mutah. V pondel. po f. Jakobu v Ormoshu.

Velkoferpana. 2. per f. Lenartu v Gorizah sh. 5. na Ptuji. 10. v Radgoni. Na f. Lovrenza dan v Luzhah. 16. per f. Roku; per Ptuji sh.; per f. Trojizi v Gorizah bl. in tako 28. Na f. Janes. Obglavj. v Mutah.

Kimovza. 6. per f. Vidu pod Ptujem sh. V faboto in pondeljik po mali Mafhi bl., in v zhetertek po tej sh.; v Refhah. Na kvaterni torek v Ljudmirku sh. 21. per f. Trojizi v Gorizah bl.; v Luzhah. 29. v Marenbergu.

Kosoperska. 18. V Marburgu sh., in v faboto po f. Luku bl.

Lifopada. 6. v Šelnizi bl.; per f. Vidu pod Ptujem sh.; per f. Lenartu v Gorizah sh. 11. v Ormoshu. 15. v Radgoni 25. na Ptuji. 30. per f. Andreji.

Grudna. Na f. Miklavsha dan v Luzhah bl.; v kvaterni torek v Ljudmirku sh.

O p o m b a.

Ljubi braviz! prav lahko sam previdiš, de vezhno ali stoletno pratiko naréjati, je saref teshavno delo, in de per vsi pasnosti se vender le prav lahko, ali she per pisanji, ali pa potlej per natiskanji, semtertje kaka pomota ali kak pogrěshik vrine, posebno pa v tablizah, kjer je nesnano veliko shtevilik, s kterimi so dnevi velikonožnih shipov, prestopnih prasnikov, nedelj i. t. d. nasnanjeni; satorej bosh tudi s tazimi pogreshki, zhe jih sapasish, poterpljenje imel, ter jih, zhe se ti bo ljubilo in vredno sdelo, po navodbi, ki je v sazhetku te pratike dana, popravit; per prestopnih prasniki in nedeljah pa v druge raspole ali raszepe ravno tega leta poglej, in si bosh prav lahko is njih pomoto popravit, saj vesh, koliko dni je prestopni prasniki od drusiga, in nedelja od druge; ker ni verjeti, de bi vsi prestopni prasniki s nedeljami ravno tega leta v svojih raspolih na prave dneve ne bili postavljeni. — Ker je v te pratiki od marsikake rezhi, ki v nashim jesiku she ni imela svojiga imena, govorjenje bilo; je ravno sato bilo treba, te rezhi kako ime dati, de se je potem imenovati samogla. Dalje tudi vedi, de zhe ni ta ali una beseda v tvojim kraji domazha in snana, je pa v kakim drugim sploh v navadi. Satorej ni treba

mèrdati, zhe na kako tebi nesnano besedo sadenesh; ker tega vender ne moresh térjati, de bi se vsak pisaviz po jesiku tvojiga kraja ravnal. — Sadnjizh pa she prav serzhno shelim, de bi ti ta stoletna pratika k zhasni in vezhni frezhi flushila in perpomogla.

V Ljubljani 17. Roshniga zvéta 1847.

Juri Volz.

K a s a l o.

	Štran
Slaganje podobe, ki je pred naslovom ali nadpisam tih bukev	1
§. 1. Leto in pratika	7
§. 2. Kako se da svediti, ali je to in uno leto na- vadjne ali prestopno	11
§. 3. Zhafriski krogi	12
§. 4. Kaj je rimsko obrestno fhtevelo, ali napovedni krog, in kako se najde	12
§. 5. Kaj je lunini krog in slato fhtevelo, in kako se da najti	13
§. 6. Kaj je solnzni krog, in kako se najti	14
§. 7. Kaj je nedeljka zherka, in kako se najde	15
§. 8. Kaj je lunino kasalo (Epakta), in kako se najde	20
§. 9. Kdaj je velika nozh prasnovati	24
§. 10. Kako se velikonozhni fhip ali polna luna in velikonozhni prasniki najde	25
§. 11. Kako se s Epaktami mlaj daniga mesza in druge spremembe lune najdejo	30
§. 12. Epakte ali lunine kasala na vse dni v meszu	31
§. 13. Kako se pratika nareja	37
§. 14. I. Prestopni prasniki in drugi spominja vredni dnevi	38
II. Vzhasih prestopni prasniki	41
III. Neprestopni prasniki	
a) Sdaj sapovedani	41
b) Le v posamesnih deshelah sapovedani prasniki	43
c) Nekdaj sapovedani prasniki, sdaj pa delovniki	44
§. 15. Neprestopni prasniki leta	46
§. 16. Nedeljki evangeli	52
Evangeli ob sapovedanih prasniki	65

Od planetov.

	Štran
§. 17. Od fedemletne rasnosti vremena	70
§. 18. Popisovanje fedmerih letnih lozhin, ali fedmerih planetov.	
I. lozhina — Šaturn	72
II. lozhina — Jupiter	74
III. lozhina — Marf	76
IV. lozhina — Šolnze	78
V. lozhina — Venera	81
VI. lozhina — Merkuri	84
VII. lozhina — Luna	86
§. 20. Kako je svediti, kateri smed planetov vlada .	89

Tabla I.

Letna laftnija devetnajstiga ſtoletja . . .	91
---	----

Tabla II.

§. 21. Velikonozhni fhipi in velikonozhni prasniki devetnajstiga ſtoletja	95
---	----

Tabla III.

§. 22. Prestopni prasniki in dnevi pred veliko nozhjo v devetnajſtim ſtoletji	97
---	----

Tabla IV.

§. 23. Prestopni prasniki po veliki nozhi v devetnajſtim ſtoletji	107
---	-----

Tabla V.

§. 24. Kvatre v devetnajſtim ſtoletji	114
§. 25. Raba ſprednjih peterih tabliz	118
§. 26. Kaj pomenijo dvanajſtere nebefhke ſnamnja v pratiki	119
§. 27. Kako ſe najde ſtopnja v nebefhkim ſnamnji, v kateri je ſolnze vſakteriga dné	122
§. 28. Kako ſe opoldanja zherta (Mittagslinie) naredi	134
§. 29. Tabliza zhaſove enakofſti	146
§. 30. Vidne mraknjenja ſolnza in lune devetnajſtiga ſtoletja	150
§. 31. Vremenofſt po meſzih	154

Pregovori safran vremena.

	Štran
I. V Profenzu	155
II. V Şvezhanu	156
III. V Şufhzu	158
IV. V Malotravnu	159
V. V Velkotravnu	161
VI. V Roshnozvetu	162
VII. V Maloferpanu	163
VIII. V Velkoferpanu	164
IX. V Kimovzu	165
X. V Kosoperfku	167
XI. V Liftopadu	168
XII. V Grudnu	169
§. 32. Snamnja, is kterih fe na prihodnje vreme s nekoliko gotovostjo fklepati da	171
I. Snamnja vremena na zhloveku	171
II. Snamnja vremenosti na shivalih	172
III. Snamnja vremenosti na drusih rezheh	178
IV. Gotove snamnja vremenosti	180

Opravila sa vfak mefiz.

I. Opravila v Profenzu	183
II. Opravila v Şvezhanu	184
III. Opravila v Şufhzu	185
IV. Opravila v Malotravnu	186
V. Opravila v Velkotravnu	187
VI. Opravila v Roshnozvetu	188
VII. Opravila v Maloferpanu	189
VIII. Opravila v Velkoferpanu	190
IX. Opravila v Kimovzu	191
X. Opravila v Kosoperfku	192
XI. Opravila v Liftopadu	192
XII. Opravila v Grudnu	193
Zefarfke postave sa shivinško kupzhijo	195
Poduk sdraviga fe ohraniti, in shivljenje fi po- daljšhati	200
I. Şnashnost	201
II. Obleka	202
III. Ştaniza ali hifha	205

	Štran
IV. Hrana	207
V. Pijazha	209
VI. Opravilo, sprehod, pozhitek, spanje	211
VII. V zhistim shivotu pokojno ferze je po- febna podloga terdniga sdravja in dol- siga perjetniga shivljenja	215
VIII. Tabak piti ali kaditi sdravju fhkodlji- va navada	218
Kako je treba v bolesni ravnati	220
Kako gre vtonjeniga zhloveka oshivljati	224
Kako je smersnjeniga oshivljati	225
Kako gre sadufhene oshivljati	226
Kako gre od strele udarjeniga oshivljati	227
Kako gre obefheniga in sadergnjeniga oshivljati	228
Kako je ravnati s zhlovekam, ki je od strupene ka- zhe pizhen	228
Kako je ravnati, zhe kdo kaj strupeniga sné	232
Kako je takim pomagati, ki jih boshjašt mezhe, in unim, ki v omedlevzo padejo	233
Šemnji na Kranjskim	235
„ na Štajerfskim	240

July 7th
20-22

